AR BIBL SANTEL

AR PEVAR AVIEL

AL LIAMM
1982

AR BIBL SANTEL

AN TESTAMANT NEVEZ

- I -

AR PEVAR AVIEL

(EIL EMBANNADUR)

Troidigezh dindan renerezh

MAODEZ GLANNDOUR

AL LIAMM

1982

Nihil obstat :

Gwengamp, 10-12-68

J. PERON, person

Imprimatur :

Sant Brieg, 2-2-69

H. GLOAGEN, v.v.

RAKLAVAR

An droidigezh-mañ a zo disoc'h ul labour hor boa kroget gantañ ouzhpenn ugent vloaz 'zo. Labour hir, nemet tamm ha tamm e oa deuet da sklaeraat dirazomp an hent hor boa da heuliañ : war un dro, chom eeun a-walc'h ha mirout koulskoude, ar resisañ a c'hellemp, an destenn a orin.

Ul labour a stroll eo bet. Ha da gentañ e tlean kalz, e pep keñver, d' an aotroù Klerg, dreist-holl evit avieloù sant Mark, sant Lukaz ha sant Yann. Skoazellet on bet ivez en un doare dispar, gant troidigezhioù an Tad Gwilhou, a oa tost da vezañ peurvat. Evit sant Mazhev, en hor mouladur kentañ 1952, hor boa implijet an esa graet war hor goulenn, gant an Tad Medard. Hag ivez, Herri Tangi, adal 1941, a oa en em laket gant kalz a ampartiz, war gresianeg sant Lukaz, hag hemañ diaes a-walc'h a-wechoù.

Un adreizhadur didruez a oa d' ober d' hon embannadurioù kentañ, hag ur wech c'hoazh, em eus adlennet pizh ar vamm-skridenn c'hresianek. Met gouzout a ran ne c'hell ket un droidigezh bezañ difazi ; daoust d' an aked degaset e lezer bepred mankoù da dremen. D' ar re a zeuio war hor lerc'h da beurwellaat pep tra ; n' eus forzh penaos, e vo aesoc'h evito eget n' eo bet evidomp.

A drugarez da Ronan Huon, rener Embannadurioù Al Liamm, e vo moulet an droidigezh-mañ eus ar Pevar Aviel. Ha da c'houde e teuio er-maez, hep dale, evel maz esperomp, peurrest an Testamant Nevez... o c'hortoz levrioù an Testamant Kozh.

Un oberenn a feiz eo bet kement-mañ a-dal ar penn kentañ. Taolet hon eus an had e goañv bloavezhioù rust ar brezel hag ar goude-brezel, pa seblante pellaat diouzhimp ar goanag.

Un oberenn a feiz e chom e-keñver ar C'hrist benniget,

mestr an Istor. En amzer-mañ a stourm e Breizh, daoust d' ar boan gouzañvet, hag en abeg d' ar boan-se end-eeun, hon eus ar fiziañs, muioc'h eget biskoazh, en em zispako evidomp, nevez-amzer hor bro. Plijout a rafe d' al labour-mañ e vefe da gement-se un arouez hag un testeni.

M. G.

AN AVIEL HERVEZ
SANT MAZHEV

DIGORADUR DA AVIEL SANT MAZHEV

Emañ an aviel kentañ dindan ano unan eus an Daouzek, Mazhev (= donezon Doue), anvet c'hoazh Levi, mab Alfe. An avieloù o-unan a lavar dimp penaos e voe galvet gant hor Salver, hag eñ publikan, truajer. Ne oa ket moarvat unan eus ar pennoù bras, met un implijad hepken e burev-truajoù Kafarnaoum.

Eusebez, eskob Kaesareia, a skriv : « e lezas Mazhev dre skrid e aviel d' an Hebreed bet avielet gantañ, araok dezhañ mont kuit da brezeg d' ar broadoù pagan ». Skrivet e voe eta da gentañ aviel sant Mazhev en arameeg a oa d' ar c'houlz-se yezh ar Yuzevion. Abred a-walc'h e seblant bezañ bet savet an destenn-se, e-tro ar bloavezhioù 50-60, un ugent vloaz bennak goude an darvoudoù dezrevellet ganti. N' eus forzh penaos e oa skrivet a-raok distruj Jeruzalem, c'hoarvezet er bloaz 70 eus hon amzervezh.

Buan-tre e voe troet an aviel arameek-se e gresianeg, o c'hortoz bezañ laket diwezhatoc'h e latin. N' eus siwazh nemet an droidigezh c'hresianek a c'hellfemp en em harpañ warni evit adkavout prezegerezh an Abostol : kollet eo bet an aviel palestiniek.

★

Anat eo koulskoude dre studiañ a-dost Aviel sant Mazhev eo bet skrivet evit Yuzevion Balestina. Klask a ra diskouez dezho eo Jezuz ar Mesiaz prometet gant ar Brofeded, an hini a dlee reiñ d' al Lezenn gozh ar peurvad a oa ret dezhi. Ac'hano ar c'heñveriañ a ra etre oberenn Voizez hag hini Jezuz a-hed ar 5-vet pennad. Ac'hano e breder da zegas soñj eus an diouganoù. Ac'hano al lec'h bras roet gantañ da gudennoù na c'hellent bezañ ken pouezus nemet evit Yuzevion, da skouer peseurt talvoudegezh he deus kelennadurezh ar Farizianed.

★

Daoust dezhañ heuliañ dre vras urzh an darvoudoù, n' eus ket da grediñ koulskoude e vefe bepred renket amañ, komzoù ha burzhudoù hor Salver, hervez o lec'hiadur en amzer. Anat eo ez a kentoc'h sant Mazhev dre bennvenozioù, o tegas war-dro ur fed pe ur gelennadurezh kement a zo stag outo. Evel-se war-lerc'h an Evurustedoù e teu gantañ kement a sell ouzh ar parfeter ; evel-se c'hoazh, pa grog da gomz eus ar Parabolennoù, e skriv war un dro ul lodenn vat anezho. Setu perak n' eus ket da gemer

en ur ster strizh gerioù-digeriñ evel : « Neuze », « Goude-se », pe reoù all heñvel.

★

Pep aviel en deus e zremm dezhañ e-unan. Mennad sant Mazhev, hervez ma seblant, n' eo ket pouezañ war an darvoudoù, na zoken war ar burzhudoù, met war gelennadurezh Jezuz e-keñver al Lezenn, war ar peurreizhder hag ar furnez doueel en deus diskouezet. Ha dre se eo an Aviel en deus plijet ar muiañ d' ar Gristenion prederiañ warnañ, da sklerijennañ o c'halonoù war-zu an emreizh hag ar vuhez speredel.

AN AVIEL HERVEZ SANT MAZHEV

Lignez Hor Salver Jezuz Krist. Luk. **3,** 23-28.

1. 1 Levr geneliezh Jezuz Krist, mab David, mab Abraham.
2 Abraham a c'hanas Izaak. Izaak a c'hanas Yakob. Yakob a c'hanas Youda hag e vreudeur. 3 Youda, eus Tamar, a c'hanas Farez ha Zara. Farez a c'hanas Esrom. Esrom a c'hanas Aram. 4 Aram a c'hanas Aminadab. Aminadab a c'hanas Naason. Naason a c'hanas Salmon. 5 Salmon, eus Rac'hab, a c'hanas Booz. Booz, eus Roud a c'hanas Yobed. Yobed a c'hanas Yese. 6 Yeze a c'hanas ar Roue David.

David a c'hanas Salomon eus an hini a voe pried Ouri. 7 Salomon a c'hanas Roboam. Roboam a c'hanas Abia. Abia a c'hanas Asa. 8 Asa a c'hanas Yozafad. Yozafad a c'hanas Yoram. Yoram a c'hanas Ozia. 9 Ozia a c'hanas Yoatam. Yoatam a c'hanas Ac'haz. Ac'haz a c'hanas Ec'hiskia. 10 Ec'hiskia a c'hanas Manase. Manase a c'hanas Amon. Amon a c'hanas Yozia. 11 Yozia a c'hanas Yekonia hag e vreudeur da vare an harlu e Babulon.

12 Ha goude an harlu e Babulon, Yekonia a c'hanas Salatiel. Salatiel a c'hanas Zorobabel. 13 Zorobabel a c'hanas Abioud. Abioud a c'hanas Eliakim. Eliakim a c'hanas Azor. 14 Azor a c'hanas Sadok. Sadok a c'hanas Ac'him. Ac'him a c'hanas Elioud. 15 Elioud a c'hanas Eleazar. Eleazar a c'hanas Mazhan. Mazhan a c'hanas Yakob. 16 Yakob a c'hanas Yozef, pried Mari, an hini m' eo bet ganet anezhi Jezuz a anver Krist.

17 En holl eta, adalek Abraham betek David ez eus pevarzek remziad ; adalek David betek an harlu e Babulon, pevarzek remziad ; adalek an harlu e Babulon betek ar C'hrist, pevarzek remziad.

16 : Ned eo ar ger gresianek **Krist** nemet troidigezh ar ger hebreek **Mesiaz,** da lavarout eo : sakret gant an eoul.

Krouidigezh gwerc'h ar Mesiaz hag e c'hanedigezh. Luk. **1,** 26 - **2,** 7.

18 Hogen, ginivelezh Jezuz-Krist a c'hoarvezas evel-henn. Mari e vamm, o vezañ prometet da Yozef e dimezi, en em gavas dougerez dre c'halloud ar Spered Santel, araok dezho mont da vevañ a-gevret. 19 Yozef, he fried, dre ma oa un den just anezhañ, ha ne felle ket dezhañ he gwallvrudañ, a reas e venoz d' en em zispartiañ dre guzh diouti. 20 Divizet en devoa kement-se pa 'n em ziskouezas dezhañ dre e gousk, un ael eus an Aotroù, a lavaras dezhañ : « Yozef, mab David, n' az pez ket aon da gemer ganit Mari da bried ; rak ar pezh a zo krouet enni a zo eus ar Spered Santel. 21 Genel a raio ur mab hag e roï dezhañ Jezuz da ano, rak eñ a salvo e bobl eus he fec'hedoù ». 22 Ha kement-se a c'hoarvezas evit ma teufe da wir ar pezh en devoa lavaret an Aotroù dre gomz e brofed : 23 « Setu ma vo ar Werc'hez o tougen ha ma c'hano ur mab a vo anvet Emmanouel », da lavarout eo Doue ganimp. 24 Yozef, ur wech dihunet eus e gousk, a reas hervez m' en devoa gourc'hemennet ael an Aotroù : kemer a reas e bried en e di. 25 Met n' en devoa ket graet priedelezh ganti araok dezhi genel he mab, hag e roas da hemañ Jezuz da ano.

Ar Vajed.

2. 1 Pa voe bet ganet Jezuz e Betlehem Youda, en amzer ar Roue Herodez, setu ma teuas da Jeruzalem, Majed eus ar Sav-heol, 2 ha lavarout a raent : « E pelec'h emañ roue ar Yuzevion a zo nevez-c'hanet ? Rak gwelet hon eus e steredenn e tu ar Sav-heol, ha deuet omp da stouiñ dirazañ ».

3 O klevout kement-se e voe trubuilhet ar roue Herodez ha gantañ Jeruzalem a-bezh. 4 Bodañ a reas an holl veleion vras ha Skribed ar bobl, hag e c'houlennas diganto e pelec'h e

18 : E-touez ar Yuzevion e oa dija ar bromesa a briedelezh ur gwir dimezi, hag adal neuze e veze anvet priedoù an daou zen yaouank. Koulskoude ne oa nemet ur bloavezh goude-se, ma teue an den yaouank da gerc'hat gant lid e zanvez-pried evit he c'has d' e di, da vevañ ganti a-gevret. Al lid-se a oa an eured.
21 : Ano Jezuz, Yoshoua en hebreeg, a dalv da lavarout : Yaveh a salv.
22 : Izahia **7,** 14.
2, 1 : Herodez a renas war Judea eus 37 da 4 araok an amzervezh kristen. Majed a raed eus tud fur, yuzev pe nann, tud desket oc'h ober war-dro an da-zont. Pet e oa ar Vajed deuet da Vetlehem, peseurt anoioù dezho, n' ouzomp ket.
2 : Pe : « gwelet hon eus e steredenn pa oa o sevel ».

tlee ar Mesiaz bezañ ganet. 5 Ar re-mañ a respontas dezhañ : « E Betlehem Youda, rak evel-henn eo bet skrivet gant ar profed : 6 Ha te Betlehem, douar Youda, n' out ket an disterañ e-touez kêrioù bras Youda, rak ac'hanout e teuio ur penn-rener hag a vo pastor va fobl, Israël ». 7 Herodez neuze, o vezañ galvet ar Vajed e kuzh, a c'houlennas diganto pe-da-vare resis e oa en em ziskouezet dezho ar steredenn. 8 Hag e kasas anezho da Vetlehem, en ur lavarout : « It, enklaskit pizh diwar-benn ar bugel, ha pa ho po kavet anezhañ, kemennit din en-dro, evit maz in me ivez da stouiñ dirazañ ».

9 Goude bezañ klevet komzoù ar roue ez ejont en hent. Ha setu ar steredenn o devoa gwelet e tu ar Sav-heol, a gerzhe dirazo betek ma teuas da chom a-sav, a-us d' al lec'h m' edo ar bugel. 10 O welout ar steredenn e voent karget holl a levenez vras. 11 Aet e-barzh an ti e kavjont ar bugel gant Mari e vamm, hag o kouezhañ d' an daoulin e stoujont dirazañ ; hag o vezañ digoret o c'hasedigoù e kinnigjont dezhañ da brof, aour, ezañs ha mir. 12 Met o vezañ ma oa bet kemennet dezho dre o c'housk, chom hep distreiñ da gaout Herodez, e tistrojont d' o bro dre un hent disheñvel.

An tec'h d' an Ejipt ha lazh ar vugale.

13 Goude dezho mont kuit, setu un ael eus an Aotroù en em ziskouezas da Yozef dre e gousk, hag a lavaras dezhañ : « Sav, kemer ar bugel hag e vamm, tec'h d' an Ejipt, ha chom eno betek ma lavarin dit ; rak Herodez a ya da glask ar bugel evit e lazhañ ». 14 Eñ neuze a savas, a gemeras ar bugel hag e vamm e-kreiz an noz, hag en em dennas d' an Ejipt. 15 Chom a reas eno betek maro Herodez, evit ma teufe da wir ar pezh en devoa lavaret an Aotroù dre gomzoù ar Profed : « Eus an Ejipt em eus galvet va mab ».

16 Herodez neuze o welout e oa bet touellet gant ar Vajed, a yeas en ur gonnar vras hag a gasas tud da lazhañ e Betlehem ha tro war dro, an holl vugale adalek daou vloaz ha yaouankoc'h, hervez ar mare a oa bet resisaet dezhañ gant ar Vajed. 17 Neuze e teuas da wir komzoù ar profed Yeremia : 18 « Ur vouezh a zo bet klevet e Rama, gouelvan hag hirvoud

6 : Sell. ouzh Mika 5, 1.
11 : " Aet e-barzh an ti ", ne oa ken er c'hraou eta e vije bet ar Mabig Jezuz.
15 : Ozeac'h 11, 1.
18 : Yeremia 31, 15. Un ugent bennak a vugale a voe lazhet hervez ma soñjer.

bras, Rakel o leñvañ d' he bugale ; ha n' eo ket bet fellet ganti bezañ frealzet, pa n' eus mui anezho. »

An distro da Nazared.

19 Goude maro Herodez, setu an ael eus an Aotroù en em ziskouezas dre e gousk da Yozef en Ejipt, 20 da lavarout dezhañ : « Sav, kemer ar bugel hag e vamm, ha kae da vro Israël ; rak maro eo ar re a glaske ar bugel evit e lazhañ » 21 Eñ avat a savas, a gemeras ar bugel hag e vamm hag a zeuas en-dro da vro Israël. 22 Met o klevout e rene Arc'helaoz war Judea e-lec'h e dad Herodez, en devoe aon da vont di ; aliet dre e gousk ec'h en em dennas e Galilea, 23 hag e teuas da chom en ur gêr anvet Nazared, evit ma teufe da wir ar pezh a oa bet lavaret gant ar Brofeded : « Nazaredad a vo graet anezhañ ».

Prezegerezh Yann Vadezour. Mk. **1,** 1-8 ; Lk. **3,** 1-18 ; Yn. **1,** 19-28.

3. 1 Hogen en deizioù-se en em ziskouezas Yann Vadezour oc'h embann e gouelec'h Judea 2 ar c'homzoù-mañ : « Grit pinijenn, rak tost emañ Rouantelezh an Neñvoù ». 3 Hennezh eo an hini kemennet gant ar profed Izahia pa lavar : « Ur vouezh o krial er gouelec'h : kempennit hent an Aotroù ; kompezit e wenodennoù ».

4 Ha Yann a zouge ur vantell graet gant reun kañval hag ur gwiskamant-lêr en-dro d' e zargreiz ; e voued a oa kilheion-raden ha mel gouez. 5 Neuze e teuas d' e gaout tud Jeruzalem hag an holl dud eus Judea hag eus bro ar Yordan, 6 ha badezet e vezent gantañ e dour ar stêr Yordan en ur anzav o fec'hedoù. 7 O welout e teue kalz Farizianed ha kalz Sadukeidi d' e vadeziant, e lavaras dezho : « Gorad naered, piw en deus desket deoc'h tec'hout dirak ar gonnar o tont ? 8 Grit eta pinijenn wirion, unan a zougo frouezh. 9 N' it ket da lavarout ennoc'h hoc'h-unan : Hon Tad eo Abraham. Rak me ' lavar deoc'h e c'hell Doue eus ar vein-mañ sevel bugale da Abraham. 10 A-vremañ emañ ar vouc'hal ouzh gwrizioù ar gwez : ha kement gwezenn na daol ket frouezh mat, a vezo troc'het ha stlapet en tan. 11 Me avat, me

3 : Izahia 40, 3-4.
6 : Badeziñ a dalv sankañ en dour, en arouez a binijenn hag a welc'hidigezh speredel. Anavezet mat e veze talvoudegezh ar jestr gant Yuzevion an amzer-se.
7 : Ar Farizianed a oa stag-meurbet ouzh al Lezenn, e-keit ma oa ar Sadukeidi direlijion a-walc'h.

ho padez en dour e sell eus ar binijenn ; met an hini a zeu war va lerc'h a zo galloudusoc'h egedon ha n' on ket dellezek da dennañ dezhañ e sandalennoù, eñ ho padezo er Spered Santel hag en tan. 12 En e zorn emañ ar bal-wenterez evit naetaat e leuriad ha serriñ e winizh en e solier ; ar pell avat, o deviñ a raio en un tan na varv ket ».

Badeziant Jezuz. Mk. **1,** 9-11 ; Lk. **3,** 21-22.

13 Neuze e teuas Jezuz eus Galilea d' ar Yordan da gaout Yann, evit bezañ badezet gantañ. 14 Yann avat a glaske herzel outañ en ur lavarout : « Me eo am eus ezhomm da vezañ badezet ganit, ha te eo a zeu d' am c'haout ». 15 Met Jezuz a respontas : « Lez ober evit bremañ, rak evel-se e tleomp kas da benn pep reizhder ». Neuze Yann a lezas anezhañ d' ober.

16 Kerkent ha badezet, Jezuz a zeuas er-maez eus an dour, ha setu an neñvoù o tigeriñ evitañ, hag e welas Spered Doue o tiskenn evel ur goulm hag o tont warnañ. 17 Ha sed ur vouezh o tont eus an neñvoù a lavare : « Hemañ eo va Mab muiañ-karet am eus laket ennañ va levenez ».

Jezuz temptet. Mk. **1,** 12-13 ; Lk. **4,** 1-13.

4. 1 Neuze e voe bleniet Jezuz gant ar Spered d' ar gouelec'h evit bezañ temptet gant an Diaoul. 2 Goude yuniñ e-pad daou ugent devezh ha daou ugent nozvezh e teuas neuze naon dezhañ. 3 Hag an temptour da dostaat ha da lavarout dezhañ : « Mar d-out Mab Doue, lavar eta d' ar vein-se treiñ da vara ». 4 Jezuz a respontas : « Skrivet eo : N' eo ket diwar vara hepken e vevo an den, met diwar gement komz a zeu eus genoù Doue ».

5 An Diaoul neuze a gas anezhañ d' ar Gêr santel : e lakaat a ra war lein an Templ, hag e lavar dezhañ : 6 « Mar d-out Mab Doue, en em daol d' an traoñ, rak skrivet eo : Gourc'hemenn a ray evidout d' e Aeled, ha da zougen a raint en o daouarn, gant aon na stokfes da droad ouzh ur maen ». 7 Jezuz a respontas : « Skrivet eo ivez : Ne dempti ket an Aotroù da Zoue.

8 An Diaoul a gas anezhañ c'hoazh war ur menez uhel-meurbet, hag o tiskouez dezhañ holl rouantelezhioù ar bed

4 : **Adlezenn 8, 3. Sellout ouzh Furnez 16, 26.**
6 : **Salm 91, 11-12.**
7 : **Adlezenn 6, 16.**

hag o gloar, e lavar dezhañ : 9 « Kement-se a roin dit mar kouezhez e-harz va zreid da stouiñ dirazon ». 10 Jezuz avat a respontas dezhañ : « Kerzh kuit, Satan, rak skrivet eo : An Aotroù da Zoue a adori ha dezhañ hepken e renti da zoujañs ».

11 E lezel a reas neuze an Diaoul, ha setu Aeled da dostaat ha d' e servijiñ.

Distro Jezuz da C'halilea. E Kafarnaoum.

12 O vezañ klevet e oa bet taolet Yann er prizon, Jezuz en em dennas e Galilea. 13 Ha kuitaet gantañ Nazared e teuas da chom e Kafarnaoum, war ribl ar mor, war harzoù Zabulon ha Neftali, 14 evit ma teufe da wir ar pezh a oa bet lavaret gant ar profed Izahia : 15 « Douar Zabulon ha douar Neftali, hent ar mor, bro en tu all d' ar Yordan, Galilea ar Baganed, 16 ar bobl o chom en deñvalijenn he deus gwelet ur sklerijenn vras ; ha war ar re azezet e bro skeud ar maro eo paret ar sklerijenn ».

17 Diwar neuze en em lakaas Jezuz da brezeg ha da lavarout : « Ho pezet keuz d' ho pec'hedoù, rak tost emañ rouantelezh an Neñvoù ».

Galvidigezh pevar fesketaer. Mk. **1,** 16-20 ; Lk. **5,** 1-11.

18 Evel ma kerzhe a-hed mor Galilea, e welas daou vreur, Simon, an hini anvet Pêr, hag Andrev, e vreur, o teurel ar roued ar mor ; rak pesketaerion e oant. 19 Hag e lavaras dezho : « Deuit d' am heul hag e rin ac'hanoc'h pesketaerion dud ». 20 Hag i raktal da zilezel o rouedoù ha da vont d' e heul.

21 O vezañ aet larkoc'h e welas daou vreur all, Jakez, mab Zebedea, ha Yann e vreur, en o bag, gant o zad Zebedea, oc'h addresañ o rouedoù ; o gervel a reas, 22 hag i raktal da zilezel o bag hag o zad ha da vont d' e heul.

Penn-kentañ prezegerezh Jezuz e Galilea. Mk. **1,** 39 ; **3,** 7-8 ; Lk. **4,** 14-15 ; **6,** 17-18.

23 Mont a rae Jezuz dre C'halilea a-bezh o kelenn er sinagogennoù, oc'h embann Keloù mat ar Rouantelezh hag o pareañ kement kleñved ha kement langis a oa er bobl. 24 Ar vrud anezhañ en em skignas dre Siria a-bezh, hag e tegased dezhañ an holl dud klañv taget gant drougoù ha poanioù

10 : Adlezenn 6, 13.
15-16 : Izahia 8, 23 - 9, 1-2.

a bep seurt, tud dalc'het gant drouksperedoù, tud loariek, tud seizet, ha dezho e roe ar pare. 25 Hag ouzh e heul e veze ur maread a dud, deuet eus Galilea, eus an Dek-Kêr, eus Jeruzalem, eus Judea, hag eus ar vro en tu all d' ar Yordan.

Ar brezegenn war ar menez hag an evurustedoù.

5. 1 O welout an engroezioù-tud-se e savas Jezuz war ur menez, hag aet en e goazez, e tostaas outañ e ziskibion. 2 Neuze e stagas da gomz ha d' o c'helenn dre lavarout :

3 « Evurus ar re a gar ar baourentez, rak dezho eo Rouantelezh an Neñvoù. 5 Evurus ar re a ouel, rak int a vo frealzet. 4 Evurus ar re 'zo dous, rak int o devo an Douar da lod. 6 Evurus ar re o deus naon ha sec'hed eus ar Justis, rak int a vo roet o gwalc'h dezho. 7 Evurus ar re a zo trugarezus, rak int ivez e vo graet trugarez outo. 8 Evurus ar re a zo glan a galon, rak int a welo Doue. 9 Evurus ar re a lak ar peoc'h da ren, rak int a vo anvet bugale Doue. 10 Evurus ar re a zo gwallgaset en abeg d' ar Reizhder, rak dezho eo Rouantelezh an Neñvoù. 11 Bezit evurus pa vefot dismegañset, heskinet, pa vezo lavaret dre c'haou, a bep seurt droug diwar ho penn, abalamour din-me. 12 Bezit laouen ha tridit gant levenez, rak bras e vo ho tigoll en neñvoù. Rak evel-se ivez eo bet gwallgaset ar Brofeded a zo bet araozoc'h. »

An diskibion, holen an douar ha sklerijenn ar bed.

13 « C'hwi eo holen an douar. Hogen ma teu an holen da zivlazañ, gant petra e vo sallet anezhañ ? Ne dalv mann ebet ken, nemet da vezañ taolet er-maez ha flastret gant treid an dud.

14 « C'hwi eo sklerijenn ar bed. N' hell ket bezañ kuzhet ur gêr savet war lein ur menez : 15 ha ne vez ket enaouet ul lamp evit he lakaat dindan ar boezell, met war ar c'hantolor, evit ma sklerijenno holl dud an ti. 16 Evel-se ra lugerno ho sklerijenn-c'hwi dirak an dud, evit ma teuint, dre welout hoc'h oberoù mat, da rentañ gloar d' ho Tad a zo en Neñvoù.

An Aviel e-keñver al Lezenn Gozh.

17 « Na gredit ket e vefen deuet da lemel kuit al Lezenn pe ar Brofeded ; n' on ket deuet da raskañ, met da gas da

4-5 : Al lod brasañ eus an dornskridoù a zegas ar gwerzad 5 a-raok 4.

benn. 18 E gwirionez, me lavar deoc'h, a-raok ma tremeno an neñv hag an douar, ne dremeno ket eus al Lezenn, nag un i, nag un tired, a-raok ma c'hoarvezo pep tra. 19 An neb eta en devo torret an disterañ eus ar gourc'hemennoù-se, ha desket d' an dud ober kemend-all, hennezh a vo graet anezhañ ar bihanañ e Rouantelezh an Neñvoù. An neb avat en devo miret anezho ha desket se d' ar re all, hennezh a vo graet anezhañ bras e Rouantelezh an Neñvoù.

20 « Rak, en lavarout a ran deoc'h : mar n' eo ket ho reizhded-c'hwi brasoc'h eget hini ar Skribed hag ar Farizianed, n' antrefot ket e-barzh Rouantelezh an Neñvoù.

Muntr ha buanegezh : dever an divroc'hañ.

21 « Gouzout a rit ervat eo bet lavaret d' hon tud kozh : Na lazhi ket, met an neb a lazho a vo dleet dezhañ al lez-varn. 22 Me avat a lavar deoc'h : Kement hini a gonnaro ouzh e vreur a vo dleet al lez-varn dezhañ. Hogen an neb a lavaro d' e vreur : Penn skañv ! a vo da vezañ barnet gant ar C'huzul meur. Hag an neb a lavaro dezhañ : Penn foll ! a vo dleet dezhañ gehenn an tan.

23 « Evel-se 'ta mar deuez da zegas da brof d' an aoter, hag eno, mar deu da soñj dit en deus da vreur un dra bennak a-enep dit, 24 lez eno da brof dirak an aoter, ha kerzh da gentañ d' ober ar peoc'h gant da vreur, ha neuze, deus da ginnig da brof.

25 « Gra, kentañ ma c'helli, ar peoc'h gant da enebour, tra ma rez hent gantañ, gant aon na vefes laket gant da enebour etre daouarn ar barner, ha na rafe ar barner d' az lakaat etre daouarn ar gward, ha na vefes taolet en toull-bac'h. 26 E gwirionez, me lavar dit, ne zeui ket er-maez ac'hano, ken n' az po rentet betek al liardig diwezhañ.

Priedelezh ha droukc'hoantegezh. An torr-dimezi.

27 « Klevet hoc'h eus eo bet lavaret : Na ri ket avoultriezh. 28 Me avat a lavar deoc'h : Nep piw bennak a sell ouzh ur

21 : Ermaeziadeg **20, 13.**
21-22 : Jezuz a laka teir derez er gonnar o tellezout pep a gastiz brasoc'h brasañ : da gentañ dirak ul lez-varn bennak ; d' an eil, dirak kuzul meur ar Sanedrin ; d' an trede, gant tan ar gehenn, da lavarout eo tan kastiz Doue. Ar Salver a fell dezhañ lavarout e vo sellet evel gwall-zrouk e Rouantelezh Doue, pec'hedoù a seblante araozañ dister a-enep d' ar garantez.

vaouez gant gwallc'hoantegezh, en deus dija graet avoultriezh ganti en e galon.

29 « Mar d-eo da lagad dehoù pennabeg dit da gouezhañ, diframm da lagad, ha taol anezhañ diouzhit ; rak gwelloc'h eo dit koll unan eus da izili eget bezañ stlapet penn-kil-ha-troad er gehenn. 30 Ha mar d-eo da zorn dehoù pennabeg dit da gouezhañ, troc'h da zorn, ha taol anezhañ diouzhit ; rak gwelloc'h eo dit koll unan eus da izili eget mont penn-kil-ha-troad er gehenn.

31 « Lavaret ez eus bet ivez : An neb a gaso kuit e wreg, da roio dezhi ur skrid disparti. 32 Ha me a lavar deoc'h : An neb a gaso kuit e wreg, nemet eo riboderezh e vefe kenetrezo, a ra dezhi bezañ avoultrerez ; hag an neb a zimez gant ur vaouez kaset kuit, a ra avoultriezh.

Leou-touet ha leou faos.

33 « Klevet hoc'h eus c'hoazh eo bet lavaret d' hon tud kozh : Na dorri ket da le, met seveniñ a ri e-keñver an Aotroù, al leoù az po graet. 34 Ha me a lavar : Chomit hep touiñ tamm ebet : na dre an neñv, o vezañ maz eo uhelgador Doue ; 35 na dre an douar, o vezañ maz eo skabell e dreid ; na dre Jeruzalem o vezañ maz eo kêr ar Roue meur. 36 Na dre da benn, na dou ket kennebeut all, rak n' hellez ket ober na du na gwenn ur vlevenn hepken anezhañ. 37 Met ra vezo ho komz : ya, mar d-eo ya ; nann, mar d-eo nann ; ar pezh a lavarer ouzhpenn a zeu eus an Hini drouk.

Karout zoken hon enebourion. Lk. **6,** 27-36.

38 « Klevet hoc'h eus eo bet lavaret : Lagad evit lagad, dant evit dant. 39 Me avat a lavar deoc'h chom hep derc'hel penn ouzh an den fall ; mar sko unan bennak ganit war da jod dehoù, kinnig dezhañ da jod kleiz ivez. 40 Ha gant an neb

31 : Adlezenn **24,** 1.
32 : Testenn Sant Mazhev a zo da sklaeraat gant Mk. **10,** 11-12 ; Lk. **16,** 18, 1 Kor. **7,** 10-11. Ar ger implijet gant S. Mazhev : riboderezh, gastaouerezh, a dalv da verkañ e lezennerezh ar Rabined, an dimezioù faos, gadaliezh hag all, a oa a-enep da reoliadurioù al Lezenn. Sklaer eo n' hall ket seurt dimezioù kaout talvoudegezh divrall : ar c'hontrol ez eo.
33 : Ermaeziadeg **20,** 7 ; Leviegezh **19,** 12 ; Niveroù **30,** 3 ; Adlezenn **23,** 21-23.
38 : Leviegezh **19,** 18 ; Krennlavarioù **20,** 22 ; **24,** 29. Amañ ne dalv komzoù hor Salver nemet evit an dud a-unanoù. Ar peoc'h a dleomp klask da gentañ holl ha dreist pep tra.

a c'hoanta kas ac'hanout dirak ar barner evit kaout da sae, lez da vantell ivez. 41 An neb a c'houlenn diganit kerzhout ur mil, gra daou vil gantañ. 42 Ro d' an neb a c'houlenn diganit, ha na dro ket da gein d' an neb a c'hoanta prestañ diganit.

43 « Klevet hoc'h eus eo bet lavaret : Karout a ri da nesañ ha kasaat a ri da enebour. 44 Ha me a lavar deoc'h : karit hoc'h enebourion ha pedit evit ar re a wallgas ac'hanoc'h, 45 ma teufot da vezañ bugale ho Tad a zo en Neñvoù, rak lakaat a ra e heol da barañ war an dud fall evel war an dud vat, hag e c'hlav da gouezhañ war an dud reizh evel war an dud direizh. 46 Mar karit ar re ho kar, peseurt gopr a vo dleet deoc'h ? Daoust hag ar Bublikaned o-unan ne reont ket kemend-all ? 47 Ha mar ne saludit nemet ho preudeur, petra 'rit aze en tu-hont d' ar re all ? Daoust hag ar Baganed o-unan ne reont ket kemend-all ? 48 C'hwi eta, bezit peurvat evel maz eo peurvat ho Tad a zo en Neñvoù.

An aluzon.

6. 1 « Taolit evezh na rafec'h hoc'h oberoù mat dirak an dud, evit bezañ gwelet ganto : rak neuze n' ho po ket a c'hopr digant ho Tad a zo en Neñvoù. 2 Evel-se 'ta, pa ri aluzon, na son ket an drompilh dirazout, evel ma ra ar bilpoused er sinagogennoù hag er ruioù, evit bezañ meulet gant an dud. E gwirionez me lavar deoc'h, o gopr o deus bet dija. 3 Evidout-te, pa ri aluzon, gra na ouezo ket da zorn kleiz ar pezh a ra da zorn dehoù, evit ma chomo da aluzon er sekred : 4 ha da Dad hag a wel er sekred a roio digoll dit en-dro.

Ar bedenn.

5 « Pa bedit, na rit ket evel ar bilpoused, rak int-i a gar er sinagogennoù hag e korn ar plasoù, pediñ en o sav, evit bezañ gwelet gant an dud. E gwirionez me lavar deoc'h, o gopr o deus bet dija. 6 Evidout-te pa bedi, kae ez kampr, serr an nor warnout, ha ped da Dad, an Hini 'zo er sekred, ha da Dad hag a wel er sekred a roio digoll dit en-dro.

43 : Leviegezh 19, 18. « Kasaat a ri da enebour » ar c'homzoù-se n' en em gavont ket ger evit ger e Lezenn Voizez, nemet e klotont koulskoude gant ar pezh a c'hourc'hemenn diwar-benn an enebourion hag an estrenion.
46 : Ar Bublikaned, dastumerion an tailhoù, a veze douget da laerezh an dud, ha gant se e vezent sellet evel patromed ar bec'herion.

7 « En ho pedennoù, na ravodit ket evel ar Baganed, a soñj ganto ez eo gant kalz komzoù e vezint selaouet. 8 Na rit ket evelto, rak ho Tad a oar ervat eus petra hoc'h eus ezhomm, zoken a-raok deoc'h en goulenn digantañ.

Pedenn an Aotroù. Lk. **11,** 2-4.

9 « C'hwi eta pedit evel-henn : Hon Tad, c'hwi hag a zo en Neñv, ra vo santelaet hoc'h ano ; 10 ra zeuio ho Rouantelezh ; ra vo graet ho youl war an douar evel en neñv. 11 Roit dimp hizio bara hor bevañs ; 12 distaolit dimp hon dleoù evel m' hor bo ivez distaolet d' hon dleourion. 13 Ha n' hon lezit ket da vont gant an temptadur, met hon dieubit eus an Droug.

14 « Rak mar pardonit d'an dud o mankoù, e pardono deoc'h ivez ho Tad eus an Neñvoù. 15 Hogen mar ne bardonit ket d' an dud, ne bardono ket ho Tad kennebeud-all ho pec'hedoù deoc'h-c'hwi.

Ar yun.

16 « Pa yunit avat, na vezit ket evel ar bilpoused, teñval ho penn, rak kemer a reont ur penn diflaket evit diskouez d' an dud e yunont. E gwirionez me lavar deoc'h, o gopr o deus dija. 17 Evidout avat, pa yuni, laka c'hwez-vat war da benn, 18 gwelc'h da zremm, evit na welo ket an dud e yunez, met hepken da Dad, an hini a zo er sekred, ha da Dad hag a wel er sekred, a roio digoll dit en-dro.

Ar preder ouzh ar madoù. Lk. **12,** 33-34 ; **11,** 34-36 ; **16,** 13 ; **12,** 25-34.

19 « Na zastumit ket deoc'h teñzorioù war an douar, e-lec'h ma krign ar preñved hag an tartouzed, e-lec'h ma teu al laeron da doullañ ha da skrapat. 20 Met dastumit deoc'h teñzorioù en Neñv, e-lec'h na grign nag ar preñved hag an tartouzed, e-lec'h n' eus ket a laeron da doullañ ha da skrapat. 21 Rak e-lec'h m' emañ ho teñzor, eno ivez emañ ho kalon.

22 « Lamp ar c'horf eo al lagad. Mar d-eo naet da lagad, eo da gorf a-bezh a vezo goulaouet ; 23 met mar d-eo fall da lagad, eo da gorf a-bezh a vezo en deñvalijenn. Neuze mar d-eo teñvalijenn da sklerijenn diabarzh, na brasat teñvalijenn !

24 « Den ebet ne c'hell servijiñ daou vestr : pe en devo kasoni ouzh an eil ha karantez ouzh egile ; pe en em stago ouzh an eil hag e tisprizo egile. N' hellit ket servijiñ war un dro Doue hag an Arc'hant.

25 « Setu perak e lavaran deoc'h : n' en em chalit ket evit ho puhez daoust petra 'vo deoc'h da zebriñ, nag evit ho korf gant petra e vo gwisket. Hag-eñ ne dalv ket ar vuhez muioc'h eget ar bevañs, hag ar c'horf muioc'h eget an dilhad ? 26 Sellit ouzh laboused an Neñv ; ne hadont ket na ne vedont ket, ne zastumont netra e solieroù, hag ho Tad a zo en Neñv a ro boued dezho. Daoust ha ne dalvezit ket muioc'h egeto ? 27 Piw ac'hanoc'h, dre ziaezañ e spered, a c'hellfe astenn e vuhez eus un ilinad ? 28 Ha gant ho tilhad, perak ivez bezañ nec'het ? Deskit digant lili ar parkeier penaos e kreskont ; ne labouront ket, ne nezont ket, 29 ha koulskoude, me lavar deoc'h, na Salomon e-unan, en e holl splannder, ne oa ket gwisket evel unan anezho. 30 Mar gwisk Doue er stumm-se geot ar maezioù, a zo anezho hizio, hag a vo taolet er forn warc'hoazh, daoust ha ne raio ket muioc'h c'hoazh evidoc'h, tud amgredik ? 31 N' en em chalit ket eta ha na lavarit ket : petra a zebrimp, petra e evimp, gant petra en em wiskimp ? 32 Ar Baganed eo a vez o fenn gant kement-se. Met ho Tad a zo en Neñv a oar hoc'h eus ezhomm anezho. 33 Neuze klaskit da gentañ e Rouantelezh hag e reizhder, hag an holl draoù-se a vezo roet deoc'h en tu-hont. 34 N' en em chalit ket gant arc'hoazh : rak arc'hoazh a zamanto dezhañ e-unan. Da bep devezh eo a-walc'h e boan.

Chom hep droukvarn. Lk. **6,** 37-42.

7. 1 « Na varnit ket ha ne vefot ket barnet. 2 Rak gant ar varn ho po barnet ganti e vefot barnet d' ho tro ; ha gant ar muzul ho po muzuliet gantañ, e vo muzuliet deoc'h ivez. 3 Perak e taolez evezh ouzh ar blouzenn a zo e lagad da vreur, hag an treust a zo ez lagad-te ne welez ket anezhañ ? 4 Ha penaos e lavarez d' az preur : Va lez 'ta da dennañ ar blouzenn-se eus da lagad, ha setu un treust a zo ez lagad-te ? 5 Pilpous, tenn da gentañ an treust eus da lagad, ha neuze e weli sklaer da dennañ ar blouzenn eus lagad da vreur.

Ar gred dievezh.

6 « Na roit ket d' ar chas ar pezh a zo santel, ha na daolit ket perlez dirak ar moc'h, gant aon n' o bresfent gant o zreid ha na zistrofent ouzhoc'h d' ho trailhañ.

Pediñ gant dalc'hegezh ha kengarantez. Lk. **11,** 9-13 ; **6,** 31.

7 « Goulennit hag e vo roet deoc'h ; klaskit hag e kavfot ; skoit hag e vo digoret deoc'h. 8 Rak an neb a c'houlenn a

resev ; an neb a glask a gav, hag an neb a sko e vez digoret dezhañ. 9 Piw ac'hanoc'h, mar goulenn e vab bara digantañ, a ginnigo dezhañ ur maen ? 10 Pe mar goulenn ur pesk, hag-eñ e roio dezhañ un naer ? 11 C'hwi eta, tud fall ac'hanoc'h, mar gouzoc'h reiñ traoù mat d' ho pugale, pegement muioc'h ho Tad a zo en Neñvoù a ouio reiñ traou mat d' ar re a bed anezhañ ?

12 « Kement tra a garfec'h e vefe graet deoc'h gant an dud, grit se dezho, c'hwi ivez ; rak aze emañ al Lezenn hag ar Brofeded.

An daou hent. Lk. **13,** 24.

13 « Deuit e-barzh dre an nor strizh ; rak ledan eo an nor ha frank eo an hent a gas d' an emgoll ; ha stank eo an dud a ya gant an hent-se. 14 Rak strizh eo an nor ha bihan eo an hent a gas d' ar Vuhez, ha rouez eo ar re a gav anezhañ.

Ar fals-doktored a lavar hep ober. Lk. **6,** 43-46 ; **13,** 25-27.

15 « Diwallit diouzh ar fals-profeded a zeu davedoc'h gwisket e deñved hag a zo en diabarzh bleizi skraperion. 16 Diouzh o frouezh ec'h anavfot anezho : daoust hag e kutuilher rezin war ar spern, pe figez war an askol ? 17 Evel-se 'ta, pep gwezenn vat a ro frouezh mat, hag ar wezenn fall a ro frouezh fall. 18 N' hell ket ur wezenn vat dougen frouezh fall, nag ur wezenn fall dougen frouezh mat. 19 Kement gwezenn na roio ket frouezh mat a vo troc'het ha skoet en tan. 20 Diouzh o frouezh eta ec'h anavfot anezho. 21 N' eo ket ar re a lavar : Aotroù, Aotroù ! a yelo e-barzh Rouantelezh an Neñvoù ; met ar re a ra bolontez va Zad a zo en Neñvoù. 22 Kalz a lavaro din en deiz-se : Aotroù, Aotroù, daoust ha n' eo ket en hoc'h ano hon eus diouganet, en hoc'h ano argaset an drouksperedoù, en hoc'h ano graet kalz burzhudoù ? 23 Neuze avat e tisklerin dezho : Biskoazh n' em eus hoc'h anavezet. Pellait diouzhin, oberourion ar fallagriezh !

Diwezh ar brezegenn : an daou di. Lk. **6,** 47-49.

24 « Kement den eta a selaou ar c'homzoù-mañ a lavaran hag a ra diouto, a vezo heñvel ouzh un den fur en deus diazezet e di war ar roc'h. 25 Ha kouezhet eo ar glav, ha deuet eo ar froudoù, ha c'hwezhet o deus an avelioù, hag en em vountet war an ti-se ; met n' eo ket kouezhet an ti, diazezet m' edo war ar roc'h.

26 « Hogen an neb a selaou ar c'homzoù-mañ a lavaran ha ne ra ket diouto, a vezo heñvel ouzh un den diskiant en deus diazezet e di war an traezh. 27 Ha kouezhet eo ar glav, ha deuet eo ar froudoù, ha c'hwezhet o deus an avelioù, hag en em vountet war an ti-se ; setu kouezhet an ti ha bras eo e zismantr. »

Estlamm an dud. Lk. **7,** 1 ; Mk. **1,** 22.

28 Ha c'hoarvezout a reas p' en devoa Jezuz peurlavaret ar c'homzoù-se, ma oa estlammet an dud gant e gelennadurezh. 29 Rak o c'helenn a rae evel un den o kaout beli, ha n' eo ket evel ar Skribed.

Pare un den lovr. Mk. **1,** 40-45 ; Lk. **5,** 12-16.

8. 1 Evel ma tiskenne Jezuz diwar ar menez, en em stagas d' e heul ur mared bras a dud. 2 Ha setu un den lovr o tostaat a stouas dirazañ en ur lavarout : « Aotroù, mar fell dit, e c'hellez va glanaat ». 3 Jezuz oc'h astenn e zorn a stokas outañ 'n ur lavarout : « Me fell din, bez glanaet ! » Ha kerkent e voe glanaet e lorgnez. 4 Hag e lavaras Jezuz dezhañ : « Diwall, na lavar an dra-mañ da zen ebet, met kae d' en em ziskouez d' ar beleg, ha kinnig ar prof kemennet gant Moizez, ma vo kement-se da desteni dezho ».

Pare servijer ar c'hantener. Lk. **7,** 2-10.

5 Neuze evel ma oa Jezuz o paouez antren e Kafarnaoum, e teuas davetañ ur c'hantener hag a reas outañ ar bedenn-mañ : 6 « Aotroù, va servijer a zo war e wele em zi, seizet e izili, hag o tiwaskañ poanioù kriz ». 7 Jezuz a lavaras dezhañ : « Mont a ran da bareañ anezhañ ». — 8 « Aotroù, a respontas ar c'hantener, n' on ket dellezek e teufes dindan va zoenn, met lavar ur gomz hepken ha pareet e vo va servijer. 9 Rak evidon da vezañ dindan reoù all, em eus soudarded dindanon ivez, ha pa lavaran da unan : Kerzh ! e kerzh kuit ; ha da un all : Deus ! e teu ; ha d'am mevel : Gra an dra-mañ ! e ra ». 10 O klevout se e voe estlammet Jezuz, hag e lavaras d' ar re a oa ouzh e heuliañ : « E gwirionez me lavar deoc'h n' em eus ket kavet c'hoazh ken bras feiz en Israël. 11 Ya, en lavarout

4 : Ne fell ket da Jezuz e vefe gouvezet ar pare-se gant ar bobl, gant aon na savfe birvilh en dud-se a c'hortoze gant ar Mesiaz ur Roue galloudus ha didrec'hus. Diwar-benn al lid a zisklerie un den lovr evel pare, sell. ouzh Leviegezh **14,** 1-32.

a ran deoc'h, kalz a zeuio eus ar Sav-heol hag eus ar C'huzh-heol, a yelo d' azezañ ouzh taol gant Abraham, Izaak ha Yakob e Rouantelezh an Neñvoù, 12 tra ma vo bugale ar Rouantelezh taolet er-maez en deñvalijenn, e-lec'h ma vo gouelvan ha skrignadeg-dent ». 13 Ha Jezuz a lavaras d' ar c'hantener : « Kae, ra vo graet dit hervez da feiz ». Ha war an eur-se e voe pareet ar servijer.

Pare mamm-gaer Pêr ha tud klañv e-leizh. Mk. **1,** 29-34 ; Lk. **4,** 38-41.

14 Ha deuet Jezuz da di Pêr, e kavas eno mamm-gaer hemañ en he gwele, dalc'het gant an derzhienn. 15 Stekiñ a reas ouzh he dorn hag ez eas an derzhienn diouti ; hag o vezañ savet en em lakaas d' o servijiñ.

16 Diouzh an abardaez e voe degaset dezhañ kalz tud drouksperedet, ha kas a rae ar speredoù kuit gant e gomz ; hag an holl dud klañv e pareas anezho. 17 Evel-se e teue da wir diougan ar profed Izahia : « Kemeret en deus hor mac'hagnoù warnañ e-unan, hag en em garget gant hor c'hleñvedoù ».

An emzinac'h ret d' an diskibl. Lk. **9,** 57-60.

18 Neuze Jezuz o welout engroezioù tud en-dro dezhañ a roas urzh da vont d' an tu all d' al lenn. 19 Hag ur skrib o tostaat outañ a lavaras dezhañ : « Mestr, me a yelo d' az heul, n' eus forzh pelec'h ez i ». 20 Nemet e respontas Jezuz dezhañ : « Al lern o deus toulloù, ha laboused an neñv o deus neizioù ; Mab an Den avat n' en deus lec'h ebet da harpañ e benn ».

21 Un all eus a-douez e ziskibion a lavaras dezhañ : « Aotroù, ro din aotre da vont da gentañ da sebeliañ va zad ». 22 Jezuz a respontas dezhañ : « Deus d' am heul, ha lez ar re varo da sebeliañ o re varo ».

Ar gorventenn sioulaet. Mk. **4,** 35-41 ; Lk. **8,** 22-25.

23 Jezuz neuze o vezañ pignet er vag ez eas e ziskibion gantañ. 24 Ha setu ma savas war ar mor ur gwall varr-amzer ken e oa goloet ar vag gant an tarzhioù. Eñ avat a gouske. 25 Hag i da zont d' e zihuniñ en ur lavarout : « Aotroù, hor savete, emaomp o vont da goll ». 26 Eñ a respontas : « Perak

17 : Izahia **53,** 4.

hoc'h eus aon, tud amgredik ? » Neuze o vezañ savet e c'hourdrouzas an avelioù hag ar mor ; hag e teuas kalmijenn vras. 27 Ha sebezet ma oant e lavare an dud-se : « Peseurt den eo hemañ, pa sent outañ an avelioù zoken hag ar mor ? »

Diaoulidi Gadara. Mk. **5,** 1-20 ; Lk. **8,** 26-39.

28 Degouezhet war an tu all d' al lenn, e bro C'hadara, e teredas davetañ daou zen drouksperedet, o tont er-maez eus ar bezioù. Ken gouez e oant ma ne c'helle den ebet tremen dre an hent-se. 29 Ha setu i da hopal a-bouez penn : « Petra fell dit ober ouzhimp, mab Doue ? Ha deuet out amañ d' hor bourreviañ a-raok ar c'houlz ? » 30 Hogen pellik ac'hano e oa ur bagad bras a voc'h o peuriñ. 31 Hag an drouksperedoù a aspede Jezuz en ur c'houlenn : « Mar kasez ac'hanomp kuit, gra dimp mont er bagad moc'h-se ». — 32 « Kit ! » emezañ. Hag i da vont er-maez ha da antren er moc'h. Met setu ar bagad moc'h en e bezh d' en em strinkañ d' ar red diwar an tornaod er mor, ma varvjont en dourioù. 33 Ar vesaerion neuze a dec'has kuit, hag aet e kêr, ec'h embannjont pep tra hag ar pezh a oa c'hoarvezet gant ar re drouksperedet. 34 Ha setu holl dud Kêr da vont a-benn-hent da Jezuz ; ha pa weljont anezhañ e c'houlennjont digantañ pellaat diouzh o c'hornbro.

Seizad Kafarnaoum. Mk. **2,** 1-12 ; Lk. **5,** 17-26.

9. 1 O vezañ pignet er vag, Jezuz a dreizhas al lenn hag a zeuas d' e gêr. 2 Ha setu ma voe degaset dezhañ un den seizet e izili, astennet war ur gwele. Jezuz, o welout o feiz, a lavaras d' ar seizad : « Ar pez fiziañs, va mab ; pardonet eo dit da bec'hedoù ». 3 Ha setu darn eus ar Skribed da lavarout enno o-unan : « Komzoù disakr a zo gant hemañ ! » 4 Met Jezuz, anavezet gantañ o menozioù, a lavaras dezho : « Perak magañ soñjoù drouk en ho kalon ? 5 Pehini eo an aesañ, pe lavarout : Pardonet eo dit da bec'hedoù ; pe lavarout : Sav ha bale ? 6 Hogen, evit ma ouezfot en deus Mab an Den war an douar ar galloud da bardoniñ ar pec'hedoù : Sav, emezañ d' ar seizad, kemer da wele ha distro d' ar gêr ». 7 Hag eñ da sevel ha da vont d' ar gêr.

28 : Mark ha Lukaz, o lavarout Gerasa, a ro ano ur gêr all en ur verkañ spisoc'h lec'h ar burzhud.

8 An dud avat, o welout se, a grogas aon enno hag a veulas Doue evit bezañ roet ur seurt galloud d' an dud.

Sant Mazhev galvet. Mk. **2,** 13-17 ; Lk. **5,** 27-32.

9 Hag o tremen dre eno e welas Jezuz un den, anvet Mazhev, azezet e burev ar maltouterezh hag e lavaras dezhañ : « Deus d' am heul ! » Hag eñ da sevel ha da vont d' e heul.

10 Hogen evel m' edo Jezuz ouzh taol e ti hemañ, setu ma teuas kalz a druajerion hag a bec'herion da gemer o fred gant Jezuz hag e ziskibion. 11 O welout se e lavaras ar Farizianed d' e ziskibion : « Perak e tebr ho mestr gant ar Bublikaned hag ar bec'herion ? » 12 Met Jezuz o klevout se a respontas dezho : « N' eo ket ar re yac'h o deus ezhomm eus ar medisin, met ar re glañv. 13 It eta da zeskiñ petra eo ar gomz-mañ : An drugarez a garan, ha n' eo ket ar brofadenn. N' on ket deuet ervat da c'hervel ar re reizh, met ar bec'herion ».

Ur goulenn diwar-benn ar yun. Mk. **2,** 18-20 ; Lk. **5,** 33-35.

14 Neuze e teuas d' e gaout diskibion da Yann a lavaras dezhañ : « Perak, tra ma yunomp ni hag ar Farizianed, ne yun ket da ziskibion-te ? » 15 Hag e respontas Jezuz dezho : « Daoust hag e c'hell mignoned ar Pried bezañ e kañv, keit ha m' emañ ar Pried ganto ? Hogen deizioù a zeuio ma vo tennet ar Pried diganto, ha neuze e yunint ».

An Aviel a zo tra nevez a-grenn. Mk. **2,** 21-22 ; Lk. **5,** 36-38.

16 « Rak n' eus den ebet a gemerfe ur peñsel-mezher nevez evit takonañ ur gwiskamant kozh ; rak ar stagadenn nevez a sachfe war an danvez kozh ha gwashoc'h rogadenn e vefe. 17 Na kennebeud-all ne laker ket gwin nevez e seier-lêr kozh ; a-hend-all e tarzh ar seier-lêr, skuilhet e vez ar gwin, ha kollet ar seier. Met lakaat a reer ar gwin nevez e seier-lêr nevez hag e virer neuze an eil hag egile ».

10 : Mazhev, anvet c'hoazh Levi, mab Alfe, a oa publikan, da lavarout eo truajour ; micher an druajourion a oa dastum arc'hant an tailhoù, ar maltouterezh, ar gwirioù-treizh. Pa oa Kafarnaoum porzh-mor ha kêr war harz-bro, e komprener e oa eno ur burev brav evit an truajoù, ma oa Mazhev implijad ennañ. Sellet e veze an druajerion evel laeron ha pec'herion vras. Hag evit ar Farizianed ne oa ket permetet kaout darempred na mont ouzh taol gant pec'herion. Ac'hano ar goulenn a reont ouzh an diskibion.
13 : Ozeac'h **6, 6.**

Dasorc'hidigezh merc'hig Jairoz. Mk. **5,** 21-43 ; Lk. **8,** 40-56.

18 Evel ma komze evel-se, setu ur rener o tont da stouiñ dirak Jezuz, ha da lavarout dezhañ : « Va merc'h a zo o paouez mervel, met deus, astenn da zorn warni, hag e vevo ». 19 Jezuz a savas hag a yeas d' e heul gant e ziskibion.

20 Ha setu ur vaouez, klañv gant an diwadañ abaoe daouzek vloaz, a dostaas a-ziadreñv, hag a stokas ouzh bevenn e vantell. 21 Rak lavarout a rae enni hec'h-unan : « Mar stokan hepken ouzh e vantell, e vin saveteet ». 22 Jezuz avat o 'n em dreiñ hag ouzh he gwelout, a lavaras : « Az pez fiziañs, va merc'h, da feiz he deus da saveteet ». Ha war an taol e voe pareet ar vaouez.

23 Pa zegouezhas e ti ar rener, Jezuz o welout ar fleüterion hag an dud a rae kalz trouz, a lavaras dezho : 24 « It kuit, rak ar plac'hig n' eo ket maro, met o kousket emañ ». Hag int a rae goap outañ. 25 Pa voe graet d' an holl dud-se mont er-maez, ec'h antreas : kregiñ a reas e dorn ar plac'hig, hag hi a zihunas eus ar maro. 26 Hag ar vrud a gement-se a yeas dre ar vro a-bezh.

An daou zen dall.

27 Evel maz ae Jezuz kuit ac'hano, e teuas d' e heul daou zen dall a lavare en ur grial : « Az pez truez ouzhimp, mab David ! » 28 Hag antreet e-barzh an ti e tostaas an daou zen dall outañ, ma lavaras Jezuz dezho : « Ha krediñ a rit e c'hellan ober an dra-se ? » — « Ya, Aotroù », emezo. 29 Neuze e stokas ouzh o daoulagad en ur lavarout : « Ra vezo graet deoc'h hervez ho feiz ». 30 Hag o daoulagad a zigoras raktal. Met Jezuz, garv outo, a lavaras : « Diwallit, na vo gouvezet gant den ebet ». 31 Met ar re-mañ, a-vec'h ma oant aet war-raok, a embannas hag a vrudas an dra-se dre ar vro a-bezh.

An den drouksperedet mut.

32 Evel ma oant o vont kuit, setu ma voe degaset dezhañ un den mut, dalc'het gant un droukspered. 33 Ha goude ma voe bet kaset kuit an droukspered, en em lakaas an den mut da gomz. Hag ar bobl estlammet a lavare : « Biskoazh n' eus bet gwelet kemend-all en Israël ». 34 Met ar Farizianed a lavare : Dre briñs an droukspered eo e kas kuit an droukspered.

18 : Ur rener sinagogenn e oa, Jairoz e ano, hervez Mark ha Lukaz.

Truez Jezuz ouzh ar bobl. Mk. **6,** 34 ; Lk. **10,** 2.

35 Ha Jezuz a gerzhe dre an holl gêrioù ha dre an holl gêriadennoù, en ur gelenn er sinagogennoù : embann a rae keloù mat ar Rouantelezh, ha pareañ pep kleñved ha pep langiz. 36 Hogen o welout an engroezioù tud-se, en devoe Jezuz truez outo, rak skuizh e oant ha mantret, evel deñved hep mesaer. 37 Neuze e lavaras d' e ziskibion : « Stank eo an eost, distank avat an eosterion. 38 Pedit eta mestr an eost ma kaso war e eost labourerion ».

Galloud roet d' an daouzek. Mk. **6,** 7-13 ; Lk. **9,** 1-6.

10. 1 Gervel a reas neuze e zaouzek diskibl, hag e roas dezho galloud da gas kuit ar speredoù hudur ha da bareañ pep kleñved ha pep langiz.

Anoioù an daouzek. Mk. **3,** 14-19 ; Lk. **6,** 13-16.

2 Ha setu amañ anoioù an daouzek abostol : Simon, anvet Pêr, an hini kentañ, hag Andrev e vreur ; 3 Jakez, mab Zebedea, ha Yann e vreur ; Filip ha Bartolome ; Tomaz ha Mazhev ar publikan ; Jakez, mab Alfe, ha Tade ; 4 Simon ar Gredek, ha Judaz an Iskariot, an hini a werzhas zoken anezhañ.

Kentelioù Jezuz evit o ministrerezh e Galilea. Mk. **6,** 7-13 ; Lk. **9,** 3-5.

5 An daouzek-se, Jezuz o c'hasas da visionañ, en ur gemenn dezho kement-mañ : « N' it ket war-zu ar Baganed ha n' antreit ket e kêrioù Samariz. 6 It kentoc'h etrezek deñved kollet ti Israël. 7 War ho hent, embannit emañ tost Rouantelezh an Neñvoù. 8 Pareit ar re glañv, dasorc'hit ar re varo, glanait ar re lovr, kasit kuit an drouksperedoù ; resevet hoc'h eus evit netra, roit evit netra. 9 Na gasit ganeoc'h nag aour, nag arc'hant, na moneiz, en ho kouriz ; 10 na sac'h ebet evit an hent, na diw sae, na botoù, na bazh ; rak d' al labourer eo dleet e voued. 11 E kement kêr ha kêriadenn maz efot enni, goulennit piw a zo dellezek d' ho tegemerout, ha chomit en e di betek maz efot kuit. 12 En ur antren e-barzh an ti, saludit. 13 Ha mar d-eo dellezek an ti-se, ra ziskenno warnañ

2 : Ar ger gresianek Petros, Pêr, a zo troidigezh an arameeg Kefa, a gavomp e lec'h-all, hag a dalv da lavarout : Maen.
12 : Salud ar Yuzevion a oa : « Ar peoc'h da vo ganeoc'h ».

ho peoc'h ; mar n' eo ket dellezek, ra zistroio warnoc'h ho peoc'h. 14 Ha mar ne fell ket d' an dud ho tegemerout na selaou ho komzoù, it er-maez eus an ti pe eus ar gêr-se, hag hejit ar boultrenn diwar ho treid. 15 E gwirionez, me lavar deoc'h, da zeiz ar varn, ne vezo ket graet ken gwazh e-keñver Sodom ha Gomora hag e-keñver ar gêr-se.

Kentelioù evit diwezhatoc'h, goude ar Pantekost. Mk. **13,** 9-13 ; Lk. **12,** 11-12.

16 « Gwelit, ho kas a ran evel deñved e-touez bleizi. Bezit eta war evezh evel naered hag eeun a galon evel koulmed. 17 Diwallit diouzh an dud ; rak ho lakaat a raint etre daouarn ar varnerion ; ho skourjezañ a raint en o sinagogennoù ; 18 dirak ar c'houarnerion hag ar rouaned e vefot degaset abalamour din-me, da zougen testeni dirazo ha dirak ar broadoù. 19 Pa vefot lakaet evel-se etre o daouarn, n' en em chalit ket da c'houzout penaos respont, na petra lavarout. D' an eur-se e vo roet deoc'h petra lavarout. 20 Rak n' eo ket c'hwi a gomzo, met Spered ho Tad eo an hini a gomzo ennoc'h. 21 Ar breur a werzho e vreur d' ar maro, hag an tad e vugel ; ar vugale a savo enep o c'herent hag o lakaio d' ar maro. 22 An holl o devo kasoni ouzhoc'h abalamour d' am ano ; met an hini a zalc'ho start betek ar fin, hennezh a vo salvet. 23 Pa vefot gwallgaset en ur gêr, tec'hit d' un all ; ha mar d-oc'h heskinet er gêr-se, tec'hit c'hoazh d' un all. E gwirionez me lavar deoc'h, n' ho po ket echu da dremen dre gêrioù Israël, ma vo deuet Mab an Den en-dro.

Kentelioù evit ar ministrerezh sakr dre vras. Lk. **6,** 40 ; **12,** 2-7, 51-53.

24 « N' emañ ket an diskibl a-us d' e vestr, nag ar mevel a-us d' e aotroù ; 25 a-walc'h eo d' an diskibl dont da vezañ evel e vestr, ha d' ar mevel evel e aotroù. Mar o deus graet Beelzeboul eus ar penn-tiegezh, petra ne lavarint ket eus e dud ? 26 N' ho pet ket aon eta rak ar re-se : rak n' eus netra goloet na vo ket dizoloet, netra kuzhet na vo ket gouvezet. 27 Ar pezh a lavaran deoc'h en deñvalijenn, en lavarit er

23 : En doare-lavarout an Testamant kozh ec'h anver : **Donedigezh** an Aotroù, **gweladenn** Yaveh, pep oberiadur a-bouezh digant Doue oc'h efediñ en aferioù ar bed-mañ. Amañ ez eus ano eus rivin Jeruzalem, er bloavezh 70, a vo unan eus **Donedigezhioù** ar Mab e red an Istor, evel mestr hollc'halloudek a-berzh e Dad, pa zeuio evit kastizañ ar Yuzevion hervez e ziougan.

sklerijenn ; ar pezh a glevit e pleg ho skouarn, en embannit war leur an toennoù. 28 N' ho pet ket aon rak ar re a c'hell lazhañ ar c'horf, met n' hellont ket lazhañ an ene ; ho pet aon kentoc'h rak an hini a c'hell koll er gehenn ar c'horf hag an ene. 29 Daoust ha daou c'holvan ne vezont ket gwerzhet ur gwenneg ? Ha n' eus hini anezho koulskoude a gouezhfe war an douar hep aotre ho Tad. 30 Evidoc'h avat, blev ho penn zoken a zo bet kontet holl. 31 N' ho pet ket aon eta ; talvezout a rit-c'hwi muioc'h eget ur bern golveni.

32 « Kement hini eta en devo anzavet ac'hanon dirak an dud, ec'h anzavin me ivez anezhañ dirak va Zad a zo en Neñvoù. 33 Met an neb am dianzavo dirak an dud, e tianzavin me ivez anezhañ dirak va Zad a zo en Neñvoù.

34 « Na gredit ket e vefen deuet da zegas ar peoc'h war an douar ; n' on ket deuet da zegas ar peoc'h, met ar c'hleze. 35 Deuet on da zisrannañ ar mab diouzh e dad, ar verc'h diouzh he mamm, ar verc'h-kaer diouzh he mamm-gaer ; 36 hag enebourion an den a vo tud e di. 37 An neb a gar e dad pe e vamm muioc'h egedon, n' eo ket dellezek ac'hanon. Hag an neb a gar e vab pe e verc'h muioc'h egedon, n' eo ket dellezek ac'hanon. 38 An neb na gemer ket e groaz ha na zeu ket war va lerc'h, n' eo ket dellezek ac'hanon. 39 An neb en devo kavet e vuhez, he c'hollo ; met an neb en devo he c'hollet en abeg din-me, hennezh he c'havo.

40 « An neb ho tegemer, am degemer ; hag an neb am degemer a zegemer an Hini en deus va c'haset. 41 An neb a zegemer un diouganer evel diouganer a resevo ur gopr a ziouganer ; hag an neb a zegemero un den just evel den just, en devo ur gopr a zen just. 42 Ha piw bennak en devo roet ur werennad dour fresk hepken da unan eus ar re vihan-se, dre maz eo diskibl din-me, en lavarout a ran deoc'h, e gwirionez, ne gollo ket e c'hopr. »

11. 1 Hag echu gantañ reiñ e gentelioù d' e zaouzek diskibl ez eas Jezuz ac'hano evit mont da gelenn ha da brezeg en o c'hêrioù.

Kannadiezh a-berzh Yann. Lk. **7,** 18-23.

2 Yann avat en e brizon o vezañ klevet petra oa oberoù ar C'hrist, a gasas hiniennoù eus e ziskibion da c'houlenn digantañ : 3 « Ha te eo an hini a dle dont, pe un all hon eus da c'hortoz ? » 4 Jezuz a respontas dezho : « It da gemenn

en-dro da Yann ar pezh a glevit hag a welit : 5 an dud dall a wel, ar re gamm a gerzh, ar re lovr a zo glanaet, ar re vouzar a glev, ar re varo a adsav da vev ; ar re baour a zo kemennet dezho ar c'heloù mat. 6 Hag evurus an neb ne vin ket un droukskoilh evitañ ».

Testeni Jezuz diwar-benn Yann Vadezour. Lk. **7,** 24-35 ; **16,** 16.

7 Evel ma oa ar re-mañ o vont war-raok, en em lakaas Jezuz da lavarout d' ar bobl diwar-benn Yann : « Na petra oc'h aet da welout er gouelec'h ? Ur raosklenn brallet gant an avel ? 8 Met petra oc'h aet da welout ? Un den gwisket gant dilhad flour ? Ar re avat a zoug dilhad flour a chom e palezioù ar Rouaned. 9 Met petra 'ta oc'h aet d' ober ? Da welout ur profed ? Ya, me lavar deoc'h, ha muioc'h eget ur profed. 10 Hennezh eo an hini a zo bet skrivet diwar e benn : Setu ma kasan va c'hannad dirazout, evit ma kempenno an hent evidout. 11 E gwirionez me lavar deoc'h, e-touez bugale ar gwragez, n' eus bet hini o sevel, brasoc'h eget Yann Vadezour. Ha koulskoude ar bihanañ e Rouantelezh an Neñvoù a zo brasoc'h egetañ. 12 Abaoe devezhioù Yann Vadezour betek vremañ ez eer dre nerzh e Rouantelezh an Neñvoù, hag ar re daer eo ar re a skrap anezhi. 13 Rak an holl brofeded hag al Lezenn o deus diouganet an da-zont betek Yann. 14 Ha mar fell deoc'h kompren, eñ eo an Elia hag a dle dont. 15 An neb en deus diwskouarn, ra glevo ! 16 Ouzh piw keñveriañ ar rummad-tud-mañ : heñvel int ouzh paotredigoù azezet war ar blasenn hag a hop an eil re d' ar re all : 17 C'hoariet hon eus deoc'h gant ar fleüt ha n' hoc'h eus ket dañset ; kanet hon eus deoc'h gwerzioù-kañv ha n' hoc'h eus ket skoet war boull ho kalon. 18 Rak deuet eo Yann hep debriñ, hep evañ, hag an dud o deus lavaret : Un droukspered a zo ennañ ! 19 Deuet eo Mab an Den o tebriñ, oc'h evañ, hag e lavaront : Setu ul lonteg, un ever gwin, ur mignon d' ar

10 : Malaki **3,** 1.
14 : Gant Yann Vadezour eo bet digoret un amzervezh nevez, tremenet hini al Lezenn. Bremañ eo amzervezh Rouantelezh an Neñvoù, hag ar re a ya e-barzh n' eo ken ar re a zo eus gwad Abraham, met ar re o deus nerzh-kalon a-walc'h evit degemer an Aviel. Yann n' eo ket Elia evit ar pezh a sell ouzh an den, met deuet eo gant spered Elia, da embann donedigezh ar Mesiaz, evel m' en devoa diouganet ar Profed Malaki diwar e benn.
19 : Kalz eus an dornskridoù e-touez ar re wellañ a lavar : « Anavezet eo bet ar Furnez diwar hec'h oberoù » ha n' eo ket « gant he bugale ».

Bublikaned ha d' ar bec'herion. Met anavezet eo bet ar Furnez diwar hec'h oberoù ».

Mallozh war ar c'hêrioù dibened. Lk. **10,** 13-15.

20 Neuze e teraouas d' ober tamalloù d' ar c'hêrioù en devoa graet enno an darn vuiañ eus e vurzhudoù, dre n' o devoa ket graet pinijenn.

21 « Mallozh dit Korazein ! Mallozh dit Betsaida ! Rak mar bije bet graet e Tir hag e Sidon ar burzhudoù bet sevenet ennoc'h, pell 'zo o divije ar c'hêrioù-se graet pinijenn gant ar sae-reun hag al ludu. 22 Ya, me lavar deoc'h, e-keñver Tir ha Sidon ne vo ket graet da zeiz ar Varn ken garv hag en ho keñver. 23 Ha te, Kafarnaoum, daoust ha sevel a ri betek an neñv ? Diskaret e vi betek bro ar maro. Rak mar bije bet graet e Sodom ar burzhudoù a zo bet sevenet ennout, e vije c'hoazh en he sav hizio. 24 Ya, me lavar deoc'h, e-keñver Sodom ne vo ket graet da zeiz ar Varn ken garv hag ez keñver-te ».

Ar rouantelezh a zo d' ar re izelek. Lk. **10,** 21-22.

25 En amzer-se en em lakaas Jezuz da gomz hag e lavaras : « Bennozh a lavaran dit, o Tad, Aotroù an Neñv hag an douar, dre m' ac'h eus kuzhet an traou-se ouzh ar re fur ha desket, ha m' ac'h eus o diskuliet d' ar vugaligoù. 26 Ya, Tad, rak evel-se eo bet plijet dit. 27 Pep tra a zo bet roet din gant va Zad, ha den ebet ne anav ar Mab nemet an Tad, ha den ebet ne anav an Tad nemet ar Mab hag an neb e plij d' ar Mab en diskuliañ dezhañ.

28 « Deuit davedon, c'hwi holl a zo skuizh hag a bleg dindan ar samm, ha me ho tivec'hio. 29 Kemerit warnoc'h va yev, ha deskit diganin ez on dous hag izelek a galon, ha diskuizh a gavfot evit hoc'h eneoù. 30 Rak aes eo va yev, ha skañv eo va samm ».

Ar pennoù-ed kutuilket da zeiz ur Sabad. Mk. **2,** 23-28 ; Lk. **6,** 1-5.

12. 1 En amzer-se edo Jezuz o vont a-dreuz trevadoù-ed ; un deiz-sabad e oa, hag e ziskibion, naon ganto, en em lakaas da ziframmañ pennoù-ed ha d' o debriñ. 2 Ar Farizianed avat o welout se, a lavaras dezhañ : « Setu ! Da ziskibion a ra ar pezh a zo difennet ober d' ar sabad ! » 3 Met eñ

29 : Pe « Degemerit va c'hentelioù, rak dous ez on ». Sell. ouzh Yeremia 6, 16.

a respontas : « Ha n' hoc'h eus ket lennet petra a reas David, p' en devoe naon, eñ hag ar re a oa gantañ, 4 penaos ec'h antreas e ti Doue hag e tebras baraennoù ar C'hinnig, ne oa permetet o debriñ na dezhañ na d' ar re-se a oa gantañ, met d' ar veleion hepken ? 5 Pe n' hoc'h eus ket lennet el Lezenn penaos d' ar sabad e torr ar veleion ar sabad en Templ hep ober pec'hed ebet ? 6 Hogen me lavar deoc'h ez eus amañ unan brasoc'h eget an Templ. 7 Ma komprenfec'h petra dalv ar gomz-mañ : An drugarez a garan ha n' eo ket ar brofadenn, n' ho pefe ket kondaonet tud dibec'h. 8 Rak Mab an Den a zo mestr war ar Sabad. »

An den disec'het e zorn hag ar Sabad. Mk. **3,** 1-6 ; Lk. **6,** 6-11.

9 Aet kuit ac'hano ez eas Jezuz e-barzh o sinagogenn. 10 Ha setu eno un den, un dorn disec'het dezhañ, hag int d' ober goulenn ouzh Jezuz : « Hag aotre a zo da reiñ ar pare da zeiz ar Sabad ? » Digarez d' e damall e oa. 11 Jezuz avat a respontas dezho : « Pehini ac'hanoc'h, mar n' en deus nemet un dañvad ha mar kouezh en ur foz da zeiz ar Sabad, ne zeuio ket d' e dennañ ha d' e sevel ac'hano ? 12 Hag un den, na pegement muioc'h eget un dañvad ne dalvez ket ? Aotre a zo eta d' ober vad da zeiz ar Sabad ». 13 Neuze e lavaras d' an den-se : « Astenn da zorn ». En astenn a reas hag e teuas da-vezañ yac'h evel egile. 14 Ar Farizianed avat, a-vec'h aet er-maez, en em guzulias a-enep dezhañ e sell d' e gas da goll. 15 Met Jezuz, gouvezet gantañ kement-se, en em dennas ac'hano.

Servijer Doue. Mk. **3,** 7-12.

Kalz a dud a yeas d' e heul hag o fareañ a reas holl. 16 Nemet e tifennas groñs dezho en reiñ da anaout, 17 evit ma teufe da wir komz ar profed Izahia : 18 « Setu va servijer, an hini am eus dibabet, va muiañ karet am eus ennañ levenez va c'halon. Va Spered a lakain warnañ ma kemenno ar Reizhded d' ar Broadoù. 19 Ne dabuto ket, ne grio ket, ne vezo ket klevet e vouezh war ar plasennoù. 20 Ar raosklenn diskaret ne dorro ket anezhi, hag ar boulc'henn o tivogediñ n' he mougo ket, betek m' en devo kaset ar Reizhded betek an trec'h. 21 En e ano e lakay ar Broadoù o goanag ».

7 : Ozeac'h 6, 6. Sell. uheloc'h ouzh Mazhev 9, 13.
18 : Izahia 42, 1-4.

Jezuz ha Beelzeboul. Mk. **3,** 22-27 ; Lk. **11,** 14-26.

22 Neuze e voe degaset dezhañ un den drouksperedet dall ha mut, hag e pareas anezhañ en doare ma komze ha ma wele. 23 Hag an holl bobl estlammet a lavare : « Daoust ha n' eo ket hemañ a vije Mab David ? » 24 Met ar Farizianed o klevout se, a lavare : « Hennezh ne gas kuit an drouksperedoù nemet dre nerzh Beelzeboul, priñs an drouksperedoù ». 25 Jezuz avat oc'h anavezout o soñjoù a lavaras dezho : « Kement rouantelezh hag a zo dizunvaniezh enni, a yelo da goll, n' hellint ket padout. 26 Neuze mar d-eo Satan an hini a gas kuit Satan, emañ o vont a-enep dezhañ e-unan, penaos eta e pado e Rouantelezh ?

27 « Ha mar d-eo dre nerzh Beelzeboul e kasan an drouksperedoù kuit, ho mibion-c'hwi, dre biw e kasont anezho kuit ? Setu perak int-i o-unan a vo ho parnerion. 28 Hogen mar d-eo dre Spered Doue e kasan an drouksperedoù kuit, neuze 'ta eo deuet evidoc'h Rouantelezh Doue.

29 « Pe c'hoazh penaos e c'heller antren e ti un den kreñv hag ober ar skrap war e draou, hep bezañ da gentañ ereet an den kreñv-se ? Neuze hepken e vo tu da lakaat ar skarzh war e di.

30 « An neb n' emañ ket ganin a zo a-enep din, hag an neb na zastum ket ganin a vez o foraniñ.

Ar pec'hed enep sklerijenn ar Spered Santel.

31 « Setu perak e lavaran deoc'h : « Pep pec'hed ha pep blasfem a vo pardonet d' an dud, nemet ar blasfem enep ar Spered ne vo ket roet ar pardon anezhañ 32 Ha nep piw bennak en devo komzet enep Mab an Den e vo pardonet dezhañ ; met an neb en devo komzet enep ar Spered Santel, ne vo ket pardonet dezhañ, nag er bed-mañ nag er bed da-zont.

33 « Pe lavarit ez eo mat ar wezenn, ha neuze eo mat he frouezh ; pe lavarit ez eo fall ar wezenn ha neuze eo fall he frouezh ; rak diouzh he frouezh ec'h anavezer ar wezenn. 34 Gouenn naered, penaos e c'hellfec'h lavarout traou mat, fall evel maz oc'h ? Rak diouzh ar pezh a leugn ar galon e vez komz ar genoù. 35 An den mat a denn traou mat eus

27 : « Ho mibion-c'hwi... » Ret eo gouzout e rae ar Farizianed o-unan pedennoù da argas an Diaoul, hag o deskiñ a raent d' o diskibled, o **mibion.** Mar d-eo eta dre nerzh Doue, eme Jezuz, e kredit argas an diaouled, c'hwi hag ho tiskibled, neuze...

teñzor mat e galon ; hag an den fall, eus e deñzor fall, a denn traou fall. 36 En lavarout a ran deoc'h : eus kement droukkomz bet lavaret o devo an dud da rentañ kont da zeiz ar Varn. 37 Rak diwar da gomzoù e vi laket reizh ha diwar da gomzoù e vi kondaonet ».

Sin Yona. Lk. **11,** 29-32.

38 Neuze darn eus ar Skribed hag eus ar Farizianed o tont war ar gaoz a lavaras : « Mestr, ni a garfe ho kwelout oc'h ober ur sin ». 39 Respont a reas dezho : « Ur rummad fallakr hag avoultrer a c'houlenn ur sin ! Hogen sin all ebet ne vo roet dezhañ nemet sin ar profed Yona ; 40 rak evel ma voe Yona tri devezh ha teir nozvezh e kof al loen-mor, evel-se e vo Mab an Den tri devezh ha teir nozvezh e korf an douar. 41 Gwazed Ninive a savo da zeiz ar Varn gant tud ar rummad-mañ hag a gondaono anezho, rak pinijenn a rejont o klevout prezegennoù Yona ; ha setu, brasoc'h eget Yona 'zo amañ. 42 Rouanez ar C'hreisteiz a savo da zeiz ar Varn gant tud ar rummad-mañ hag a gondaono anezho, rak dont a reas eus penn pellañ an douar da selaou furnez Salomon, ha brasoc'h eget Salomon 'zo amañ.

Gwalleur an den oc'h adkouezhañ dindan c'halloud Satan. Lk. **11,** 24-26.

43 « Pa 'z eo aet ar spered hudur er-maez eus un den, e kantre dre al lec'hioù gouez, o klask diskuizh ha ne gav ket. 44 Neuze e lavar : Distreiñ a rin d' am zi, maz on aet er-maez anezhañ. Ha pa zegouezh en-dro e kav an ti goullo, skubet ha kempennet. 45 Mont a ra neuze da gemer gantañ seizh spered all droukoc'h egetañ, hag antreet e-barzh an ti e reont ennañ o chomadur ; ha stad diwezhañ an den-se a zeu da vezañ gwashoc'h eget an hini gentañ. Evel-se e c'hoarvezo gant ar rummad fallakr-mañ ».

40 : Yona 2, 1.
41 : Yona 3, 3-9.
43 : Al lec'hioù gouez ha sec'h a veze sellet evel poblet gant an Diaouled. Sell. ouzh Izahia 13, 21 ; 34, 14 ; Barouk 4, 35 ; Diskul. 18, 2. Met an diaouled a zo gwell ganto chom en dud ; o flijadur a gavont o c'hoari en o c'halonoù.

Tud-kar Jezuz. Mk. **3,** 31-35 ; Lk. **8,** 19-21.

46 Edo c'hoazh o komz ouzh ar bobl pa zegouezhas e vamm hag e vreudeur ; ha chomet er-maez e klaskent komz outañ. 47 Unan bennak a lavaras dezhañ : « Setu aze er-maez da vamm ha da vreudeur o c'houlenn komz ouzhit ». 48 Jezuz a respontas d' an den en devoa lavaret an dra-se dezhañ : « Piw eo va mamm ha piw eo va breudeur ? » 49 Hag oc'h astenn e zorn war-zu e ziskibion e lavaras : « Setu va mamm ha va breudeur. 50 Rak nep piw bennak a ra bolontez va Zad a zo en Neñvoù, hennezh eo va breur, va c'hoar ha va mamm ».

Jezuz a gomz dre barabolennoù. Mk. **4,** 1-2 ; Lk. **8,** 4.

13. 1 En devezh-se ez eas Jezuz er-maez eus an ti hag ec'h azezas war ribl ar mor. 2 Un engroez bras a dud en em zastumas en-dro dezhañ, ma pignas en ur vag ha mac'h azezas enni, tra ma chome an dud war an aod. 3 Hag e komzas outo eus kalz traoù dre barabolennoù. Hag e lavare :

An hader. Mk. **4,** 3-9 ; Lk. **8,** 5-8.

« Setu maz eas an hader er-maez da hadañ. 4 Hag e-pad m' edo oc'h hadañ, e kouezhas lod eus ar greun a-hed an hent, ha laboused an neñv a zeuas hag o debras. 5 Greun all a gouezhas en ul lec'h meinok n' o devoa ket eno kalz a zouar ; kerkent e tiwanjont dre na oa ket a zonder douar ; 6 met pa savas an heol e voent suilhet, hag evel n' o devoa ket gwrizioù e tisec'hjont. 7 Greun all a gouezhas e-mesk an drein ; met an drein a savas hag o mougas. 8 Reoù all a gouezhas en douar mat, hag e rojont frouezh, unan kant evit unan, un all tri-ugent, un all tregont. 9 Ra glevo an neb en deus diwskouarn ».

Perak e prezege Jezuz dre barabolennoù. Mk. **4,** 10-13 ; Lk. **8,** 9-10.

10 Neuze e ziskibion o tostaat outañ a lavaras : « Perak e komzez dezho dre barabolennoù ? » 11 Respont a reas : « Deoc'h-c'hwi eo bet roet anaout misterioù Rouantelezh an Neñvoù ; dezho avat n' eo ket roët. 12 Rak an neb en deus

46 : Implijet e veze gant ar Yuzevion ar ger « breur » en ur ster ledan ivez, evit envel kenderv, niz hag all. Sell. pelloc'h ouzh 18, 55-56, notenn.

e vo roet dezhañ, hag en-fonnus en devo ; met an neb n' en deus ket, e vo tennet digantañ zoken ar pezh en deus. 13 Setu perak e komzan dezho dre barabolennoù, rak pa sellont ne welont ket, ha pa selaouont ne glevont ket, ne gomprenont ket. 14 Evito e teu da wir diougan Izahia : Klevout a refot gant ho tiwskouarn, ha ne gomprenfot ket ; sellout a refot gant ho taoulagad ha ne welfot ket. 15 Rak kaletaet eo kalon ar bobl-mañ ; ponner-glev eo deuet o diwskouarn da vezañ ; ha serret o deus o daoulagad, gant aon n' o divije gwelet o daoulagad, n' o divije klevet o diwskouarn, n' en divije komprenet o spered, n' o divije kemmet o buhez, ha n' am bije roet dezho ar pare.

16 « Evidoc'h-c'hwi, evurus ho taoulagad dre ma welont, hag ho tiwskouarn dre ma klevont. 17 E gwirionez me lavar deoc'h, kalz profeded ha tud santel o deus c'hoantaet gwelout ar pezh a welit ha n' o deus ket gwelet, klevout ar pezh a glevit ha n' o deus ket klevet.

Diskleriadur parabolenn an hader. Mk. **4,** 13-20 ; Lk. **8,** 11-15.

18 « C'hwi eta, selaouit petra dalv parabolenn an hader. 19 Evit kement hini a glev komz ar Rouantelezh hep kompren anezhi, e teu an hini drouk da skrapañ ar pezh a zo bet hadet en e galon ; setu aze ar pezh a zo bet hadet a-hed an hent. 20 Ar greun kouezhet war ar meinok a zo evel an hini a glev ar gomz hag he degemer raktal gant levenez, 21 hogen n' eus ket donder ennañ, n' en deus ket dalc'hegezh, ha kerkent ma teu an trubuilh pe an heskinerezh en abeg d' ar gomz, diouzhtu e kav tro da gouezhañ. 22 An had taolet e-mesk an drein a zo evel an hini a glev a gomz, nemet gant damant ar bed ha touell ar binvidigezh e vez mouget ar gomz ha difrouez e chom. 23 Erfin an had en douar mat a zo evel an hini a glev ar gomz, a gompren anezhi, a zoug frouezh ervat, hag a ro kant, pe tri-ugent, pe tregont evit unan ».

An dreog.

24 Kinnig a reas dezho ur barabolenn all o lavarout :

« Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh un den en devoa hadet greun mat en e bark. 25 Hogen e-pad ma oa kousket e dud, e teuas e enebour ; hadañ a reas dreog e-mesk ar gwinizh hag ez eas kuit. 26 Pa voe savet an ed e geot, ha pa voe krog da zisac'hañ, neuze e voe gwelet ivez an dreog.

14-15 : Izahia 6, 9-10.

27 Ha mevelion an tieg o tont d' e gaout a lavaras dezhañ : Aotroù, daoust ha n' eo ket greun mat az poa hadet ez park ? Penaos eta ez eus dreog ennañ ? 28 Respont a reas dezho : An enebour eo en deus graet an dra-se. Hag ar vevelion da lavarout dezhañ : Ha fellout a ra dit ez afemp da dennañ anezho ? — 29 N' it ket, emezañ dezho, gant aon da ziwriziennañ ar gwinizh ivez dre dennañ an dreog. 30 Lezit anezho da greskiñ a-gevret betek an eost, ha da goulz an eost e lavarin d' an eosterion : Tennit da gentañ an dreog, hag endrammit anezhañ en hordennoù da zêviñ ; ar gwinizh avat, en dastumit em solier ».

Ar c'hreunenn sezo. Ar gôell. Mk. **4,** 30-33 ; Lk. **13,** 18-21.

31 Ur barabolenn all a ginnigas dezho en ur lavarout :

« Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur c'hreunenn sezo en deus kemeret un den evit hec'h hadañ en e liorzh. 32 An hadenn vihanañ ez eo ; met ur wech kresket ez eo brasoc'h eget an holl legumaj all, ha dont a ra da vezañ evel ur wezenn, en doare ma teu laboused an neñv da gaout bod en he skourroù ».

33 Ur barabolenn all a lavaras dezho :

« Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh ar gôell a gemer ur vaouez evit e veskañ gant tri muzuliad bleud, ken na zeu an holl doaz da sevel ».

34 Dre barabolennoù e lavaras Jezuz d' ar bobl an holl draoù-se, hag hep parabolennoù ne lavare netra dezho, 35 en doare ma teue da wir komz ar profed : « Digeriñ a rin va genoù d' ober gant parabolennoù ; hag embann a rin traoù kuzhet abaoe krouidigezh ar bed ».

Diskleriadur parabolenn an dreog.

36 Neuze o lezel ar bobl e teuas en-dro d' ar gêr ; hag e ziskibion a dostaas outañ hag a lavaras : « Diskler dimp parabolenn an dreog er park ». 37 Respont a reas dezho : « An hini a had ar greun mat eo Mab an Den ; 38 ar park eo ar bed ; ar greun mat eo bugale ar Rouantelezh ; an dreog eo bugale an hini drouk ; 39 an enebour en deus hadet anezho eo an Diaoul ; an eost eo fin ar bed ; an eosterion eo an Aeled. 40 Evel ma tastumer an dreog d' e deurel en tan, evel-se e vo e fin ar bed : 41 Mab an Den a gaso e Aeled

35 : Salm 78, 2.

hag int a denno kuit eus e Rouantelezh an holl droukskouerioù hag ar re holl a ra fallagriezh, 42 evit o zeurel e forn an tan ; eno e vo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent. 43 An dud santel neuze a skedo evel an heol e Rouantelezh o Zad. An neb en deus diwskouarn, ra glevo ! »

An teñzor kuzhet.

44 « Heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh un teñzor kuzhet en ur park. Sed un den o kaout anezhañ, en kuzhat a ra en-dro ; ha laouen-holl ez a da werzhañ e holl beadra evit prenañ ar park-se.

Ar berlezenn.

45 « Heñvel eo c'hoazh Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur marc'hadour a glaske perlezennoù kaer. 46 Kavet gantañ ur berlezenn brizius-meurbet, ez eo aet da werzhañ e holl beadra evit prenañ anezhi.

An roued taolet er mor.

47 « Heñvel eo c'hoazh Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur roued taolet er mor a zastum pesked a bep seurt. 48 Ur wech leun, ar besketaerion o deus tennet anezhi war an aod, hag aet en o c'hoazez, o deus dibabet ar re vat en o faneroù, hag ar re fall o deus taolet kuit. 49 Evel-se e vo da fin ar bed : an Aeled a zeuio hag a zispartio ar re fall eus a douez ar re vat, 50 evit teurel anezho e forn an tan ; eno e vo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent.

Ar penn-tiegezh.

51 « Ha komprenet hoc'h eus an holl draoù-se ? » — « Ya », emezo. 52 Hag e lavaras dezho : « Setu perak kement Skrib a vo deuet da vezañ skoliet-mat diwar-benn Rouantelezh an Neñvoù a vo heñvel ouzh ur penn-tiegezh a denn eus e deñzor traoù nevez ha traoù kozh ».

Jezuz o weladenniñ Nazared. Mk. **6,** 1-6 ; Lk. **4,** 16-30.

53 Ha goude m' en devoa Jezuz echuet ar parabolennoù-se ez eas kuit ac'hano. 54 Erruet en e vammvro, e kelenne anezho en o sinagogenn, en doare ma oant souezhet ha ma lavarent : « Eus pelec'h e teu dezhañ ar furnez hag ar burzhudoù-se ?

55 Ha n' eo ket hennezh mab ar c'halvez ? E vamm, daoust ha n' eo ket an hini anvet Mari ? Hag e vreudeur, daoust ha n' eo ket Jakez, Yozef, Simon ha Yud ? 56 Hag e c'hoarezed, daoust ha n' emaint ket holl en hon touez ? A belec'h eta e teu dezhañ an holl draoù-se ? » 57 Abeg a gavent diwar e benn. Jezuz avat a lavaras dezho : « Ur profed ne vez dibrizet nemet en e vro hag en e di ». 58 Ha ne reas ket eno kalz a vurzhudoù, en abeg d' o diskredoni.

Herodez ha Yann Vadezour. Mk. **6,** 14-29 ; Lk. **3,** 18-20 ; **9,** 7-9.

14. 1 En amzer-se Herodez, an tetrark, a glevas ar vrud diwar-benn Jezuz, 2 hag a lavaras d'e dud : « Yann Vadezour an hini eo ! Adsavet eo bev a-douez ar re varo ; ac'hano ar galloudoù burzhudus en em ziskouez ennañ ».

3 Rak Herodez en devoa graet tapout krog e Yann, e chadennañ hag e deurel er prizon, en abeg da Herodiaz, gwreg Filip e vreur, 4 dre ma lavare Yann dezhañ : « N' ac'h eus ket ar gwir da gaout anezhi da bried ». 5 Aes a-walc'h en divije lazhet anezhañ, nemet aon en devoa rak ar bobl a gemere Yann evit ur profed.

6 Hogen setu m' en em gavas deiz ha bloaz ganedigezh Herodez, ma korollas merc'h Herodiaz e kreiz ar sal, ha ma plijas da Herodez, 7 ken na brometas dre le reiñ dezhi kement a c'houlennfe. 8 Ar verc'h kenteliet gant he mamm a lavaras : « Ro din amañ war ur plad penn Yann Vadezour ». 9 Ar roue a voe glac'haret, met en abeg d' e c'her ha d' e gouvidi, e c'hourc'hemennas en reiñ dezhi, 10 hag e kasas tud da zibennañ Yann en e brizon. 11 Hag ar penn, degaset war ur plad, a voe roet d' ar plac'h yaouank a zougas anezhañ d' he mamm.

12 Diskibion Yann neuze a zeuas da gerc'hat e gorf hag a

55-56 : **E vreudeur hag e c'hoarezed,** gwelet hon eus dija e c'helle ar gerioù-se kaout talvoudegezh ledan. Amañ hon eus ano eus kendirvi ha kenitervezed Jezuz. Jakez ha Yozef, graet amañ breudeur da Jezuz a oa kendirvi dezhañ, pa oant mibion Alfe (Mazh. **10,** 3 ; Mk. **3,** 18; Lk. **6,** 15) ; hag o mamm anvet Mari ivez a zo disheñvel diouzh Mari, mamm Jezuz, pa vez meneget ar Mari-se, mamm Jakez ha Yozef, e kichen mamm Jezuz, e-touez ar merc'hed a sell ouzh ar Salver savet er groaz (Mazh. **27,** 56).

3 : Herodiaz a oa merc'h Aristobouloz ha merc'h vihan da Herodez vras. Dimezet e oa gant Filip, hec'h eontr, breur he zad. Ha bevañ a rae gant Herodez Antipas, an tetrark, breur Filip.

sebelias anezhañ ; ha goude-se ec'h ejont da gas da Jezuz keloù eus an dra-se.

Ar c'hentañ kresk bara. Mk. **6,** 32-44 ; Lk. **9,** 10-17 ; Yn. **6,** 1-13.

13 O vezañ klevet kement-se, Jezuz a yeas kuit ac'hano gant ur vag, hag en em dennas en ul lec'h digenvez, en distro ; met ar bobl a ouvezas an dra-se, hag ez eas an dud war e lerc'h, war droad, eus ar c'hêrioù tro-zro. 14 Evel-se pa zouaras e welas un engroez bras a dud, ha truez en devoe outo hag e pareas o zud klañv.

15 Deuet an abardaez e tostaas e ziskibion outañ hag e lavarjont : « Digenvez eo al lec'h-mañ, ha diwezhat eo dija ; kas kuit an dud-se maz aint d' ar c'hêriadennoù da brenañ peadra da zebriñ ». 16 Met Jezuz a lavaras dezho : « N' o deus ket ezhomm da vont war-raok ; roit dezho c'hwi hoc'h-unan da zebriñ ». 17 Respont a rejont dezhañ : « N' hon eus amañ nemet pemp baraenn ha daou besk ». 18 — « Degasit anezho din amañ », emezañ. 19 Gourc'hemennet gantañ d' ar bobl azezañ war ar geot, e kemeras ar pemp baraenn hag an daou besk ; hag o sevel e zaoulagad war-zu an neñv, e lavaras ur vinnigadenn ; ha goude rannañ ar baraennoù, e roas anezho d' e ziskibion, hag an diskibion d' ar bobl. 20 Hag an holl a zebras, hag o gwalc'h o devoe ; hag eus ar restachoù e tastumjont daouzek panerad leun a dammoù. 21 Ar re o devoa debret a oa anezho pemp mil den pe war-dro, hep kontañ ar merc'hed hag ar vugale.

Jezuz a gerzh war an dour. Mk. **6,** 45-52 ; Yn. **6,** 14-21.

22 Raktal goude-se e redias Jezuz e ziskibion da bignat er vag ha da vont en e raok d' an tu all d' al Lenn, e-pad ma kasfe kuit ar bobl. 23 Ha goude bezañ kaset anezho kuit e pignas war ar menez en distro da bediñ ; deuet ar serr-noz edo eno e-unan-penn.

24 E keit-se, ar vag, degouezhet dija pell-bras diouzh an douar, a oa hejet-dihejet gant ar c'hoummoù, rak avel a-benn a oa. 25 D' ar pevare beilhadenn-noz Jezuz a yeas war-zu e ziskibion en ur gerzhout war ar mor. 26 Met ar re-mañ ouzh e welout o vale war ar mor, a voe strafuilhet hag a lavaras : « Un tasmant ec'h eo ! », ha gant ar spont e laoskent kriadennoù. 27 Met Jezuz raktal a gomzas outo : « Bezit dinec'h, me eo, n' ho pet ket aon ! » 28 Pêr a respontas neuze dezhañ : « Aotroù, mar d-eo te, gourc'hemenn maz in betek

ennout war an dour ». 29 — « Deus, » emezañ. Ha Pêr aet er-maez eus ar vag a gerzhe war an dour da vont betek Jezuz. 30 Met o welout pegen kreñv e oa an avel, e krogas aon ennañ, hag evel ma stage da sankañ er mor, e youc'has : « Aotroù, va savete ! » 31 Jezuz raktal a astennas e zorn da gregiñ ennañ hag a lavaras : « Den dister da feiz, perak ac'h eus diskredet ? » 32 Ha pa oant o sevel er vag e torras an avel. 33 Neuze ar re a oa er vag a zeuas da stouiñ dirazañ en ur lavarout : « E gwirionez, te eo Mab Doue ! »

Pare tud klañv Genezared. Mk. **6,** 53-56.

34 Treizhet ganto al Lenn e touarjont e Genezared.

35 Tud al lec'h-se oc'h anavezout e oa Jezuz, a gasas kannaded er vro tro-war-dro, ma voe degaset dezhañ an holl dud klañv. 36 Ha pediñ a raent anezhañ d'o lezel da stekiñ ha pa ne ve ken, ouzh bevenn e vantell ; ha kement hini a stokas a voe saveteet.

Ar Skribed hag an Henvoaz. Mk. **7,** 1-23.

15. 1 Neuze e teuas Skribed ha Farizianed eus Jeruzalem da gaout Jezuz hag e lavarjont dezhañ : 2 « Perak e torr da ziskibion Henvoaz ar re Gozh ? rak ne welc'hont ket o daouarn pa 'z eont da zebriñ o fred ». 3 Respont a reas dezho : « Ha c'hwi, perak e torrit gourc'hemenn Doue gant hoc'h Henvoaz ? 4 Rak lavaret en deus Doue : Enor da dad ha da vamm ; ha c'hoazh : Nep piw bennak a vallozho ouzh e dad pe ouzh e vamm ra vo laket d' ar maro. 5 C'hwi avat a lavar : Nep piw bennak a lavaro d' e dad pe d' e vamm : Kinniget em eus e prof da Zoue ar pezh am befe gallet da skoazellañ gantañ, 6 hennezh n' en devo mui da enoriñ e dad pe e vamm. Hag evel-se e raskit komz Doue gant hoc'h Henvoaz. 7 Pilpoused, mat-kenañ en deus diouganet Izahia diwar ho penn p' en deus lavaret : 8 Ar bobl-mañ am enor gant he muzelloù, he

2 : En tu-hont d' al Lezenn skrivet e rae ar Farizianed gant ar pezh a veze anvet **Henvoaz ar re Gozh,** gizioù ha gourc'hemennoù na oant ket e levrioù Moizez, met a gredent resisaat al Lezenn ganto. Abaoe kantvedoù e veze kelennet an Henvoaz-se gant ar Skribed. Hervezo e oa a-walc'h bezañ lavaret war e vadoù : « Korban, ho kinnig a ran da Zoue », evit n' hellfe ket unan bennak reiñ un dra bennak diouto da zen ebet, ha pa vefe e gerent ; kaeroc'h a se, ma talc'hfe neuze ar gerent da c'houlenn sikour, e c'helled mallozhiñ anezho evel tud disakr, ha terriñ evel-se dre diw wech gourc'hemennoù Doue.

4 : Ermaeziadeg **20,** 12 ; Adlezenn **5,** 16 ; Ermaeziadeg **21,** 17.

7-8 : Izahia **29,** 13.

c'halon avat a zo pell diouzhin ; 9 un aner eo an doujañs a ziskouezont din, pa gelennont ur gelennadurezh a zo gourc'hemennoù a-berzh an dud ».

10 Hag o vezañ galvet ar bobl da dostaat e lavaras dezho : « Selaouit ha komprenit. 11 N' eo ket ar pezh a ya en e c'henoù a saotr an den ; met ar pezh a zeu er-maez eus e c'henoù, sed aze ar pezh a saotr an den ».

12 E ziskibion neuze o vezañ deuet d' e gaout, a lavaras dezhañ : « Ha gouzout a rez eo bet gwall-feuket ar Farizianed o klevout ar gomz-se ? » 13 Respont a reas : « Kement plantenn ha n' eo ket bet plantet gant va Zad a zo en Neñv, a vo diwriziennet. 14 Lezit anezho. N' int nemet tud dall o vleniañ tud dall. Hogen pa vez un dall o vleniañ un dall e kouezhont o daou er poull ». 15 Pêr neuze a lavaras dezhañ : « Displeg dimp ar barabolenn-se ». 16 Jezuz a respontas : « Ha c'hwi ivez a zo c'hoazh ken dispereḑ-se ? 17 Ne gomprenit ket penaos kement a ya er genoù a ziskenn er c'hof hag a vez distaolet el lec'h distro ? 18 Met ar pezh a ya er-maez eus ar genoù eo eus ar galon e teu, ha se eo ar pezh a saotr an den ; 19 rak eus ar galon e teu ar mennadoù fall, lazherezh, avoultriezh, gadaliezh, laeronsioù, falstestenioù, droukkomzoù. 20 Ar re-se eo ar re a saotr an den. Met debriñ hep gwelc'hiñ e zaouarn, n' eo ket se a saotr an den ».

Ar Gananeadez. Mk. **7,** 24-30.

21 Aet kuit ac'hano en em dennas Jezuz e kornad-bro Tir ha Sidon. 22 Ha setu ur Gananeadez deuet eus ar vro-se en em lakas da grial dezhañ : « Az pez truez ouzhin, Aotroù, mab David ! Va merc'h a zo gwallgaset skrijus gant un droukspered ». 23 Met Jezuz ne respontas ger ebet. E ziskibion avat o tostaat outañ, a bede anezhañ dre lavarout : « Ro dezhi he goulenn, rak chom a ra da c'harmiñ war hon lerc'h ». 24 Respont a reas : « N' on bet kaset nemet etrezek deñved kollet tiegezh Israël ». 25 Met ar vaouez, o vezañ deuet dezhañ, a stoue dirazañ en ur lavarout : « Aotroù, sikour ac'hanon ! » 26 Respont a reas : « N' eo ket mat kemer bara ar vugale evit e deurel d' ar chas bihan » — 27 « Gwir eo, Aotroù ! emezi, nemet ar chas bihan o-unan a zebr ar bruzhun a gouezh diwar daol o mistri ». 28 Neuze e lavaras Jezuz dezhi : « O maouez ! bras eo da feiz. Ra vo graet dit hervez da vennad ». Ha d' an eur-se end-eeun e voe pareet he merc'h.

Pareañsoù. Mk. **7,** 31-37.

29 Aet war-raok ac'hano e teuas Jezuz war ribl Mor Galilea. Hag o vezañ pignet war ar menez ec'h azezas eno. 30 Ur mared tud a dostaas outañ neuze, o tegas kammed, dalled, muded, tud vac'hagnet ha kalz a glañvourion all a bep seurt. O lakaat a rejont e-harz e dreid hag e pareas anezho, 31 ma oa estlammet-holl ar bobl o welout ar re vut o komz, ar re vac'hagnet pare, ar re gamm o vale, ar re dall o welout sklaer ; hag e kanent gloar Doue Israël.

An eil kresk bara. Mk. **8,** 1-9.

32 Jezuz avat, galvet gantañ e ziskibion, a lavaras dezho : « Truez am eus ouzh ar bobl-se, rak tri devezh 'zo dija ma talc'hont ganin, ha n' o deus ket peadra da zebriñ. Ne fell ket din, gant aon na zeufent da semplañ en hent, o c'has kuit war yun ». 33 An diskibion a lavaras dezhañ : « Eus pelec'h kaout er gouelec'h-mañ, a-walc'h a vara da derriñ o naon da gemend-all a dud ? » 34 Ha Jezuz da c'houlenn outo : « Pet baraenn 'zo ganeoc'h ? » — « Seizh, emezo dezhañ, hag un nebeut peskedigoù ».

35 Gourc'hemenn a reas neuze d'an dud mont en o gourvez, 36 hag o vezañ kemeret ar seizh baraenn hag ar pesked, e reas ur bedenn a drugarez, e rannas anezho, hag e roas d' e ziskibion, hag ar re-mañ d' ar bobl. 37 An holl a zebras, hag o gwalc'h o devoe ; hag eus ar pezh a chome diwar an tammoù e kasjont ganto seizh panerad leun. 38 Hogen ar re o devoa debret e oa anezho pevar mil, hep kontañ ar merc'hed hag ar vugale.

39 Ha goude kas an dud en o hent e savas er vag evit mont da gorn-bro Magadan.

Goulenn ur sin en oabl. Mk. **8,** 11-13.

16. 1 Dont a reas d' e gaout Farizianed ha Sadukeidi, hag evit gwaskañ warnañ e c'houlennjont digantañ diskouez dezho ur sin eus an neñv. 2 Eñ avat a respontas dezho : « Diouzh an abardaez e lavarit : Amzer vrav, ruz an oabl ! 3 ha diouzh ar mintin : Gwall-amzer, ruz-mouk an oabl ! 4 Gouzout a rit eta anaout doareoù an oabl, met sinoù an amzerioù n' oc'h ket evit o anavezout. Ur rummad fallakr hag avoultrer a c'houlenn ur sin, ha sin all ebet ne vo roet dezhañ nemet sin Yona ».

Hag o lezel anezho ez eas kuit.

Gôell ar Farizianed. Mk. **8,** 14-21.

5 O treizhañ d' an tu all, e ziskibion o devoa ankouaet kemer bara ganto. 6 Ha Jezuz a lavaras dezho : « Taolit pled ! Diwallit diouzh gôell ar Farizianed hag ar Sadukeidi ». 7 Hag int a soñje en o spered : « Dre n' hon eus ket degaset bara ganimp... » 8 Met Jezuz ouzh en gouzout a lavaras dezho : « Tud dister ho feiz, perak en em soñjit eo dre n' hoc'h eus ket bara ganeoc'h ? 9 Ne gomprenit ket c'hoazh ! N' hoc'h eus ket soñj eus ar pemp baraenn rannet etre pemp mil den, na pet panerad ho poa kaset ganeoc'h en-dro ? 10 Nag eus ar seizh baraenn rannet etre pevar mil den, na pet panerad ho poa kaset ganeoc'h ? 11 Penaos ne gomprenit ket n' eo ket eus bara e komzen deoc'h pa 'm eus lavaret : Diwallit diouzh gôell ar Farizianed hag ar Sadukeidi ? » 12 Neuze e komprenjont en devoa lavaret en em ziwall n' eo ket avat diouzh ar gôell a lakaer er bara, met diouzh kelennadurezh ar Farizianed hag ar Sadukeidi.

Diskleriadenn Bêr hag al lec'h kentañ dezhañ. Mk. **8,** 27-30 ; Lk. **9,** 18-21.

13 Ha Jezuz deuet e korn-bro Kaesareia-Filip a c'houlennas digant e ziskibion : « Piw, a lavar an dud, eo Mab an Den ? » 14 Respont a rejont dezhañ : « Darn a lavar Yann Vadezour, darn Elia, darn Yeremia, pe unan bennak eus ar Brofeded ». — 15 « C'hwi avat, emezañ, piw e lavarit ez on-me ? » 16 Simon Pêr a respontas : « Te eo ar Mesiaz, Mab an Doue bev ». 17 Jezuz a eilgerias dezhañ : « Evurus out-te, Simon, mab Yona, rak n' eo ket ar c'hig nag ar gwad o deus diskuliet kement-se dit, met va Zad a zo en Neñvoù. 18 Ha me a lavar dit : Te eo Maen, ha war ar Maen-se e savin va Iliz, ha galloudoù an Ifern ne drec'hint ket warni. 19 Reiñ a rin dit alc'hwezioù Rouantelezh an Neñvoù, ha kement a liammi war an douar a vo ivez liammet en Neñvoù ; ha kement a ziliammi war an douar a vo ivez diliammet en Neñvoù ». 20 Neuze e c'hourc'hemennas d' e ziskibion chom hep lavarout da zen e oa eñ ar Mesiaz.

Jezuz a ziougan e Basion evit ar wech kentañ. Mk. **8,** 31-33 ; Lk. **9,** 22.

21 Adal neuze e krogas Jezuz da ziskouez d' e ziskibion e oa ret dezhañ mont da Jeruzalem, gouzañv kalz a-berzh an Henaourion, an Arc'hveleion hag ar Skribed, bezañ laket d' ar maro, ha d' an trede deiz dihuniñ a varo da vev.

22 Pêr neuze, ouzh e gemerout a-du, en em lakaas da grozal dezhañ : « Doue ra viro, Aotroù, kement-se ne c'hoarvezo ket ganit ! » 23 Met eñ da zistreiñ ha da lavarout dezhañ : « Kerzh a-dreñv, Satan ! ur maen-skoilh ez out evidon ; rak da soñjoù n' int ket soñjoù Doue, met re an dud ».

Lezenn an emziouer. Mk. **8,** 34-39 ; Lk. **9,** 23-27.

24 Neuze e lavaras Jezuz d' e ziskibion : « Ma venn unan bennak dont war va lerc'h, ra 'n em zinac'ho e-unan, ra sammo e groaz ha ra zeuio d' am heul. 25 Rak an neb a venno saveteiñ e vuhez, he c'hollo ; met an neb a gollo e vuhez en abeg din-me, he c'havo. 26 Rak petra dalv d' un den gonit ar bed a-bezh mar deu da goll e vuhez ? Petra c'hell un den reiñ e trok evit e vuhez ? 27 Rak Mab an Den a zo war-nes dont en-dro e klod e Dad gant e Aelez, ha neuze e taskoro da bep unan hervez e oberoù. 28 E gwirionez e lavaran deoc'h : Tud 'zo eus ar re a zo amañ ne dañvaint ket ar maro ken n' o devo gwelet Mab an Den o tont en e Rouantelezh ».

Treuzneuziadur Jezuz. Mk. **9,** 1-9 ; Lk. **9,** 28-36.

17. 1 C'hwec'h devezh goude-se e kemer Jezuz gantañ Pêr, Jakez ha Yann e vreur evit o c'has en distro war ur menez uhel. 2 Hag e voe treuzneuziet dirazo : e zremm a lugerne evel an heol, hag e zilhad a zeuas da vezañ gwenn evel ar sklerijenn. 3 Ha setu m' en em ziskouezas dezho Moizez hag Elia o komz gantañ. 4 Pêr o stagañ da gomz, a lavaras da Jezuz : « Aotroù, brav eo dimp bezañ amañ ; mar karez e savimp amañ teir deltenn, unan evidout, un all evit Moizez, hag un all evit Elia ». 5 Tra ma komze c'hoazh, setu ur goabrenn lugernus a zeuas d' o goleiñ gant he skeud, hag ur vouezh a voe klevet eus ar goabrenn o lavarout : « Hemañ eo va Mab muiañ-karet am eus laket ennañ va levenez, selaouit-eñ ! » 6 O klevout ar vouezh-se e kouezhas an diskibion war o genoù d' an douar, spontet bras. 7 Met Jezuz o tostaat a stokas outo en ur lavarout : « Savit, n' ho

28 : Sell. ouzh Mazh. **10,** 23, hag an notenn. Jezuz a gomz amañ eus distruj an Templ hag eus rivin Jeruzalem a c'hoarvezo er bloavezh 70, fin ur bed a zo skeudenn da fin ar bed holl. En abeg da se ez eus moarvat da gemer ar gwerzad 27 en ur ster ledan : pep kastiz eus ar bed o vezañ donedigezh galloudus Mab an Den, evel un arouez eus an donedigezh diwezhañ.
1 : Hervez un henlavar, testeniet er skridoù adal ar pevare kantved, e vefe an Tabor menez an Treuzneuziadur.

pet ket aon ! » 8 Neuze o sevel o daoulagad, ne weljont den ebet ken nemet Jezuz e-unan-penn. 9 Evel ma tiskennent diwar ar menez e roas Jezuz dezho ar gourc'hemenn-mañ : « Na gomzit da zen eus ar pezh hoc'h eus gwelet, ken na zihuno Mab an Den eus a douez ar re varo ».

Donedigezh Elia. Mk. **9,** 10-12.

10 E ziskibion a c'houlennas neuze outañ : « Petra 'ta eo se a lavar ar Skribed e tle Elia dont da gentañ ? » 11 Respont a reas dezho : « Elia a dle dont, hag adlakaat pep tra en e stad : 12 met, en lavarout a ran deoc'h, a-benn bremañ eo deuet Elia ha n' o deus ket e anavezet ; met graet o deus dezhañ ar pezh a garent ; evel-se ivez emañ Mab an Den o vont da c'houzañv eus o ferzh ». 13 Neuze e komprenas an diskibion e komze outo eus Yann Vadezour.

Pare ar bugel loariek. Mk. **9,** 14-30 ; Lk. **9,** 37-42.

14 Pa voent distro da geñver ar bobl e tostaas un den outañ, hag o kouezhañ war e zaoulin dirazañ, e lavaras dezhañ : 15 « Aotroù, az pez truez ouzh va mab, loariek eo ha kriz eo e stad. Kouezhañ ' ra alies en tan hag alies en dour. 16 E zegaset em eus d' az tiskibion, met n' o deus ket gallet e bareañ ». 17 Respont a reas Jezuz : « Gouenn difeiz ha fallakr, betek pegoulz e vin-me ganeoc'h ? Betek pegoulz am bo d' ho kouzañv ? E zegasit din amañ ». 18 Ha Jezuz a c'hourc'hemennas dezhañ, hag an droukspered a yeas er-maez eus ar bugel hag adal neuze e voe pare.

19 Neuze an diskibion o tostaat ouzh Jezuz en o fart o-unan, a lavaras dezhañ : « Perak n' hon eus ket ni gallet e gas kuit ? » 20 Lavarout a reas dezho : « En abeg d' ho nebeut a feiz. E gwirionez me lavar deoc'h, mar ho pije feiz kement hag ur c'hreunenn sezo, e lavarfec'h d' ar menez-mañ : Tremen ac'hann aze, hag ez aje, na netra ne vije dreist d' ho kalloud ».

Jezuz a ziougan e Basion evit an eil gwech. Mk. **9,** 30-32 ; Lk. **9,** 43-45.

22 Evel maz aent dre C'halilea e lavaras Jezuz dezho : « Mab an Den a zo war-nes bezañ drouklakaet etre daouarn

11 : Mal. 3, 23-24.
21 : Dornskridoù 'zo a ziskouez amañ ur gwerzad 21, nemet e seblant bezañ bet degaset eus Mark 9, 28.

an dud, 23 ha kas a raint anezhañ d' ar maro, met d' en trede deiz e tihuno eus ar maro ». Ha glac'haret holl e voent.

An truaj evit an Templ paeet gant Jezuz.

24 Hag int o vezañ distroet da Gafarnaoum e teuas dastumerion an didrakm da gaout Pêr da lavarout dezhañ : « Ho mestr ne bae ket an didrakm ? » — 25 « Paeañ ' ra, » emezañ. Antreet en ti, Jezuz o vont ar c'hentañ dezhañ a c'houlennas outañ : « Petra ' soñj dit, Simon ? Rouaned an douar, diwar biw e savont gwirioù ha truajoù, diwar o bugale pe diwar an estrenion ? » 26 Respont a reas Pêr : « Diwar an estrenion ». — « Ar vugale eta, eme Jezuz, a zo diskarg diouto. 27 Met evit na vo ket gwall-feuket ar re-se, kerzh d' ar mor, taol an higenn, kemer ar c'hentañ pesk a zeuio ganit, digor e veg dezhañ hag ennañ e kavi ur stater. Kemer ha ro dezho evidon-me hag evidout ».

An izelegezh. Mk. **9,** 33-37 ; Lk. **9,** 46-48.

18. 1 D' an eur-se e tostaas an diskibion ouzh Jezuz da lavarout dezhañ : « Piw eta eo ar brasañ e Rouantelezh an Neñvoù ? » 2 Jezuz o c'hervel davetañ ur bugelig, a lakaas anezhañ en o c'hreiz, hag a lavaras dezho : 3 « E gwirionez me lavar deoc'h, mar ne zistroit ket da vezañ heñvel ouzh bugaligoù, ned efot ket e-barzh Rouantelezh an Neñvoù. 4 An neb eta en em izelaio evel ar bugelig-mañ, hennezh a vo ar brasañ e Rouantelezh an Neñvoù. 5 Hag an neb a zegemer em ano ur bugelig evel hemañ, am degemer va-unan.

Enep an droukskouer roet d' ar bugale. Mazh. **5,** 29-30 ; Mk. **9,** 42-48 ; Lk. **17,** 1-3.

6 « Met an neb a wallskouerio unan eus ar re vihan-mañ a gred ennon, ez eo gwelloc'h dezhañ e vefe staget ouzh e c'houzoug ur maen-milin-azen hag e vefe lonket gant ar mor

24 : Abaoe Nehemia e tlee pep Israëlad paeañ bep bloaz evit servij an Templ un didrakm (war-dro daou lur aour) ; an truaj-se a veze dastumet e c'hwevrer-meurzh.

25 : O vezañ Mab da Zoue ha brasoc'h eget an Templ (Mazh. **12,** 6) n' en devoa ket Jezuz da baeañ, hag e fell dezhañ da gentañ en diskleriañ da Bêr. Met evit chom hep droukskoueriañ an dud e paeo an truaj evel ar re all, en ur lakaat anat koulskoude e c'halloud doueel gant an doare e-unan ma kavo an arc'hant evit se. Ar stater a dalveze pevar drakm.

bras. 7 Mallozh d' ar bed en abeg d' e wallskouerioù ! Rak mar rank ar gwallskouerioù bezañ, mallozh d' an den e tegouezh drezañ an droukskouer. 8 Mar d-eo da zorn pe da droad pennabeg dit da gouezhañ, troc'h anezhañ ha taol diouzhit ; gwelloc'h eo dit mont e-barzh ar vuhez mogn pe gamm, eget kaout da zaou zorn pe da zaou droad, ha bezañ taolet en tan peurbadus. 9 Ha mar d-eo da lagad pennabeg dit da gouezhañ, diframm anezhañ ha taol diouzhit ; rak gwelloc'h eo dit bezañ born hag antren er vuhez, eget kaout da zaou lagad ha bezañ taolet e gehenn an tan.

10 « Diwallit a zisprizout unan bennak eus ar re vihan-mañ, rak me lavar deoc'h, o Aeled en Neñvoù en em zalc'h atao dirak dremm va Zad a zo en Neñvoù.

An dañvad kollet. Lk. **15,** 3-7.

12 « Petra soñj deoc'h ? Mar en deus un den kant dañvad ha mar diank unan anezho, daoust ha ne lez ket war ar menezioù an naontek ha pevar ugent all evit mont da glask an hini dianket ? 13 Ha mar degouezh dezhañ e adkavout, e gwirionez me lavar deoc'h, en deus en abeg dezhañ brasoc'h levenez eget en abeg d' an naontek he pevar ugent all ha n' int ket bet dianket. 14 Evel-se ivez n' eo ket bolontez ho Tad a zo en Neñvoù ez afe da goll hini ebet eus ar re vihan-se.

Divankerezh ha pardon d' ar re all. Lk. **17,** 3.

15 « Mar en deus da vreur pec'het ouzhit, kae ha gourdrouz anezhañ etrezout-te hag eñ e-unan ; mar selaou ac'hanout az po gonezet da vreur. 16 Mar ne selaou ket ac'hanout, kemer c'hoazh ganit un den pe zaou evit ma vo renket an afer diwar gomz daou pe dri dest. 17 Mar ne selaou ket anezho, lavar d' an Iliz, ha mar ne selaou ket an Iliz kennebeud-all, ra vo evidout evel ur pagan pe ur publikan.

18 « E gwirionez me lavar deoc'h, kement tra a liammfot war an douar a vo liammet en Neñv. ; ha kement tra a ziliammfot war an douar a vo diliammet en Neñv.

Pedenn a-gevret.

19 « Adarre e lavaran deoc'h : mar en em laka daou ac'hanoc'h a-unvan war an douar evit un dra bennak da c'houlenn, e teuio dezho digant va Zad a zo en Neñvoù.

11 : Ar gwerzad 11 a gaver e dornskridoù 'zo a seblant bezañ tremenet amañ diwar Aviel sant Lukaz 19, 10.

20 Rak e-lec'h ma vez bodet daou pe dri em ano, emaon eno en o zouez. »

Pet gwech pardoniñ ? Lk. **17,** 4.

21 Neuze Pêr o tostaat outañ a lavaras : « Aotroù, pet gwech, ma c'hoarvez d' am breur pec'hiñ ouzhin, em bo da bardoniñ dezhañ ? Betek seizh gwech ? » 22 Jezuz a respontas dezhañ : « Ne lavaran ket dit betek seizh gwech, met betek seizh gwech dek gwech ha tri-ugent.

Parabolenn ar servijer didruez.

23 « Gant-se e c'heller keñveriañ Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur Roue a fellas dezhañ renkañ e gontoù gant e servijerion. 24 Evel ma oa krog da reizhañ anezho e voe degaset dirazañ un den a dlee dezhañ dek mil talant. 25 Evel n' en devoa ket peadra da rentañ e roas e vestr urzh d' e werzhañ, eñ hag ivez e wreg, e vugale ha kement en devoa, ma vefe peurbaeet e zle. 26 Hogen ar servijer oc'h en em strinkañ e-harz e dreid a stoue dirazañ en ur lavarout : Gortoz ganin hag e rentin pep tra ! 27 Gonezet gant an druez mestr ar servijer-se a lezas anezhañ da vont hag a ziverkas dezhañ e zle.

28 « Met o vont er-maez ar servijer a gavas unan eus e gumpagnuned a dlee dezhañ kant diner. Hag o kregiñ en e c'houzoug e starde dezhañ en ur lavarout : Pae kement a dleez ! 29 Hogen oc'h en em strinkañ e-harz e dreid, e gumpagnun a aspede anezhañ en ur lavarout : Gortoz ganin hag e rentin dit ! 30 Egile avat ne fellas ket dezhañ. Mont a reas kuit hag e lakas teurel anezhañ er prizon betek ma rentfe ar pezh a dlee.

31 « O welout an dra-se e voe glac'haret bras e gumpagnuned hag e teujont da zanevellañ d' o mestr kement a oa tremenet. 32 Ar mestr neuze ouzh e c'hervel d' e gaout, a lavaras dezhañ : Servijer fallakr ! an holl dle-se am boa diverket dit dre ma 'z poa aspedet ac'hanon ; 33 daoust ha te ivez ne dlees ket kaout truez ouzh da gumpagnun evel ma 'm boa me va-unan bet truez ouzhit ? 34 Hag e vestr, konnar

21 : Ar Rabined a bardone teir gwech. Pêr a fell dezhañ bezañ brokus eta, met Jezuz ne lak termen ebet.
24 : War-dro tri-ugent milion a lurioù-aour, ar pezh a zo ur c'hementad spontus.
28 : Kant diner, talvoudegezh kant devezh-labour ur micherour.

ennañ, en lakaas etre daouarn ar vourrevion betek ma paefe kement a oa dleet gantañ. 35 Evel-se ivez e raio deoc'h va Zad a zo en Neñv, mar ne bardon ket pep unan ac'hanoc'h d' e vreur a greiz e galon ».

Dimezi, torr-dimezi ha dizimezded. Mk. **10,** 1-12.

19. 1 Echu gantañ ar prezegennoù-se ez eas Jezuz kuit eus Galilea hag e teuas war harzoù Judea en tu-all d' ar Yordan. 2 Ur mared a dud a yeas war e lerc'h, hag eno e pareas o zud klañv. 3 Neuze Farizianed a zeuas d' e gaout evit klask a-enep dezhañ hag e c'houlennjont outañ : « Hag aotre en deus ur gwaz da gas kuit e wreg evit n' eus forzh peseurt abeg ? » 4 Eñ avat a respontas : « Ha n' hoc'h eus ket lennet en deus Krouer an den, adal ar penn kentañ, graet anezho paotr ha plac'h, 5 hag en deus lavaret dezho : En abeg da se e tilezo ar gwaz e dad hag e vamm hag en em stago ouzh e wreg hag e vezint o daou ur c'horf hepken. 6 Evel-se ned int mui daou, met ur c'horf hepken. Dre se, ar pezh a zo bet unanet gant Doue, arabat d' an den en terriñ ». — 7 « Perak eta, emezo dezhañ, en deus Moizez kemennet reiñ ur skrid torr-dimezi ha kas kuit ar wreg ? » 8 Respont a reas dezho : « En abeg da grizder ho kalonoù en deus Moizez roet aotre deoc'h da gas kuit ho kwragez ; met er penn kentañ n' edo ket evel-se. 9 Neuze lavarout a ran deoc'h : an neb a gas kuit e wreg — nemet riboderezh e vefe — hag a zimez gant un all, a ra avoultriezh ». 10 E ziskibion a lavaras dezhañ : « Mar d-emañ evel-se stad ar gwaz e-keñver e wreg eo gwelloc'h chom hep dimeziñ ». — 11 « An holl, emezañ dezho, ne gomprenont ket ar gomz-se, met hepken ar re a zo bet roet dezho hec'h intent. 12 Rak bez' ez eus eunuked hag a zo bet ganet evel-se gant o mamm ; bez' ez eus ivez eunuked hag a zo deuet d' en bezañ dre zorn an dud ; ha bez' ez eus reoù all hag a zo en em c'hraet eunuked en abeg da Rouantelezh an Neñvoù. An neb a c'hell kompren, ra gompreno. »

Lezit ar vugale da zont betek ennon. Mk. **10,** 13-16 ; Lk. **18,** 15-17.

13 Neuze e voe kinniget dezhañ bugaligoù evit ma lakfe e zaouarn warno ha ma pedfe evito. An diskibion avat a argase

4-5 : Geneliezh 1, 27 ; 2, 24.
7 : Adlezenn 24, 1.

dichek anezho ma lavaras Jezuz : 14 « Lezit ar vugaligoù ha na virit ket outo da zont davedon, rak d' ar re a zo heñvel outo ec'h eo Rouantelezh an Neñvoù ». 15 Ha goude bezañ astennet e zaouarn warno ez eas kuit ac'hano.

Riskloù ar binvidigezh. Mk. **10,** 17-21 ; Lk. **18,** 18-27.

16 Ha setu ma tostaas d' e gaout un den a lavaras : « Mestr, peseurt mad a dlean da ober evit kaout ar vuhez peurbadus ? » 17 Respont a reas dezhañ : « Perak e rez goulenn ouzhin diwar-benn ar mad ? Unan hepken a zo an hini mat. Mar fell dit mont e-barzh ar vuhez, mir ar gourc'hemennoù ». — 18 « Pere ? » emezañ. Jezuz a respontas : « Na lazhi ket, na vezi ket avoultrer, na laeri ket ; na zougi ket falstesteni. 19 Da dad, da vamm a enori hag ivez da nesañ a gari eveldout da-unan ». 20 Ar paotr yaouank a respontas dezhañ : « Kement-se am eus miret, petra a vank din c'hoazh ? » 21 Jezuz a lavaras dezhañ : « Mar fell dit bezañ peurvat, kae, gwerzh kement a zo dit ha ro se d' ar beorion, hag az po un teñzor en Neñvoù ; ha goude-se, deus hag heul ac'hanon ». 22 Met ar paotr yaouank o vezañ klevet ar gomz-se a yeas kuit glac'haret, rak madoù bras en devoa.

23 Jezuz neuze a lavaras d' e ziskibion : « E gwirionez me lavar deoc'h, diaes-bras e vezo d'un den pinvidik mont e-barzh Rouantelezh an Neñvoù. 24 En lavarout a ran deoc'h adarre : aesoc'h eo d' ur c'hañval tremen dre doull un nadoz eget d' un den pinvidik mont e-barzh Rouantelezh an Neñvoù ». 25 O klevout ar c'homzoù-se an diskibion sabatuet-holl a lavare : « Piw eta a c'hell bezañ salvet ? » 26 Jezuz o vezañ paret e sell warno a respontas : « Evit an dud eo kement-se dreist o galloud, met evit Doue emañ pep tra en e c'halloud ».

Gopr an emziouer. Mk. **10,** 28-31 ; Lk. **18,** 28-30.

27 Neuze Pêr o stagañ da gomz a lavaras dezhañ : « Setu m' hon eus ni dilezet pep tra evit da heuliañ, petra 'ta a vo dimp da lod ? » 28 Jezuz a respontas : « E gwirionez me lavar deoc'h, da goulz an Eil C'hinivelezh, pa vo azezet Mab an an Den war gador e c'hloar, e vefot c'hwi ivez hag a zo deuet d' am heul, azezet war daouzek tron o ren war daouzek meuriad Israël. 29 Ha nep piw bennak en devo dilezet tiez, pe vreudeur, pe c'hoarezed, pe dad, pe vamm, pe vugale, pe barkeier, en abeg d' am ano, a resevo kemend-all, hag

en devo ar vuhez peurbadus da lod-herezh. 30 Ha kalz eus ar re gentañ a vo ar re ziwezhañ ; ha kalz eus ar re ziwezhañ a vo da gentañ.

Ar c'honideion kaset d' ar winienn.

20. 1 « Rak heñvel eo Rouantelezh an Neñvoù ouzh ur penn-tiegezh a yeas er-maez kerkent ha tarzh an deiz da c'hoprañ labourerion evit e winieg. 2 Graet marc'had gant al labourerion evit un diner dre zevezh e kasas anezho d' e winieg. 3 O vezañ aet er-maez war-dro nav eur diouzh ar beure e welas reoù all a oa eno war ar blasenn, dilabour. 4 Ha dezho e lavaras : It c'hwi ivez d' am gwinieg, hag ar pezh a vo just a roin deoc'h. Hag ez ejont. 5 Adarre ez eas er-maez war-dro kreisteiz ha teir eur goude kreisteiz, hag an hevelep tra a reas. 6 Aet er-maez c'hoazh war-dro pemp eur d' abardaez e kavas reoù all a oa eno dilabour hag e lavaras dezho : Perak e chomit aze a-hed an deiz hep ober netra ? 7 Respont a rejont dezhañ : O vezañ n' eus bet den oc'h ober marc'had ganimp ! — It, emezañ, c'hwi ivez d' am gwinieg. 8 Deuet ar serr-noz e lavaras mestr ar winieg d' e verour : Galv an devezhourion ha ro dezho o fae, o vont eus ar re ziwezhañ d' ar re gentañ. 9 Tud an eur diwezhañ o tont eta a resevas pep a ziner. 10 O tont d' o zro, ar re gentañ a soñje e resevfent muioc'h, met roet e voe dezho ivez pep a ziner. 11 Hogen o kemer anezhañ e c'hrozmolent enep an tad-tiegezh, en ur lavarout : 12 Ar re-mañ, ar re ziwezhañ, n' o deus labouret nemet un eurvezh hag e lakez anezho eveldomp-ni hon eus douget samm an deiz hag an tommder ? 13 Eñ avat o respont da unan anezho a lavaras : Va mignon, ne ran gaou ebet ouzhit. Hag-eñ n' az poa ket graet marc'had ganin evit un diner ? 14 Kemer ar pezh a zo dit ha kae war-raok. Me fell din reiñ d' an hini diwezhañ-mañ kement ha dit-te, 15 daoust ha n' em eus ket gwir d' ober ar pezh a garan eus va feadra ? Pe c'hoazh, hag-eñ e rank da

30 : Eilpennadurioù a seurt-se ne vankont ket : ar Baganed e-keñver ar Yuzevion, al laer mat e-keñver Judaz, an ebestel o-unan e-keñver ar Skribed ha Doktored al Lezenn. Tud 'zo a respont diwezhat da c'halv Doue, met gant kement a striv, ma tapont bezañ eus ar re gentañ. Hep kontañ ma c'hell Doue reiñ e c'hras hervez ma kar d' an hini a blij dezhañ. Ha kement-se a ro dimp sklerijenn da gompren gwelloc'h ar barabolenn a zeu war-lerc'h.

2 : Un diner, gopr ordinal un devezh labour.

lagad bezañ avius o vezañ maz on mat ? 16 Evel-se ar re ziwezhañ a vezo ar re gentañ, hag ar re gentañ a vo ar re ziwezhañ ».

Trede kemenn ar Basion. Mk. **10,** 32-34 ; Lk. **18,** 31-34.

17 Neuze Jezuz, pa oa o vont da sevel da Jeruzalem, a gemeras an Daouzek en o fart o-unan hag a lavaras dezho en ur gerzhout gant an hent : 18 « Setu ma savomp da Jeruzalem ha Mab an Den a vo laket etre daouarn an Arc'hveleion hag ar Skribed. Droukvarn a raint anezhañ d' ar maro, 19 hag e lakint anezhañ etre daouarn ar Baganed evit bezañ goapaet, skourjezet ha staget ouzh ar Groaz ; met d' an trede deiz e tihuno a-douez ar re varo ».

Mibion Zebedea hag o mamm. Mk. **10,** 35-45 ; Lk. **22,** 25-27.

20 Neuze e tostaas outañ mamm mibion Zebedea gant he mibion, ha stouiñ a reas dirazañ evit goulenn un dra bennak. 21 Lavarout a reas Jezuz dezhi : « Petra fell dit ? » — « Kemenn, emezi, ma vo va daou vab din-me azezet unan en tu dehoù dit, hag egile en tu kleiz ez Rouantelezh ! » 22 Respont a reas Jezuz : « N' ouzoc'h ket petra a c'houlennit. Ha gouest oc'h-c'hwi da evañ ar c'haliriad ez an-me da evañ ? » — « Ya, gouest omp, » emezo. 23 Respont a reas dezho : « Va c'haliriad, en evañ a refot ; hogen bezañ azezet a zehoù pe a gleiz din-me, n' eo ket din d' en reiñ, met kement-se a zo evit ar re m' en deus va Zad en aozet evito ».

24 O klevout an dra-se, an dek all a savas droug enno ouzh an daou vreur. Met Jezuz o galvas hag a lavaras dezho : 25 « Pennoù bras ar pobloù, en gouzout a rit, a ra o mistri war o zud, hag an uhelidi a bouez gant o galloud war ar re all. 26 Ganeoc'h avat ne vo ket kont evel-se ; met an neb a venno bezañ bras en ho touez, a dleo bezañ servijer ar re all ; 27 hag an neb a venno bezañ ar c'hentañ a dleo bezañ sklavour ar re all. 28 Evel-se Mab an Den n' eo ket deuet evit bezañ servijet, met evit servijiñ ha reiñ e vuhez evel daspren evit an dud ».

Tud dall Yeriko. Mk. **10,** 46-52 ; Lk. **18,** 35-42.

29 Hag evel m' edont o vont er-maez eus Yeriko e teuas d' e heul ur bobl stank a dud. 30 Ha setu daou zen dall, azezet war ribl an hent, pa glevjont lavarout edo Jezuz

o tremen, en em lakaas da youc'hal : « Aotroù, az pez truez ouzhimp, Mab David ! » 31 An dud a groze outo evit ober dezho tevel, met kreñvoc'h a se e youc'hent : « Aotroù, az pez truez ouzhimp, Mab David ! » 32 Chomet a sav, Jezuz o galvas hag a lavaras dezho : « Petra fell deoc'h e rafen evidoc'h ? — 33 « Aotroù, emezo, ma tigoro hon daoulagad ». 34 Fromet gant an druez, Jezuz a stokas ouzh o daoulagad, ha raktal e weljont hag ez ejont d' e heul.

Enkerzh meur Jezuz e Jeruzalem. Mk. **11,** 1-10 ; Lk. **19,** 28-40 ; Yann **12,** 12-19.

21. 1 Ha pa voent erru tost da Jeruzalem ha degouezhet e Betfage war-dro menez an Olived, neuze e kasas Jezuz daou eus e ziskibion en ur lavarout dezho : 2 « It d' ar gêriadenn a zo dirazoc'h ; ha diouzhtu e kavfot un azenez stag hag un azenig ganti ; distagit anezhi hag o degasit din. 3 Mar bez lavaret deoc'h un dra bennak, respontit : An Aotroù en deus ezhomm anezho, ha diouzhtu goude e rento anezho deoc'h ».

4 Kement-mañ a zegouezhas evit ma teufe da wir komz ar profed : 5 « Lavarit da verc'h Sion : Setu ma teu davedout da Roue, dilorc'h, azezet war un azenez ha war un azenig, mab an hini a zoug ar yev ». 6 Mont a reas eta an diskibion hag o vezañ graet evel m' en devoa Jezuz kemennet dezho, 7 e tegasjont ganto an azenez hag an azen bihan. Kempenn a rejont o mantelloù warno hag e rejont dezhañ azezañ. 8 Ur maread a dud a ledas o mantelloù war an hent ; darn all a droc'he skourroù diouzh ar gwez hag o strewe war an hent. 9 Hag an engroez tud-se, en e raok ha war e lerc'h, a youc'he : « Hozanna da Vab David ! Ra vo benniget an hini a zeu en ano an Aotroù ! Hozanna e barr an Neñvoù ! »

10 Hag evel maz antree e Jeruzalem e krogas birvilh gant ar gêr a-bezh, 11 hag e lavare an dud : « Piw eo hennezh ? » hag an engroez a responte : « Ar profed ez eo, Jezuz, eus Nazared e Galilea ».

Jezuz a gas ar werzherion er-maez eus an Templ. Mk. 11, 11-17 ; Lk. **19,** 45-46.

12 Jezuz a antreas en Templ, ha kas a reas er-maez ar re

5 : **Zakaria 9, 9, hag Izahia 62, 11. St Mazhev a genstroll amañ daou arroud eus an diouganerion e-lec'h m' o deus rakkemennet doare dilorc'h ha peoc'hus ar Mesiaz.**
9 : **Salm 118, 26.**

holl a oa o werzhañ hag o prenañ en Templ ; eilpennañ a reas taolioù an eskemmerion arc'hant ha kadorioù ar varc'hadourion goulmed, 13 hag e lavaras dezho : « Skrivet eo : Va zi a vo anvet ti a bedenn ; c'hwi avat a ra gantañ un toull laeron ».

14 Tud dall ha tud kamm a zeuas davetañ en Templ hag e pareas anezho. 15 Met an Arc'hveleion hag ar Skribed, o vezañ gwelet ar burzhudoù en devoa graet hag ar vugale o youc'hal en Templ en ur lavarout : « Hozanna da Vab David ! », 16 a savas droug enno hag a lavaras dezhañ : « Ha klevout a rez petra a lavar ar re-se ? » — « Ya, a respontas Jezuz ; ha biskoazh n' hoc'h eus lennet : Eus genoù ar vugaligoù hag ar magadenned ac'h eus aozet evidout da-unan ur veuleudi ? »

17 Hag o vezañ lezet anezho eno, ez eas er-maez eus Kêr da gaout Betania e-lec'h ma tremenas an noz.

Ar wezenn-figez villiget. Mk. **11,** 12-14 ; 20-24.

18 Antronoz vintin evel ma tistroe e Kêr, en devoe naon. 19 Hag o welout ur wezenn figez e-kichen an hent, e tostaas outi ; met ne gavas enni nemet delioù, hag e lavaras dezhi : « Na zeuet frouezh ebet ken diouzhit, biken ! » hag en ur pred berr e tisec'has ar wezenn figez.

20 O welout an dra-se e lavaras an diskibien souezhet-holl : « Penaos eo deuet ar wezenn figez da sec'hañ evel-se en ur pred berr ? » 21 Respont a reas Jezuz dezho : « E gwirionez me lavar deoc'h, mar ho pefe feiz hep chom e douetañs, e rafec'h n' eo ket hepken ar pezh a zo c'hoarvezet d' ar wezenn figez-mañ, met zoken mar lavarfec'h d' ar menez-mañ : Sav alese hag en em daol er mor ; e vefe graet. 22 Kement tra a c'houlennfot er bedenn en ur grediñ, ho po ».

Eus pelec'h e teu mestroniezh Jezuz. Mk. **11,** 27-32 ; Lk. **20,** 1-8.

23 Antren a reas en Templ ; hag e-pad ma kelenne e tostaas outañ an Arc'hveleion hag Henaourion ar bobl a lavaras dezhañ : « Dre beseurt galloud e rez an traoù-se ? Ha piw en deus roet dit ar galloud-se ? » 24 Respont a reas Jezuz dezho : « Ur goulenn a rin ouzhoc'h me ivez, ha mar

13 : Izahia 56, 7 ; ha Yeremia 7, 11.
16 : Salm 8, 3 (hervez ar salmeg c'hresianek).

respontit e lavarin deoc'h dre beseurt galloud e ran an traoù-se. 25 Badeziant Yann, eus pelec'h e teue ? eus an Neñv, pe eus an dud ? » Met en em soñjal a raent enno o-unan : « Mar respontomp : eus an Neñv, e lavaro dimp : Perak eta n' hoc'h eus kredet ennañ ? 26 Ha mar respontomp : eus an dud, hon eus da ziwall diouzh ar bobl, rak an holl a gemer Yann evit ur Profed ». 27 Neuze e responjont da Jezuz : « N' ouzomp ket » — « Na me, eme Jezuz, ne lavaran ket deoc'h kennebeut all dre beseurt galloud e ran an traoù-se ».

Parabolenn an daou vab.

28 « Met petra soñjit eus kement-mañ ? Un den en devoa daou vab. Mont a reas da gaout an hini kentañ da lavarout dezhañ : Va mab, kae hizio da labourat em gwinieg ! 29 Hag hemañ da respont : Ned in ket ! met goude-se, savet keuz ennañ, ez eas. 30 Mont a reas neuze da gaout egile, hag e reas dezhañ an hevelep gourc'hemenn. Hemañ a respontas : Mont a ran, Aotroù ! nemet ned eas ket. 31 Pehini anezho o daou en deus graet youl e dad ? » — « Ar c'hentañ ! » emezo dezhañ.

Neuze Jezuz da ziskleriañ dezho : « E gwirionez me lavar deoc'h, ar bublikaned hag ar plac'hed a vuhez fall a antre en ho raok e Rouantelezh Doue. 32 Rak deuet eo Yann d' ho kaout dre un hent a reizhded ha n' hoc'h eus ket kredet ennañ ; met ar bublikaned hag ar gisti o deus kredet ennañ ; ha c'hwi goude gwelout kement-se, n' hoc'h eus ket bet erfin na morc'hed na keuz evit krediñ ennañ ».

Ar winierion vuntrerion. Mk. **12,** 1-12 ; Lk. **20,** 9-19.

33 « Selaouit ur barabolenn all. Bez' e oa un den a oa penn-tiegezh hag a blantas ur winieg, a gelc'hias anezhi gant ur c'harz, a gleuzias enni ur waskell hag a savas enni un tour ; ha goude bezañ feurmet anezhi da winierion, ez eas kuit d' an estrenvro. 34 Pa zeuas mare ar vendem, e kasas e servijerion d' ar winierion, evit resev ar frouezh diouti. 35 Ar winierion avat o tapout krog er servijerion a skoas gant unan, a lazhas un all hag a labezas un trede a daolioù mein. 36 Adarre e kasas servijerion all niverusoc'h eget ar re gentañ, hag e voe graet heñvel dezho. 37 En diwezh, e kasas dezho e Vab, en ur lavarout : Doujañs o devo ouzh va Mab. 38 Met ar winierion pa weljont ar Mab, a lavaras enno o-unan :

33 : **Sellout ouzh Izahia 5, 2.**

Hemañ eo ar penn-hêr, deomp, lazhomp anezhañ, hag e vo dimp an herezh. 39 Hag o vezañ kroget ennañ, e taoljont anezhañ er-maez eus ar winieg hag e lazhjont anezhañ.

40 « Bremañ eta, pa zeuio en-dro mestr ar winieg, petra raio d' ar winierion-se ? » 41 Respont a rejont : « Lakaat a raio ar fallagred-se da vervel fallakr, hag e feurmo e winieg da winierion all a roio dezhañ en o c'houlz ar frouezh anezhi ». 42 Lavarout a reas Jezuz outo : « Na biskoazh n' hoc'h eus lennet er Skrituriou : Ar maen bet distaolet gant saverion an ti, hennezh a zo aet d' ober penn-uhel ar c'horn ; gant an Aotrou eo bet graet se, tra estlammus d' hon daoulagad ? 43 Setu perak e lavaran deoc'h e vezo lamet diganeoc'h Rouantelezh an Neñvou, hag e vo roet d' ur bobl all a dud a raio dezhi dougen frouezh. 44 An neb a gouezho war ar maen-se a vo brevet outañ, hag an neb e kouezho ar maen-se warnañ, a vo flastret ».

45 An Arc'hveleion hag ar Farizianed, klevet ganto ar parabolennou-se, a intentas en devoa komzet Jezuz diwar o fenn. 46 Ha klask a raent kregiñ ennañ ; nemet aon o devoa rak ar bobl a rae ur profed anezhañ.

Hañvaladenn ar banvez-eured. Lk. **14,** 15-24.

22. 1 Jezuz o stagañ en-dro da gomz a yeas adarre dezho dre barabolennou, en ur lavarout : 2 « Heñvel eo Rouantelezh en Neñvou ouzh ur roue hag a reas ur banvez-eured evit e vab. 3 Kas a reas servijerion da c'hervel ar re a oa bet pedet d' an eured ; met ar re-mañ ne felle ket dezho dont. 4 Kas a reas adarre servijerion all en ur lavarout dezho : Kemennit d' an dud a zo bet pedet : Setu ma 'm eus aozet va fest, lazhet va ejened hag ar chatal am boa laket da lardañ ; prest eo pep tra, deuit d' an eured. 5 Met ne rejont van ebet, hag ez ejont hemañ d' e bark, egile d' e genwerzh ; 6 re all zoken a dapas krog er vevelion ha goude bezañ o gwallgaset a lazhas anezho. 7 Ar roue a yeas konnar ennañ ; kas a reas war-raok e soudarded da lazhañ ar vuntrerion-se ha da lakaat an tan war o c'hêr. 8 Neuze e lavaras d' e servijerion : Prest eo ar banvez-eured, met ar re a oa bet pedet ne oant ket dellezek anezhañ ; 9 it eta er c'hroazhentou, ha galvit d' an eured kement hini a gavfot. 10 Hag ar servijerion-se da vont war

42 : Jezuz a zegas amañ komzou ar Salm **118,** 22-23, a zo da dostaat ouzh Izahia **28,** 16. Ar maen-se eo Jezuz, ar Mesiaz, bet distaolet gant tisaverion Israël.

an hentoù ha da zastum kement hini a gavent, mat ha fall ; ha leun a voe ar sal eured gant tud ouzh taol.

11 « Antren a reas ar roue da welout tud ar pred, hag eñ da verzout eno un den n' en devoa ket gwisket an dilhad-eured, ma lavaras dezhañ : 12 Va mignon, penaos out antreet amañ hep kaout dilhad-eured ? Eñ avat a chome dilavar. 13 Neuze ar roue a lavaras d' e servijerion : Liammit dezhañ e zaouarn hag e dreid, ha stlapit anezhañ er-maez en deñvalijenn ; eno e vo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent. 14 Rak kalz a zo galvet, nebeut avat dibabet ».

An truaj dleet da Gaesar. Mk. **12,** 13-17 ; Lk. **20,** 20-26.

15 Neuze en em dennas ar Farizianed d' en em guzuliañ evit tapout Jezuz en ur gomz bennak. 16 Hag e kasjont d' e gaout hiniennoù eus o diskibion gant Herodezidi, da lavarout dezhañ : « Mestr, gouzout a reomp ez out gwirion hag e kelennez hent Doue er wirionez, hep damant da zen ebet ; rak ne sellez ket ouzh renk an dud. 17 Lavar dimp eta petra soñj dit : Pe aotre a zo pe n' eus ket da baeañ an truaj da Gaesar ? » 18 Met Jezuz oc'h anavezout o fallagriezh a respontas dezho : « Perak e temptit ac'hanon, tud diwirion ? 19 Diskouezit din moneiz an truaj ». Hag e rojont dezhañ un diner. 20 Eñ neuze da lavarout dezho : « Skeudenn piw eo houmañ hag enskrivadur piw ? — 21 « Reoù Kaesar », emezo. Eñ neuze da respont : « Rentit eta da Gaesar ar pezh a zo da Gaesar, ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue ». 22 Hag o klevout ar respont-se e voent souezhet-bras. Hag i da lezel anezhañ ha da vont.

Advevadeg ar re varo ha goulenn ar Sadukeidi. Mk. **12,** 18-27 ; Lk. **20,** 27-38.

23 En hevelep devezh e teuas d' e gaout Sadukeidi, ar re-mañ a lavar n' eus dasorc'hidigezh ebet. Ober a rejont outañ ar goulenn-mañ : 24 « Mestr, Moizez en deus lavaret :

16 : Ar Farizianed hag an Herodezidi a oa evit gwir enebourion, met en em glevout a reont a-enep da Jezuz. Ar Farizianed, broadelourion daer, a oa a-enep da veli Kaesar ; an Herodezidi, politikourion digoustiañs, a oa int-i a-du gant Herodez evit tennañ gonid eus ar c'henlabourerezh gant ar Romaned. Esperiñ a raent eta kaout e respont Jezuz an tu d' e damall pe dirak ar bobl, pe dirak ar Romaned.

24 : Adlezenn **25,** 5-6. Al lezennadur-se a gaver gant pobloù kozh ar Reter, da virout nan afe da get an tiegezhioù.

Ma varv un den bennak divugel, e timezo e vreur gant an intañvez evit sevel lignez d' e vreur. 25 Hogen, bez' e oa en hon touez seizh breur ; ar c'hentañ a zimezas hag a varvas ; hag evel n' en devoa ket a vugale e lezas e wreg d' e vreur. 26 An hevelep tra a c'hoarvezas gant an eil, ha gant an trede, betek ar seizhvet. 27 War o lerc'h dezho holl, e varvas ar wreg ivez. 28 Neuze, d' an advevadeg, da behini eus ar seizh breur e vo gwreg ? Rak holl o deus bet anezhi ».

29 Respont a reas Jezuz dezho : « Faziañ a rit dre n' anavezit nag ar Skriturioù na galloud Doue. 30 Rak d' an advevadeg ne vo ken dimezi na gwaz na gwreg ; met evel aeled en neñv e vo an dud. 31 Evit ar pezh a sell ouzh adsavidigezh ar re varo, hag-eñ n' hoc'h eus ket lennet ar pezh en deus diskleriet Doue deoc'h dre ar gomz-mañ : 32 Me eo Doue Abraham, Doue Izaak, Doue Yakob. N' eo ket Doue reoù varo, met Doue reoù vev ». 33 Hag ar bobl ouzh e glevout a oa sebezet gant e gelennadurezh.

Ar gourc'hemenn ar brasañ. Mk. **12,** 28-31 ; Lk. **10,** 25-28.

34 Ar Farizianed avat, klevet ganto en devoa Jezuz serret o genoù d' ar Sadukeidi, en em vodas a-gevret, 35 hag unan anezho, doktor war al Lezenn, a c'houlennas outañ evit e demptañ : 36 « Mestr, pehini eo brasañ gourc'hemenn al Lezenn ? » 37 Eñ a zisklerias dezhañ : « Karout a ri an Aotroù da Zoue gant da holl galon, gant da holl ene, gant da holl spered. 38 Setu aze ar brasañ hag ar c'hentañ eus ar gourc'hemennoù. 39 Hag an eil a zo heñvel outañ : Karout a ri da nesañ eveldout da-unan. 40 En daou c'hourc'hemenn-se emañ al Lezenn a-bezh hag ar Brofeded ».

Maberezh ar Mesiaz. Mk. **12,** 35-37 ; Lk. **20,** 41-44.

41 Ar Farizianed o vezañ en em vodet, e reas Jezuz ar goulenn-mañ outo : 42 « Petra soñjit eus ar Mesiaz ? Da biw eo mab ? » Respont a rejont dezhañ : « Da Zavid ! » 43 Ha Jezuz da lavarout : « Penaos eta David, e sklerijenn ar Spered, a anv anezhañ Aotroù, pa lavar : 44 An Aotroù en deus lavaret d' am Aotroù : Azez en tu dehoù din betek ma 'm bo laket da enebourion dindan da dreid. 45 Neuze, mar gra David Aotroù

32 : **Ermaeziadeg 3, 6.**
37 : **Adlezenn 6, 5.**
39 : **Leviegezh 19, 18.**
44 : **Salm 110, 1.**

anezhañ, penaos eo Mab dezhañ ? » 46 Ha den ne c'helle respont seurt dezhañ : hag adalek an deiz-se, ne gredas mui den ebet ober goulenn outañ.

Relijion pilpous ar Skribed hag ar Farizianed. Mk. **12,** 38-40 ; Lk. **11,** 43-16 ; **20,** 45-47.

23. 1 Neuze Jezuz o komz ouzh ar bobl hag ouzh e ziskibion a lavaras : 2 « War gador Voizez eo azezet ar Skribed hag ar Farizianed. 3 Neuze kement tra a lavaront deoc'h, en grit hag en mirit ; met na rit ket diouzh o oberoù ; rak lavarout a reont, ha ne reont ket. 4 Liammañ a reont sammoù ponner hag e kargont anezho war ziwskoaz an dud, met int o-unan ne fell ket dezho o loc'hañ gant o biz.

5 « O holl oberoù a reont evit bezañ gwelet gant an dud ; ha gant-se e tougont fulakterioù ledanoc'h, ha d' o mantelloù pempilhoù hiroc'h. 6 Karout a reont ar plasoù kentañ er banvezioù, ar c'hadorioù kentañ er sinagogennoù, 7 bezañ saludet war ar plasennoù ha bezañ anvet Rabbi gant an dud. 8 Evidoc'h-c'hwi, n' en em lakit ket da vezañ anvet Rabbi, rak unan hepken a zo mestr deoc'h, ha c'hwi holl a zo breudeur. 9 Ha na rit ho Tad eus den ebet war an douar, rak unan hepken a zo Tad deoc'h, an hini a zo en Neñvoù. 10 N' en em lakit ket da vezañ anvet Doktored kennebeud-all ; rak ho Toktor eo hepken ar Mesiaz. 11 Hogen ar brasañ en ho touez a vezo servijer deoc'h. 12 Rak piw bennak en em uhelaio a vezo izelaet, ha piw bennak en em izelaio a vezo uhelaet.

Seizh mallozh ouzh ar Skribed hag ar Farizianed. Lk. **11,** 39-52.

13 « Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed gaouiat, dre ma serrit ouzh an dud Rouantelezh an Neñvoù. Rak c'hwi

5 : Ar Yuzevion deol a oa kustum da skrivañ gourc'hemennoù Doue war lietennoù parch, fulakterioù, a stagent war o zal, pe war o daouarn, e-pad ar bedenn da vihanañ. Kement-se e sin da gaout soñj bepred eus Lezenn Doue. Dougen a raent ivez pempilhoù gloan e pevar c'horn o mantelloù, hervez gourc'hemenn al Lezenn. 9 : Ar c'homzoù-mañ a zo da gemer en o zalvoudegezh speredel : ne dleer ket gant lorc'h en em lakaat e plas Doue e spered an diskibled, evel pa vijemp ar Mestr, an Tad, an Doktor uhelañ. Ned omp na Tad, na Doktor, nemet dre resev perzh e galloud Tad an Neñv hag en hini e Vesiaz. Evel-se o deus komprenet an Ebestel ar gentel-mañ ; n' o deus ket nac'het an titroù-se nag evito nag evit ar re all, sell. ouzh Sant Paol, 1 Kor. 4, 15 ; Filip. 2, 22 ; ouzh Sant Yann en e lizher kentañ 2, 13-15.

hoc'h-unan n' antreit ket ; hag ar re a glask antren, ne lezit ket anezho da vont e-barzh.

15 « Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed gaouiat, o vezañ ma redit dre ar mor hag an douar evit gonit un diskibl nevez ; ha p'hoc'h eus en gonezet e rit gantañ ur mab-ifern, diw wech gwashoc'h egedoc'h.

16 « Mallozh deoc'h, hencherion dall, hag a lavar : Mar tou unan bennak dre ar Santual, se ne gont ket ; met mar tou dre aour ar Santual, neuze eo dalc'het. 17 Tud diboell ha dall, pehini eo ar brasañ, an aour, pe ar Santual a santela an aour ? 18 Ha c'hoazh e lavarit : Mar tou un den dre an aoter, se ne gont ket ; met mar tou dre ar prof a zo war an aoter, dalc'het eo. 19 Tud dall, pehini eo ar brasañ, ar prof pe an aoter a santela ar prof a zo warni ? 20 Ac'hann 'ta ! An neb a dou dre an aoter, a dou dre an aoter ha dre gement a zo warni ; 21 hag an neb a dou dre ar Santual, a dou dre ar Santual ha dre an Hini a zo o chom ennañ ; 22 hag an neb a dou dre an Neñv, a dou dre gador-veur Doue ha dre an Hini a zo azezet warni.

23 « Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed gaouiat, a bae an deog eus ar vent, an aned hag ar c'humin, hag a zilez ar pep pouezusañ eus al Lezenn, ar justis, an drugarez hag al lealded ! Kement-mañ a oa d' ober hep dilezel kement-se. 24 Renerion dall a sil ur fubuenn hag a lonk ur c'hañval.

25 « Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed gaouiat, dre ma purait diavaez ar c'hop hag ar plad, pa 'z eo an diabarzh leun a laeroñsi hag a lontegezh. 26 Farizian dall, pura da gentañ diabarzh ar c'hop, evit ma teuio an diavaez ivez da vezañ pur.

27 « Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed gaouiat, dre maz oc'h heñvel ouzh bezioù gwennet o diavaez, ma seblantont kaer da welout, tra ma vez o diabarzh leun a eskern tud varo hag a bep seurt breinadur. 28 Evel-se c'hwi ivez a seblant d' an dud bezañ just, tra ma vez ho tiabarzh leun a bilpouserezh hag a fallagriezh.

14 : Ar gwerzad 14 a zo bet degaset amañ eus Mark 12, 40.
23 : Bent, aned pe fanouilh, kumin pe aniz gwerc'h, a zo plantennoù c'hwezh-vat a servije da louzoù evit ar c'hleñvedoù pe da spisoù evit ar boued. E lezenn an deog, ne oa ket ano anezho, met hepken eus an ed, ar gwin hag an eoul. Ar Farizianed avat a felle dezho reiñ an deog eus kement tra a dennent eus o douaroù. Ne damall ket Jezuz an dra-se dezho, met rebech a ra dezho chom e-keit-se o kontañ evit netra ar brasañ deverioù a relijion evel ar garantez e-keñver an nesañ.

29 « Mallozh deoc'h, Skribed ha Farizianed gaouiat, dre ma savit bezioù d' ar Brofeded ha ma kempennit bezioù-meur an dud just, en ur lavarout : 30 Mar hor bije bevet en amzer hon tadoù, ne vijemp ket aet ganto da skuilh gwad ar Brofeded. 31 Evel-se e tougit testeni a-enep deoc'h-c'hwi hoc'h-unan ez oc'h mibion ar re o deus lazhet ar Brofeded. 32 Ha d' ho tro e peurleugnit muzul ho tadoù.

Kastiz dallentez ar Yuzevion. Lk. **11,** 49-51 ; **13,** 34-35.

33 « Sarpanted, gouenn naered-gwiber, penaos en em virfot a vezañ kondaonet d' ar gehenn ? 34 Setu perak e kasan deoc'h profeded, furion ha skribed. Lazhañ ha kroastagañ a refot ar re-mañ, skourjezañ ar re-se en ho sinagogennoù, argas anezho eus an eil kêr d' eben, 35 evit ma kouezho warnoc'h an holl wad dinamm bet skuilhet war an douar, adalek gwad Abel, an den just, betek gwad Zakaria, mab Barakia, bet lazhet ganeoc'h etre ar santual hag an aoter. 36 E gwirionez me lavar deoc'h, kement-se holl adkouezho war ar rummad-tud-mañ.

37 « Jeruzalem, Jeruzalem, te hag a lazh ar Brofeded, hag a labez ar re a vez kaset dit, pet gwech eo bet fellet din dastum da vugale, evel ma tastum ar vamm-yar he foñsined dindan he diwaskell ; ha n' eo ket bet fellet deoc'h ! 38 Setu maz eo dija dilezet deoc'h ho ti, goullo. 39 Rak en lavarout a ran deoc'h, ne welfot ken ac'hanon diwar vremañ, betek ma lavarfot : Ra vo benniget an hini a zeu en ano an Aotroù ! »

Diougan distruj an Templ. Mk. **13,** 1-2 ; Lk. **21,** 5-6.

24. 1 Jezuz aet er-maez eus an Templ a oa o vont war-raok pa dostaas outañ e ziskibion da ober dezhañ teurel evezh ouzh savadurioù an Templ. 2 Eñ avat o respont a lavaras dezho : « Gwelout a rit an holl draoù-se ? E gwirionez me lavar deoc'h, ne vo ket lezet amañ maen war vaen a gement na vo ket diskaret ».

38 : Sell. ouzh Yeremia **22,** 5.
39 : Ne welfot ken ac'hanon : emañ Jezuz o vont da vervel un nebeut devezhioù goude-se. Betek ma lavarfot... Moarvat ez eus amañ ur bromesa a-berzh Jezuz da ziskouez c'hoazh e drugarez da bobl Israël araok fin ar Bed, goude amzer ar Broadoù. Sell. ouzh Lk. **21,** 24 ; Rom. **11,** 13-32. Penaos en em ziskouezo neuze ar C'hrist ? N' eo ket war hañval, en e gorf e-unan, met en e c'halloud, dre oberoù anat. A-benn ar fin, evel ma lavar sant Paol, un mister, un dra guzh ez eo.

Goulenn an diskibion. Mk. **13,** 3-4 ; Lk. **21,** 7.

3 Hag evel ma oa aet d' azezañ war venez an Olived, e tostaas outañ e ziskibion, hag en o fart gantañ, e c'houlennjont outañ : « Lavar dimp pegoulz e c'hoarvezo an traoù-se, ha petra 'vo ar sin eus da Zonedigezh hag eus ar fin ar Bed ».

Buhez poanius an Iliz. Mk. **13,** 5-13 ; Lk. **21,** 8-12.

4 Jezuz a respontas dezho : « Diwallit na zeufe den d' ho touellañ. 5 Rak kalz a zeuio dindan va ano en ur lavarout : Me eo ar Mesiaz ; hag e touellint kalz a dud. 6 Klevout a refot komz eus brezelioù hag eus brud brezelioù, diwallit, na spontit ket, o vezañ ma rank kement-se c'hoarvezout ; met ne vo ket c'hoazh ar fin. 7 Rak sevel a raio broad enep broad, rouantelezh enep rouantelezh, hag e vezo e lec'h pe lec'h, naonegezhioù ha krenioù-douar. 8 Kement-se ne vo nemet penn-kentañ ar gwentroù. 9 Roet e vefot neuze d' ar vourrevion ha laket d' ar maro, ha kasaet e vefot gant an holl vroadoù en abeg d' am ano. 10 Neuze ivez kalz a gouezho : en em werzhañ hag en em gasaat a raint an eil re ar re all. 11 Kalz a falsprofeded a savo hag a douello kalz a dud. 12 Ha dre ma vo kresket ar fallagriezh e yenaio karantez ul lodenn vras a dud. 13 Met an hini a zalc'ho start betek an diwezh, hennezh a vo salvet. 14 Hag embannet e vo an aviel-mañ eus ar Rouantelezh dre ar bed a-bezh, da vezañ un testeni d' an holl vroadoù. Ha neuze e teuio ar fin.

Distruj Jeruzalem. Mk. **13,** 14-18 ; Lk. **21,** 20-24.

15 « Pa welfot eta an euzhadur hag ar vantredigezh en deus komzet anezho ar profed Daniel, o ren el lec'h santel, ra gompreno an neb a lenn, 16 neuze ar re a vo e Judea, ra dec'hint d' ar menezioù ; 17 hag an hini a vo war al leurdoenn, ra na ziskenno ket da gerc'hat ar pezh en deus en e di ; 18 hag an hini a vo er parkeier, ra na zistroio ket war e giz da gerc'hat e vantell. 19 Mallozh d' ar gwragez a vo o tougen pe o vagañ en devezhioù-se. 20 Pedit evit-n' ho po ket da dec'hout er goañv nag un deiz Sabad !

21 « Rak neuze e vo ken bras trubuilh ma n' eus ket bet e bar abaoe penn-kentañ ar bed betek vremañ, ha na vo biken ken. 22 Ha mar ne vefe ket berraet an deizioù-se, ne vefe saveteet den ebet ; met en abeg d' ar re zibabet, e vo berraet an deizioù-se.

Doare donedigezh Mab an Den. Mk. **13,** 21-31 ; Lk. **21,** 25-33.

23 « Neuze mar lavar deoc'h unan bennak : Amañ 'mañ ar Mesiaz, pe : Aze 'mañ ! na gredit ket. 24 Rak sevel a raio falskristed ha falsprofeded ; hag ober e raint sinoù bras ha burzhudoù gouest da douellañ ar re zibabet zoken, mar gellfe se bezañ. 25 Setu, roet em eus kemennadur deoc'h ! 26 Mar lavarer deoc'h eta : Setu, er gouelec'h emañ ! n'it ket er-maez ; setu eñ el lec'hioù kuzh ! na gredit ket. 27 Rak evel ma tarzh ul luc'hedenn eus ar sav-heol ha ma par betek ar c'huzh-heol, evel-se e vo Donedigezh Mab an Den. 28 E kement lec'h ma vez ar c'horf maro, eno en em vod ar bultured.

29 « Raktal goude trubuilh an deizioù-se e teñvalaio an heol, ne roio mui al loar he sklerijenn, e kouezho ar stered eus an neñv, hag e vo diskogellet galloudegezhioù an neñvoù. 30 Neuze en em ziskouezo en neñv sin Mab aṇ Den, hag holl veuriadoù an douar a laosko gouelvanoù, ha gwelout a raint Mab an Den o tont war goabrennoù an neñv gant galloud ha klod bras. 31 Ha kas a raio e Aeled gant son vras un drompilh, ha dastum a raint e zibabidi eus ar pevar avel, eus eil penn an neñvoù d' egile.

32 « Digant ar wezenn-figez deskit ar gentel-mañ : kerkent ha ma teu he skourroù da vezañ tener hag he delioù da ziwan, ec'h ouzoc'h emañ tost an hañv. 33 Evel-se pa welfot an holl draoù-se, gouvezit emañ tost, e-tal an nor. 34 E gwirionez me lavar deoc'h, ne dremeno ket ar rummad-tud-mañ, ken na vo c'hoarvezet an holl draoù-se. 35 An neñv hag an douar a dremeno, va c'homzoù-me avat ne dremenint ket.

Beilhit ha bezit prest. Mk. **13,** 32-37 ; Lk. **21,** 34-38 ; **17,** 26-27 ; 34-35 ; **12,** 39-46.

36 « Met evit ar pezh a sell ouzh an deiz hag an eur, hini ebet n' o anav, nag Aeled an neñv, nag ar Mab, hini ebet nemet an Tad e-unan-penn. 37 Evel ma voe en deizioù

29 : Sell. ouzh Izahia **13,** 10 ; **34,** 4 ; 2 Pêr **3,** 10.
30 : Sell. ouzh Daniel **7,** 13-14.
34 : Ar re a veve en amzer hor Salver ne oant ket holl maro pa zeuas distruj Jeruzalem er bloaz 70, skeudenn da zistruj ar bed holl e fin ar c'hantvedoù. Koulskoude etre an eil hag egile e vo hir amzer ar Broadoù, Lk. **21,** 24, evel ma lavar hor Salver, evit ma ma c'hello bezañ prezeget an aviel war an douar a-bezh.

Noe, evel-se e vo ivez e'Donedigezh Mab an Den. 38 Rak en deizioù a-raok an Dour-beuz e veze an dud o tebriñ, oc'h evañ, o timeziñ paotred ha merc'hed, betek maz antreas Noe en arc'h, 39 hag an dud ne ouezjont netra betek ma teuas an Dour-beuz o c'hasas holl gantañ ; evel-se e vo ivez e donedigezh Mab an Den.

40 « Neuze, eus daou zen a vo er park e vo kemeret unan ha lezet egile ; 41 eus diw vaouez a vo o valañ gant ar vrev e vo kemeret unan ha lezet eben. 42 Beilhit eta peogwir n'ouzoc'h ket pegoulz e tle ho Mestr dont en-dro. 43 Komprenit mat kement-mañ : ma ouije ar penn-tiegezh da bet eur eus an noz e tle dont al laer, e veilhje mat ha ne lezje ket da doullañ e di. 44 Rak-se bezit prest, c'hwi ivez, rak d' an eur na soñjit ket e teuio Mab an Den. 45 Piw eo eta ar servijer feal ha fur a zo bet laket gant e vestr war dud e di da rannañ dezho boued e koulz ? 46 Evurus ar servijer-se a vo kavet gant e vestr pa zistroio, oc'h ober evel-se. 47 E gwirionez me lavar deoc'h, lakaat a raio anezhañ e penn e holl vadoù. 48 Met mar d-eo ur servijer fall o lavarout en e galon : Dale a zo gant va Mestr, 49 ha mar en em laka da skeiñ gant e gumpagnuned, da zebriñ ha da evañ gant ar vezverion, 50 e tistroio mestr ar servijer-se d' an deiz n' emañ ket o c'hortoz ha d' an eur na oar ket anezhi ; 51 en em zisrannañ a raio dioutañ, hag e roio dezhañ lod e-touez ar bilpoused ; eno e vo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent.

Hañvaladenn an dek gwerc'hez.

25. 1 « Neuze e vo heñvel Rouantelezh an Neñvoù ouzh dek gwerc'hez, a yeas, kemeret o lampoù ganto, a-benn-hent d' ar pried. 2 Pemp anezho a oa diskiant, ha pemp a oa fur. 3 Rak ar pemp diskiant a gemeras o lampoù hep degas eoul ganto. 4 Ar re fur avat, gant o lampoù, o devoa kemeret eoul e fiolennoù. 5 Evel ma talee ar pried da zont, ec'h en em lakjont holl da voredin ha da gousket.

6 « Hogen, e-kreiz an noz, e tarzh un hopadenn : Setu ar pried o tont, it en arbenn dezhañ ! 7 Neuze e tihunas an holl werc'hezed-se hag int-i da gempenn o lampoù. 8 Hag ar re ziskiant da lavarout d' ar re fur : Roit dimp eus hoc'h eoul, rak hor lampoù a zo o vont da vervel. 9 Ar re fur avat a respontas : Gant aon na vefe ket a-walc'h evidomp hag evidoc'h, it kentoc'h da di ar varc'hadourion da brenañ deoc'h. 10 Met e-pad maz aent da brenañ e tegouezhas ar pried, hag ar re a oa prest a antreas gantañ er sal-eured

hag e voe prennet an nor. 11 Diwezhatoc'h e tegouezhas ivez ar gwerc'hezed all en ur lavarout : Aotroù ! Aotroù, digor dimp ! 12 Hemañ a respontas dezho : E gwirionez me lavar deoc'h, n' hoc'h anavezan ket ! 13 Beilhit eta pa n' ouzoc'h nag an deiz nag an eur.

Hañvaladenn an talantoù. Lk. **19,** 12-27.

14 « Rak heñvel eo an traoù ouzh un den o vont kuit d' an estrenvro, a c'halvas e servijerion hag a fizias enno e vadoù. 15 Da unan e roas pemp talant, da un all daou, da un all unan, da bep hini hervez e ampartiz, hag ez eas kuit da bell vro. 16 Raktal ez eas war-raok an hini en devoa resevet pemp talant, o lakaat a reas da dalvezout ha ganto e c'honezas pemp all. 17 En hevelep doare, an hini en devoa resevet daou dalant a c'honezas daou all ganto. 18 Met an hini resevet gantañ un talant hepken, a yeas d' ober un toull en douar da guzhat ennañ arc'hant e vestr.

19 « Pell amzer goude e teu en-dro mestr ar servijerion ; hag eñ da sevel kont ganto. 20 Tostaat a ra an hini en devoa bet pemp talant ha kinnig a ra dezhañ pemp talant all en ur lavarout : Mestr, pemp talant az poa roet din, setu amañ pemp all am eus gonezet. — 21 Mat eo, servijer mat ha feal, eme dezhañ e vestr, peogwir out bet feal e nebeut a dra, e lakin ac'hanout war galz ; kae e-barzh levenez da vestr. 22 Dont a reas d' e dro an hini en devoa bet daou dalant, a lavaras ivez : Mestr, daou dalant az poa roet din, setu amañ daou all bet gonezet ganin. — 23 Mat eo, servijer mat ha feal, eme dezhañ e vestr, peogwir out bet feal e nebeut a dra, e lakin ac'hanout war galz : kae e-barzh levenez da vestr.

24 « Hogen o tostaat ivez d' e dro, an hini n' en devoa bet nemet un talant a lavaras : Mestr, gouzout a raen ez out un den diaes, e vedez e-lec'h n'ac'h eus ket hadet, hag e tastumez e-lec'h n'ac'h eus ket strewet. 25 Aon am eus bet, hag ez on aet da guzhat da dalant en douar : setu eñ, gantañ ac'h eus da beadra. 26 Hogen e vestr a respontas dezhañ : Servijer fall ha lezirek ! Gouzout a raes e vedan e-lec'h ne 'm eus ket hadet hag e tastuman e-lec'h ne 'm eus ket strewet. 27 Dleet e oa dit neuze kas va arc'hant d' an ti-bank, ha me d' am distro am bije adkavet va feadra gant leve diwarnañ. 28 Tennit eta digantañ an talant-se, hag en roit d' an hini en deus dek. 29 Rak d' an hini en deus e vo roet dezhañ, hag e-leizh en devo, met digant an hini n' en

deus ket e vezo lamet zoken ar pezh en deus. 30 Hag ar servijer didalvoud-se, stlapit-eñ er-maez en deñvalijenn : eno e vezo ar gouelvan hag ar skrignadeg-dent.

Ar varn diwezhañ.

31 « Pa zeuio Mab an Den en e c'hloar hag e holl Aeled gantañ, neuze ec'h azezo war e dron a glod, 32 hag e vo bodet an holl bobloù dirazañ, hag e tispartio an eil re diouzh ar re all, evel ma tisparti ar mesaer an dañvadezed diouzh ar bouc'hed. 33 Hag e lakaio an dañvadezed en tu dehoù dezhañ hag ar bouc'hed en tu kleiz.

34 « Neuze e lavaro ar Roue d' ar re a vo en tu dehoù dezhañ : Deuit, c'hwi ar re venniget gant va Zad. Perc'hennit da herezh ar Rouantelezh a zo bet aozet evidoc'h abaoe diazezidigezh ar bed. 35 Rak naon am eus bet ha roet hoc'h eus din da zebriñ ; sec'hed am eus bet ha roet hoc'h eus din da evañ ; estren e oan ha va degemeret hoc'h eus ; 36 en noazh, ha va gwisket hoc'h eus ; klañv, ha deuet oc'h d' am gwelout ; er prizon, ha deuet oc'h betek ennon. 37 An dud just a responto neuze dezhañ : Aotroù, pegoulz hon eus da welet naon dit, ha roet dit da zebriñ ? sec'hed dit, ha roet dit da evañ ? 38 Pegoulz hon eus da welet estren ha da zegemeret ? en noazh, ha da wisket ? 39 Pegoulz hon eus da welet klañv pe er prizon, hag ez omp deuet betek ennout ? 40 Hag e responto ar Roue dezho : E gwirionez, me lavar deoc'h, e kement ha m'hoc'h eus graet se da unan eus ar re vihanañ eus va breudeur, eo din-me va-unan hoc'h eus en graet.

41 « Neuze ivez e lavaro d' ar re a vezo a gleiz dezhañ : It pell diouzhin, tud villiget, d' an tan peurbadel a zo bet aozet evit an Diaoul hag e Aeled. 42 Rak naon am eus bet, ha n'hoc'h eus ket roet din da zebriñ ; sec'hed am eus bet, ha n'hoc'h eus ket roet din da evañ ; 43 estren e oan, ha n' hoc'h eus ket va degemeret ; en noazh, ha n' hoc'h eus ket va gwisket ; klañv hag er prizon, ha n'oc'h ket deuet d' am gwelout. 44 Neuze int ivez a lavaro dezhañ : Aotroù, pegoulz hon eus da welet naon pe sec'hed dit, pe estren, pe en noazh, pe glañv, pe er prizon ; ha n' hon eus ket da sikouret ? 45 hag e responto dezho : E gwirionez me lavar deoc'h, e kement ha n'hoc'h eus ket en graet da unan eus ar re vihanañ-se, eo din-me kennebeud-all n'hoc'h eus ket en

31 : Zak. 14, 5.

graet. 46 Ha mont a raio ar re-mañ d' ar c'hastiz peurbadel, hag ar re just d' ar vuhez peurbadel ».

Ar Basion. Droukkuzul ar Sanedrin. Mk. **14,** 1-2 ; Lk. **22,** 1-2.

26. 1 Hag e c'hoarvezas, p' en devoe Jezuz echuet an holl brezegennoù-se, ma lavaras d' e ziskibion : 2 « Gouzout a rit emañ ar Pask a-benn daou zevezh hag e vo gwerzhet Mab an Den da vezañ staget ouzh ar Groaz ». 3 Neuze en em vodas an Arc'hveleion hag Henaourion ar bobl, e palez ar Beleg-meur, Kaifaz e ano. 4 Hag e voe diviz etrezo da bakañ Jezuz dre laer ha d' e lakaat d' ar maro. 5 « Arabat avat, emezo, e vefe e-pad ar Gouel, gant aon na savfe tousmac'h e-touez ar bobl ».

Fest Betania. An eouliadur ha marc'had Judaz. Mk. **14,** 3-11 ; Lk. **22,** 3-6 ; Yann **12,** 1-8.

6 Evel m' edo Jezuz e Betania, e ti Simon al Lovr, 7 e tostaas ur vaouez outañ ; ha ganti e oa ur podig alabastr leun a frond prizius bras, ma skuilhas anezhañ war e benn e-pad m' edo ouzh taol. 8 O welout kement-se e savas droug en diskibion ma lavarjont : « Da betra e talv ur c'holl a seurt-se, 9 pa vije bet gallet gwerzhañ ker an dra-se, ha reiñ e briz d' ar beorion ».

10 Jezuz avat, o c'houzout kement-se, a lavaras dezho : « Perak e rit poan d' ar vaouez-se ? Rak un oberenn vat he deus graet em c'heñver. 11 Bepred ho po peorion ganeoc'h ; me avat n' ho po ket atao. 12 P' he deus skuilhet ar c'hwezh-vat-se war va c'horf, eo a-benn va sebeliadur he deus en graet. 13 E gwirionez me lavar deoc'h, e pe lec'h bennak ma vo embannet an aviel-mañ, dre ar bed holl, e vo adlavaret ivez ar pezh he deus graet, evit ober eñvor anezhi ».

14 Neuze unan eus an Daouzek, Judaz Iskariot e ano, a yeas da gaout an Arc'hveleion, 15 hag a lavaras dezho : « Pegement e fell deoc'h reiñ din, ha me a lakaio anezhañ etre ho taouarn ? » Ar re-mañ a bouezas dezhañ tregont pezh-arc'hant. 16 Hag adal ar c'houlz-se e klaske un degouezh mat evit droukreiñ anezhañ dezho.

46 : Daniel **12,** 2.
14 : Soñj ar Sanedrin ne oa ket kregiñ e Jezuz e-pad ar Gouel, evel ma lavar ar gwerzad 5 ; met setu ma teu Judaz da brofañ dezho an tu d' en ober didrouz-kaer, hag asantiñ a reont ; hag abeg disentez Judaz eo ar pezh a zo o paouez tremen e Betania.
15 : Zak. **11,** 12.

An goan diwezhañ. Mk. **14,** 12-21 ; Lk. **22,** 7-13 ; Yann **13,** 21-30.

17 Da zeiz kentañ ar Bara dic'hôell e teuas an diskibion da gaout Jezuz, en ur lavarout dezhañ : « E pelec'h e fell dit ec'h aozfemp evidout pred ar Pask ? » 18 Respont a reas Jezuz : « It e Kêr, da di hemañ-henn, ha lavarit dezhañ : Ar Mestr a lavar : Tost emañ va amzer, du-se e ran ar Pask gant va diskibion ». 19 Hag e reas an diskibion evel m' en devoa Jezuz gourc'hemennet dezho, hag ec'h aozjont ar Pask.

20 Deuet an abardaez e oa ouzh taol gant an daouzek diskibl. 21 Hag e-pad ma tebrent e lavaras dezho : « E gwirionez me lavar deoc'h, unan ac'hanoc'h a ya d' am gwerzhañ ». 22 Glac'haret bras e voent, ha pep hini en em lakas da lavarout dezhañ : « Ha me eo, Aotroù ? » 23 Eñ avat respontas : « An hini en deus laket e zorn ganin er plad, hennezh am gwerzho. 24 Mont a ra kuit Mab an Den hervez ar pezh a zo bet skrivet diwar e benn, met gwa d' an den-se m' eo gwerzhet Mab an Den gantañ ! Gwelloc'h e vije bet d' an den-se ma ne vije ket bet ganet ». 25 Judaz neuze, an hini a werzhe anezhañ, en em lakas da lavarout : « Daoust ha me eo, Rabbi ? » Jezuz a respontas : « Ya, te lavar mat ! »

Sakramant an aoter. Mk. **14,** 22-25 ; Lk. **22,** 15-20 ; 1 Kor. **11,** 23-26.

26 Hag e-pad ma tebrent e kemeras Jezuz bara ; hag o vezañ lavaret ur vinnigadenn e rannas anezhañ, hag en roas d' e ziskibion en ur lavarout : « Kemerit ha debrit : va c'horf eo kement-mañ ». 27 Goude-se o vezañ kemeret ur c'halir, e lavaras ur bedenn a drugarez hag e roas dezho en ur lavarout : « Evit holl dioutañ, 28 rak va gwad eo kement-mañ, gwad an emglev, an hini skuilhet evit engroez an dud, evit pardon o fec'hedoù. 29 En lavarout a ran, ne evin mui diwar vremañ eus ar frouezh-mañ eus ar winienn, betek an deiz-se

20 : E-pad ar sizhunvezh ma veze lidet Gouelioù ar Pask ne zebre ar Yuzevion nemet bara hep gôell. Deiz kentañ an Dic'hôell a seblant bezañ amañ ar 14 eus ar miz, ma voe fichet pep tra gant an diskibion a-benn gallout gant an noz lidañ pred ar Pask. Ha gant ar serr-noz-se e kroge eta ar Sizhunvezh santel. Ar pred e-unan, hervez al Lezenn, a oa anezhañ : un oan, bara dic'hôell, letuz c'hwerv ha gwin.

mac'h evin hini nevez, a-gevret ganeoc'h, e Rouantelezh va Zad ».

En hent war-zu Getsemani. Mk. **14,** 26-31 ; Lk. **22,** 31-34 ; Yann **13,** 36-38.

30 Goude bezañ kanet ar salmoù ez ejont er-maez etrezek Menez an Olived. 31 Neuze Jezuz a lavaras dezho : « C'hwi holl fenoz a gavo ennon un abeg a bec'hed, rak skrivet eo : Skeiñ a rin gant ar mesaer ha stlabezet e vo a bep tu deñved ar bagad. 32 Met goude ma vin adsavet da vev, ez in en ho raok e Galilea ». 33 Respont a reas neuze Pêr o lavarout dezhañ : « Ha pa zeufe an holl da gaout droukskoilh en abeg dit, me avat n' em bo morse ! » 34 Neuze Jezuz a ziskleriias dezhañ : « E gwirionez, me lavar dit, en noz-mañ, a-raok d' ar c'hilhog kanañ, eo dre deir gwech az po va dianzavet ». 35 Pêr a respontas : « Ha pa rankfen mervel ganit, nann, da zianzav ne rin ket ! » Hag an holl ziskibion a lavaras kemend-all.

Tremenvan Jezuz e Liorzh an Olived. Mk. **14,** 32-42 ; Lk. **22,** 39-46.

36 Neuze ez eas Jezuz ganto d' un domani anvet Getsemani, hag e lavaras d' e ziskibion : « Azezit amañ e-pad maz in du-hont da bediñ ». 37 Hag o vezañ kemeret gantañ Pêr ha daou vab Zebedea, e teraouas tristidigezh hag anken da gregiñ ennañ. 38 Lavarout a reas neuze dezho : « Trist eo va ene da vervel ; chomit amañ ha beilhit ganin ».

39 Hag o vezañ aet un tammig larkoc'h, e kouezhas war e zremm o pediñ hag o lavarout : « Va Zad, mar gell se bezañ, ra bellaio diouzhin ar c'haliriad-mañ ! Koulskoude ra vo graet n' eo ket ar pezh a fell din-me, met ar pezh a fell dit-te ».

40 Dont a reas goude-se da gaout e ziskibion, hag e kavas anezho kousket, ma lavaras da Bêr : « Evel-se n'hoc'h eus ket gallet beilhañ un eurvezh ganin ? 41 Beilhit ha pedit da chom hep mont e-barzh an temptadur ; gredus eo ar spered, met gwan eo ar c'horf ». 42 Adarre evit an eil gwech ez eas larkoc'h, hag e pede o lavarout : « Va Zad, mar ne c'hell ket ar c'haliriad-mañ tremen hep bezañ evet ganin, ra vo graet da youl ! »

31 : Zak. 13, 7.
36 : Getsemani a dalv da lavarout gwaskell-eoul.

43 Ha deuet a-nevez betek enno, e kavas anezho kousket, rak ponner e oa aet o daoulagad. 44 O lezel anezho adarre, ez eas da bediñ evit an trede gwech, o lavarout c'hoazh an hevelep komzoù.

45 Neuze e tistroas da gaout e ziskibion hag e lavaras dezho : « Emaoc'h c'hoazh o kousket hag o tiskuizhañ ? Setu deuet an eur ma vo laket Mab an Den etre daouarn ar bec'herion. 46 Savit, deomp ! Setu m' emañ tost an hini am gwerzh ».

Trubarderezh Judaz. Mk. **14,** 43-52 ; Lk. **22,** 47-53 ; Yann **18,** 1-11.

47 Edo c'hoazh o komz pa zegouezhas Judaz, unan eus an Daouzek, ha gantañ ur strollad niverus a dud, klezeier ha bizhier ganto, kaset gant an Arc'hveleion hag Henaourion ar bobl. 48 An trubard en devoa roet ar sin-mañ dezho : « An hini a bokin dezhañ, hennezh eo, krogit ennañ ». 49 Ha kerkent, o tostaat ouzh Jezuz, e lavaras : « Salud, Rabbi ! » Hag e pokas dezhañ. 50 Jezuz avat a lavaras : « Va mignon, petra 'rez gant se ? » Met neuze o tont davetañ e taoljont o douarn war Jezuz, hag e krogjont ennañ.

51 Ha setu unan eus ar re a oa gant Jezuz, a astennas e zorn, a dennas e gleze, hag o skeiñ gant servijer ar Beleg-meur e troc'has dezhañ e skouarn. 52 Jezuz neuze a lavaras dezhañ : « Lak en-dro da gleze en e feur ; rak ar re a gemer ar c'hleze, a varv dre ar c'hleze. 53 Ha n' hellfen ket, a gav dit, pediñ va Zad, hag e kasfe din war an taol, ouzhpenn daouzek armead Aeled ? 54 Met penaos neuze e teufe da wir ar Skriturioù a lavar e tle an traoù degouezhout evel-se ? »

55 D' an ampoent-se e lavaras Jezuz d' an dud : « Evel etrezek ul laer oc'h aet war-raok gant klezeier ha bizhier d' am pakañ. Bemdez avat e vezen en Templ o kelenn azezet ha n' hoc'h eus ket kroget ennon. 56 Met kement-mañ a zo c'hoarvezet ma vo kaset da benn Skriturioù ar Brofeded ». Neuze e holl ziskibion o tilezel anezhañ a dec'has kuit.

45 : Komzoù Jezuz a zo diaes da dreiñ ; ur ster rebechus o deus moarvat, evel : Sed aze bremañ ur c'houlz evit kousket ha diskuizhañ ! kentoc'h eget ur ster kadarnaat, evel an hini a roer alies dezho : Kouskit bremañ ha diskuizhit !
50 : Respont Jezuz da Judaz a zo arvarus e ster. Kentoc'h ez eus da gompren : Evit peseurt labour out deuet amañ ! gant ur ster rebechus, ha n' eo ket : Perak out deuet amañ ?

Jezuz e ti Kaifaz. Mk. **14,** 53-65 ; Lk. **22,** 54 ; 63-71 ; Yann **18,** 12-16.

57 Int avat o vezañ kroget e Jezuz, a zegasas anezhañ da di Kaifaz, ar Beleg-meur, e-lec'h m' en em vodas ar Skribed hag Henaourion ar Bobl. 58 Pêr a heulias eus a-bell betek porzh ar Beleg-meur hag o vezañ aet e-barzh ec'h azezas gant ar vevelion da welout penaos ec'h echufe an traoù.

59 E-keit-se e klaske an Arc'hveleion hag ar C'huzul a-bezh ur falstesteni enep Jezuz, e sell d' e gas d' ar maro ; 60 ha ne gavent hini ebet, daoust ma oa deuet meur a hini da zougen falstesteni. En diwezh e teuas daou, 61 hag a lavaras : « Hennezh en deus diskleriet : Templ Doue a c'hellan diskar, hag en tri devezh en adsevel ». 62 Neuze e savas ar Beleg-meur hag e lavaras dezhañ : « Ne respontez netra ? Petra 'ziskler an dud-se a-enep dit ? » 63 Jezuz avat a chome digomz. Hag ar Beleg-meur da lavarout : « Da c'hourfediñ a ran en ano an Doue bev, da lavarout dimp ha te eo ar Mesiaz, Mab Doue ». 64 Jezuz a respontas dezhañ : « Ya, te lavar mat ! Ouzhpenn-se me lavar deoc'h : A-vremañ e welfot Mab an Den azezet en tu dehoù d' an Hollc'halloudeg hag o tont war goabrennoù an neñv ». 65 Neuze ar Beleg-meur a rogas e zilhad en ur lavarout : « Blasfemet en deus ! Hag ezhomm hon eus c'hoazh a destoù ? Emaoc'h o paouez klevout e vlasfem ! 66 Petra 'gav deoc'h ? » Hag int da respont « Ar maro a zo dleet dezhañ ! »

67 Neuze e skopjont outañ war e zremm, hag e rojont dezhañ taolioù, pe lod-all javedadoù, 68 en ur lavarout : « Gra dimp da brofed, Meziaz, piw an hini en deus skoet ganit ? »

Nac'hadurioù Pêr. Mk. **14,** 66-72 ; Lk. **22,** 56-62 ; Yann **18,** 17, 25-27.

69 Pêr avat a oa azezet er-maez, er porzh, pa zeuas d' e gaout ur vatezh a lavaras dezhañ : « Te ivez a oa gant Jezuz ar Galilead ». 70 Eñ avat a nac'has dirak an holl en ur lavarout : « Ne welan ket petra 'fell dit lavarout ». 71 Mét evel maz ae da gaout an nor, e voe gwelet gant ur vatezh all a lavaras d' ar re a oa eno : « Hemañ a oa gant Jezuz an Nazaredad ». 72 Adarre e nac'has gant ul ledoued : « N' anavan ket an den-se ». 73 Ha prestik goude, ar re a oa eno a dostaas outañ hag a lavaras dezhañ : « Sur-mat, te

64 : Sell. ouzh ar Salm **110,** 1, ha Daniel **7,** 13.

ivez, te 'zo eus an dud-se ; da drefoedaj evit gwir a ziskler ac'hanout ». 74 Neuze e krogas da vallozhiñ ha da douiñ n' anave ket an den-se. Kerkent e kanas ur c'hilhog. 75 Hag e teuas soñj da Bêr eus ar c'homzoù en devoa lavaret Jezuz dezhañ : « A-raok d' ar c'hilhog kanañ, eo dre deir gwech az po va dinac'het ». Hag aet er-maez e skuilhas daeroù c'hwerv.

Jezuz dirak Pilat. Dizesper hag emlazh Judaz. Mk. **15,** 1 ; Lk. **23,** 1 ; Yann **18,** 28 ; Ober. **1,** 16-20.

27. 1 Deuet ar beure en em vodas e kuzul a-enep da Jezuz an holl Arc'hveleion hag Henaourion ar Bobl, evit e lakaat d' ar maro. 2 Hag o vezañ e liammet e tegasjont anezhañ da Bilat, ar gouarnour, evit e lakaat etre e zaouarn.

3 Judaz neuze, an hini en devoa e werzhet, o welout e oa kondaonet, a grogas morc'hed ennañ, ha degas a reas en-dro an tregont pezh arc'hant d' an Arc'hveleion ha d' an Henaourion 4 en ur lavarout : « Pec'het em eus o werzhañ gwad didamall ». Met respont a rejont dezhañ : « Petra 'ra se dimp ? Dit-te da welout ! » 5 Ha stlapet gantañ ar pezhioù arc'hant er Santual, e tec'has kuit hag ez eas d' en em grougañ.

6 Hogen an Arc'hveleion a zastumas ar pezhioù-arc'hant-se hag a lavaras : « N' eo ket permetet o lakaat en Teñzor sakr, peogwir int priz ar gwad ». 7 Neuze goude bezañ graet kuzul e prenjont ganto park ar Poder, evit beziadur an divroidi. 8 Setu perak e vez anvet ar park-se : Park ar Gwad, betek hizio. 9 Neuze e voe kaset da benn lavar ar profed Yeremia : « Kemeret o deus an tregont pezh-arc'hant, priz an hini prizius o deus bugale Israël laket priz warnañ, 10 hag o roet o deus evit park ar Poder, evel m' en devoa gourc'hemennet din an Aotroù ».

2 : Abaoe maro Herodez-Arc'helaoz c'hoarvezet er bloavezh 6, e oa renet Judea gant ur Prokurator roman. Pons-Pilat a viras dek vloaz ar garg-se (eus 26 da 36). Ar Prokurator ne blije ket dezhañ chom e Jeruzalem. E Kaesareia en devoa e balez. Nemet gant ar gouelioù bras, dreist-holl ar Pask, e pigne da Jeruzalem evit ur pemzek deiz bennak, da virout na savfe trouz pe tousmac'h er bobl.

8 : En arameeg e veze anvet Hakeldamaç'h, evel ma lennomp e testenn Oberoù an Ebestel **1,** 19.

9 : An diougan-se en em gav kentoc'h e Zakaria **11,** 12-13, a gomz diwar-benn an tregont pezh-arc'hant. Yeremia avat a ra meneg eus ar Poder hag eus ar park prenet, **18,** 2 ; **19,** 1-15 ; **32,** 6-9.

Goulenn ar Gouarnour. Mk. **15,** 2-5 ; Lk. **23,** 2-5 ; Yann **18,** 29-38.

11 Laket e voe Jezuz dirak ar Gouarnour, hag hemañ a c'houlennas outañ : « Ha te eo Roue ar Yuzevion ? » Jezuz a respontas : « Ya, te lavar mat ».

12 Met d' an tamalloù a rae outañ an Arc'hveleion hag an Henaourion ne respontas netra. 13 Neuze Pilat a lavaras dezhañ : « Ne glevez ket pegement a draoù a zisklerion a-enep dit ? » 14 Met ne respontas dezhañ war dra ebet, ken e oa souezhet bras ar Gouarnour.

Jezuz pe Barabba. Jezuz kondaonet d' ar maro ha skourjezet. Mk. **15,** 6-15 ; Lk. **23,** 13-25 ; Yann **18,** 39 - **19,** 1.

15 Da geñver pep Gouel Pask e oa kustum ar Gouarnour da leuskel d' ar bobl ur prizoniad bennak, an hini a c'houlennent. 16 Ur prizoniad brudet a oa dalc'het d' ar c'houlz-se, Barabba e ano. 17 Pa voe bodet an dud e lavaras Pilat dezho : « Pehini a fell deoc'h e laoskfen deoc'h en e frankiz, Jezuz Barabba, pe Jezuz a vez anvet Mesiaz ? » 18 Rak gouzout a ouie e oa dre warizi o devoa droukroet anezhañ.

19 Endra m' edo azezet war e gador-varn, e kasas e wreg unan da lavarout dezhañ : « Na vezet netra etrezout-te hag an den just-se ; rak gwall-dregaset on bet hizio en un huñvre en abeg dezhañ ».

20 Met an Arc'hveleion hag an Henaourion a lakaas e penn ar bobl goulenn Barabba ha kas Jezuz d' ar maro. 21 O stagañ da gomz e lavaras dezho ar Gouarnour : « Pehini a fell deoc'h e lezfen deoc'h da vont eus an daoumañ ? » Respont a rejont : « Barabba ! » 22 Ha Pilat dezho : « Ha petra 'rin eta eus Jezuz, a vez anvet Mesiaz ? » 23 An holl a respontas : Ra vo staget ouzh ar groaz ! » — « Peseurt droug en deus graet eta ? » emezañ. Kreñvoc'h c'hoazh e krient : « Ra vo staget ouzh ar groaz ! »

24 Pilat o welout ne servije da netra hag e kreske kentoc'h

15 : O klask en em zizober eus Jezuz, en devoa Pilat kaset anezhañ dirak Herodez Antipaz, roue Galilea, a oa o chom d' ar c'houlz-se e Jeruzalem, Lk. 23, 6-12. C'hwitet gantañ war an tu-se e klask un doare all d' en em dennañ. Ano Barabba ? Evel ma lavar an dornskridoù gwellañ e veze anvet ivez Barabba, Yeshou, evel Jezuz.

19 : Ano gwreg Pilat a oa Klaodia Prokla ; hervez henlavaroù e vije deuet diwezhatoc'h d' ar Gristeniezh.

an tousmac'h, a gemeras dour, hag a welc'has e zaouarn dirak ar bobl, en ur lavarout : « Digablus on eus gwad an den-se ; deoc'h-c'hwi da welout ! » 25 Hag ar bobl a-bezh da lavarout : « Ra vo e wad warnomp ha war hor bugale ! » 26 Neuze e lezas dezho Barabba en e frankiz. Evit Jezuz avat, goude bezañ skourjezet anezhañ, e roas anezhañ dezho da vezañ staget ouzh ar groaz.

Jezuz kurunet ha dismegañset gant ar soudarded. Mk. **15,** 16-20 ; Yann **19,** 2-3.

27 Neuze soudarded ar Gouarnour o kemer Jezuz ganto e-barzh ar pretordi, a vodas en-dro dezhañ ar gohortenn a-bezh. 28 Ha diwisket dioutañ e zilhad e taoljont warnañ ur vantell ruz-skarlek. 29 Plezhennañ a rejont ur gurunenn-spern a lakjont war e benn, hag en e zorn ur raosklenn. Hag en ur blegañ o glin dirazañ e lavarent dezhañ dre c'hoaperezh : « Salud ! Roue ar Yuzevion ! » 30 Hag o skopañ outañ e krogent er raosklenn hag e skoent ganti war e benn. 31 Goude bezañ e c'hoapaet evel-se e tennjont digantañ ar vantell, ha goude gwiskañ dezhañ e zilhad en-dro, e kasjont anezhañ da vezañ staget ouzh ar Groaz.

Jezuz war an hent ha staget ouzh ar groaz. Mk. **15,** 21-28 ; Lk. **23,** 26-34 ; Yann **19,** 16-22.

32 Evel maz aent er-maez, e tegouezhas ganto un den eus Kurena, Simon e ano. Rediañ a rejont anezhañ da zougen kroaz Jezuz. 33 Hag o vezañ degouezhet el lec'h anvet Golgota, da lavarout eo Lec'h ar C'hlopenn, 34 e rojont dezhañ da evañ gwin mesket gant bestl ; goude bezañ en tañvaet, ne fellas ket dezhañ evañ. 35 Goude m' o devoe staget anezhañ ouzh

26 : Hervez ar c'hustum e veze graet ar skourjezadur dirak ar bobl bodet war ar blasenn. Ur c'hastiz garv ha dismegañsus e oa, hini ar sklaved. Skoet e veze gant skourjezoù-lêr, armet o flipad gant tammoù-plom. Hervez lezenn Roma ne oa niver ebet merket d' an taolioù. Diwisket dezhañ e zilhad e veze staget an den kondaonet ouzh ur peul izel, dezhañ da ziskouez d' ar vourrevion e gein damgrommet.
27 : Ar gohortenn oa pemp pe c'hwec'h kant den enni.
33 : Ar Golgota en em gave e-maez Kêr, met tost-kenañ d' ar mogerioù. Un duchenn e oa, meinek ha kras, kelc'hiek e doare ur c'hlopenn ; ac'hano marteze hec'h ano. Al latin Kalvar a zo troidigezh Golgota. Ne oa ket uhel, un dek metrad bennak moarvat.
35 : Salm **22, 19.**

ar groaz, e lodennjont e zilhad kenetrezo, dre dennañ ar sord warno. 36 Hag aet en o c'hoazez e tiwallent anezhañ.

37 Lakaat a reont a-us d' e benn ur skritell, gant abeg e gastiz : « Hemañ eo Jezuz Roue ar Yuzevion ». 38 Ha war un dro gantañ e kroazstagjont daou laer, unan a-zehoù, hag un all a-gleiz dezhañ.

Jezuz o vervel war ar groaz. Mk. **15,** 29-37 ; Lk. **23,** 35-46 ; Yann **19,** 25-30.

39 An dremenidi avat a gunujenne anezhañ en ur hejañ o fenn 40 hag e lavarent : « Te hag a zistruj an Templ hag a adsav anezhañ en ur ober tri devezh, en em salv da-unan, mar d-out Mab Doue, ha diskenn eus ar groaz ! » 41 En hevelep doare an Arc'hveleion gant ar Skribed hag an Henaourion a c'hoarzhe goap outañ en ur lavarout : 42 « Salvet en deus reoù all, ha n'eo ket barrek d'en em salviñ ! Roue Israël ez eo, ra ziskenno bremañ eus ar groaz hag e kredimp ennañ. 43 En em fiziet eo en Doue : dezhañ d' e zieubiñ bremañ mar d-eo douget dezhañ, rak lavaret en deus : Me eo Mab Doue ! » 44 En hevelep doare al laeron o-unan bet kroazstaget war un dro gantañ a daole outañ komzoù dismegañsus.

45 Adalek kreisteiz, teñvalijenn a c'holoas ar vro a-bezh, betek teir eur goude kreisteiz. 46 Ha war dro teir eur goude kreisteiz e c'harmas Jezuz en ur griadenn vras : « Eli, Eli, lema sabac'htani, da lavarout eo : Va Doue, va Doue, perak hoc'h eus va dilezet ? » 47 Ouzh e glevout, darn eus ar re a oa eno a lavaras : « O c'hervel Elia emañ hennezh ».

48 Ha kerkent unan anezho a redas da gerc'hat ur spoueenn ; he c'hargañ a reas a winegr, ha laket anezhi e beg ur raosklenn e roas dezhañ da evañ. 49 Met ar re all a lavare : « Lez 'ta, gwelomp ha dont a raio Elia d' e saveteiñ ».

50 Hogen Jezuz o vezañ garmet adarre en ur griadenn vras a lezas e spered da dremen.

39 : Salm 22, 8.
43 : Salm 22 9 ; Furnez 2, 18.
46 : Salm 22, 2.
48 : Evit kompren amañ jestr ar soudard eo ret derc'hel soñj e lavaras Jezuz neuze : Sec'hed am eus, hervez ma skriv St Yann 19, 28. Sell. ouzh ar Salm 69, 22.

Ar burzhudoù goude maro Jezuz. Mk. **15,** 38-41 ; Lk. **23,** 47-49.

51 Ha setu ma fregas gouel an Templ e daou-hanter, eus al lein d' an traoñ ; an douar a grenas hag ar reier a frailhas ; 52 ar bezioù a zigoras ha meur a sant a oa o c'horf kousket enno, a zihunas da vev ; 53 hag o vont er-maez eus o bezioù goude adsavidigezh Jezuz, e teujont er Gêr santel d' en em ziskouez da veur a hini.

54 Hogen ar c'hantener hag ar re a oa gantañ o tiwall Jezuz, pa weljont ar c'hren-douar hag ar pezh a dremene, a voe strafuilhet-holl gant ar spont ma lavarent : « E gwirionez, an den-mañ a oa Mab Doue ! »

55 Bez' e oa eno ivez meur a vaouez a selle eus a-bell, o devoa heuliet Jezuz adalek Galilea en ur servijiñ anezhañ. 56 En o zouez e oa Mari Magdala, Mari mamm Jakez, ha mamm mibion Zebedea.

Jezuz laket er bez. Mk. **15,** 42-47 ; Lk. **23,** 50-56 ; Yann **19,** 38-42.

57 Deuet an abardaez e tegouezhas un den pinvidik eus Arimatea, Yozef e ano, a oa ivez diskibl da Jezuz ; 58 hemañ a yeas da gaout Pilat da c'houlenn digantañ korf Jezuz. Neuze e roas Pilat urzh d' e reiñ dezhañ. 59 O vezañ kemeret ar c'horf, Yozef a bakas anezhañ en ur liñsel naet, 60 hag a lakas anezhañ er bez nevez en devoa toullet er roc'h evitañ e-unan. Ha goude bezañ ruilhet ur maen bras ouzh toull ar bez ez eas kuit.

61 Hag eno edo Mari-Madalen hag ar Vari all, azezet a-dal d' ar bez.

62 An deiz war-lerc'h, da lavarout eo an deiz goude an Aozadur, en em vodas an Arc'hveleion hag ar Farizianed da vont da gaout Pilat, 63 hag e lavarjont dezhañ : « Aotroù, soñj hon eus en deus lavaret an toueller-se pa oa bev c'hoazh : Goude tri devezh e tihunin da vev ! 64 Ro urzh eta da ziwall ar bez gant surentez betek an trede deiz, gant aon na zeufe e ziskibion da laerezh e gorf ha na lavarfent d' ar bobl : Dihunet eo a-douez ar re varo ; gwashoc'h eget

58 : Lezenn Roma a roe aotre da gerent pe da vignoned an den kastizet da gaout e gorf mar goulennfent anezhañ.
62 : An deiz goude an Aozadur, da lavarout eo ar Sabad. D' ar gwener, deiz an Aozadur, e veze prientet pep tra, boued hag all, en arbenn d' ar Sabad ma ne veze ken labouret ennañ.

an hini gentañ e vefe an douelladenn diwezhañ-mañ ». 65 Respont a reas Pilat dezho : « Gwarded hoc'h eus, it ha diwallit asur evel ma ouzoc'h ». 66 Int eta, o vont dioutañ, a lakas ar bez e surentez dre siellañ ar maen ha postañ gwarded.

An Dasorc'h. Mk. **16,** 1-8 ; Lk. **24,** 1-11 ; Yann **20,** 1-10.

28. 1 An deiz war-lerc'h ar Sabad, pa darzhe goulou-deiz evit deiz kentañ ar sizhun, e teuas Mari Magdala hag ar Vari all da welout ar bez.

2 Ha setu ma voe ur c'hren-douar bras : rak Ael an Aotroù a ziskennas eus an Neñv, hag a zeuas da ruilhañ ar maen kuit, ha da azezañ warnañ. 3 Heñvel ouzh ul luc'hedenn e oa e zremm, hag e zilhad a oa gwenn evel an erc'h. 4 Gant an aon dirazañ e krene ar warded hag e teujont da vezañ evel tud varo.

5 An Ael avat o komz ouzh ar merc'hed a lavaras : « C'hwi, n'ho pet ket aon, rak gouzout a ran e klaskit Jezuz, an hini bet staget ouzh ar groaz. 6 N' emañ ken amañ. Dihunet eo a-douez ar re varo, evel m' en devoa lavaret. Deuit ha gwelit al lec'h ma oa gourvezet ennañ. 7 It buan da lavarout d' e ziskibion ez eo dihunet a-douez ar re varo, ha setu maz a en ho raok da C'halilea. Eno e welfot anezhañ. Setu ar pezh am boa da gemenn deoc'h ».

8 Hag o vezañ aet buan er-maez eus ar bez gant aon ha levenez vras, e redjont da gemenn ar c'heloù d' e ziskibion.

Jezuz o 'n em ziskouez d' ar Merc'hed santel.

9 Ha setu ma teuas Jezuz a-benn-hent dezho ha ma lavaras : « Salud ! » Hag int-i o tostaat a bokas d' e dreid hag a stouas dirazañ. 10 Neuze e lavaras Jezuz dezho : « N' ho pet ket aon ! It da gemenn d' am breudeur mont da C'halilea ; eno eo am gwelint ».

Gaouierezh ar veleion.

11 Evel ma oant gant o hent e teuas e Kêr darn eus ar warded da gemenn d' an Arc'hveleion kement a oa c'hoarvezet. 12 Ar re-mañ, en em vodet ha graet kuzul gant an Henaourion, a roas arc'hant bras d' ar soudarded, 13 en ur ziskleriañ dezho : « Lavarit ez eo deuet e ziskibion e-pad

1 : Da lavarout eo gant sav-heol ar Sul. Evit ar Yuzevion evel evit an Iliz kristen e krog ar sizhun gant ar Sul.

an noz, hag o deus laeret anezhañ tra ma oac'h kousket. 14 Ha ma teu ar Gouarnour d' en gouzout, e c'honezimp anezhañ hag e lakimp ac'hanoc'h didamall ». 15 Int eta, o vezañ kemeret an arc'hant, a reas evel ma oant bet kelennet. Hag ar vrud-se a red c'hoazh e-touez ar Yuzevion betek vremañ.

Emziskouez Jezuz d' e ebestel war ur menez e Galilea : o c'hasidigezh dre ar bed a-bezh.

16 An unnek diskibl a yeas neuze da C'halilea war ar menez en devoa Jezuz merket dezho. 17 Hag ouzh e welout e stoujont dirazañ, int hag a oa bet amgredik. 18 Jezuz o tostaat a lavaras dezho : « Pep galloud a zo bet roet din en Neñv ha war an douar. 19 It eta da gelenn an holl vroadoù ; badezit anezho en ano an Tad hag ar Mab hag ar Spered Santel ; 20 deskit dezho mirout an holl gement am eus gourc'hemennet deoc'h. Ha setu m' emaon ganeoc'h bemdez betek fin ar bed ».

17 : Int hag a oa bet amgredik, kentoc'h eget : Hiniennoù avat a voe amgredik, pe un dra bennak all heñvel.

AN AVIEL HERVEZ
SANT MARK

DIGORADUR DA AVIEL SANT MARK

Komzet e vez meur a wech en **Oberoù an Ebestel** eus ur c'hristen eus Jeruzalem, anvet pe Yann (Ober. **13**, 5, 13) pe Yann lezanvet Mark (Ober. **12**, 12, 25 ; **15**, 37) pe Mark hepken (Ober. **15**, 39). Un dra gustum a-walc'h e oa d' ar c'houlz-se evit ar Yuzevion kaout daou ano, unan eus ar vro, un all amprestet digant ar C'hresianed-Romaned. An den-se, e komz an **Oberoù** diwar e benn, eo hon avielour, Yann e ano hebreek, ha Mark e ano gresianek.

Tud Yann Mark o-unan a oa e-touez ar re bennañ eus Iliz kentañ Jeruzalem. Ha sant Pêr a seblant bezañ bet ganto darempredoù personel ; pa voe dibrizoniet an abostol eus etre daouarn Herodez Agripa, e welomp anezhañ o vont war-eeun « da di Maria, mamm Yann lezanvet Mark, e oa ennañ ur bodad stank a dud o pediñ » (Ober. **12**, 12).

Koulskoude n' eo ket da Bêr e voe Mark skoazeller da gentañ e labour an abostolerezh. Barnaba, hag a oa deuet buan da vezañ unan eus misionerion bennañ an Iliz kentañ, a oa kenderv dezhañ (Kol. **4**, 10) ; eñ eo an hini a gasas Mark gantañ pa 'z adkemeras gant sant Paol hent Antiokeia (Ober. **12**, 25). Ha Mark a ya da heul an daou visioner en o beaj vras kentañ : nemet, evit un abeg chomet kuzh ouzhimp, e welomp anezhañ o tilezel e gumpagnuned e Pergen Pamfilia. Ne blijas ket da Baol an distro-se, ha diwezhat-oc'h, war-dro ar bloaz 50, ne fellas ket da Baol adkemer Mark evel m' en goulenne Barnaba : diaezamant zoken a savas kenetrezo en abeg da se ; rak evit chom gant e genderv eo Barnaba a guitaas Paol d' e dro (Ober. **15**, 36-40).

Met ne badas ket an dizemglev. P' emañ Paol e Roma war-dro 60-61, chadennet evit ar wech kentañ, o c'hortoz barnedigezh Kaesar diwar e benn, en deus en-dro dezhañ, Mark a-gevret gant Demaz, Lukaz, Epafraz ha reoù all (Filemon 25 ; Kol. **4**, 10-11). Diwezhatoc'h, ereet evit an eil gwech, Paol en deus c'hoant da gaout en e gichen Mark a zo neuze er Sav-heol. Skrivañ a ra Paol d' e ziskibl Timozeos : « Kemer Mark ha degas-eñ ganit, rak un den a-bouez eo evit ar ministrerezh » (2 Tim. **4**, 9-12).

Met darempredoù karantekoc'h c'hoazh en deus bet Mark gant Pêr. Hemañ o skrivañ e lizher kentañ a lavar « Va Mab » diwar e benn (1 Pêr **5**, 13). D' ar c'houlz-se emañ Pêr e Roma, Babulon al lizher ; hag emañ o tont an heskinerezh a gaso an abostol kozh d' ar verzherenti. Mark a zo gantañ eta. An ampoent-se eo moarvat an hini m' en deus gallet Mark skrivañ e Aviel war c'houlenn kristenion Roma a felle dezho kaout un diverrañ eus kentelioù sant Pêr. Sed ar pezh a lavar da vihanañ Klemañs

Aleksandria. Nemet, ma rankomp krediñ sant Irenaioz, eskob Lugdunom (Lyon), ne vefe nemet goude maro sant Pêr, c'hoarvezet e 64, en divije Mark laket dre skrid prezegerezh an Abostol. Savet e vije bet neuze hon aviel etre ar bloaz 64 ha dismantr Jeruzalem e 70. Met kentoc'h e vezer techet da gredin Klemañs : ha marteze, kennebeud-all, n' eo ket bet savet al labour en un taol.

★

Frazennoù sant Mark a zo berr, ha skort a-walc'h e stumm-skrivañ. Koulskoude, leun maz eo a notadurioù resis, e ro dimp e aviel ur skeudenn bev-kenañ a-wechoù eus an dud hag eus an darvoudoù. Santout a reer ennañ testeni Pêr kustum da deurel pled ouzh munudoù an traoù, kounadurioù ar pesketaer a ouie dre vicher sellout a-dost ouzh liw ar mor, eur an deiz ha roud an avel. E komzoù an abostol e teu hor Salver da vezañ gwirion ha tostoc'h dimp.

Kentoc'h eget un istor eus buhez Jezuz gant un urzh resis ha spis roet d' an darvoudoù, eo ur skeudenn eus dremm Mab Doue evel Mesiaz ha Salver ar bed hon eus da glask amañ, hervez temoù bras ar prezegerezh abostolek. Ya, Jezuz a zo bet evit gwir an hini a dlee dont, ar C'hrist leuniet gant Doue eus ar Spered Santel. Ha goude bezañ bet badezet gant Yann, ez eo en em ziskouezet gant nerzh e gelennadurezh hag e vurzhudoù evel gwir Vab Doue. O vont hag o tont dre C'halilea, dre Judea, en deus kelennet madelezh an Tad en hor c'heñver hag ar sentidigezh dleet dezhañ. Pareañ an dud en o c'horf hag en o ene, diskar tiranterezh Satan war an den, hag erfin trec'hiñ war ar pec'hed hag ar maro gant e Basion hag e zasorc'hidigezh...

★

Evel-se, war-lerc'h un doare digoradur gant prezegerezh Yann Vadezour, badeziant Jezuz hag an temptadur er gouelec'h (**1**, 1-13), ez eo taolenn ar ministrerezh e Galilea (**1**, 14 - **7**, 23) gant estlamm ha birvilh ar bobl da gentañ, hogen ivez enebiezh ar Farizianed o sevel hag o kreskiñ muioc'h mui. Goude-se, beajoù Jezuz e broioù Tir ha Sidon, e korn-bro an Dek-keoded en-dro da Gaesareia Filip (**7**, 24 - **9**, 50), ar Salver o klask diflipañ diouzh heskinerezh e enebourion evit kenderc'hel siouloc'h gant kelenn-adurezh ha stummidigezh e ziskibion. Erfin (**10**, 32 - **16**, 8) Jezuz o sevel evit ar wech diwezhañ a-dreuz d' ar vro en tu-hont d' ar Yordan ha dre Yeriko, etrezek Jeruzalem, war-zu e Basion hag e c'hloar didermen.

AN AVIEL HERVEZ SANT MARK

Prezegerezh Yann Vadezour. Mzh. **3,** 1-12 ; Lk. **3,** 3-18 ; Yn. **1,** 19-28.

1. [1] Deroù keloù mat Jezuz Krist, Mab Doue.

[2] Hervez maz eo skrivet en diouganer Izahia : « Setu ma kasan va c'hannad dirazout da aozañ dit an hent ; [3] ur vouezh o krial er gouelec'h : Kempennit hent an Aotroù ; kompezit e wenodennoù », [4] evel-se en em ziskouezas Yann ar Badezour, er gouelec'h, oc'h embann ur vadeziant a geuzidigezh evit pardon ar pec'hedoù. [5] Hag e teue davetañ holl vro Judea hag holl dud Jeruzalem ; ha badezet e vezent gantañ e dour ar ster Yordan en ur anzav o fec'hedoù. [6] Gwisket e oa Yann gant blev kañval, ha gant ur gwiskamant-lêr en-dro d' e zargreiz, ha debriñ a rae kilheion-raden ha mel gouez. [7] Embann a rae kement-mañ : « Dont a ra war va lerc'h an hini a zo kreñvoc'h egedon ; ha ned on ket dellezek da stouiñ da ziskoulmañ korreenn e sandalennoù. [8] Me am eus ho padezet en dour, eñ avat ho padezo er Spered santel ».

Badeziant Jezuz gant Yann. Mzh. **3,** 13-17 ; Lk. **3,** 21-22 ; Yn. **1,** 29-34.

[9] En deizioù-se e teuas Jezuz eus Nazared da C'halilea, hag e voe badezet er Yordan gant Yann ; [10] ha dres, evel ma save eus an dour, e welas an neñvoù o tigeriñ, hag ar Spered evel ur goulm o tiskenn warnañ, [11] hag ur vouezh a zeuas eus an neñvoù : « Te eo va Mab muiañ-karet ; ennout em eus lakaet va levenez ».

2-3 : Malaki 3, 1 hag Izahia 40, 3.
10 : An destenn ne lavar ket anezhi hec'h-unan piw a welas, pe Jezuz, pe Yann. Cf. Yann 1, 38.
11 : « va levenez » pe « va c'harantez ».

Jezuz er gouelec'h. Mzh. **4,** 1-11 ; Lk. **4,** 1-13.

12 Diouzhtu goude, ar Spered a zegasas anezhañ er gouelec'h. 13 Ha chom a reas er gouelec'h daou-ugent devezh, temptet gant Satan ; eno edo gant al loened gouez, hag an Aelez a rae war e dro.

Deroù prezegerezh Jezuz. Mzh. **4,** 12-17 ; Lk. **4,** 14-15.

14 Met goude ma oa bet lakaet Yann er prizon, e teuas Jezuz e Galilea oc'h embann keloù mat Aviel Doue, 15 en ur lavarout : « Kaset eo da benn an amzerioù, tost emañ Rouantelezh Doue. Ho pezet keuz d' ho pec'hedoù ha kredit er c'heloù mat ».

Galvidigezh ar pevar diskibl kentañ. Mzh. **4,** 18-22, Luk. **5,** 1-11.

16 Evel ma hede mor Galilea, e welas Simon hag Andrev, breur Simon o teurel ar roued er mor, rak pesketaerion e oant. 17 Jezuz a lavaras dezho : « Deuit d' am heul, hag e rin ac'hanoc'h pesketaerion-dud ».

18 Hag i raktal da lezel o rouedoù ha da vont d' e heul. 19 Aet un tammig larkoc'h e welas Jakez, mab Zebedea, ha Yann e vreur, hag int en ur vag oc'h addresañ o rouedoù. 20 Kerkent e c'halvas anezho ; hag i da lezel o zad Zebedea er vag gant an devezhourion, ha da vont war e lerc'h.

Jezuz o prezeg e sinagogenn Kafarnaoum. Mzh. **4,** 13 ; Lk. **4,** 31-37.

21 Mont a rejont da Gafarnaoum ; ha diouzhtu goude, deiz ar Sabad, ez eas (Jezuz) d' ar sinagogenn hag en em lakas da gelenn. 22 Souezhet-bras e oa an dud gant e gelenn-adurezh, rak o c'helenn a rae e giz un den o kaout beli, ha neket evel ar Skribed.

Pare un den diaoulet.

23 En o sinagogenn end-eeun e oa un den dalc'het gant ur spered hudur hag en em lakaat a reas da grial : 24 « Petra a glaskez ouzhimp, Jezuz a Nazared ? Ha deuet out d' hor c'has da goll ? Me oar piw out-te : Sant Doue ». 25 Met Jezuz a c'hourdrouzas anezhañ : « Tav ! ha kae er-maez eus an

13 : Gouelec'h Youda an hini eo.
15 : Pe : grit pinijenn ha kredit en aviel.

den-se ». 26 Neuze ar spered hudur o wallhejañ an den, a yeas er-maez anezhañ en ur leuskel ur griadenn vras. 27 Sebezet e voe an holl ken m' en em c'houlennent kenetrezo : « Petra eo kement-mañ ? Ur gelennadurezh nevez ha roet gant beli ? Zoken d' ar speredoù hudur emañ o c'hourc'hemenn hag e sentont outañ ! » 28 Hag ar vrud anezhañ a redas kerkent e pep lec'h, dre an holl vro en-dro da C'halilea.

Jezuz a bare mamm-gaer Simon. Mzh. **8,** 14-17 ; Lk. **4,** 38-41.

29 Hag o tont er-maez eus ar sinagogenn, ez ejont kerkent da di Simon hag Andrev ; Jakez ha Yann a oa ganto. 30 Mamm-gaer Simon a oa en he gwele gant an derzhienn ; diouzhtu e komzont da Jezuz diwar he fenn. 31 Hag eñ da dostaat, da gregiñ en he dorn ha d' he 'lakaat da sevel ; aet e oa an derzhienn diouti, hag hi en em lakaas d' o servijañ.

Jezuz a bare klañvourion all e-leizh.

32 Pa voe deuet an abardaez-noz hag aet an heol da guzh, e voe degaset dezhañ an holl glañvourion hag ar re a oa dalc'het gant drouksperedoù. 33 Ha kêr a-bezh a oa bodet dirak an nor. 34 Yac'haat a reas klañvourion e-leizh taget gant drougoù a bep seurt ; hag argas a reas kalz a zrouksperedoù ; nemet ne leze ket an drouksperedoù da gomz, rak gouzout a raent piw e oa.

Jezuz o pediñ. Lk. **4,** 42-44.

35 Antronoz vintin, pa oa teñval anezhi c'hoazh, e savas da vont er-maez, ha da bellaat betek ul lec'h distro ; hag eno edo o pediñ. 36 Simon avat hag ar re a oa gantañ, a yeas d' e glask ; 37 ha pa gavjont anezhañ e lavarjont dezhañ : « Emañ an holl ouzh da glask ». 38 Eñ a respontas dezho : « Deomp da lec'h all, d' ar bourc'hioù nesañ, ma prezegin enno ivez, rak evit-se ez on aet er-maez ». 39 Ha mont a rae en ur brezeg en o sinagogennoù a-dreuz Galilea a-bezh, hag en ur argas an drouksperedoù.

33 : An diaouled, speredekoc'h eget an dud, o deus gwelet buan e oa Jezuz ar Mesiaz prometet gant Doue.
34 : Kentoc'h eget : « Ne leze ket an drouksperedoù da lavarout ec'h anavezent anezhañ ».
38 : « Aet er-maez », daou ster a zo gant ar ger : aet er-maez eus Kafarnaoum, aet er-maez eus klod Doue evit prezeg d' an dud. Sell. ouzh Luk 4, 43.

Pareidigezh un den lovr. Mzh. **8,** 2-4 ; Lk. **5,** 12-16.

40 Dont a reas un den lovr d' e gaout oc'h aspediñ anezhañ : ha kouezhet d' an daoulin e lavare dezhañ : « Mar fell dit, e c'hellez va glanaat ». 41 Ha Jezuz kemeret truez outañ a astennas e zorn hag a stokas outañ en ur lavarout : « Me fell din, bez glanaet ! » 42 Ha raktal ez eas al lorgnez dioutañ hag e voe glanaet. 43 Met Jezuz oc'h ober gourdrouzoù dezhañ, en kasas kuit war an taol en ur lavarout : « 44 Diwall da lavarout tra ebet da zen ebet ! Met kae war-raok d' en em ziskouez d' ar beleg ha kinnig evit da c'hlanidigezh ar pezh en deus gourc'hemennet Moizez, ma vo kement-se da desteni dezho ». 45 Hemañ avat, a-boan ma oa aet kuit, a stagas da embann ha da vrudañ ar c'heloù-se a bep tu, en doare ma n' helle mui Jezuz antren a-wel d' an dud en ur gêr bennak. A-ziavaez diouto e chome, e lec'hioù distro, hag eno e teued a bep tu d' e gaout.

Pareidigezh an den seizet e Kafarnaoum. Mzh. **9,** 1-8 ; Lk. **5,** 17-26.

2. 1 Dont a reas Jezuz en-dro da Gafarnaoum, ha goude un nebeut deizioù e redas ar vrud edo en un ti. 2 Neuze en em zastumas kement a dud ma ne chome ken tamm lec'h ebet, na zoken e-tal an nor. Hag e kemenne dezho ar Gomz. 3 Setu ma tegouezhas tud a zegase dezhañ un den seizet, douget gant pevar den. 4 Dre ma n' hellent ket e lakaat dirazañ, gant an engroez, e tizolojont an doenn a-us d' al lec'h m' edo Jezuz, ha goude distrobañ an toull, e tiskennjont ar fled m' edo gourvezet warnañ an den seizet. 5 O welout o feiz, Jezuz a lavaras d' an den seizet : « Va Mab, distaolet eo dit da bec'hedoù ». 6 Met eno e oa en o c'hoazez hiniennoù hag a oa eus ar Skribed hag a soñje en o c'halonoù : 7 « Perak e komz hennezh evel-se ? Komzoù enep Doue a zo gantañ. Piw a c'hell disteurel ar pec'hedoù, nemet Doue hepmuiken ? » 8 Met Jezuz raktal oc'h anavezout en e spered ar soñjoù a vagent evel-se enno o-unan, a lavaras dezho : « Perak emañ ar seurt soñjoù en ho kalonoù ? 9 Petra zo aesoc'h, pe lavarout d' an den seizet : Distaolet eo dit da bec'hedoù ; pe lavarout : Sav, kemer da wele ha kerzh ?

2. 1 : Adalek amañ e krog sant Mark da ziskouez enebiezh ar Farizianed ouzh ar C'hrist, daoust d' ar burzhudoù a rae evit prouiñ dezho e c'halloud-Doue.
2 : Komz Doue, an Aviel.

10 Ac'hanta evit ma ouezfot en deus Mab an Den galloud da zisteurel ar pec'hedoù war an douar... 11 Me a lavar dit, emezañ d' an den seizet, sav, kemer da fled ha distro d' ar gêr ». 12 Hag eñ da sevel ha kerkent da dapout krog en e fled, ha da vont er-maez dirak an holl, en doare ma oant holl sebezet ha ma veulent Doue en ur lavarout : « Biskoazh n' hon eus gwelet kemend-all ! »

Jezuz o kelenn war ribl ar mor. Galvidigezh Levi. Mzh. **9,** 9-13 ; Lk. **5,** 27-32.

13 Mont a reas er-maez adarre da ribl ar mor. An holl bobl a zerede d' e gaout hag eñ a gelenne anezho. 14 En ur dremen e welas Levi, mab Alfe, azezet e burev ar maltouterezh hag e lavaras dezhañ : « Deus d' am heul ». Hag eñ da sevel da vont d' e heul.

15 Evel m' edo Jezuz ouzh taol e ti hemañ, kalz a druajerion hag a bec'herion en em lakaas ivez ouzh taol gantañ ha gant e ziskibion ; rak kalz anezho a yae d' e heul. 16 Met ar Skribed eus kostezenn ar Farizianed o welout anezhañ o tebriñ e kumpagnunezh ar bec'herion hag ar bublikaned, a lavaras d' e ziskibion : « Ma ! gant ar bublikaned hag ar bec'herion emañ o tebriñ ? » 17 Met Jezuz o vezañ klevet, a lavaras dezho : « N' eo ket ar re yac'h o deus ezhomm eus ar medisin, met ar re glañv. N' on ket deuet da c'hervel an dud reizh, met ar bec'herion ».

Ar goulenn diwar-benn ar yun. Mzh. **9,** 14-17 ; Lk. **5,** 35-39.

18 Setu ma oa diskibion Yann hag ar Farizianed o terc'hel gant ur yun. Dont a reas tud da c'houlenn ouzh Jezuz : « Perak e-pad m' emañ diskibion Yann ha diskibion ar Farizianed o yuniñ e chom da ziskibion-te hep yuniñ ? » 19 Hag e respontas Jezuz dezho : « Hag-eñ e c'hell mignoned an den nevez yuniñ endra m' emañ an den nevez ganto ? Keit ha m' o deus an den nevez ganto, n' hellont ket yuniñ.

18 : N' eus ket anv amañ eus ur yun gourc'hemennet gant al Lezenn, met eus ur yun a zevosion. Dindan teir hañvaladenn e respont Jezuz. Perak ne yun ket diskibion Jezuz evel reoù Yann ? Dre m' eo deut ar Pried gortozet gant Yann e-unan, ha n' eus ket d' ober gant ar glac'har tra m' emañ aze. Perak ne yunont ket evel ar Farizianed ? Ober evel ar Farizianed a vefe en em stagañ ouzh traoù kozh, mezher uzet, seier-lêr kozh. An aviel a zo tra nevez a-grenn, hag evit degemer anezhañ e ranker en em nevesaat holl.

20 Hogen deizioù a zeuio ma vo lamet an den nevez diganto, neuze e yunint... en deiz-se.

21 « N' eus den ebet a gemerfe ur peñsel-mezher nevez evit e wriat ouzh ur gwiskamant kozh, pe neuze ar stagadenn nevez a sach war an danvez kozh, ha gwashoc'h rogadenn e vez. 22 Na kennebeut all n' eus den ebet a lakfe gwin nevez e seier-lêr kozh ; anez da se, ar gwin a ra d' ar sec'hier tarzhañ hag ez a da goll ar gwin hag ar seier-lêr. Hogen da win nevez, sec'hier nevez ! »

Ar pennoù-ed kutuilhet un deiz-sabad. Mzh. **12,** 1-8 ; Lk. **6,** 1-5.

23 C'hoarvezout a reas m' edo Jezuz un deiz-sabad o tremen a-dreuz trevadoù-ed : hag e ziskibion en ur vont gant o hent, en em lakaas da ziframmañ pennoù-ed. 24 Ma lavaras ar Farizianed dezhañ : « Sell ! Perak e reont un deiz-sabad ar pezh n' eo ket aotreet ? » 25 Met Jezuz a respontas dezho : « Ha biskoazh n'hoc'h eus lennet petra reas David pa voe en ezhomm ha naon dezhañ, eñ hag ar re a oa gantañ, 26 penaos ez eas e ti Doue, en amzer Abiazar ar beleg meur, hag e tebras baraennoù ar c'hinnig, daoust n' eo aotreet da zen ebet o debriñ nemet d' ar veleion hepken ; ha zoken e roas diouto ivez d' ar re a oa gantañ ». 27 Neuze e lavaras Jezuz dezho : « Ar sabad a zo bet graet evit an den, ha n' eo ket an den evit ar sabad, 28 en doare maz eo Mab an den mestr hag aotroù zoken war ar sabad ».

Jezuz a bare un den disec'het e zorn. Mzh. **12,** 9-14 ; Lk. **6,** 6-11.

3. 1 Un drovezh all c'hoazh ez eas Jezuz en ur sinagogenn ma oa enni un den hag a oa disec'het e zorn. 2 Ha gant evezh e selle an dud outañ da welout ha da zeiz ar sabad e parefe an den-se ; abeg d' e damall e vije. 3 Lavarout a reas d' an den disec'het e zorn : « Sav ha deus amañ er c'hreiz ! » 4 Ha neuze e lavaras d' an dud : « Hag aotre a zo, da zeiz ar sabad, d' ober vad pe d' ober droug ? Da saveteiñ e vuhez d' unan bennak pe d' e lezel da vervel ? » Int avat

26 : 1 Samouel **21,** 7 ; Leviegezh **24,** 5-9.
27 : Ar Farizianed o strishaat gourc'hemennoù al Lezenn, ne sellent ket ouzh mad an dud. Jezuz avat, o vezañ deuet evit silvidigezh Mab-den, a varn pep tra diouzh mad an eneoù, zoken lezenn ar Sabad.

a dave. 5 O tremen neuze warno selloù konnaret, glac'haret ma oa gant kaleter o c'halonoù, e lavaras d' an den : « Astenn da zorn ! » Astenn a reas e zorn ha yac'h e teuas dezhañ. 6 Neuze kerkent hag aet er-maez, ar Farizianed a reas kuzul gant an Herodezidi a-enep da Jezuz diwar-benn an doare d' e gas da goll.

Gant an engroezioù-tud war ribl al lenn. Mzh. **12,** 15-21 ; Lk. **6,** 12-19.

7 Met Jezuz en em dennas gant e ziskibion war-zu ar mor. Un engroez bras a dud deuet eus Galilea a heulias anezhañ. Eus Judea ivez, 8 hag eus Jeruzalem, eus Idumea, hag eus an tu all d' ar Yordan, eus tro-war-droioù Tir ha Sidon, un engroez bras a dud, diwar glevout kement a rae, a zeuas betek ennañ. 9 Goulenn a reas eta digant e ziskibion derc'hel prest ur vag dezhañ, en abeg d' ar bobl a dud, gant aon na vije gwasket ganto. 10 Rak tud e-leizh en devoa gwellaet, ken m' en em daole warnañ da stekiñ outañ kement hini en devoa ur c'hleñved bennak. 11 Ar speredoù hudur, ouzh e welout, a stoue dirazañ hag a youc'he : « Te eo Mab Doue ! » 12 Met gant kalz a c'hourdrouzoù, eñ a zifenne outo e ziskuliañ.

Dibab an daouzek abostol. Mzh. **10,** 1-4 ; Lk. **6,** 12-16.

13 Pignat a reas neuze war ar menez, hag e c'halvas davetañ ar re a felle dezhañ, hag e teujont d' e gaout. 14 Ha diazezañ a reas daouzek da vezañ gantañ ha da vezañ kaset da brezeg, 15 gant ar galloud da argas an drouk-speredoù. 16 Diazezañ a reas eta an Daouzek : Simon, ma roas dezhañ an anv a Bêr, 17 Jakez, mab Zebedea, ha Yann, breur Jakez, ma roas dezho an anv a Voanergez, da lavarout eo mibion ar c'hurun, 18 Andrev, Filip, Bartolome, Mazhev, Tomaz, Jakez, mab Alfe, Tadde, Simon ar Gredek, 19 ha Judaz Iskariot, an hini en gwerzhas zoken.

6 : An Herodezidi a oa kostezenn an dud a-du gant ar roue Herodez : politikerion e oant, enebourion d' ar Farizianed evit ar peurrest.
16 : Ano Pêr, Kefa en arameeg, a dalv kement ha Maen pe Roc'h.
18 : Tadde, anvet ivez Lebbe gant hiniennoù eus an dorn-skridoù, a zo an hini anvet c'hoazh Youda, breur Jakez, gant Luk. 6, 16 ha gant Oberoù 1, 13, an hini a reomp Jud anezhañ. Ar Youda all, Judaz Iskariot, a vez anvet, war a seblant, diouzh Kerioth, ur gêr eus Bro Youda ; Iskariot a dalvezfe Den Kerioth.

Tud kar Jezuz.

20 Distreiñ a reas d' ar gêr, hag an engroez en em vodas adarre, ken ma n' hellent ket zoken debriñ o boued. 21 Ha klevet se gant tud e gerentiezh, e teuas ar re-mañ evit kregiñ ennañ, rak lavarout a raent : « Aet eo e skiant vat digantañ ».

Jezuz tamallet d' ober burzhudoù dre nerzh Beelzeboul. Mzh. **12,** 24-32 ; Lk. **11,** 15-23 ; **12,** 10.

22 Ar Skribed hag a oa diskennet eus Jeruzalem a lavare ivez : « Beelzeboul a zo ennañ ; dre bennrener an drouksperedoù eo ec'h argas an drouksperedoù ! » 23 Goude bezañ galvet anezho, Jezuz a lavaras dezho dre barabolennoù : « Penaos e c'hell Satan argas Satan ? 24 Mar bez ur rouantelezh rannet a-enep dezhi hec'h-unan, ne c'hell ket ar rouantelezh-se padout ; 25 ha mar bez rannet un ti a-enep dezhañ e-unan, ne c'hell ket an ti-se chom en e sav. 26 Neuze mar d-eo savet Satan a-enep dezhañ e-unan, ha mar d-eo en em rannet, n' eo ken evit padout ; echu eo gantañ. 27 Hogen ne c'hell nikun mont e-barzh ti un den kreñv ha skrapañ e draoù nemet en defe da gentañ ereet an den kreñv-se ; neuze hepken e c'hell preizhañ madoù e di. 28 E gwirionez, me lavar deoc'h, distaolet e vo pep tra da vugale an dud, o fec'hedoù hag an holl gomzoù disakr bet lavaret ganto, 29 hogen piw bennak en devo pec'het en e gomzoù enep ar Spered Santel, hennezh n' en devo biken pardon ebet : kablus eo eus ur pec'hed peurbadus ». 30 Rak lavarout a raent : « Ur spered hudur a zo ennañ ».

Kerentiezh gwirion Jezuz. Mzh. **12,** 46-50 ; Lk. **8,** 19-21.

31 Degouezhout a reas e vamm hag e vreudeur ; ha chomet

22 : Beelzeboul, Doue an teil, pe c'hoazh Beelzeboub, Doue ar c'helion, anoioù implijet gant ar Yuzevion dre c'hoaperezh ha luerezh, evit lavarout an Diaoul.
29 : Pec'hiñ a-enep ar Spered Santel eo serriñ a-zevri-kaer e zaoulagad ouzh ar wirionez, evel ma ra bremañ ar Farizianed. Ha peogwir ne fell ket dezho digeriñ o c'halon d' ar sklerijenn, n' hellint ket bezañ pardonet. Ar pec'hedoù all avat, graet dre sempladurezh, a c'heller distreiñ diouto ha kaout ar pardon anezho.
31 : Ar re a zo anvet amañ breudeur ha c'hoarezed Jezuz, a zo e dud kar a zo bet komzet diwar o fenn er gwerzad 21. En hebreeg hag en arameeg eo an hevelep ger a vez implijet evit breur ha den kar (cf. Gen. **13,** 8 ; **14,** 14 ; **19,** 6 ; Leviegezh **10,** 4 ; IV Rouanez **10,** 13). N' eus ger ebet da lavarout kenderv. Sell. ouzh Ober. **1,** 14 ; I Kor. **9,** 5 ; Yann **19,** 25 ; Mazh. **13,** 55 ; **10,** 3 ; **12,** 47 ; **17,** 56 ; **27,** 50.

er-maez e rejont gervel anezhañ. 32 Ur bobl a dud a oa en o c'hoazez en-dro dezhañ, pa zeujod da lavarout dezhañ : « Setu da vamm, da vreudeur ha da c'hoarezed a zo er-maez o klask ac'hanout ». 33 Hag eñ da respont dezho : « Piw eo va mamm, ha piw eo va breudeur ? » 34 Hag o teurel ur sell-tro ouzh ar re a oa azezet war gelc'h en-dro dezhañ e lavaras : « Setu va mamm ha va breudeur ! An neb a ra bolontez Doue, hennezh a zo breur din, ha c'hoar ha mamm ».

Kelennadurezh Jezuz dre barabolennoù.

4. 1 A-nevez e krogas da gelenn war ribl ar mor. Hag en em vodañ a reas war e dro un engroez stank a dud, en doare ma pignas en ur vag ha maz azezas enni war ar mor, tra ma chome an holl dud war an douar a-hed an dour. 2 Hag e teske dezho kalz a draoù dre barabolennoù, hag e lavare dezho en e gelennadurezh :

Hañvaladenn an hader. Mzh. **13,** 1-15 ; Lk. **8,** 4-10.

3 « Selaouit ! Sed ez eas an hader er-maez da hadañ. 4 Ha tra ma hade e kouezhas lod eus ar greun a-hed an hent ; met al laboused a zeuas hag a zebras anezho. 5 Darn all a gouezhas war un dachenn veinek lec'h n' o devoa ket kalz a zouar ; raktal e tiwanjont, dre oa bas an douar ; 6 met pa savas an heol e voent losket, hag o vezañ n' o devoa ket gwrizioù e tisec'hjont. 7 Darn all a gouezhas e-touez an drein ; hag an drein a savas hag o mougas, ha ne rojont ket a frouezh. 8 Reoù all avat a gouezhas en douar mat, a savas, a greskas, a daolas frouezh, o reiñ tregont, tri-ugent, ha kant evit unan ! » 9 Hag e lavare : « An neb en deus diwskouarn da glevout, ra glevo ! »

10 P' en em gavas e-unan, e krogas ar re a oa en-dro dezhañ, evel an Daouzek, d' ober goulennañ outañ diwar-benn ar parabolennoù. 11 Lavarout a reas dezho : « Deoc'h-c'hwi eo roet anaout mister Rouantelezh Doue, met evit ar re a zo er-maez e teu pep tra dezho dindan parabolennoù, 12 evit ma sellint ervat ha na welint ket, ma klevint ervat ha na gomprenint ket, gant aon na zistrofent ouzh Doue ha na vefent pardonet ».

12 : Jezuz a gemer amañ komzoù Izahia 6, 9-10, da zisplegañ e vo ar parabolennoù sklerijenn evit ar re o deus dija digoret o c'halonoù d' e gelennadurezh, hogen teñvalijenn evit ar re o deus serret o spered outi.

Parabolenn an hader displeget. Mzh. **13,** 18-23 ; Lk. **8,** 11-15.

13 Hag e lavaras dezho : « Ne gomprenit ket ar barabolennse ? Penaos neuze e komprenfot an holl barabolennoù ? 14 Ar Gomz eo an hini emañ an hader oc'h hadañ. 15 Ar re a zo a-hed an hent lec'h ma hader ar Gomz, ar re-se, a vec'h m' o deus he c'hlevet, e teu raktal Satan hag e lam kuit ar Gomz bet hadet enno. 16 Hag en hevelep doare, ar re a zegemer an had war an dachenn veinek eo ar re a zegemer ar Gomz gant levenez, kerkent ha klevet ; 17 hogen n' eus ket donder enno ; n' o deus ket dalc'hegezh ; ha pa zeu trubuilh pe wallgaserezh abalamour d' ar Gomz, raktal e kouezhont. 18 Re all a zegemer an had e-touez an drein, ar re-se eo ar re o deus klevet ar Gomz, 19 hogen prederioù ar bed, touell ar binvidigezh hag ar gwallc'hoantegezhioù all en em sil en o c'hreiz hag a voug ar Gomz ha difrouezh e chom. 20 Hag ar re a zegemer an had en douar mat eo ar re a glev ar Gomz hag en em zigor dezhi, ha frouezh a daolont, unan tregont, un all tri-ugent, hag un all kant evit unan ».

Parabolenn al lamp hag ar muzul. Lk. **8,** 16-18.

21 Lavarout a reas c'hoazh dezho : « Hag-eñ e tegaser al lamp evit e lakaat dindan ar boezell pe dindan ar gwele ? Daoust ha n' eo ket evit he lakaat war ar c'hantolor ? 22 Rak n' eus netra a vefe kuzh nemet evit bezañ laket er sklerijenn, ha n' eus netra o c'hoarvezout e-kuzh nemet evit dont da vezañ gwelet er sklerijenn. 23 Mar en deus unan bennak diwskouarn da glevout, ra glevo ! »

24 C'hoazh e lavare dezho : « Taolit evezh ouzh ar pezh ez it da glevout : diouzh ar muzul a vuzuilhit gantañ e vo muzuilhet deoc'h, ha zoken e vo laket deoc'h en tu-hont. 25 Rak d' an hini en deus e vo roet dezhañ, met an hini n' en deus ket e vo lamet digantañ zoken ar pezh en deus ».

Parabolenn an ed en douar.

26 C'hoazh e lavare : « Evel-henn emañ Rouantelezh Doue, evel un den en deus taolet had en douar. 27 Pe o kousket e vefe pe dihunet, en noz hag en deiz, e tiwan hag e kresk an had, hep gouzout dezhañ penaos. 28 Anezhañ e-unan an douar a daol e frouezh, da gentañ ar blantenn, goude-se an dañvouezenn, ha neuze ed e-leizh en dañvouezenn. 29 Ha pa

vez prest ar greun, raktal e laker ar falz ennañ, dre maz eo darev an eost ».

Ar c'hreunenn sezo. Mzh. **13,** 31-32 ; Lk. **13,** 18-19.

30 C'hoazh e lavare : « Ouzh petra e hañvalimp Rouantelezh Doue, pe gant peseurt parabolenn e skeudennimp anezhi ? 31 Heñvel eo ouzh ur c'hreunenn sezo : pa vez hadet en douar, ez eo hi ar bihanañ eus an holl hadoù a zo war an douar ; 32 met ur wech hadet e sav hag e teu da vezañ brasoc'h eget an holl louzeier all, hag e taol skourroù bras, en doare ma c'hell laboused an neñv kaout goudor dindan he skeud ».

Klozadur diwar-benn ar parabolennoù.

33 Ha gant e-leizh a barabolennoù eus ar seurt-se e prezege dezho ar Gomz, diouzh ma oant barrek da intent. 34 Ne gomze ket outo hep parabolennoù ; met d' e ziskibion, pa oant en o fart, e tisplege pep tra.

Ar gorventenn sioulaet. Mzh. **8,** 18, 23-27 ; Lk. **8,** 22-25.

35 An deiz-se, pa voe deuet an abardaez, e lavaras dezho : « Treizhomp d' an tu all ». 36 Neuze o tilezel eno ar bobl e kemerjont Jezuz, e-giz m' edo, er vag ; ha bagoù all ivez a yae gantañ. 37 Met setu ur barr-avel bras o sevel, hag an tarzhioù en em stlape er vag ken na zeue dija da vezañ leun a zour. 38 Eñ avat edo en aroz war ar blueg o kousket. Hag i d' e zihuniñ ha da lavarout dezhañ : « Mestr ! Hag ingal eo dit e vefemp o vont da goll ? » 39 Eñ avat o vezañ dihunet a c'hourdrouzas an avel hag a lavaras d' ar mor : « Tav ! Sioula ! » Hag e kouezhas an avel, hag e teuas kalm gwenn. 40 Neuze e lavaras dezho : « Perak ez oc'h ken aonik-se ? Penaos n'hoc'h eus ket feiz ? » 41 Aon avat o devoe, aon bras, hag e lavarent kenetrezo : « Piw 'ta eo hemañ pa sent outañ an avel zoken hag ar mor ? »

Den diaoulet Geraza. Mzh. **8,** 28-34 ; Lk. **8,** 26-39.

5. 1 Degouezhout a rejont eta en tu all d' ar mor e bro C'herazaiz. 2 Evel ma oa aet er-maez eus ar vag, setu ma

29 : Evel-se, hep gouzout d' an dud, e kresko an Iliz war an douar, hag e vo stummet an eneoù gant an Aviel betek ma vo leun an niver anezho, ma vo mare an eost. Evel-se ivez ne oar ket ar prezeger penaos e kresk hag e taol frouezh an had skuilhet gantañ.

teuas en-arbenn dezhañ, eus ar bezioù, un den dalc'het gant ur spered hudur. 3 Hennezh en devoa e chomadur er bezioù, ha zoken war-bouez ur chadenn, ne c'helle den ebet ken e zerc'hel stag, 4 rak alies e oa bet liammet gant hualoù ha chadennoù, met torret en devoa ar chadennoù ha brevet an hualoù ha den ne c'helle e zamesaat. 5 A-hed an deiz, a-hed an noz e veze er bezioù pe war ar menezioù o krial hag oc'h en em vloñsañ gant mein.

6 Hag o welout Jezuz a-ziabell, e teredas hag e stouas dirazañ, 7 en ur grial a vouezh kreñv : « Petra a glaskez ouzhin, Jezuz, Mab an Doue meurbet-uhel ? Da c'hourfediñ a ran en anv Doue, n' am bourrev ket ». 8 Rak Jezuz a lavare dezhañ : « Kae er-maez, spered hudur, eus an den-se ! » 9 Hag e c'houlennas outañ : « Pe anv ac'h eus-te ? » Respont a reas : « Armead eo va anv, rak kalz ez omp ». 10 Aspediñ a raent anezhañ evit n' o argasje ket er-maez eus ar c'horn-bro.

11 Hag eno e oa ouzh troad ar menez, ur bagad bras a voc'h o peuriñ. 12 Aspediñ a rejont anezhañ 'n ur lavarout : « Kas ac'hanomp d' ar moc'h, maz aimp da lojañ enno ». 13 Hag aotre a roas dezho. Hag ar speredoù hudur o vont er-maez eus an den da antren e-barzh ar moc'h. Ha setu ar bagad moc'h o 'n em strinkañ, diwar an tornaod, er mor ; un daou vil bennak e oa anezho, ha beuzet e voent er mor. 14 Ar re o diwalle a dec'has kuit hag a vrudas ar c'heloù e kêr ha war ar maez, ma teuas an dud da welout petra a oa c'hoarvezet. 15 Tostaat a reont ouzh Jezuz, hag e sellont ouzh an den drouksperedet en e goazez, gwisket hag en e skiant-vat, eñ hag a oa bet Armead ennañ ; ha spontet e voent. 16 Ar re o devoa gwelet a zisplegas dezho penaos e oa c'hoarvezet an traoù gant an hini drouksperedet ha gant ar moc'h. 17 Neuze e stagjont d' en aspediñ da vont kuit eus eus o c'horn-bro.

18 Evel m' edo oc'h adpignat er vag, e c'houlennas outañ an hini a oa bet dalc'het gant an diaoul, en lezel da chom gantañ. 19 Jezuz avat ne roas ket dezhañ an aotre-se, met lavarout a reas dezhañ : « Kae d' ar gêr, da gaout da dud

12 : Ar moc'h a oa difennet ouzh ar Yuzevion gant Lezenn Voisez, sevel ha debriñ anezho. Met war an tu-se eus Lenn Genezared e oa kalz a baganed, ha marteze ivez Yuzevion, na oant ket chalet gant gourc'hemennoù al Lezenn. Ar moc'h o santout an diaouled o tapout krog enno, evel un tan nevez ouzh o deviñ, a glask tec'hout pennfollet hag a ya d' en em deurel e freskter an dour.

ha ro kemenn dezho eus kement en deus graet an Aotroù dit, hag eus an drugarez ken bras en deus diskouezet ez keñver ». 20 Mont a reas kuit eta, hag ec'h en em lakaas da embann dre an Dek-Keoded kement en devoa graet Jezuz evitañ. Hag an holl a oa sebezet.

Merc'h Jairoz hag ar wreg gant an diwadañ. Mzh. **9,** 18-25 ; Lk. **8,** 40-56.

21 Jezuz a adtremenas gant ar vag, war an tu all d' ar mor, hag ur mared tud en em zastumas war e dro : war ribl ar mor e oa, 22 pa 'z erruas unan eus ar renerion-sinagogenn, Jairoz e ano. Hemañ, pa 'z en gwelas, en em daolas e-harz e dreid, 23 oc'h aspediñ start anezhañ hag o lavarout : « Va merc'hig, a zo e par ar maro ; astenn da zaouarn warni evit ma vo saveteet ha ma vevo ». 24 Mont a reas gantañ, hag ur bobl vras a dud a gerzhe ouzh e seulioù hag en gwaske a bep tu.

25 Hogen sed ur vaouez hag a oa klañv gant an diwadañ abaoe daouzek vloaz ; 26 kalz he devoa gouzañvet a-berzh medisined e-leizh ; dispignet he devoa hec'h holl beadra, hep na vije bet talvezet dezhi ; met kentoc'h e oa aet war washaat. 27 Hi eta o vezañ klevet petra a lavared diwar-benn Jezuz, a zeuas e kreiz engroez an dud hag a-ziadreñv a stokas ouzh e vantell. 28 Rak lavarout a rae outi hec'h-unan : « Ha pa ne rafen nemet stekiñ ouzh e zilhad e vin saveteet ». 29 Raktal e tisec'has en he c'hreiz mammenn ar c'holl-gwad hag e santas en he c'horf e oa pareet diouzh he droug. 30 Jezuz avat ken buan all en devoa anavezet ennañ e-unan peseurt nerzh a oa aet dioutañ ; o 'n em dreiñ e kreiz ar bobl e c'houlennas : « Piw en deus stoket ouzh va dilhad ? » 31 E ziskibion da respont dezhañ : « Gwelout a rez, an engroez a zo ouzh da waskañ, hag e c'houlennez : Piw en deus stoket ouzhin ? » 32 Met Jezuz o terc'hel da dreiñ a glaske gant e selloù an hini he devoa graet kement-se. 33 Neuze ar vaouez leun a spont hag o krenañ, dre ma ouie petra a oa en em gavet ganti, a zeuas hag a gouezhas e-harz e dreid, hag a lavaras dezhañ ar wirionez penn-da-benn. 34 Jezuz a lavaras dezhi : « Va merc'h, da feiz he deus da saveteet ; kerzh e peoc'h ha bez pare diouzh da gleñved ».

20 : Bro an Dek-Keoded a oa ar vro en tu-hont d' ar Yordan, en hanternoz Palestina, diouzh ar Sav-heol.

35 Edo c'hoazh o komz, pa zeuas tud eus ti ar rener-sinagogenn da lavarout dezhañ : « Marv eo da verc'h ! Perak direnkañ pelloc'h ar Mestr ? » 36 Met Jezuz o vezañ klevet ar c'homzoù-se a lavaras d' ar rener-sinagogenn : « Bez hep aon, kred hepken ! » 37 Ha ne lezas den ebet da vont gantañ, nemet Pêr, Jakez ha Yann, breur Jakez. 38 Dont a reont eta da di ar mestr-sinagogenn ; hag e sell Jezuz ouzh an trouz bras, an dud o leñvañ hag o leuskel kriadennoù e-leizh. 39 Antren a ra hag e lavar dezho : « Perak ober trouz ha leñvañ ? Ar bugel n' eo ket marv, met o kousket emañ ». 40 Int a rae goap outañ. Eñ avat o vezañ laket an holl er-maez a gemer gantañ tad ha mamm ar bugel hag ar re a oa deuet gantañ, antren a ra el lec'h m' edo ar bugel, 41 ha tapet krog e dorn ar plac'hig e lavar dezhi : « Talitha koum ! » da lavarout eo : « Merc'hig, me lavar dit, dihun ! » 42 Raktal e savas ar plac'hig yaouank hag e kerzhe : daouzek vloaz e oa-hi. Ha diouzhtu e krogas enno estlamm bras. 43 Eñ avat a c'hourc'hemennas start dezho diwall na vefe gouvezet gant den ebet, hag e lavaras reiñ dezhi da zebriñ.

Jezuz e Nazared. Mzh. **13,** 53-58 ; Lk. **4,** 16-30.

6. 1 Mont a reas (Jezuz) ac'hano ; dont a ra d' e vammvro ha gantañ e ziskibion. 2 Ha deuet ar sabad e stagas da gelenn er sinagogenn. An darn vrasañ ouzh e glevout a oa souezhet holl hag a lavare : « A belec'h e teu kement-se da hemañ ? Petra eo ar furnez-se a zo bet roet dezhañ hag ar burzhudoù bras-se a vez graet dre e zaouarn ? 3 Daoust ha n' eo ket hennezh, ar c'halvez, mab Mari, a zo breur da Jakez, da Yozet, da Yud ha da Simon ? Daoust hag e c'hoarezed n' emaint ket amañ en hon touez ? » Hag e kavent abeg diwar e benn, 4 ma lavaras Jezuz dezho : « Ned eo ur profed dibrizet nemet en e vro, e-touez e gerent hag en e di e-unan ». 5 Ha ne c'hellas ober eno burzhud ebet, nemet un nebeut klañvourion a bareas dre astenn e zaouarn warno. 6 Ha souezhiñ a reas dirak o difeiz.

3 : Evel m' hon eus gwelet dija o deus ar gerioù breur ha c'hoar, ur ster ledan. N' eus ger ebet en hebreeg nag en arameeg evit lavarout kenderv. Gouzout a reomp a-hend-all e oa Jakez, Yozet, Yud ha Simon, kendirvi da Jezuz. E genitervezed avat, n' ouzomp ket o anioù.

Kentañ mision an ebestel. Mzh. **10,** 5 ; **11,** 1 ; Lk. **9,** 1-6.

Mont a rae dre ar bourc'hioù tro-war-dro en ur gelenn.
7 Neuze e c'halvas an Daouzek hag e krogas d' o c'has
daou ha daou en ur reiñ dezho galloud war ar speredoù
hudur. 8 Gourc'hemenn a reas dezho chom hep kemerout
seurt ebet evit an hent, nemet ur vazh hepken ; tamm bara
ebet, sac'h ebet, gwenneg ebet en o gouriz ; 9 met gwiskañ
ur re sandalennoù en o zreid, ha chom hep dougen diw sae.
10 Hag e lavare dezho : « N' eus forzh pelec'h, pa 'z antrefot
en un ti, chomit eno betek maz efot kuit eus al lec'h-se.
11 Ha maz eus ul lec'h na vefot ket degemeret ennañ na
selaouet gant an dud, it kuit ac'hano, hag hejit ar poultr
a-zindan ho treid en testeni dezho ».

12 Mont kuit a rejont eta hag e prezegent d' an dud kaout
keuz d' o fec'hedoù. 13 Diaouloù e-leizh a argasent hag
eouliañ a raent kalz a glañvourion hag o fareañ.

Merzherenti Yann Vadezour. Mzh. **14,** 1-12 ; Lk. **9,** 7-9.

14 Ar Roue Herodez a glevas kement-se ; rak brudet e oa
deuet anv Jezuz da vezañ, hag e lavare an dud : « Yann
Vadezour a zo dihunet a-douez ar re varv, ha setu perak
en em ziskouez ennañ galloudoù burzhudus ». 15 Reoù all
a lavare : « Elia ez eo ». Ha reoù all c'hoazh : « Ur profed
ez eo, evel unan eus ar brofeded ». 16 Met Herodez o vezañ
klevet ar brudoù-se, a lavare : « Yann, an hini am eus graet
dibennañ, hennezh eo a zo adsavet da vev ». 17 Rak evit
gwir, Herodez e-unan en devoa kaset tud da dapout krog
en Yann hag en teurel chadennet er prizon, abalamour da
Herodiaz, gwreg e vreur Filip, en devoa kemeret da bried.
18 Rak Yann a lavare da Herodez : « N'ac'h eus ket gwir da
gaout gwreg da vreur ! » 19 Herodiaz eta a vire droukrañs
ouzh Yann ; plijet e vije bet dezhi en lakaat d' ar marv, met
ne c'helle ket, 20 rak Herodez a zouje da Yann, dre ma ouie
e oa un den reizh ha santel ; en gwareziñ a rae ; p' en
deveze en klevet, e veze gwall-nec'het, ha koulskoude, a
galon e selaoue anezhañ.

21 Hogen setu m' en em gavas un degouezh mat : Herodez
da geñver deiz-ha-bloaz e c'hanedigezh a reas ur banvez
d' e dud uhel, d' e ofiserion ha da bennoù bras Galilea.
22 Ha merc'h an Herodiaz-se antreet er sal, a zañsas ken e
plijas da Herodez ha d' e gouvidi, ha ma lavaras ar Roue
d' ar plac'h yaouank : « Goulenn diganin ar pezh a gari hag
e roin dit ». 23 Hag e touas dezhi : « Kement tra a c'houlenni

diganin a roin dit, ha pa ve an hanter eus va rouantelezh ». 24 Hag hi da vont er-maez, ha da lavarout d' he mamm : « Petra a c'houlennin ! » Hi a respontas : « Penn Yann ar Badezour ». 25 Hag hi o tistreiñ raktal, mall warni, da gaout ar Roue, a reas he goulenn : « Me a fell din, emezi, e rofes din diouzhtu war ur plad penn Yann Vadezour ». 26 Ar Roue a yeas trist-meurbet, met en abeg d' e ledoued ha d' e gouvidi ne fellas ket dezhañ nac'h he goulenn outi. 27 Kerkent ar roue a gasas ur gward gant ar gourc'hemenn da zegas penn Yann Vadezour. Hag hemañ da vont ha d' e zibennañ en e brizon ; 28 ha da zegas ar penn war ur plad ha d' en reiñ d' ar plac'h yaouank, hag ar plac'h yaouank d' en reiñ d' he mamm. 29 Pa glevas diskibion Yann keloù a gement-se, e teujont da gemerout e gorf hag e lakjont anezhañ en ur bez.

Distro an diskibion ha kentañ kreskerezh bara. Mzh. **14,** 13-21 ; Lk. **9,** 10-17 ; Yn. **6,** 1-13.

30 Neuze, an ebestel oc'h en em vodañ en-dro da Jezuz a zanevellas dezhañ kement o devoa graet ha kement o devoa kelennet. 31 Hag e lavaras dezho : « Deuit en ho part, c'hwi hoc'h-unan, d' ul lec'h distro, ha diskuizhit un tammig ». Rak kement a dud a veze o tonemoneañ ma ne gavent ket zoken amzer da zebriñ o boued. 32 Mont kuit a rejont gant ar vag d' ul lec'h digenvez, en distro. 33 Met gwelet e oant bet o vont kuit, ha kalz a dud a anavezas doare a gement-se ma teredas ar bobl war droad, eus an holl gêriadennoù, d' al lec'h maz aent, ha ma tegouezhjont ahont en o raok. 34 Evel-se, pa zilestras Jezuz e welas un engroez stank a dud, ha truez a gemeras outo dre ma oant evel deñved hep mesaer, hag e stagas da gelenn dezho kalz a dra.

35 Hag evel ma oa dija diwezhat anezhi, e tostaas e ziskibion da lavarout dezhañ : « Digenvez eo al lec'h-mañ ha diwezhat ez eo anezhi ; 36 kas-i kuit maz aint d' ar pennkêrioù tro-war-dro ha d' ar bourc'hioù da brenañ evito o-unan peadra da zebriñ ». 37 Eñ avat a respontas dezho : « C'hwi hoc'h-unan, roit dezho da zebriñ ». Lavarout a reont : « Daoust hag hon eus da vont da brenañ daou c'hant dinerad bara evit reiñ dezho da zebriñ ? » 38 Eñ avat da respont : « Pet baraenn a zo ganeoc'h ? It da welout ». O vezañ gwelet, e lavarjont dezhañ : « Pemp baraenn hag

ivez daou besk ». 39 Gourc'hemenn a reas dezho ober d' an holl azezañ taoliad ha taoliad war ar geot glas, 40 hag ez ejont en o gourvez, a strolladoù, a gantadoù hag a hanter-kantadoù. 41 Hag eñ neuze o kemerout ar pemp baraenn hag an daou besk hag o sevel e zaoulagad etrezek an neñv, a lavaras ur vinnigadenn, a rannas ar baraennoù hag o roas d' e ziskibion d' o c'hinnig d' an dud ; hag an daou besk ivez e lodennas anezho d' an holl. 42 Hag an holl a zebras hag o gwalc'h o devoe ; 43 ha dastum a rejont ar restadoù-bara, evel ar pezh a vane diwar ar pesked, peadra d' ober daouzek panerad a dammoù. 44 Hag ar re o devoa debret ar baraennoù a oa pemp mil a dud anezho.

Jezuz a gerzh war ar mor. Mzh. **14,** 22-27 ; 32-33 ; Yn. **6,** 15-21.

45 Kerkent goude e redias e ziskibion da bignat er vag ha da dreizhañ en e raok, d' an tu all, war-zu Betsaida, tra ma vefe e-unan o kas ar bobl kuit. 46 Goude kimiadiñ diouzh an dud, ez eas neuze war ar menez da bediñ. 47 Ha deuet ar serr-noz, edo ar vag e kreiz ar mor, hag eñ e-unan-penn war an douar. 48 O welout o devoa bec'h bras o roeñviñ — rak an avel a oa a-benn — e teuas daveto, war-dro ar pevare beilhadenn-noz, en ur gerzhout war ar mor ; hag ober a reas van da gaout c'hoant da dremen anezho. 49 Int avat, ouzh en gwelout o vale war ar mor, a gredas e oa un tasmant, hag en em lakaas da grial, 50 rak an holl o devoa en gwelet ha strafuilhet e oant bet. Met, eñ raktal a gomzas outo hag a lavaras : « Bezit dinec'h ! Me eo, n' ho pet ket aon ! » 51 Pignat a reas ganto er vag hag an avel a davas. Int avat a oa saouzanet en tu-hont da bep muzul ; 52 rak n' o devoa ket komprenet burzhud ar baraennoù ; dallet e veze o c'halon.

Pareañsoù e Genezared. Mzh. **14,** 34-36.

53 Treizhet al lenn ganto, e teujont d' an douar e Genezared, hag e tiskennjont war an aod. 54 Hag aet er-maez eus ar vag, raktal an dud oc'h anavezout anezhañ, 55 a redas-diredas dre an holl vro-se, ma en em lakaas an holl da zegas dezhañ war o gweleoù ar re dalc'het gant kleñvedoù,

39 : Glas a oa ar geot, eme Sant Mark. Se a ziskouez edod en nevez-amzer, rak goude miz mae e broioù ar Reter e teu ar geot da grazañ. Sant Yann a lavar sklaer e oa nebeut araok ar Pask.

da gement lec'h ma klevent ez en em gave. 56 Hag e pelec'h bennak maz ae, bourc'hioù pe gêrioù, pe diegezhioù war ar maez, e lakaed ar re glañv war ar plasennoù, hag e peded anezhañ d' o lezel da stekiñ paneveken ouzh bevenn e vantell. Ha kement hini a stoke outañ a veze saveteet.

Breutadenn gant ar Farizianed diwar-benn an henvoazioù. Mzh. **15,** 1-9.

7. 1 Neuze ec'h en em zastumas en-dro dezhañ ar Farizianed hag hiniennoù eus ar Skribed deuet eus Jeruzalem. 2 O welout darn eus e ziskibion o kemerout o fred gant o daouarn dic'hlan, da lavarout eo hep bezañ o gwalc'het, e kavent abeg enno.

3 Rak ar Farizianed hag an holl Yuzevion ne zebront ket o boued hep bezañ gwalc'het ervat o daouarn, stag maz int ouzh Hengoun ar re Gozh ; 4 ha pa zeuont en-dro diwar al leurgêr, ne zebront ket hep bezañ strinket dour warno o-unan ; ha kalz traoù all a zo c'hoazh a vironf hervez an Hengoun : gwalc'hadurioù an hanafoù, ar podoù, al listri-arem.

5 Goulenn a reas eta ar Farizianed hag ar Skribed outañ : « Perak ne vir ket da ziskibion-te Hengoun ar re Gozh, pa gemeront o fredoù gant o daouarn dic'hlan ? » 6 Respont a reas dezho : « Brav-kenañ en deus diouganet Izahia diwar ho penn, pilpouzed maz oc'h, p' en deus skrivet : Ar bobl-mañ am enor gant he muzelloù, met he c'halon a zo mil-bell diouzhin ; 7 un aner eo an doujañs a ziskouezont din pa gelennont ur gelennadurezh a zo gourc'hemennoù a-berzh an dud. 8 Lezel a rit gourc'hemenn Doue a-gostez evit mirout Hengoun an dud ».

9 Hag e lavare dezho : « Brav-bras ec'h ouzoc'h terriñ gourc'hemenn Doue evit mirout hoc'h Hengoun-c'hwi ! 10 Rak Moizez en deus lavaret : Enor da dad ha da vamm, ha kement-mañ ivez : An hini a villigo e dad pe e vamm, ra vo laket d' ar maro ; 11 c'hwi avat a lavar : Maz eus unan

7, 2 : « e kavent abeg enno » diwezh ar frazenn a vank e kalz a zornskridoù gresianek : n' eus forzh penaos ne ra nemet resisaat ar ster.
3 : Ar pezh a zo anvet amañ gant Sant Mark « Hengoun ar re Gozh » eo gizioù kozh ar Skribed, an Doktored vrudet a veze c'hoazh anvet an Tadoù, kustumoù a oa bet peurliesañ ijinet ganto, hep kaout nemeur a ziazez e kelennadurezh al Lezenn.
6 : Izahia **29,** 13.

bennak o tiskleriañ d' e dad pe d' e vamm : Kement am bije gallet da skoazellañ gantañ a zo Korban, da lavarout eo, kinnig sakr da Zoue, 12 hennezh eta, ne lezit ken anezhañ d' ober tra ebet evit e dad pe e vamm ; 13 hag evel-se e raskit komz Doue gant an Hengoun-se a lakit da dremen a rumm da rumm. Hag e-leizh a draoù all a rit evel-se ».

Kelennadurezh war ar pur hag an dibur. Mzh. **15,** 10-20.

14 Hag o vezañ galvet adarre ar bobl davetañ e lavare dezho : « Va selaouit holl ha komprenit ! 15 N' eus netra a-ziavaez d' an den a gement a c'hell en lakaat dic'hlan en ur antren ennañ ; hogen ar pezh a zeu er-maez eus an den eo an hini a laka dic'hlan an den. 16 Neb en deus diwskouarn da glevout, ra glevo ! »

17 Pa voe aet en un ti, disparti diouzh ar bobl, e reas e ziskibion goulenn outañ diwar-benn ar barabolenn-se. 18 Lavarout a reas dezho : « Evel-se c'hwi ivez a zo ken dispered-all ? Ha ne gomprenit ket penaos kement a ya en den eus an diavaez, n''hell ket e lakaat dic'hlan, 19 peogwir ned a ket an dra-se en e galon, hogen en e gof evit bezañ distaolet er privezoù da c'houde ? » Evel-se e tisklerie glan an holl vouedoù. 20 Lavarout a rae c'hoazh ez eo ar pezh a zeu eus an den en laka dic'hlan, 21 rak eus an diabarzh, eus kalon an dud e teu ar mennadoù fall : gadaliezh, laeroñsi, muntrerezh, 22 avoultriezh, gwall-c'hoantegezh d' ar madoù, fallagriezh, touellerezh, orged, avi, droukkomz, lorc'hentez, diboellegezh. 23 An holl fallentezioù-se a zeu eus an diabarzh, hag a lak an den dic'hlan.

O vale dre Vro-Dir : Ar Gananeadez. Mzh. **15,** 21-28.

24 O sevel ac'hano Jezuz a yeas e bro-Tir. Antren a reas e-barzh un ti hag e felle dezhañ na vije gouvezet gant den ebet. Nemet ne c'hellas ket chom dianav d' an dud, 25 rak kerkent, sed ur vaouez he devoa klevet komz diwar e benn, hag a oa dalc'het he merc'hig gant ur spered hudur, a zeuas d' en em deurel e-harz e dreid. 26 Ar vaouez-se a oa ur c'hresianez, sirofenikiadez a-ouenn. Hag en pediñ a rae da argas an droukspered kuit eus he merc'h. 27 Lavarout a reas dezhi : « Lez da gentañ ar vugale da zebriñ o gwalc'h, rak n' eo ket mat kemerout bara ar vugale evit e deurel d' ar chas bihan ». 28 Hi avat a respontas dezhañ : « Ya, Aotroù,

16 : **N' emañ ket ar gwerzad 16 e meur a zornskrid kozh.**

gwir eo, nemet ar chas bihan o-unan a zebr dindan an daol bruzhun ar vugale ». 29 Neuze e lavaras dezhi : « En abeg d' ar gomz-se, kae : aet eo an droukspered kuit eus da verc'h ». 30 Ha pa voe distro d' ar gêr, e kavas ar bugel gourvezet war he gwele : aet e oa an droukspered kuit.

Distro da vro an Dek-Keoded. Pare un den bouzar ha besteod. Mzh. **15,** 29-31.

31 Hag a nevez, o kuitaat broioù Tir e teuas dre Sidon, war-zu mor Galilea, e-kreiz bro an Dek-Keoded. 32 Degaset e voe dezhañ un den bouzar ha besteod hag an dud e bede da astenn e zaouarn warnañ. 33 Jezuz avat o vezañ kemeret anezhañ en e bart, er-maez eus ar bobl, a lakas e vizied en e ziwskouarn hag o vezañ kemeret eus e halo a stokas ouzh teod an den. 34 Hag o treiñ e zaoulagad etrezek an neñv e huanadas hag e lavaras dezhañ : « Effeta », da lavarout eo : « Digor ». 35 Hag e tigoras e ziwskouarn, ha kerkent e voe distagellet e deod hag e komze reizh-mat. 36 Gourc'hemenn a reas Jezuz dezho chom hep rannañ ger da zen ebet ; met seul vuioc'h ma tifenne, seul vuioc'h ec'h embannent ar c'heloù. 37 Dreist-muzul e oa estlamm an dud hag e lavarent : « Brav-dispar en deus graet pep tra ! Ar re vouzar o-unan e lak anezho da glevout hag ar re vut da gomz ».

Eil kreskadur ar bara. Mzh. **15,** 32-39.

8. 1 En deizioù-se, evel ma oa adarre un engroez bras a dud, ha n' o devoa ket peadra da zebriñ, e c'halvas Jezuz e ziskibion hag e lavaras dezho : 2 « Truez am eus ouzh ar bobl-se, rak setu tri deiz 'zo dija ma talc'hont ganin ha n' o deus ket peadra da zebriñ. 3 Ha mar kasan anezho d' ar gêr war yun, emaint o vont da semplañ en hent, rak hiniennoù anezho a zo deuet eus a bell ». 4 E ziskibion a respontas dezhañ : « A belec'h e c'hellfe unan bennak reiñ dezho o gwalc'h a vara amañ, en ur gouelec'h ? » 5 Eñ avat a c'houlennas outo : « Pet baraenn a zo ganeoc'h ? » — « Seizh, emezo ». 6 Neuze e c'hourc'hemennas d' an dud mont en o gourvez war an douar ; hag o vezañ kemeret ar seizh baraenn e lavaras ur bedenn a drugarez, e rannas anezho hag e roas anezho d' e ziskibion d' o c'hinnig d' an dud. Hag int d' o c'hinnig d' ar bobl. 7 Bez' o devoa ivez un nebeut peskedigoù : o bennigañ a reas ha lavarout o c'hinnig ivez. 8 Debriñ a rejont hag o gwalc'h o devoe. Ha pa voe savet kuit ar pezh a vane diwar an tammoù, e oa

danvez seizh panerad. 9 Ur pevar mil den bennak a oa anezho ; ha Jezuz o c'hasas en o hent.

Ar Farizianed o c'houlenn ur burzhud. Mzh. **16,** 1-4 ; Lk. **11,** 16, 29-32.

10 Raktal o pignat er vag gant e ziskibion ez eas da gostezioù Dalmanouza. 11 Dont a reas ar Farizianed d' e gaout hag en em lakjont da glask outañ ; evit en aprouiñ e c'houlennent digantañ ur sin eus an neñv. 12 Eñ avat, o huanadiñ eus don e galon, a lavaras : « Perak emañ ar rummad-mañ o klask ur sin ? E gwirionez, m' en lavar deoc'h, ne vo roet d' ar rummad-mañ sin ebet ». 13 Hag ouzh o lezel aze, ec'h adpignas er vag da dreizhañ d' an tu all.

Gôell ar Farizianed. Mzh. **16,** 5-12 ; Lk. **12,** 1.

14 Ankounac'haet o devoa kemerout bara ganto, ha n' o devoa er vag nemet ur varaenn hepken. 15 Jezuz neuze a reas ar c'hemenn-mañ dezho : « Taolit pled ! Diwallit diouzh gôell ar Farizianed ha diouzh gôell Herodez ». 16 Ma soñjent kenetrezo e oa dre an abeg n' o devoa ket a vara ganto. 17 Met Jezuz ouzh en gouzout a lavaras dezho : « Perak e soñjit etrezoc'h ez eo dre an abeg n' hoc'h eus ket a vara ? Ne gomprenit ket c'hoazh ? Ne veizit ket c'hoazh ? Ha dallet e vez bepred ho kalon ? 18 Daoulagad hoc'h eus ha ne welit ket, diwskouarn hoc'h eus ha ne selaouit ket ? N' hoc'h eus ket dalc'het soñj ? 19 Pa 'm eus rannet ar pemp baraenn d' ar pemp mil den, pet panerad tammoù a zo aet ganeoc'h ? » — « Daouzek », emezo. 20 « Ha pa 'm eus rannet ar seizh baraenn d' ar pevar mil den, pet kestad tammoù a zo aet ganeoc'h ? » — « Seizh », emezo. 21 Neuze e lavaras dezho : « Penaos ne gomprenit ket c'hoazh ? »

Pareidigezh un den dall e Betsaida.

22 Mont a reont da Vetsaída. Hag un den dall a zegaser dezhañ, ouzh en pediñ da stekiñ outañ. 23 O tapout krog e dorn an dall, e kasas anezhañ er-maez eus ar vourc'h ; ha goude lakaat halo war e zaoulagad ec'h astennas e zaouarn warnañ hag e c'houlennas outañ : « Hag un dra bennak a

12 : Sklaer eo perak ne ra ket Jezuz burzhudoù dirazo. En abeg d' o diskredoni. Kavout a rafent bepred un tu da nac'hañ ar sinoù anatañ.

welez ? » 24 Hag hemañ o sevel e zaoulagad a lavaras : « An dud a welan, rak evel gwez a verzan hag int o kerzhout ». 25 Jezuz adarre a lakaas e zaouarn war e zaoulagad hag hemañ a welas sklaer ; en em gaout a reas pare hag e wele spis-mat pep tra. 26 Neuze Jezuz a gasas anezhañ d' ar gêr en ur lavarout : « N' antre ket zoken e-barzh ar vourc'h ! »

Diskleriadenn Bêr. Mzh. **16,** 13-20 ; Lk. **9,** 18-21.

27 Mont a reas Jezuz gant e ziskibion war-zu bourc'hioù Kaesareia-Filip ; ha tra m' edont gant o hent e reas ar goulenn-mañ outo : « Piw, a lavar an dud, ez on-me ? » 28 Hag int da respont dezhañ : « Yann ar Badezour, ha reoù all Elia, ha reoù all c'hoazh unan eus ar Brofeded ». 29 Hag e c'houlennas outo : « C'hwi avat, piw a lavarit ez on-me ? » Pêr o respont dezhañ a lavaras : « Te eo ar C'hrist ! » 30 Neuze Jezuz a c'hourc'hemennas groñs dezho chom hep komz da zen ebet diwar e benn.

Jezuz a ziougan d' e ziskibion e varv hag e zasorc'h. Mzh. **16,** 21-23 ; Lk. **9,** 22.

31 Neuze e krogas da zeskiñ dezho e oa ret da Vab an Den gouzañv kalz a boanioù, bezañ distaolet gant an Henaourion, gant an Arc'hveleion ha gant ar Skribed, bezañ lakaet d' ar marv hag adsevel da vev a-benn tri devezh da c'houde. 32 Dizolo-kaer e lavare kement-se. Met Pêr ouzh en kemerout a gostez, a stagas da grozal dezhañ. 33 Hogen Jezuz o tistreiñ hag o welout e ziskibion, a grozas da Bêr en ur lavarout : « Kerzh a-dreñv ! Satan ! rak da soñjoù n' int ket soñjoù Doue, met re an dud ».

Penaos e tleer heuliañ Jezuz. Mzh. **16,** 24-28 ; Lk. **9,** 23-27.

34 O vezañ galvet ar bobl d' e gaout gant e ziskibion, e lavaras dezho : « Mar fell da unan bennak donet war va lerc'h, ra en em zinac'ho e-unan, ra sammo e groaz ha ra zeuio d' am heul. 35 Rak an neb a venno saveteiñ e vuhez, he c'hollo, met an neb a gollo e vuhez en abeg din-me ha d' ar c'heloù mat, he saveteio. 36 Rak, petra ' dalv d' un den

26 : Jezuz ne fell ket dezhañ e vefe lakaet berv e-touez tud Vetsaida gant pareidigezh an den dall. Setu perak en deus en kaset er-maez eus ar gêriadenn. Ne ro ket ar pare dezhañ war an taol, evel ma rae peurliesañ, evit an hevelep abeg.

gonit ar bed-holl ma koll e vuhez ? 37 Petra ne rofe ket un den e trok evit adkavout buhez ? 38 Piw bennak en devo mezh ac'hanon hag eus va c'homzoù er rummad-mañ a dud avoultrerion ha pec'herion, Mab an Den ivez en devo mezh anezhañ, pa zeuio e klod e Dad gant an Aelez santel ».

9. 1 Hag e lavare dezho : « E gwirionez, me lavar deoc'h, tud 'zo eus ar re a zo amañ ne dañvaint ket ar maro ken n' o devo gwelet Rouantelezh Doue o vezañ deuet gant galloud ».

An Treuzneuziadur. Mzh. **17,** 1-8 ; Lk. **9,** 28-36.

2 C'hwec'h devezh goude e kemer Jezuz gantañ Pêr, Jakez ha Yann, hag o c'has a ra en o fart o-unan, hep ar re all, war ur menez uhel. Hag e voe treuzneuziet dirazo. 3 E zilhad a zeuas da vezañ lugernus ha gwenn-kann-meurbet, evel n' eus kommer ebet war an douar a c'hellfe gwennañ kement-se. 4 En em ziskouez a reas dezho Elia ha Moizez hag e komzent gant Jezuz. 5 Ha Pêr o sevel e vouezh a lavaras da Jezuz : « Rabbi ! Brav eo dimp bezañ amañ. Emaomp a vont da sevel teir deltenn : unan dit-te, unan da Voizez hag unan da Elia ». 6 Ne ouie ket petra da respont, rak spontet e oant. 7 Ha sed ur goabrenn ouzh o goleiñ gant he skeud ; hag ur vouezh o tont eus ar goabrenn : « Hemañ eo va Mab muiañ-karet ; selaouit-eñ ». 8 Hag a-daol-trumm o sellout tro-war-dro, ne weljont den ebet ken, nemet Jezuz e-unan-penn ganto.

Distro Elia. Mzh. **17,** 9-13.

9 P'edont o tiskenn diwar ar menez, e c'hourc'hemennas Jezuz dezho diwall da zisplegañ da zen ebet ar pezh o devoa gwelet, ken na vije adsavet Mab an Den a-douez ar re varv. 10 An dra-se a virjont evito o-unan, daoust m' en em c'houlennent kenetrezo petra a dalveze « adsevel a-douez ar re varv ». 11 Neuze e c'houlennjont outañ : « Perak e lavar ar Skribed e tle Elia donet da gentañ ? » 12 Respont a reas

37 : Gwerzad komprenet fall alies : ar ster a dle bezañ : Petra ne rofe ket un den evit mirout e vuhez, pe adkavout anezhi, ma c'hellfe bezañ prenet ?

dezho : « Ya, Elia o tont da gentañ a addreso pep tra. Met penaos neuze ez eo bet skrivet diwar-benn Mab an Den e vo ret dezhañ gouzañv kalz ha bezañ dismegañset ? 13 Hogen m' en lavar deoc'h, deuet eo Elia dija, ha graet o deus dezhañ kement a garent, evel maz eo skrivet diwar e benn ».

Pareidigezh ur bugel mut ha klañv gant an droug-uhel. Mzh. **17,** 14-21 ; Lk. **9,** 37-42.

14 Ha pa 'n em gavjont e-tal an diskibion all, e weljont ur bobl a dud war o zro ha Skribed o vreutaat ganto. 15 Hag an holl dud-se, kerkent ha ma weljont anezhañ, a voe sebezet-bras hag a zeredas d' e saludiñ. 16 Hag eñ da c'houlenn diganto : « Diwar-benn petra e vreutait ganto ? » 17 Unan bennak eus an engroez a respontas dezhañ : « Mestr, degaset em eus va mab hag a zo dalc'het gant ur spered mut. 18 Bep tro ma krog ennañ, e taol anezhañ d' an douar, hag eoniñ a ra neuze, grigoñsat e zent ha dont da vezañ reut. D' az tiskibion am eus lavaret e gas kuit, hogen n' o deus ket gallet ». 19 Ha Jezuz da eilgeriañ dezho : « O gouenn difeiz ! Betek pegoulz e vin-me ganeoc'h ? Betek pegoulz em bo d' ho kouzañv ? En degasit din ». 20 Hag en degas a rejont dezhañ. Kerkent ha ma welas Jezuz, ar spered a wallhejas ar bugel, hag hemañ kouezhet d' an douar en em ruilhe en ur eonenniñ. 21 Jezuz a c'houlennas ouzh e dad : « Pegeit 'zo e c'hoarvez an dra-se gantañ ? » — « Abaoe e vugeliezh, emezañ. 22 Alies en deus ar spered e daolet en tan hag en dour evit e lakaat da vervel. Hogen mar gallez un dra bennak, ro skoazell dimp dre druez ouzhimp ! » — 23 « Perak mar gallez ?... eme Jezuz. Pep tra a c'hell bezañ evit an hini a gred ». 24 Kerkent en ur youc'hal e respontas tad ar bugel : « Krediñ a ran ! Ro skoazell d'am diskredoni ! » 25 Neuze Jezuz o welout ar bobl o teredek, a c'hourc'hemennas d' ar spered hudur en ur lavarout dezhañ : « Spered mut ha bouzar, me en gourc'hemenn dit : kae er-maez eus ar bugel-mañ ha na zistro mui ken ennañ ». 26 Ar spered en

12 : Soñj ar Skribed harpet war gomzoù an diouganer Malakia (3, 23-24) a oa e tlee Elia donet a-raok ar Mesiaz evit adlakaat pep tra rêz hag urzhiet mât, d' ar Mesiaz da ren goude-se sioul ha didrabas. Ne nac'h ket hor Salver e tle Elia donet. Met ne dle ket donet, emezañ, hervez ma soñj d' ar Skribed : rak pa zeuio ar C'hrist ne vo ket evit ren didrabas, met da c'houzañv poan. Hag Elia a zo deuet dija gant Yann-Vadezour, rak hemañ a zo en em ziskouezet e galloud ha spered Elia.

ur leuskel ur yudadenn, hag o wallhejañ ar bugel a yeas kuit ; ar bugel a oa aet evel marv, ken e lavare meur a hini : « Marv eo ! » 27 Jezuz avat, o tapout krog en e zorn, en savas, hag e chomas en e sav. 28 Hag evel ma oa en un ti, e ziskibion en o fart a c'houlennas outañ : « Perak ni n' hon eus ket gallet argas anezhañ ? » 29 Hag e respontas dezho : « Ar seurt-se ne c'hellont bezañ argaset nemet dre ar bedenn ».

Jezuz a zigemenn e Basion un eil gwech. Mzh. **17,** 22-23 ; Lk. **9,** 43-45.

30 O vezañ loc'het ac'hano e tremenjont a-dreuz Galilea ha ne felle ket da Jezuz e vije gouezet. 31 Rak kelenn a rae e ziskibion hag e lavare dezho : « Mab an Den a zo da vezañ drouklakaet etre daouarn an dud, hag en lazhañ a raint, ha tri devezh goude bezañ bet lazhet, ec'h adsavo a-douez ar re varo ». 32 Int avat ne gomprenent netra er c'homzoù-se ha ne gredent ket ober outañ goulennoù.

Kendael diwar-benn an hini kentañ. Mzh. **18,** 1-5 ; Lk. **9,** 46-50.

33 Erruout a rejont e Kafarnaoum hag ur wech aet en ti, e c'houlennas outo : « Diwar-benn petra e oac'h o tabutal e-pad an hent ? » Int avat a dave, rak kenetrezo e-pad an hent e oa savet tabut da c'houzout piw a oa ar brasañ. 35 Hag o vont en e goazez, e c'halvas an Daouzek hag e lavaras dezho : « Mar fell da unan bennak ac'hanoc'h bezañ ar c'hentañ, e vezo an diwezhañ-holl ha servijer an holl ». 36 Hag o kemer ur bugelig, e lakaas anezhañ en o c'hreiz hag ouzh e vriata e lavaras : 37 « An neb a zegemer em ano ur bugelig evel hemañ am degemer-me ; hag an neb am degemer, n' eo ket me a zegemer, hogen an hini en deus va c'haset ».

Diwar-benn an implij eus anv Jezuz. Mzh. **10,** 42 ; Lk. **9,** 49-50.

38 Yann a lavaras dezhañ : « Mestr ! Gwelet hon eus unan bennak oc'h argas an drouksperedoù ez anv, unan

30 : Krog eo Jezuz gant e veaj diwezhañ da Jeruzalem. Ur wech c'hoazh e tremeno a-dreuz Galilea, dre Gafarnaoum, da vonet goude-se da adtreizhañ ar stêr ha da gemer hent Yeriko da sevel da Jeruzalem.

ha ne vez ket ouzh hon heuliañ, hag harzet hon eus outañ dre n' emañ ket ouzh hon heuliañ ». 39 Met Jezuz a respontas : « Na harzit ket outañ, rak n' eus den a gement a rafe ur burzhud em anv hag a c'hellfe diouzhtu goude gwallgomz diwar va fenn. 40 Rak an neb n' emañ ket a-enep dimp a zo a-du ganimp. 41 Ha piw bennak a roio deoc'h da evañ ur werennad-dour, dre an abeg-se maz oc'h d' ar C'hrist, e gwirionez m' en lavar deoc'h, hennezh ne gollo ket e c'hopr.

An droukskouer. Mzh. **18,** 6-9 ; Lk. **17,** 1-2.

42 « Hag an neb a wallskouerio unan bennak eus ar re vihan-se a gred ennon, ez eo gwell dezhañ e vije staget ur maen-milin-azen ouzh e c'houzoug hag e vije stlapet er mor. 43 Ha ma ro da zorn tro dit da gouezhañ, troc'h anezhañ ; gwell eo dit bezañ mogn hag antren er vuhez, eget kaout da zaou zorn ha monet d' ar gehenn, d' an tan divougus... 45 Ma ro da droad tro dit da gouezhañ troc'h anezhañ ; gwell eo dit monet kamm er vuhez eget kaout da zaou droad ha bezañ taolet er gehenn... 47 Ha ma ro da lagad tro dit da gouezhañ, taol anezhañ kuit ; gwell eo dit bezañ born hag antren e Rouantelezh Doue eget kaout da zaoulagad ha bezañ taolet er gehenn, 48 e-lec'h na varv ket o freñv, hag e-lec'h na vez ket mouget o zan. 49 Rak pep den a zo da vezañ sallet gant an tan. 50 Un dra vat eo an holen, hogen ma teu da vezañ disall, gant petra e c'hellfec'h advlazañ anezhañ ? Ho pet holen ennoc'h ha bezit e peoc'h kenetrezoc'h ».

Kudenn an torr-dimeziñ. Mzh. **19,** 1-9.

10. 1 O sevel ac'hano, ez eas Jezuz war harzoù Judea hag en tu all d' ar Yordan. En em vodañ a reas adarre engroezioù-tud d' e gompagnunekaat, hag eñ, hervez e gustum, en em lakas adarre da gelenn anezho. 2 Tostaat

44 & 46 : An div werzad-se a vank e kalz a zornskridoù : « E lec'h na varv ket o freñv, hag e-lec'h na vez ket mouget o zan ». 49 : N' heller ket chom hep bezañ sallet gant an tan, da lavarout eo hep kaout poan, pe er vuhez-mañ pe er vuhez da zont. Er bed da zont ez eus tan da viken hag hon eus da ziwall dioutañ. Gwelloc'h eo bezañ sallet er vuhez-mañ. Tan an emziouer, tan ar binijenn eo an hini a bura an ene evit an neñv. Met na lezomp ket neuze ar gelennadurezh kristen da goll he nerzh ennomp rak gant petra neuze e c'hellfemp bezañ puraet ? Miromp spered ar C'hrist a zo karantez ha peoc'h etre an dud.

a reas Farizianed outañ hag e c'houlennjont daoust hag aotre en deus ur gwaz da gas kuit e wreg. Evit en aprouiñ e oa. 3 Eñ avat a respontas dezho : « Petra, emezañ, en deus Moizez gourc'hemennet deoc'h ? » — 4 « Moizez, emezo, en deus aotreet sevel ur skrid torr-dimeziñ ha kas kuit ar wreg ». 5 Met Jezuz a respontas dezho : « Abalamour da galeter ho kalon eo e skrivas evidoc'h ar gourc'hemenn-se. 6 Hogen a-dal penn kentañ ar grouidigezh, Doue en deus graet anezho paotr ha plac'h. 7 En abeg da se e tilezo ar gwaz e dad hag e vamm, hag ec'h en em stago ouzh e wreg, 8 hag e vint o-daou ur c'horf hepken. Evel-se ned int mui daou, hogen ur c'horf hepken. 9 Dre-se, ar pezh a zo bet unanet gant Doue, arabat d' an den en freuzhañ ». 10 Pa voent en ti, e reas adarre an diskibion goulennoù outañ diwar-benn kement-se. 11 Ha respont a reas dezho : « An neb a gas e wreg kuit hag a zimez gant un all a ra avoultriezh en he c'heñver ; 12 ha mar argas ur wreg he fried kuit, ha ma timez gant un all, e ra avoultriezh »

Jezuz a vennig bugaligoù. Mzh. **19,** 13-15 ; Lk. **18,** 15-17.

13 Kinnig a rae an dud bugaligoù dezhañ evit ma stokje outo. An diskibion avat a argase dichek anezho. 14 Met Jezuz o welout kement-se, a savas droug ennañ hag a lavaras dezho : « Lezit ar vugaligoù da zont davedon, ha na virit ket outo, rak d' ar re a zo heñvel outo ec'h eo Rouantelezh Doue. 15 En gwirionez, m' en lavar deoc'h, an neb na zegemer ket Rouantelezh Doue evel ur bugel bihan, ned aio ket e-barzh ». 16 O c'hemerout a reas etre e zivrec'h hag o bennigañ a reas dre lakaat e zaouarn warno.

Diaesterioù ar binvidigezh. Mzh. **19,** 16-30 ; Lk. **18,** 18-30.

17 Evel ma luske da vont en hent, e teredas d' e gaout un den hag a stouas dirazañ war benn e c'hlin hag a c'houlennas digantañ : « Mestr mat, petra am eus d' ober evit kaout ar vuhez peurbadus da hêrezh ? » 18 Jezuz a lavaras dezhañ : « Perak e rez-te mat ac'hanon ? N' eus hini mat ebet, nemet Doue hepken. 19 Ar gourc'hemennoù a anavezez : Na lazh ket, na ra ket avoultriezh, na laer ket, na lavar ket falstesteni, na ra gaou ouzh den, enor da dad

6-8 : Geneliezh 1, 27 ; 2, 24. Jezuz a respont d'ar Farizianed gant komzoù Moizez e-unan, dre gemerout ar pezh en deus skrivet diwar-benn krouidigeh Eva.

ha da vamm ». 20 Hag hemañ da ziskleriañ : « Mestr, kement-se holl am eus miret adal va yaouankiz ». 21 Neuze Jezuz o vezañ paret e selloù warnañ, en karas hag a lavaras dezhañ : « Un dra a ra diouer dit : kae, gwerzh kement ac'h eus hag en ro d' ar beorion hag az po un teñzor en neñv ; ha goude-se, deus, hag heuilh ac'hanon ». 22 Hemañ avat, glac'haret gant ar gomz-se, a yeas kuit trist-meurbet, rak madoù bras en devoa. 23 Jezuz neuze o vezañ graet ur sell-tro a lavaras d' e ziskibion : « Na pegen diaes ez eo d' ar re o deus danvez monet e-barzh rouantelezh Doue ». 24 Souezhet-bras e oa an diskibion gant e gomzoù ; met Jezuz a lavaras dezho adarre : « Va bugale, na pegen diaes eo dezho monet e-barzh rouantelezh Doue ! 25 Aesoc'h eo d' ur c'hamval tremen dre graoenn un nadoz eget d' un den pinvidik monet e-barzh rouantelezh Doue ! » 26 Int avat, sabatuet dreist-muzul, a lavare an eil d' egile : « Ha piw eta a c'hell bezañ salvet ? » 27 O vezañ paret e sell warno, Jezuz a lavaras : « D' an dud ez eo dic'hallus, met da Zoue n' eo ket, rak e galloud Doue emañ pep tra ».

An digoll prometet d' ar re a zilez pep tra.

28 Neuze ez en em lakaas Pêr da lavarout dezhañ : « Setu ! ni hon eus dilezet pep tra hag hon eus da heuliet ». 29 Jezuz a ziskleriias : « E gwirionez, m' en lavar deoc'h, n' eus den hag en devo dilezet ti, pe vreudeur, pe c'hoarezed, pe vamm, pe vugale, pe barkeier, abalamour din-me ha d' ar c'heloù mat, 30 a gement na resevo ket en amzer-vremañ, kant gwech kemend all a diez, a vreudeur, a c'hoarezed, a vammoù, a vugale, a barkeier, gant heskin-adurioù, hag en amzer-da-zont ar vuhez peurbadus. 31 Kalz eus ar re gentañ a vo ar re ziwezhañ, hag ar re ziwezhañ a vo ar re gentañ ».

Trede diougan ar Basion. Mzh. **20,** 17-19 ; Lk. **18,** 31-34.

32 Edont gant an hent o sevel da Jeruzalem, ha Jezuz a gerzhe en o raok ; saouzanet e oant hag ar re a heulie a oa leun a spont. Ha Jezuz o vezañ kemeret adarre an diskibion gantañ, en em lakaas da ziskleriañ dezho ar pezh a oa da c'hoarvezout outañ. 33 « Setu ma savomp da Jeruzalem ha Mab an Den a vo lakaet etre daouarn an Arc'hveleion hag ar Skribed ; e varn a raint d' ar marv hag e lakaat etre daouarn ar baganed. 34 Goap a raint anezhañ,

skopañ outañ, e skourjezañ, e lazhañ, met a-benn tri devezh ec'h adsavo a-douez ar re varo ».

Goulenn mibion Zebedea. Mzh. **20,** 20-28.

35 Neuze e teu d' e gaout Jakez ha Yann, mibion Zebedea, a lavaras dezhañ : « Mestr ! fellout a ra dimp e rafes evidomp kement a c'houlennimp diganit ». 36 Lavarout a reas dezho : « Petra a fell deoc'h a rafen evidoc'h ? » 37 Int da respont : « Gra dimp, bezañ azezet, unan a-zehoù hag egile a-gleiz dit, ez kloar ». 38 Jezuz avat a lavaras : « N' ouzoc'h ket petra a c'houlennit. Ha gouest oc'h-c'hwi da evañ ar c'haliriad am eus-me da evañ, pe da vezañ badezet ganti ? » — 39 « Ya ! gouest omp, emezo ». Neuze e lavaras Jezuz dezho : « Ar c'haliriad am eus-me da evañ, a evfot, ha gant ar vadeziant am eus-me da vezañ badezet ganti, e vefot badezet, 40 hogen evit bezañ azezet a-zehoù pe a gleiz din, n' eo ket din-me d' en reiñ ; kement-se a zo evit ar re m' eo bet aozet evito ». 41 Hag o klevout kement-se an dek all a savas droug enno ouzh Jakez ha Yann. 42 Jezuz avat o galvas hag a lavaras dezho : « En gouzout a rit : ar re a seller evel pennoù bras ar broadoù a ra o mistri warno hag an uhelidi en o zouez a laka o galloud da bouezañ warno. 43 Ganeoc'h avat, n' emañ ket kont evel-se, hogen an neb a venno bezañ bras en ho touez a vezo ho servijer, 44 hag an neb a venno en ho touez bezañ ar c'hentañ, a vezo sklav an holl. 45 Rak Mab an Den zoken n' eo ket deuet da vezañ servijet, met da servijañ ha da reiñ e vuhez evel daspren, evit an dud ».

Den dall Yeriko. Mzh. **20,** 29-34 ; Lk. **18,** 35-43.

46 Degouezhout a reont e Yeriko. Hag evel m' edo o vont er-maez eus kêr, a-unan gant e ziskibion hag ur bobl a dud, bras a-walc'h, edo Bartime, mab Time, ur c'hlasker-bara dall, en e goazez, war ribl an hent. 47 Pa glevas e oa Jezuz an Nazaredad, e stagas da youc'hal : « Mab David, Jezuz, az pez truez ouzhin ! » 48 Meur a hini a groze outañ evit ma tavje, hogen kreñvoc'h a se e youc'he : « Mab

37 : En aviel Sant Mazhev ez eo mamm Jakez ha Yann a welomp oc'h ober ouzh hor Salver an hevelep goulennoù hag amañ. Sant Mark a ro dimp da gompren ne gomz ket Salome anezhi hec'h-unan, met en anv he mibion. Ar c'hlod a c'hoantaont kaout lod ennañ, a zo en o soñj ur galloud douarel, evel ar Skribed a grede e vije politikel rouantelezh ar Mesiaz.

David, az pez truez ouzhin ! » 49 Ha Jezuz da chom a-sav ha da lavarout : « Galvit-eñ ». Gervel a reont an den dall en ur lavarout dezhañ : « Kemer kalon ! Sav ! Da c'hervel a ra ». 50 Hag eñ da deurel e vantell diwarnañ, hag en ul lamm da vont da gaout Jezuz. 51 Ha Jezuz a c'houlennas outañ : « Petra ' fell dit a rafen evidout ? » — « Rabbouni, eme an den dall, ma welin ! » 52 Ha Jezuz a lavaras dezhañ : « Kae ! da feiz he deus da salvet ». 53 Ha raktal e welas hag e heuilhe Jezuz war an hent.

Donedigezh veur Jezuz e Jeruzalem. Mzh. **21,** 1-12 ; Lk. **21,** 29-45 ; Yn. **12,** 12-19.

11. 1 Hag erru tost da Jeruzalem, e-tal Betfage ha Betania e-kichen menez an Olived, e kas (Jezuz) daou eus e ziskibion, 2 en ur lavarout dezho : « It d' ar gêriadenn a zo dirazoc'h. Kerkent hag antreet enni, e kavfot un azenig stag ha n' eus bet den ebet azezet warnañ c'hoazh. Distagit-eñ hag en degasit ganeoc'h. 3 Ha ma lavar unan bennak deoc'h : Petra 'rit-hu aze ? respontit : An Aotroù en deus ezhomm anezhañ ha diouzhtu goude e tegaso anezhañ amañ en-dro ». 4 Monet a rejont eta hag e kavjont un azenig stag e-tal un nor, er-maez, war ar ru ; hag int d' e zistagañ. 5 Darn eus ar re en em gave eno a lavaras dezho : « Petra 'zo kaoz deoc'h da zistagañ an azenig-mañ ? » 6 Eilgeriañ a rejont dezho, gant komzoù Jezuz hag e voent lezet d' ober. 7 Degas a reont neuze an azenig da Jezuz, teurel warnañ o mantilli, ha Jezuz a azezas warnañ. 8 Kalz a dud a ledas o mantilli war an hent, ha lod all a strewas glazur bet troc'het ganto er parkeier. 9 Ar re a gerzhe en a-raok, koulz hag ar re a zeue war-lerc'h a youc'he : « Hozanna ! Benniget an hini a zeu en anv an Aotroù ! 10 Benniget ar rouantelezh o tonet, hini David hon Tad. Hozanna e barr an Neñvoù ! » 11 Antren a reas (Jezuz) e Jeruzalem, ha mont d' an Templ ; ha goude bezañ graet ur sell-tro ouzh pep tra, o vezañ ma oa diwezhat anezhi a-benn neuze, ez eas er-maez evit kemerout hent Betania a-gevret gant an Daouzeg.

Ar figezenn villiget. Mzh. **21,** 18-19.

12 Antronoz p'edont o vont er-maez eus Betania e savas naon da Jezuz. 13 Hag o welout eus a-bell ur wezenn-figez he devoa delioù, e tostaas da welout hag-eñ e kavje un dra bennak enni. Hogen erru stok outi, ne gavas netra nemet delioù, rak n' edo ket mare ar figez. 14 Neuze e savas e

vouezh hag e lavaras d' ar figezenn : « Ra na vo biken ken den ebet o tebriñ eus da frouezh ! » E ziskibion a glevas.

Ar varc'hadourion skoet er-maez eus an templ. Mzh. **21,** 12-17 ; Lk. **19,** 45-48.

15 Degouezhout a reont e Jeruzalem. Aet e-barzh an templ, ez en em lakaas da gas kuit an dud a oa o werzhañ pe o prenañ en templ hag ec'h eilpennas taolioù an eskemmerion-arc'hant ha kadorioù ar varc'hadourion goulmed. 16 Ha ne leze den ebet da dreuziñ an templ en ur zougen tra pe dra. 17 Ha reiñ a rae dezho ar gelennadurezh-mañ : « Daoust ha n' eo ket bet skrivet : Va zi a vo anvet ti a bedenn evit an holl vroadoù ? C'hwi avat, hoc'h eus graet gantañ, un toull laeron ».

18 Klevet an dra-se gant an Arc'hveleion hag ar Skribed, e klaskent an tu d' e lakaat da vervel ; rak aon o devoa razañ, dre ma veze an holl bobl estlammet gant e gelennadurezh. 19 Ha pa voe deuet an abardaez, ez ejont er-maez eus kêr.

Ar figezenn disec'het. Mzh. **21,** 19-22.

20 Antronoz vintin en ur vont e-biou, e weljont ar figezenn disec'het betek he gwrizioù. 21 Soñj a zeuas da Bêr hag e lavaras da Jezuz : « Rabbi, sell 'ta, ar figezenn bet milliget ganit a zo sec'het ». 22 Ha Jezuz da eilgeriañ ha da lavarout dezho : « Ho pet feiz en Doue ! 23 E gwirionez, me lavar deoc'h, ma lavar unan bennak d' ar menez-mañ : Sav alese hag en em daol er mor, mar ne chom ket da arvariñ en e galon, met mar kred emañ o c'hoarvezout ar pezh a c'houlenn, ac'hanta, e vo roet e vennad dezhañ. 24 Setu perak e lavaran deoc'h : Kement a c'houlennfot en ho pedennoù, kredit hoc'h eus en resevet hag e vo roet ho mennad deoc'h.

25 « Pa vezit en ho sav o pediñ, pardonit, mar hoc'h eus un dra bennak a-enep unan bennak, evit ma c'hello ivez ho Tad a zo en Neñvoù pardoniñ deoc'h ho pec'hedoù ».

17 : Izahia, 56, 7 ; Yeremia 7, 11.
25 : Ar Yuzevion a bede en o sav. Ne gomz Jezuz amañ nemet eus efedústed ar bedenn. Met sklaer eo e talvez darvoud ar figezenn disec'het da verkañ traoù all. Ar wezenn difrouezh eo pobl Israël a vo milliget ha kastizet hepdale, evel ma tisklerio Jezuz en deiz-se end-eün d' ar Skribed en Templ gant parabolenn ar winiourion vuntrerion. Ar figezenn disec'het a zo ur barabolenn dre ober.

Goulenn ar veleion da Jezuz diwar-benn e vestroniezh. Mzh. **21,** 23-27 ; Lk. **20,** 1-8.

27 Distreiñ a reont eta da Jeruzalem. Hag evel m' edo Jezuz o vonet hag o tonet dre an Templ, e tostaas outañ an Arc'hveleion, ar Skribed hag an Henaourion 28 hag e lavarjont dezhañ : « Dre beseurt beli e rez kement-se ? Piw en deus roet dit ar veli-se d' ober ar pezh a rez ? » 29 Jezuz avat a respontas dezho : « Ur goulenn hepken a rin ouzhoc'h ; respontit din, hag e lavarin deoc'h dre beseurt beli e ran-me kement-se. 30 Badeziant Yann, pe eus en Neñv e teue, pe eus an dud ? Respontit din ». 31 Met ar re-mañ en em soñje hag a lavare kenetrezo : « Mar lavaromp : eus an Neñv, e lavaro : Perak eta n'hoc'h eus ket kredet ennañ ? 32 Hogen daoust hag e lavarimp : eus an dud ? » Aon o devoa rak ar bobl, o vezañ ma kave d' an holl e oa Yann ur profed e gwirionez. 33 Hag int neuze da respont da Jezuz : « N' ouzomp ket » — « Ma ! eme Jezuz ivez dezho, na me kennebeud-all, ne lavarin ket deoc'h dre beseurt beli e ran kement-se ».

Parabolenn ar winierion vuntrerion. Mzh. **21,** 33-46 ; Lk. **20,** 9-19.

12. 1 Hag e stagas da gomz outo dre barabolennoù : « Un den a oa a blantas ur winieg, a lakaas ur c'harzh en-dro dezhi, a gleuzias ur waskell, hag a savas un tour. Ha feurmet anezhi da winierion ez eas kuit d' an estrenvro. 2 Pa voe deuet ar c'houlz, e kasas ur mevel da gaout ar winierion evit resev diganto e lod eus frouezh ar winieg. 3 Met ar re-mañ, tapet krog ennañ, a skoas gantañ, hag en kasas en-dro goullo e zaouarn. 4 Adarre e kasas daveto ur mevel all ; hemañ ivez a skojont gantañ war e benn en ur ober dismegañs dezhañ. 5 Un all a gasas c'hoazh hag hemañ zoken a lazhjont. Kalz a re all goude-se ; skeiñ a rejont gant ar re-mañ ha lazhañ ar re-se. 6 Unan c'hoazh a chome gantañ : ur mab karet-meurbet. En kas a reas daveto da gannad diwezhañ en ur lavarout : Doujañs o devo ouzh va mab. 7 Int avat, ar winierion, a lavaras kenetrezo : Hemañ eo ar penn-hêr. Deomp, lazhomp anezhañ ha dimp-ni e vo an hêrezh. 8 Hag o kregiñ ennañ, e

26 : Ar werzad-mañ 26 a vank en dornskridoù gwellañ : « Met mar ne bardonit ket, ho Tad hag a zo en Neñv ne bardono ket ho pec'hedoù deoc'h kennebeut ».

lazhjont anezhañ hag e taoljont anezhañ er-maez eus ar winieg. 9 Petra 'raio mestr ar winieg ? Dont a raio hag e lakaio ar winierion da vervel hag e roio e winieg da reoù all. 10 Ha n'hoc'h eus ket lennet ar gomz-mañ eus ar Skritur : Ar maen bet distaolet gant saverion an ti, hennezh a zo aet d' ober penn-uhel ar c'horn ? 11 Gant an Aotroù eo bet graet se, tra estlammus d'hon daoulagad ! » 12 Hag e klaskent an tu da gregiñ ennañ, met aon o devoe rak ar bobl. Komprenet mat o devoa e oa evito en devoa kontet ar barabolenn-se. Neuze o lezel anezhañ ez ejont kuit.

An diner dleet da Gaesar. Mzh. **22,** 15-22 ; Lk. **20,** 20-26

13 Kas a rejont d' e gaout hiniennoù eus ar Farizianed hag eus an Herodezidi evit e dapout en ur gomz bennak. 14 Dont a rejont eta da lavarout dezhañ : « Mestr, gouzout a reomp ez out gwirion ha ne zamantez da zen ebet ; rak ne sellez ket ouzh renk an dud, met kelenn a rez hervez ar wirionez hent Doue... Hag aotre a zo pe n' eus ket da baeañ an truaj da Gaesar ? Ha paeañ a dleomp ober pe chom hep ober ? » 15 Eñ avat, oc'h anaout o zrubarderezh, a lavaras dezho : « Perak e klaskit a-enep din ? Deut amañ din un diner ma welin ». 16 Hag e tegasjont unan dezhañ. Neuze e lavaras dezho : « Skeudenn piw eo houmañ ? hag enskrivadur piw ? » — « Reoù Gaesar », emezo. 17 Neuze Jezuz da respont dezho : « Traoù Kaesar, rentit da Gaesar ; ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue ! » Ma oant sebezet gantañ.

Goulenn ar Sadukeidi diwar-benn an dasorc'hidigezh. Mzh. **22,** 23-33 ; Lk. **20,** 27-38.

18 Donet a reas ivez d' e gaout Sadukeidi, ar re-se a lavar n' eus ket a zasorc'hidigezh ; hag ar goulenn-mañ a rejont outañ : 19 « Mestr, Moizez en deus skrivet ar

10-11 : Salm **11,** 22-23. Jezuz distaolet gant ar Yuzevion eo an hini a zo bet lakaet gant e Dad da vaen-korn.
18 : Ar Sadukeidi a oa tud hag en em lakae da ziskibion ar beleg-meur Sadok. Ne gredent ket nag en adsavidigezh ar c'horfoù nag en divarvelezh an ene, an eil kredenn o vezañ stag ouzh eben en o soñj ; evito n'helle ket an ene padout a-ziavaez eus ar c'horf. Setu perak e respont Hor Salver dezho dre brouiñ diwar skridoù Moizez divarvelezh an Uheldadoù Abraham, Izaak ha Yakob, divarvelezh o eneoù o vezañ an arrez eus dasorc'hidigezh o c'horfoù.
19 : Adlezenn **25,** 5 h.a.

gourc'hemenn-mañ dimp : Mar deu breur unan da vervel o lezel e wreg war e lerc'h, hep bugel ebet, ra gemero e vreur an intañvez evit sevel lignez d' e vreur. 20 Bez' e oa eta seizh breur. Ar c'hentañ a zimezas hag a varvas divugel. 21 An eil a gemeras an intañvez hag a varvas ivez divugel. Gant an trede e voe heñvel ; 22 hag o seizh ne lezjont bugel ebet war o lerc'h. D' an diwezhañ-holl e varvas ar wreg ivez. 23 D' an dasorc'hidigezh, pa adsavint a varv da vev, da behini anezho e vo gwreg peogwir eo o seizh o deus bet anezhi da bried ? » 24 Jezuz a respontas dezho : « Daoust ha n' eo ket kement-mañ abeg ho fazi ? n' anavezit ket ar Skriturioù na galloud Doue ? 25 Pa adsavo ar re varv da vev ne vo ken dimezi, na gwaz, na gwreg ; hogen bez' e vint evel Aelez en Neñvoù. 26 Ha diwar-benn dihun ar re varv, daoust ha n'hoc'h eus ket lennet, e levr Moizez, e pennad ar Bod, penaos e tiskler Doue dezhañ ? : Me, eo Doue Abraham, Doue Izaak, Doue Yakob ? 27 N' eo ket un Doue reoù varv, met un Doue reoù vev. Faziañ a rit da vat ! »

Ar gourc'hemenn brasañ. Mzh. **22,** 34-40 ; Lk. **20,** 39-40.

28 Tostaat a reas neuze unan eus ar Skribed hag en devoa klevet ar re-mañ o rendaeliñ ha gwelet en devoa respontet brav dezho ; goulenn a reas outañ : « Pehini eo ar c'hentañ eus an holl c'hourc'hemennoù ? » — 29 « Ar c'hentañ, a respontas Jezuz, eo hemañ : Klev, Israhel, an Aotroù hon Doue eo an Aotroù nemetañ. 30 Ha karout a ri an Aotroù da Zoue gant da holl galon, gant da holl ene, gant da holl spered ha gant da holl nerzh. 31 Hag an eil eo hemañ : Karout a ri da nesañ eveldout da-unan. Brasoc'h eget ar re-se, n' eus gourc'hemenn all ebet ». 32 Hag ar Skrib da genderc'hel : « Mat-kaer, Mestr, emezañ. Gant gwirionez ac'h eus lavaret ez eo eñ an Hini nemetañ ha n' eus hini all ebet estregetañ. 33 Hag e garout gant an holl galon, gant an holl spered ha gant an holl nerzh, ha karout an nesañ evel an-unan, a dalvez war an holl olokostoù hag an holl sakrifisoù ». 34 Ha Jezuz o welout en devoa respontet gant furnez, a lavaras dezhañ : « N' emaout ket pell diouzh Rouantelezh Doue ». Ha den ebet ne grede mui ober outañ goulennoù.

26 : **Ermaeziadeg, 3,** 1 h.a.
29 : **Adlezenn 6,** 4-6.

Mab piw eo ar Mesiaz ? Mzh. **22,** 41-46 ; Lk. **20,** 41-44.

35 Jezuz o padout da gomz ha da gelenn en Templ a reas ar goulenn-mañ : « Penaos e lavar ar Skribed ez eo ar C'hrist Mab da Zavid ? 36 Rak David e-unan e sklerijenn ar Spered santel en deus komzet evel-henn : An Aotroù en deus lavaret d' am Aotroù : Azez en tu dehou din betek ma 'm bo laket da enebourion dindan da dreid ? 37 David e-unan eta a ra « Aotroù » anezhañ, penaos neuze ez eo mab dezhañ ? »

Ur maread a dud en selaoue gant plijadur.

Ar Skribed barnet gant Jezuz. Mzh. **23,** 1-12 ; Lk. **20,** 45-47.

38 Hag en e gelennadurezh e lavare : « Diwallit diouzh ar Skribed a fell dezho bale gant saëoù hir, bezañ saludet war plasoù-kêr ; 39 kaout ar c'hadorioù kentañ er sinagogennoù hag al lec'hioù kentañ er banvezioù ; 40 int hag a lonk madoù an intañvezed, int avat, ha goude ma reont van d' ober pedennoù hir, a resevo rustoc'h barnedigezh ».

Donezon an intañvez. Lk. **21,** 1-4.

41 Hag aet en e goazez a-dal d' an Teñzorlec'h e selle penaos e taole an dud moneiz e-barzh an Teñzor. Kalz a binvidion a lakae arc'hant bras. 42 Dont a reas un intañvez paour hag a lakaas daou lepton, pezh a dalvez ur c'hard-asenn. 43 Hag o vezañ galvet e ziskibion e lavaras : « E gwirionez, m' en lavar deoc'h, an intañvez-se, ar baourez-se, he deus lakaet muioc'h eget an holl reoù all o deus profet d' an Teñzor. 44 Rak holl o deus roet diwar o dreist-ezhomm : hi avat eo diwar he dienez he deus profet, kement he devoa, he holl bourvez ».

Dismantr Jeruzalem hag eil donedigezh ar C'hrist. Mzh. **24** ; Lk. **21,** 5-36.

13. 1 Evel maz ae er-maez eus an Templ, e lavaras dezhañ unan eus e ziskibion : « Mestr, sell ! pebezh mein ! pebezh savadurioù ! » 2 Ha Jezuz a respontas dezhañ : « Gwelout a rez ar savadurioù bras-se ? Ne vo ket lezet maen war vaen a gement na vo ket diskaret ». 3 Hag evel ma oa aet en e goazez war Venez an Olived, a-dal d' an Templ, e reas Pêr, Jakez, Yann hag Andrev ar goulenn-mañ

36 : Salm **110,** 1.

en o fart : [4] « Lavar dimp pegoulz e c'hoarvezo kement-se ha peseurt sin a vo, pa vo an holl draoù-se war-nes bezañ kaset da benn ? » [5] Neuze e stagas Jezuz da lavarout dezho : « Diwallit na zeufe den d' ho touellañ. [6] Kalz a zeuio dindan va anv hag a lavaro : Me eo ! ha tud e-leizh a douellint. [7] Pa glevfot avat komz eus brezelioù hag eus brud brezelioù, arabat deoc'h bezañ spontet. Ret eo e teufe kement-se, hogen ne vo ket c'hoazh ar fin. [8] Rak sevel a raio broad enep broad, ha rouantelezh enep rouantelezh. Krenioù-douar a vo amañ hag aze, naonegezhioù, kement-se a vo penn-kentañ ar gwentroù. [9] Diwallit ouzhoc'h hoc'h-unan. Ho lakaat a raint etre daouarn ar varnerion ; er sinagogennoù e vefot kannet, ha dirak ar c'houarnerion hag ar rouaned e rankfot monet abalamour din-me, da zougen testeni dirazo. [10] Ret eo ma vo da gentañ embannet an Aviel d' an holl vroadoù. [11] Pa gasint ac'hanoc'h ganto d' ho troukreiñ, na vezit ket nec'het en a-raok da c'houzout petra lavarout, met ar pezh a vo roet deoc'h war an taol en lavarit, rak n' eo ket c'hwi a gomzo, met ar Spered Santel. [12] Ar breur a zroukroio e vreur d' ar marv, hag an tad e vab. Ar vugale en em savo enep o c'herent hag o lakaio d' ar marv. [13] Kasaet e vefot gant an holl abalamour d' am anv. Hogen an hini a zalc'ho start betek an diwezh, hennezh a vo salvet. [14] Pa welfot eta euzhadur ha mantridigezh o ren el lec'h na zereont ket ennañ, — ra gompreno an neb a lenn ! — neuze ar re a vo e Judea, ra dec'hint d' ar menezioù : [15] an hini a vo war al leurdoenn, na ziskennet ket ha n' aet ket en e di da gerc'hat un dra bennak ac'hano ; [16] an hini a vezo er parkeier, na zistroet ket war e giz da gemerout e vantell. [17] Gwa d' ar merc'hed o tougen pe o vagañ en deizioù-se. [18] Pedit evit na c'hoarvezo ket kement-se er goañv. [19] Rak an deizioù-se a vezo deizioù

5 : Jezuz a grog amañ gant ar brezegenn diwar-benn fin ar bed. Ha daou dra a zo diouganet gantañ war un dro : fin ur bed ha fin ar bed, fin Jeruzalem ha fin ar bed-holl, an hini gentañ o vezañ skeudenn eben. E testenn Sant Mark e seblant lodenn gentañ ar brezegenn komz a-zivout an daou dra war un dro betek ar gwerzad 14, neuze a-zivout fin Jeruzalem eus 14 da 21, hag a-zivout fin ar bed eus 21 betek diwezh ar pennad.

8 : Gwentroù : keñveriañ a ra Hor Salver ar reuzioù hag ar poanioù a vezo e diwezh ar bed, ouzh poanioù ar mammoù o lakaat o bugale er bed.

15 : Plat ha kompez e vez toennoù an tiez e broioù ar Sav-Heol, en doare ma c'heller bale warno. Setu perak hon eus troet gant ar ger « leurdoenn ».

a gen bras trubuilh ken n' eus ket bet o far abaoe ar penn-kentañ m' eo bet krouet ar bed gant Doue, betek vremañ, ha na vo biken ken. 20 Ha ma n' en divije ket an Aotroù berraet an deizioù-se, ne vije saveteet den ebet ; met abalamour d' an dibabidi bet dilennet gantañ, en deus berraet an deizioù-se.

21 Neuze ma vez lavaret deoc'h : « Setu, amañ emañ ar C'hrist ! setu, aze 'mañ ! na gredit ket. 22 Rak sevel a raio falskristed ha falsprofeded hag ober a raint sinoù ha burzhudoù da douellañ an dibabidi zoken, mar bije gallet. 23 C'hwi avat diwallit ; en a-raok em eus degemennet pep tra deoc'h. 24 Hogen en deizioù-se, goude an trubuilh-se, e teñvalaio an heol ha ne roio mui al loar he sklerijenn ; 25 ar stered en em lakaio da gouezhañ eus an neñv hag ar galloudegezhioù a zo en neñvoù a vo diskogellet. 26 Neuze e vo gwelet Mab an Den o tont er c'hoabrennoù, gant galloud ha klod. 27 Neuze e kaso an Aelez da vodañ e zibabidi eus ar pevar avel, eus penn pellañ an douar da benn pellañ an neñv.

28 Digant ar wezenn-figez deskit ar gentel-mañ. Kerkent ha ma teu he skourroù da vezañ tener ha ma tiwan he delioù ec'h anavezit emañ tost an hañv. 29 Evel-se c'hwi ivez, pa welfot kement-se o c'hoarvezout, gouezit emañ-eñ tost, e-tal an dorioù. 30 E gwirionez, me lavar deoc'h, ne dremeno ket ar rummad-mañ, kent da gement-se holl bezañ c'hoarvezet. 31 An neñv hag an douar a dremeno, va c'homzoù-me avat ne dremenint ket. 32 Evit ar pezh a sell ouzh an Deiz-se pe an Eur-se, den ne oar, nag an Aelez en neñv, nag ar Mab, nemet an Tad hepken. 33 Diwallit, beilhit, rak n' ouzoc'h ket pegoulz e vo. 34 Hañval an traoù evel gant un den aet da bell vro, en deus kuitaet e di, en ur reiñ ar renerezh anezhañ d' e servijerion, gant e labour da bep hini, hag en deus gourc'hemennet d' ar porzhier beilhañ. 35 Beilhit eta, rak n'ouzoc'h ket pe da amzer e tistroio mestr an ti, pe diouzh an abardaez, pe da hanternoz, pe da gan ar c'hilhog, pe diouzh ar beure, 36 gant aon na zegouezhfe a-greiz-holl ha n' ho kavfe kousket. 37 Ar pezh a lavaran deoc'h eo d' an holl en lavaran : Beilhit ! ».

30 : A-raok fin ar rummad-tud a gleve Hor Salver o komz, e vo c'hoarvezet an holl draoù-se, pe en o gwirionez, pe en o skeudenn. Fin Jeruzalem hag a zo arouez fin ar bed-holl, a zo c'hoarvezet er bloavezh 70, un 40 vloaz bennak goude marv Hor Salver.

An irienn a-enep da Jezuz. Mzh. **26,** 1-5 ; Lk. **22,** 1-2.

14. 1 A-benn daou zevezh e oa ar Pask ha Gouel ar Bara-Dic'hôell da vezañ, hag an Arc'hveleion hag ar Skribed a oa o klask penaos tapout krog e Jezuz dre widre, evit e lakaat d' ar marv. 2 Met lavarout a raent : « Arabat e vefe e-pad ar gouel, gant aon na savfe tousmac'h e-mesk ar bobl ».

Eouliadur Betania. Mzh. **26,** 6-13 ; Yn. **12,** 1-8.

3 Evel m' edo Jezuz e Betania, e ti Simon al Lovr, tra m' edo ouzh taol, e teuas ur vaouez, ganti ul lestrig-alabastr, leun a frond nard pur a briz uhel-meurbet ; terriñ a reas al lestrig-alabastr ha skuilhañ ar c'hwez-vat war e benn. 4 Darn avat a gomze taer war se kenetrezo : « Da betra mont da foraniñ ar c'hwez-vat-se ? 5 rak gallet e vije bet gwerzhañ anezhi ouzhpenn tri c'hant diner hag o reiñ d' ar beorion ! » Ha mont a raent garv outi. 6 Met Jezuz a lavaras : « Lezit-hi ! Perak e rit-hu poan dezhi ? Un oberenn vat he deus graet em c'heñver. 7 Rak bepred ho po peorion ganeoc'h, ha pa garfot e c'hellfot ober vad dezho. Me avat n' ho po ket atav. 8 Ar pezh a c'helle he deus graet. En a-raok he deus balzamet va c'horf a-benn va sebeliadur. 9 E wirionez, me lavar deoc'h, e pe lec'h bennak ma vo prezeget an Aviel, dre ar bed a-bezh, e vo adlavaret ivez ar pezh he deus graet, evit ober eñvor anezhi ».

Droukwerzh Judaz. Mzh. **26,** 14-16 ; Lk. **22,** 3-6.

10 Neuze Judaz Iskariot, unan eus an Daouzeg, a yeas da gaout an Arc'hveleion evit lakaat anezhañ etre o daouarn. 11 Ar re-mañ ouzh en klevout a voe laouen, hag a brometas reiñ arc'hant dezhañ. Ha neuze, e klaske penaos kaout un degouezh mat d' e lakaat etre o daouarn.

Aozidigezh ar Pask. Mzh. **26,** 17-19 ; Lk. **22,** 7-13.

12 An deiz kentañ eus ar Bara-Dic'hôell, ma veze lazhet en oan-Pask, e lavaras an diskibien da Jezuz : « Pelec'h e fell dit ez afemp da aozañ dit evit debriñ ar Pask ? » 13 Hag eñ da gas daou eus e ziskibien en ur lavarout dezho :

12 : D'ar yaou emaomp. Gant ar yaou da noz e krogo ar Pask ha sizhun ar Bara-Dic'hoêll. Koulskoude deiz bras ar Pask ne vo nemet an deiz war-lerc'h, gant ar gwener da noz.

« It e kêr hag en em gaout a ray en arbenn deoc'h un den o tougen ur podad-dour. It war e lerc'h, 14 hag e pe lec'h bennak maz antreo, lavarit da berc'henn an ti : Ar Mestr a c'houlenn diganit : Pelec'h emañ ar sal e c'hellin debriñ ar Pask enni gant va diskibion ? 15 Hag eñ a ziskouezo deoc'h ur sal vras war-laez, gant pluegoù enni, ha prest-kloz. Eno eta kempennit pep tra evidomp ». 16 An diskibion a yeas war-raok etrezek kêr, ha kaout a rejont an traoù evel m' en devoa lavaret dezho, hag ec'h aozjont ar Pask.

Ar Goan diwezhañ. Mzh. **26,** 20-30 ; Lk. **22,** 14-23 ; Yn. **13,** 21-26.

17 Ha deut an abardaez, ez erru Jezuz gant an Daouzeg. 18 Tra m' edont ouzh taol hag o tebriñ, e lavaras Jezuz dezho : « E gwirionez, m' en lavar deoc'h, unan ac'hanoc'h a ya d' am gwerzhañ, unan hag a zo o tebriñ ganin ». 19 Stagañ a rejont neuze da dristaat, hag en em lakjont da c'houlenn digantañ an eil goude egile : « Ha me an hini eo ? » 20 Eñ avat a respontas dezho : « Unan eus an Daouzeg eo, unan hag a laka e zorn ganin er plad. 21 Mab an Den evit gwir a ya kuit hervez maz eo skrivet diwar e benn. Met gwa d' an den-se m' eo gwerzhet Mab an Den gantañ ! Gwell e vije d' an den-se ma ne vije ket bet ganet ».

22 Hag e-pad ma tebrent, e kemeras bara ha goude bezañ lavaret ur vinnigadenn, e rannas anezhañ hag en roas dezho en ur lavarout : « Kemerit, va c'horf eo kement-mañ ». 23 Ha goude-se o vezañ kemeret ur c'halir, e lavaras ur bedenn a drugarez hag en roas dezho, hag holl ez evjont dioutañ. 24 Hag e lavaras dezho : « Va gwad eo kement-mañ, gwad an emglev, an hini skuilhet evit engroez an dud. 25 E gwirionez, me lavar deoc'h, ne evin mui eus frouezh ar winienn betek an deiz-se maz evin hini nevez e Rouantelezh Doue ».

An diougan eus dilez an diskibion hag eus dinac'h Pêr. Mzh. **26,** 31-36 ; Lk. **22,** 31-39.

26 Goude kan ar salmoù ez ejont er-maez da venez an Olived, 27 hag e lavaras Jezuz dezho : « C'hwi holl a gavo droukskoilh, rak skrivet eo : Skeiñ a rin gant ar

18 : Salm 41, 10.

mesaer hag an deñved a vo stlabezet a bep tu. 28 Met pa vin adsavet da vev, ez in en ho raok da C'halilea ». 29 Pêr avat a lavaras dezhañ : « Ha goude ma teufe an holl da gaout droukskoilh, me avat n 'em bo ket ! » 30 Jezuz a respontas dezhañ : « E gwirionez, me lavar dit, te ivez, hiziv, en noz-mañ end-eün, kent d' ar c'hilhog kanañ diw wech, eo a-benn teir gwech az po va dinac'het ! » 31 Met eñ a lavare kaeroc'h a se : « Ha pa rankfen mervel ganit, nann, ne zinac'hin ket ac'hanout ! » Hag holl e lavarent kemend-all.

E Getsemani. Mzh. **26,** 36-46 ; Lk. **22,** 40-46.

32 Donet a rejont d' un domani a veze anvet Getsemani. Hag e lavaras (Jezuz) d' e ziskibion : « Azezit amañ, tra ma vin o pediñ ». 33 Neuze e kemeras gantañ Pêr, Jakez ha Yann hag e krogas da gaout spont hag anken. 34 Hag e lavaras dezho : « Trist eo va ene da vervel ; chomit amañ ha beilhit ! » 35 Hag aet un tammig pelloc'h, e kouezhe d' an douar, hag e pede maz aje an eur-se pell dioutañ, mar gallje se bezañ. 36 Ha lavarout a rae : « Abba ! Tad ! pep tra a c'hellez ; tenn ar c'haliriad-se diouzhin. Koulskoude, n' eo ket ar pezh a fell din-me, met ar pezh a fell dit-te ». 37 Distreiñ a ra neuze hag e kav anezho kousket, hag e lavar da Bêr : « Simon, kousket a rez ? N' ac'h eus ket gallet beilhañ un eurvezh-pad ? 38 Beihit ha pedit evit chom hep mont e-barzh an temptadur ; gredus eo ar spered, met gwan eo ar c'horf ». 39 A-nevez o vezañ pellaet, e pede o lavarout an hevelep komzoù. 40 Pa zistroas adarre, e kavas anezho kousket, rak ponner e oa aet o daoulagad ; ha ne ouient ket petra respont dezhañ. 41 Distreiñ a reas un trede gwech hag e lavaras dezho : « Emaoc'h c'hoazh o kousket hag o tiskuizhañ ! Deut eo an eur ; setu m' emañ Mab an Den o vont da vezañ lakaet etre daouarn ar bec'herion. 42 Savit. Deomp ! Setu m' emañ tost an hini am gwerzh ».

Jezuz a zo kemeret. Mzh. **26,** 47-56 ; Lk. **22,** 47-53 ; Yn. **18,** 2-12.

43 Ha kerkent, p' edo c'hoazh o komz, e tegouezh Judaz, unan eus an Daouzeg, ha gantañ ur bobl a dud gant klezeier ha bizhier, kaset gant an Arc'hveleion, ar Skribed hag an Henaourion. 44 Ar merk-mañ en devoa roet an treitour dezho : « An hini a bokin dezhañ, emezañ, hennezh eo :

krogit ennañ hag en kasit gant evezh ». 45 Kerkent hag en em gavet, e tostaas eta ouzh Jezuz en ur lavarout : « Rabbi ! » hag e pokas dezhañ. 46 Hag ar re all da lakaat o daouarn warnañ ha da gregiñ ennañ. 47 Hogen unan eus ar re a oa eno a dennas e gleze, a skoas gant mevel ar Beleg-meur hag a droc'has dezhañ e skouarn. 48 Ha Jezuz o sevel e vouezh, a lavaras dezho : « Evel etrezek ul laer oc'h aet war-raok gant klezeier ha bizhier, d' am pakañ. 49 Bemdeiz avat e vezen en ho touez o kelenn en Templ, ha n'hoc'h eus ket kroget ennon. Hogen evit ma teuio da wir ar Skrituriou an hini eo ». 50 Neuze ouzh en dilezel e tec'hjont holl. 51 Ur paotr yaouank a oa ouzh e heul, gant ul liñsel hepken en-dro d' e gorf. Kregiñ a rejont ivez ennañ, 52 met hemañ o leuskel al liñsel a dec'has kuit en noazh.

Jezuz dirak ar Beleg-meur. Mzh. **26,** 57-68 ; Lk. **22,** 63-71 ; Yn. **18,** 19-24.

53 Degas a rejont Jezuz ganto da di ar Beleg-meur maz en em vodas an holl Arc'hveleion, an Henaourion hag ar Skribed. 54 Pêr eus a-bell a heulias anezhañ betek e diabarzh porzh ar Beleg-meur, hag azezet e oa e-mesk ar vevelion, hag e tomme ouzh an tan.

55 Hogen an Arc'hveleion hag ar C'huzul a-bezh a glaske un testeni bennak a-enep da Jezuz evit e gas d' ar marv ; ha ne gavent ket. 56 Kalz evit gwir a zouge falstesteni a-enep dezhañ, met ne glote ket o zestenioù. 57 Ur re bennak o vezañ savet, a zouge ar falstesteni-mañ enep dezhañ : 58 « Ni, emezo, hon eus e glevet o lavarout : Me a ziskaro an Templ-mañ graet gant dorn an den, hag en ur ober tri devezh e savin un all ha ne vo ket diwar dorn an den ». 59 Met war ar poent-se kennebeud-all, ne glote ket o zestenioù.

60 Neuze an Arc'hveleg a savas, a yeas er c'hreiz hag a reas ar goulenn-mañ ouzh Jezuz : « Ne respontez netra ? Petra emañ ar re-se o testeniañ a-enep dit ? » 61 Jezuz avat a dave ha ne responte mann ebet. A-nevez e c'houlennas an Arc'hveleg outañ : « Ha te eo ar C'hrist, mab an Hini benniget ? » 62 Respont a reas Jezuz : « Me eo ! Hag e welfot Mab an Den azezet a-zehoù d' an Hollc'halloudeg hag o tonet war goabrennoù an neñv ».

63 Met an Arc'hveleg en ur regiñ e zilhad da lavarout :

63 : Roget e veze un tammig gouzougenn an doneg e sin a gañv pe a c'hlac'har.

« Da betra hon eus c'hoazh ezhomm a destoù ? 64 Klevet hoc'h eus e gomz enep-Doue. Petra 'gav deoc'h ? » Int holl avat a varnas e oa dleet ar marv dezhañ.

65 Hiniennoù en em lakaas da skopañ outañ, da vouchañ e zremm dezhañ ha da zistagañ fasadoù gantañ en ur lavarout : « Gra da brofed ! ». Hag ar vevelion en degemeras gant palvadoù.

Nac'hadennoù Pêr. Mzh. **26,** 69-75 ; Lk. **22,** 56-62 ; Yn. **18,** 25-27.

66 Endra m' edo Pêr e traoñ ar porzh, e teuas unan eus mitizhion an Arc'hveleg. 67 O welout Pêr o tommañ, e paras he selloù warnañ, en ur lavarout dezhañ : « Te ivez gant an Nazaredad e oas, gant Jezuz ». 68 Eñ avat a nac'has en ur lavarout : « Ne welan ket, ne gomprenan ket petra a lavarez-te ». Neuze ez eas er-maez dindan ar porched, hag ur c'hilhog a ganas. 69 Ar vatezh avat ouzh e welout en em lakaas adarre da lavarout d' ar re a oa eno : « Hemañ a zo unan anezho ! » Eñ avat a nac'has adarre. 70 Prestik goude, ar re a oa eno a lavaras d' o zro da Bêr : « Sur mat ez out eus ar re-se, rak Galilead out-te ». 71 Eñ neuze a grogas da vallozhiñ ha da douiñ : « N' anavezan ket an den-se a gomzit anezhañ ! » 72 Ha raktal, evit an eil gwech, e kanas ur c'hilhog. Ha Pêr a zeuas soñj dezhañ eus ar c'homzoù en devoa lavaret Jezuz dezhañ : « Kent d' ar c'hilhog kanañ diw wech, eo a-benn teir gwech az po va dinac'het ! » Hag o tec'hout kuit e ouele.

Jezuz dirak Pilat. Mzh. **27,** 1-2 ; 11-26 ; Lk. **23,** 1-5 ; 13-25 ; Yn. **18,** 28-40 ; **19,** 4-16.

15. 1 Kerkent hag ar beure, e reas an Arc'hveleion kuzuliadeg gant an Henaourion, ar Skribed hag ar C'huzul a-bezh ; goude bezañ ereet Jezuz, e kasjont anezhañ ganto evit e lakaat etre daouarn Pilat. 2 Pilat a c'houlennas outañ : « Ha te eo roue ar Yuzevion ? » Ha Jezuz da respont : « Evel ma lavarez ». 3 An Arc'hveleion a damalle forzh traoù dezhañ. 4 Pilat a reas adarre goulennoù outañ : « Ne respontez netra ? Sell nag a draoù a damallont dit ! »

1 : Ar setañs douget a-enep da Jezuz, en derc'hent, e-pad an noz, a oa a-enep d' al lezenn. Ar barnadennoù a dlee bezañ diskleriet e gouloù an deiz. Setu perak ec'h en em vod adarre tud ar C'huzul, an abretañ ma c'hellont, mall ganto da gas an traoù war-raok.

5 Jezuz avat ne respontas mui netra, en doare ma oa souezhet Pilat.

6 Da geñver pep Gouel e laoske Pilat dezho ur prizoniad, an hini a c'houlennent. 7 Bez' e oa neuze unan anvet Barabba hag a oa dalc'het er prizon a-unan gant an dispac'herion o devoa graet ur muntr e-pad an taol-dispac'h. 8 Pignat a reas ar bobl eta, ha kregiñ da c'houlenn hervez ma oa kustum Pilat d' ober dezho. 9 Pilat avat a respontas dezho en ur lavarout : « Ha fellout a ra deoc'h, e laoskfen deoc'h Roue ar Yuzevion ? » 10 Rak anavezout a rae e oa dre warizi o devoa an Arc'hveleion e lakaet etre e zaouarn. 11 An Arc'hveleion avat a ise ar bobl da c'houlenn ma laoskje kentoc'h Barraba dezho. 12 Pilat o sevel e vouezh adarre, a lavaras dezho : « Petra 'rin neuze gant an hini a anvit Roue ar Yuzevion ? » 13 Int a stagas adarre da youc'hal : « Stag-eñ ouzh ar groaz ! » 14 Pilat a lavaras dezho : « Pe zroug en deus graet eta ? » Hogen kreñvoc'h a se e youc'hjont : « Stag-eñ ouzh ar groaz ! » 15 Pilat avat gant ar c'hoant da dremen diouzh ar bobl, a laoskas Barraba dezho ha goude skourjezañ Jezuz, e roas anezhañ da vezañ staget ouzh ar groaz.

Jezuz kurunet a spern. Mzh. **27,** 27-30 ; Yn. **19,** 2-3.

16 Ar soudarded a sachas anezhañ e diabarzh ar porzh, da lavarout eo er pretordi. Bodañ a reont an holl gohortenn, 17 hag int da wiskañ anezhañ gant limestra ha da blezhennañ ur gurunenn spern d' he lakaat war e benn. 18 Neuze e stagjont d'e saludiñ : « Salud Roue ar Yuzevion ! » 19 Ha gant ur gorzenn e skoent war e benn hag e skopent outañ, hag o stouiñ o glin dirazañ e rentent enor dezhañ.

Jezuz kroazstaget. Mzh. **27,** 31-56 ; Lk. **23,** 26-49 ; Yn. **19,** 17-30.

20 Ha goude bezañ graet evel-se goap outañ, e tennjont diwarnañ al limestra, hag o vezañ e wisket en-dro gant e zilhad e-unan, e kasjont anezhañ er-maez d' e groazstagañ. 21 Rediañ a rejont un den, hag a oa o tremen e-biou en ur zistreiñ eus ar parkeier, Simon eus Kurena, tad Alesandr ha Rufuz, da gemer ha da zougen e groaz. 22 Ren a rejont Jezuz d' al lec'h anvet Golgota, da lavarout eo Lec'h ar C'hlopenn. 23 Kinnig a rejont dezhañ gwin mesket gant mir ; met ne gemeras ket. 24 E groazstagañ a rejont ha neuze lodennañ e zilhad kenetrezo dre dennañ ar sord

warno, da c'houzout petra a yafe gant pep hini. 25 An trede eur e oa pa stagjont anezhañ ouzh ar groaz. 26 War ur skritell e oa merket abeg e gondaonidigezh gant ar gerioù-mañ : Roue ar Yuzevion. 27 Gantañ e kroazstagjont daou laer, unan a-zehoù hag egile a-gleiz dezhañ. 28 Evel-se e voe sevenet ar Skritur a lavare : « Gant an dorfedourion ez eo bet lakaet ».

29 An dremenidi a daole outañ komzoù dismegañsus en ur hejañ o fenn hag o lavarout : « Añ ! C'hañ ! Te hag a ziskar an Templ hag a adsav anezhañ en ur ober tri devezh, 30 en em salv da-unan ha diskenn eus ar groaz ! » 31 En hevelep doare, an Arc'hveleion gant ar Skribed a rae fent kenetrezo diwar e benn hag a lavare : « Ar re all en deus salvet, met e-unan n'hall ket en em salviñ ! 32 Ar C'hrist ! Roue Israhel ! Ra ziskenno bremañ eus ar groaz ma welimp, ha ma kredimp ! » Betek ar re a oa bet staget ouzh ar groaz war un dro gantañ, a wallgomze outañ. 33 Gant ar c'hwec'hvet eur, e teuas teñvalijenn war ar vro a-bezh betek an navet eur.

34 Ha d' an navet eur, e c'harmas Jezuz en ur griadenn vras : « Eloi, Eloi, lama sabac'htani ? » da lavarout eo : « Va Doue, va Doue, perak ac'h eus va dilezet ? » 35 Hag hiniennoù eus ar re a oa e-kichen a lavaras ouzh e glevout : « Setu ! Emañ o c'hervel Elia ! » 36 Unan bennak a redas neuze, a leunias ur spoueenn a winegr, a lakas anezhi e beg ur gorzenn, hag a roas dezhañ da evañ en ur lavarout : « Lezit 'ta ! Gwelomp hag-eñ e teuio Elia d' e ziskenn ! » 37 Met Jezuz en ur deurel ur griadenn vras, a dremenas.

38 Neuze gouel an Templ a rogas e daou-hanter adalek al lein betek an traoñ. 39 Hogen ar c'hantener hag en em zalc'he a-dal da Jezuz, o welout e oa marvet er stumm-se, a lavaras : « E gwirionez, an den-mañ a oa Mab da Zoue ». 40 Bez' e oa ivez merc'hed hag a selle eus a-bell, en o zouez Mari-Madalen, Mari mamm da Jakez ar bihanañ ha da Yozet, ha Salome, 41 anezho merc'hed a veze ouzh e heuliañ hag e servijiñ p' edo e Galilea ; ha kalz a reoù all, bet pignet gantañ da Jeruzalem.

28 : Miret hon eus ar gwerzad-se da heul levr an Tad Merk, petra bennak maz eus dornskridoù a bouez n'o deus ket anezhañ. Kv. Izahia 53, 12.

34 : Gerioù kentañ ar Salm 21, 2 eo ar re a zistag Jezuz amañ, salm a fiziañs en Doue e-kreiz trubuilh ar c'horf hag an ene, un diougan eus ar gwirañ da Basion Hor Salver.

Ar sebeliadur. Mzh. **27,** 57-61 ; Lk. **23,** 50-55 ; Yn. **19,** 38-42.

42 Dija e oa erru an abardaez, ha dre m' edo ar Ragaozadur, da lavarout eo derc'hent ar Sabad, 43 e teuas Yozef a Arimatea, kuzulier enorus, hag a c'hortoze ivez rouantelezh Doue ; hag eñ o kemer hardizhiegezh a antreas e ti Pilat da c'houlenn digantañ korf Jezuz. 44 Souezhet e voe Pilat e vije marvet ken buan. O vezañ galvet ar c'hantener e c'houlennas digantañ daoust ha marvet e oa dija. 45 Goude bezañ klevet digant ar c'hantener, e roas ar c'horf da Yozef. 46 Hag hemañ o vezañ prenet ul liñsel a ziskennas Jezuz, a bakas anezhañ el liñsel hag a lakaas anezhañ en ur bez bet toullet er roc'h, ha war c'henoù ar bez e ruilhas ur maen. 47 Edo Mari-Madalen ha Mari mamm Yozet o sellout mat e pelec'h e oa bet lakaet.

Ar bez goullo. Mzh. **28,** 1-8 ; Lk. **24,** 1-6 ; Yn. **20,** 1-2.

16. 1 Pa voe tremenet ar Sabad, Mari-Madalen, Mari mamm Jakez, ha Salome a brenas louzeier c'hwez-vat da vont da valzamiñ Jezuz. 2 Hag a-bred kaer, deiz kentañ ar sizhun, e teuont d' ar bez, gant an heol o sevel. 3 Lavarout a raent an eil d' eben : « Piw a ruilho dimp ar maen a-ziwar genoù ar bez ? » 4 Met o vezañ sellet e welont e oa ruilhet ar maen a-gostez ; ur maen brasmeurbet evit gwir. 5 Mont a rejont er bez, hag e weljont en e goazez war an tu dehoù, un den yaouank gwisket gant ur sae wenn ; ha sabatuet e voent. 6 Hogen hemañ a lavaras dezho : « Arabat deoc'h bezañ spontet : Jezuz a Nazared a glaskit, an hini bet staget ouzh ar groaz. Dihunet eo a-douez ar re varo ; n' emañ ket amañ. Sed al lec'h m' o devoa lakaet anezhañ. 7 It avat ; lavarit d' e ziskibion ha da Bêr ez a en ho raok da C'halilea ; eno en gwelfot, evel m' en deus lavaret deoc'h ». 8 Aet er-maez neuze, e tec'hjont diouzh ar bez, rak dalc'het e oant gant ar grenijenn hag ar strafuilh. Ha netra ne lavarjont da zen ebet gant ar spontet ma oant.

8 : Ne gredas ket ar maouezed monet da gaout an diskibion, nemet goude d' Hor Salver en em ziskouez da Vari-Madalen ha dezho. Ar gwerzadoù 9-10 ne gomzont nemet eus Mari-Madalen, evel pa vije bet hec'h-unan a gement he dije gwelet Jezuz dasorc'het, hag a vije aet da zegemenn ar c'heloù d' an Ebestel. Met diwar Sant Mazhe e welomp mat ne oa ket hec'h-unan-penn.

Jezuz gwelet bev adarre. Mzh. **28,** 18-20 ; Lk. **24,** 36-53 ; Yn. **20,** 11-17 ; 19-23.

9 Adsavet diouzh ar beure, deiz kentañ ar sizhun, Jezuz en em ziskouezas da gentañ da Vari-Madalen m' en devoa skarzhet seizh droukspered diouti. 10 Houmañ a yeas da gemenn ar c'heloù-se d' ar re a oa bet gantañ hag a oa o tougen kañv hag o ouelañ. 11 Met ar re-mañ o klevout e oa bev hag e oa bet gwelet ganti, ne gredjont ket. 12 Goude-se, en em ziskouezas dindan ur stumm all, da zaou anezho a oa gant o hent o vonet war ar maez : 13 hag ar re-mañ distroet da gaout ar re all a gontas dezho an dra-se ; hogen ne gredjont ket anezho kennebeud all.

14 Da ziwezhañ, en em ziskouezas d' an Unneg e-pad m' edont ouzh taol hag e rebechas dezho o diskredoni ha kaleted o c'halon, dre n' o devoa ket kredet ar re o devoa gwelet anezhañ dihunet a-douez ar re varo.

15 Hag e lavaras dezho : « It dre ar bed-holl, hag embannit ar c'heloù mat d' an holl grouadelezh. 16 An hini a gredo hag a vo badezet, a vo salvet ; an hini na gredo ket, a vo kondaonet. 17 Setu ar sinoù a heulio ar re a gredo : em anv e kasint an diaouled kuit ; en yezhoù nevez e komzint ; 18 en naered e krogint, ha mar evont ur c'hontamm marvus bennak, ne raio droug ebet dezho ; war ar re glañv ec'h astennint o daouarn hag e vezint yac'haet ».

19 An Aotroù Jezuz goude komz outo, a voe savet d' an neñv hag a yeas da azezañ en tu dehoù da Zoue. Evito avat mont a rejont da brezeg dre holl, gant an Aotroù o kenlabourat ganto hag o reiñ nerzh d' ar Gomz dre ar sinoù a heulie anezhi.

12 : An diskouezadenn da ziskibion Emmaus ez eo. Sell. ouzh Luk. 24, 13-22.

14 : « Da ziwezhañ » ne dalv ket amañ da lavarout « d'an diwezhañ-holl » a-raok ar Bignidigezh, met « da ziwezh an deiz-se, deiz an Dasorc'h ». Sant Mark a lavar : « e-pad m'edont ouzh taol », moarvat edo an Ebestel o kemerout un tamm gant an diskibion distro eus Emmaüs, naon dezho goude o bale.

15 : An alioù degaset amañ gant Sant Mark, n' int ket bet roet gant Jezuz en diskouezadenn da zeiz an Dasorc'h hepken. Met berraat a ra amañ kemennadurioù Hor Salver d' e ziskibion betek ar Bignidigezh.

AN AVIEL HERVEZ
SANT LUKAZ

DIGORADUR DA AVIEL SANT LUKAZ

Adal amzerioù kentañ an Iliz kristen e welomp an trede Aviel dindan ano Lukaz. N' eus ket da grediñ e vije bet laket war e gont ar skrid-mañ, mar n' en divije ket en savet e gwirionez ; rak evitañ da vezañ un den anavezet mat, n' emañ ket Lukaz e-touez prezegerion skedusañ an marevezh abostolek.

E gerent ne oant ket Yuzevion, met Gresianed ; ha ganet e voe Lukaz er bed hellenek, en Antiokeia Siria. Desket mat, deuet da vezañ medisin a vicher, en em ziskouez hon avielour barrek da skrivañ en ur yezh gwevn ha sklaer.

Troet d' ar Gristeniezh a-bred a-walc'h, e welomp anezhañ e-kichen sant Paol, war-dro ar bloaz 50, e-pad eil beaj an abostol. (Sell. Oberoù an Ebestel, 8 h.a.).

C'hwec'h vloaz diwezhatoc'h, war-dro 56-57, Lukaz a adkav sant Paol e Filipoz, e-pad e drede beaj (Ober. **20**, 6). Heuliañ a ra anezhañ da Jeruzalem ha da Gaesareia (Ober. **21** ; **24** ; **27**). Harzet eo bet Paol, dalc'het eo prizoniad. Amzer en deus Lukaz da welout tud, da c'houlennata testoù kozh eus buhez ar C'hrist. N' int ket rouez c'hoazh, evel m' en diskouez testenn an Oberoù. Ouzhpenn-se en deus gallet lenn diellou a bep seurt : Aviel sant Mark, hag Aviel arameek sant Mazhev a zo bet savet sur-mat a-raok m' en deus Lukaz embannet e hini ; hep kontañ skridoù a bep seurt war vugaleaj ar Salver, ar parabolennoù, ar burzhudoù. Hervez ma lavar e-unan en e raklavar en deus klasket pizh anavezout ar wirionez eus ar pezh a skriv.

★

An hanter eus testenn sant Lukaz ne gavomp roud ebet anezhi e lec'h-all. War 20 burzhud dezrevellet gantañ, ez eus 6 n'anavezomp nemet drezañ. Evit ar parabolennoù, ez eus 18 war 24 a zo dioutañ hepken, en o zouez Parabolenn ar Mab Foran.

Hag anat eo kement-se : fellout a ra da Lukaz pouezañ war drugarez Doue a zo Jezuz an diskuliadur bev anezhi. Sellit ouzh daeroù ar bec'herez ouzh treid ar Salver ; lennit emzistro Zake, pardon ar C'hrist d' e vourrevion, glac'har al laer mat, an drakm dianket. Ha n' eus den a vefe er-maez eus ar silvidigezh : publikaned, gisti, paganed evel kantener Kafarnaoum pe hini ar C'halvar ; ar re binvidik evel ar re baour. Evel ma lavar e-unan e penn kentañ e zanevell eus buhez prezeg Jezuz, en ur zegas un arroud eus ar profed Izahia : « Pep den a welo silvidigezh Doue ».

Pa dlee sant Lukaz, e levr an Oberoù, taolennañ labour ar Spered Santel e kalon an Ebestel hag en Iliz kentañ, n' eo ket souezhus e vije bet en e soñj diskouez ivez en e Aviel, an hevelep Spered o kas war-raok kalon Jezuz a-dreuz e brezegerezh betek e varo war ar Groaz. N' eus ket par da sant Lukaz evit islinennañ roll ar Spered Santel en oberoù Hor Salver. Pa zeu d' ar Yordan evit bezañ badezet, pa 'z a d' ar gouelec'h evit bezañ temptet, pa zistro da vro C'halilea evit prezeg ar C'heloù mat, pa sav da Jeruzalem evit kas da benn silvidigezh an dud, eo bepred ar Spered Santel a vez o luskañ anezhañ. An hevelep Spered, roet gant Jezuz d' e ziskibion goude e adsav da vev, eo an hini a gaso anezho dre ar bed, betek pennoù pellañ an douar.

AN AVIEL HERVEZ SANT LUKAZ

Raklavar.

1. 1 Ha goude maz eus bet kalz o deus klasket urzhiañ un danevell eus an darvoudoù bet kaset da benn en hon touez, 2 hervez m' o deus degaset dimp ar re a zo bet testoù diwar-wel, adal ar penn-kentañ, hag a zo deuet da vezañ servijerion ar Gomz ; 3 me ivez am eus kavet mat, goude ober un enklask pervezh war an holl draoù adalek an deroù, o renkañ hag o skrivañ dit, Teofiloz enorus meurbet, 4 maz anavezi ez eo ar gelennadurezh ac'h eus resevet, un dra diarvar.

Ganedigezh Yann Vadezour degemennet da Zakaria.

5 Bez' e voe, en amzer Herodez, roue Judea, ur beleg, e ano Zakaria, eus rummad Abia, hag e bried, eus lignez Aaron, a oa hec'h ano Elizabed. 6 Reizh e oant o-daou dirak Doue, ha kerzhout a raent direbech, en holl c'hourc'hemennoù ha lezennoù an Aotroù, 7 met n' o devoa bugel ebet, dre ma oa gaonac'h Elizabed, hag aet o-daou war an oad. 8 Ha setu, un deiz m' edo Zakaria oc'h ober e garg a veleg dirak Doue pa oa deuet tro e rummad, 9 e c'hoarvezas ma voe galvet dre ar sord, diouzh giz ar velegiezh, da vont e-barzh santual an Aotroù, evit kinnig an ezañs. 10 Hag holl engroez ar bobl a oa er-maez o pediñ, da goulz an ezañs. 11 Hogen setu Ael an Aotroù oc'h en em ziskouez dezhañ, en e sav, en tu dehoù da aoter an ezañs. 12 Strafuilhet e voe Zakaria ouzh e welout, ha spont a gouezhas warnañ. 13 Met an Ael a lavaras dezhañ : « Na spont ket, Zakaria, rak selaouet eo bet da bedenn : da bried Elizabed a c'hano dit ur mab, hag e roi dezhañ Yann da ano. 14 Un abeg a levenez hag a joausted e vezo evidout, ha kalz en em laouenaio gant e c'hanedigezh. 15 Rak bras e vo dirak an Aotroù ; ne evo na gwin, nag evaj kreñv ; leun e vo eus

ar Spered Santel, adalek korf e vamm ; 16 hag e lakaio kalz eus mibion Israel da zistreiñ ouzh an Aotroù, o Doue. 17 Eñ e-unan a gerzho dirazañ gant spered ha galloud Elia, evit distreiñ kalonoù an tadoù war-zu o bugale, hag an dud disent war-zu furnez ar re reizh, evit aozañ d' an Aotroù ur bobl tuet-mat ». 18 Ha Zakaria da lavarout d' an Ael : « Diouzh petra e welin gwirionez an dra-se ? Rak me a zo kozh, ha va fried a zo aet war an oad ». 19 Hag an Ael da respont dezhañ : « Me eo Gabriel hag en em zalc'h dirak an Aotroù. Kaset on bet da gomz ouzhit ha da zegemenn dit ar c'heloù mat-mañ. 20 Setu eta ma vezi mut hep gallout komz muioc'h, betek an deiz ma tegouezho an traoù-mañ, dre n' ac'h eus ket kredet em lavaroù hag a zeuio da wir d' o c'houlz ». 21 E-keit-se edo ar bobl o c'hortoz Zakaria ha souezhet e oant gant an amzer ma talee er santual. 22 Pa zeuas er-maez, n' helle ken komz outo, hag e komprenjont en devoa bet ur weledigezh er santual. Hag eñ a zalc'he d' ober sinoù dezho ; met chom a reas mut.

23 Neuze, echuet gantañ e zeizioù-servij, e tistroas d' ar gêr. 24 Ha war-lerc'h an deizioù-se e koñsevas e bried Elizabed ; ha chom a reas kuzhet e-pad pemp miz. 25 Lavarout a rae : « Setu petra en deus graet an Aotroù em c'heñver, en deizioù m' en deus sellet ouzhin gant madelezh evit tennañ diwarnon ar pezh a oa va mezh ».

An Arc'hael Gabriel o tegemenn ganedigezh Jezuz.

26 Er c'hwec'hvet miz e voe kaset an Ael Gabriel gant Doue d' ur gêr a C'halilea anvet Nazared, 27 da gaout ur werc'hez gouestlet e dimezi d' un den anvet Yozef, eus tiegezh David ; hag ano ar werc'hez a oa Mariam. 28 Hag antreet en he betek e lavaras : « Bez laouen, leun a c'hras, an Aotroù a zo ganit ! » 29 Hi avat a voe strafuilhet gant ar gerioù-se, oc'h en em c'houlenn petra 'oa ar salud-se. 30 Hag an Ael a lavaras dezhi : « Na spont ket, Mariam,

27 : Mariam, diouzh Miriam, ano c'hoar Moizez. Diaes a-walc'h ez eo anaout gwir ster an ano-se hag an orin anezhañ. Moarvat e talvez « Karet gant Doue » pe « Itron ».
28 : « Bez laouen ». Hennezh eo ster ar ger a droer alies gant « Salud ».

gras ac'h eus kavet dirak Doue. 31 Setu ma vi dougerez, ha ma c'hani ur mab, hag e roi dezhañ Jezuz da ano. 32 Hennezh a vo bras ha Mab an Uhelañ a vo graet anezhañ, hag an Aotroù Doue a roy dezhañ tron David, e dad. 33 Ren a ray war diegezh Yakob da virviken, hag e rouantelezh ne vo fin ebet dezhi ». 34 Neuze e lavaras Mari d' an Ael : « Penaos e c'hoarvezo kement-se pa n' anavezan ket ar gwaz ? » 35 Hag an Ael a respontas dezhi : « Ar Spered Santel a zeuio warnout, ha galloud an Uhelañ az koloio gant e skeud ; rak-se eta, da grouadur santel a vo anvet Mab Doue. 36 Ha gwel, Elizabed da garez, setu m' he deus koñsevet ur mab en he c'hozhni, hag ar miz-mañ eo ar c'hwec'hvet evit an hini a veze anvet gaonac'h ; 37 rak n' eus netra a vefe trec'h da c'halloud Doue ». 38 Ha Mari da lavarout : « Setu servijerez an Aotroù ; ra vo graet din hervez da lavar ». Hag ez eas an Ael kuit diouti.

Gweladenn Vari da Elizabed.

39 En deizioù-se, e savas Mari, hag ez eas, mall warni, war-zu bro ar menezioù, d' ur gêr eus Bro-Youda ; 40 hag o vezañ aet tre e ti Zakaria, e saludas Elizabed. 41 Met kerkent ha ma klevas Elizabed salud Mari, e tridas ar c'hrouadurig en he c'hreiz, ha leuniet e voe Elizabed eus ar Spered Santel. 42 Hag e youc'has gant ur vouezh kreñv en ur lavarout : « Benniget out e-touez ar gwragez, ha benniget frouezh da gorf. 43 A belec'h e c'hoarvez ganin e teufe d' am c'haout mamm va Aotroù ? 44 Rak setu, kerkent ha m' eo deuet da vouezh betek va diwskouarn, en deus tridet va bugelig em c'hreiz gant al levenez. 45 Eürus an hini he deus kredet, rak sevenet e vo ar pezh a zo bet lavaret dezhi a-berzh an Aotroù ». 46 Hag e lavaras Mari :

« Va ene a gan braster an Aotroù,
47 Ha va spered a gav e levenez, e Doue, va Salver,
48 Dre m' en deus sellet ouzh izelded e vatezh,
Setu a-vremañ, ma vin anvet evurus gant an holl [rummadoù,
49 Rak an Hollc'halloudeg en deus graet evidon traoù [burzhudus,
An Hini a zo santel e ano.

31 : An ano a Jezuz a dalvez « Doue 'zo Salver ».

50 Hag e drugarez en em astenn a rummad da rummad
War gement hini en deus doujañs outañ.
51 Diskouezet en deus nerzh e vrec'h
Ha dispennet ar re a zo brasoni en o c'halon.
52 Diskaret en deus an dud c'halloudek diwar o zron,
Hag uhelaet an dud izel.
53 Ar re naoniek en deus karget a vadoù,
Ar re binvidik en deus kaset kuit hep netra.
54 Kemeret en deus etre e zivrec'h Israel, e vugel,
Evit kaout soñj eus e druez,
55 Hervez m' en devoa prometet d' hon tadoù
E-keñver Abraham hag e lignez da viken ».
56 Chom a reas Mari war-dro tri miz gant Elizabed, ha neuze e tistroas d' ar gêr.

Ganedigezh Yann.

57 Elizabed, pa voe echu hec'h amzer ganti, a c'hanas ur mab. 58 Hec'h amezeion hag he c'herent o klevout en devoa an Aotroù lakaet e drugarez da skediñ en he c'heñver, en em laouenaas a-gevret ganti. 59 D' an eizhvet deiz, e teujont da amdroc'hañ ar bugel, hag e felle dezho e anvañ Zakaria, diouzh anv e dad. 60 Met e vamm o tonet er gaoz a lavaras : « Nann ! anvet e vo Yann ». 61 Hag int da lavarout dezhi : « Met n' eus den ez kerentiezh o tougen an ano-se ! ». 62 Neuze e c'houlennjont dre sin digant e dad penaos e felle dezhañ e vefe anvet. 63 Hemañ a c'houlennas un dablezenn hag a skrivas warni : « Yann eo e ano ». Ha souezhet e chomas an holl. 64 Kerkent avat, e voe digoret e c'henoù ha distagellet e deod, hag e komze o veuliñ Doue. 65 Estlamm a gouezhas war o holl amezeion, ha dre holl vro ar menez eus Judea, e oa kaoz eus an darvoudoù-se, 66 ha kement hini a gleve komz anezho, o mire en e galon, hag a lavare : « Petra eta e vo ar bugel-se ? ». Rak e gwirionez edo dorn an Aotroù gantañ.

Kantik Zakaria.

67 Ha Zakaria, e dad, a voe leuniet eus ar Spered Santel hag a ziouganas en ur lavarout :
68 « Ra vo benniget an Aotroù, Doue Israel,
Dre m' eo deuet da welout ha da zaspren e bobl,
69 Ha da sevel dimp un nerzh a silvidigezh,
E tiegezh David, e servijer,

70 Evel m' en devoa degemennet en amzer wechall
Dre c'henou e Sent, e Brofeted :
71 Silvidigezh evit hon dieubiñ diouzh hon enebourion
Ha diouzh daouarn an holl dud a vag ouzhimp kasoni,
72 Evit diskouez trugarez e-keñver hon tadoù,
Ha kaout soñj eus e emglev santel,
73 Eus al le en devoa touet da Abraham, hon tad,
E roje dimp ar c'hras da vezañ dizaon,
74 Bet tennet a-dre daouarn hon enebourion
Evit e servijiñ,
75 Er santelezh hag er reizhder dirazañ,
A-hed hon holl vuhez.
76 Ha te, bugelig, te vo anvet profed an Uhel-meurbet ;
Kerzhout a ri a-ziaraok d'an Aotroù evit kempenn e hentoù,
77 Evit lakaat e bobl da anaout ar silvidigezh
Dre ar pardon eus ar pec'hedoù,
78 Abalamour da galon drugarezus hon Doue
A lakaio heol ar beure da zont eus an uhel d' hon [gwelout,
79 Evit sklerijennañ ar re azezet en deñvalijenn hag e skeud [ar maro,
Ha ren hor c'hammedoù en hent ar peoc'h ».
80 Ar bugel a greske hag e spered a greñvae. Hag e chomas el lec'hioù distro betek an deiz m' en em ziskouezas da Israël.

Ganedigezh Jezuz e Betlehem.

2. 1 En deizioù-se e voe embannet ur gourc'hemenn a-berzh Kaesar Aogustus evit enskrivañ holl dud an douar. 2 An enskrivadeg kentañ-se a voe graet p' edo Kurinus gouarnour Siria. 3 Mont a rae an holl da lakaat o anoioù, pep hini d' e gêr. 4 Yozef a bignas eus Galilea, eus Kêr Nazared, da Vro-Judea, betek kêr David anvet Betlehem, o vezañ ma oa eus tiegezh ha bro David, 5 da lakaat e ano gant Mari, e bried, hag a oa dougerez. 6 Hag e-pad m' edont eno e teuas eviti an amzer da wilioudiñ 7 hag e c'hanas he mab kentañ-ganet ; e vailhurañ a reas hag e lakaat a

2, 4 : Betlehem a dalvez moarvat da lavarout « Ti an doue **Lahamu** » (doue ar frouezhusted evit madoù an douar), hogen peurliesañ e troer anezhañ : **Ti ar bara.** Ar C'hrist eo ar bara gwirion, bara an eneoù, diskennet eus an Neñv. Diouganet e oa bet gant ar profed Mika e tlee ar Mesiaz bezañ ganet e kêr David.

reas en e c'hourvez en ur prezeb, dre ne oa ket plas evito en ostaleri.

8 Mesaerion a oa er c'hornad-se o chom neuze war ar maez hag oc'h ober ged e-pad an noz da ziwall o loened. 9 Un Ael eus an Aotroù a baras dirazo ha gloar an Aotroù a skedas en-dro dezho, ma voent spontet bras. 10 Met an Ael a lavaras dezho : « Na spontit ket, rak setu ma tegemennan deoc'h ur c'heloù mat hag a roio levenez vras d' an holl bobl. 11 Ganet ez eus bet deoc'h hiziv, e kêr David, ur Salver, hag a zo ar C'hrist, an Aotroù. 12 Ha setu ar sin evidoc'h : Kavout a refot ur bugelig mailhuret ha gourvezet en ur prezeb ». 13 Hag en un taol, ec'h en em unanas gant an Ael ur bagad bras eus armead an neñvoù o veuliñ Doue hag e lavarent : 14 « Klod da Zoue, e lein an Neñvoù, ha peoc'h war an douar d' an dud a blij dezhañ ».

15 Pa voe aet an Aeled diouto war-zu an neñv, e lavaras ar vesaerion an eil d' egile : « Deomp eta betek Betlehem ha gwelomp ar pezh a zo c'hoarvezet hag a zo bet diskleriet dimp gant an Aotroù ». 16 Hag ez ejont, mall warno, hag e kavjont Mari ha Yozef hag ar bugelig gourvezet er prezeb. 17 O welout se ec'h anavezjont ar wirionez eus ar pezh a oa bet lavaret dezho diwar-benn ar bugel-se ; 18 ha kement hini o c'hlevas a voe sebezet gant ar pezh a gonte ar vesaerion dezho. 19 Mari avat, a vire an holl draoù-se hag a brederie warno en he c'halon. 20 Neuze ez eas ar vesaerion en-dro, en ur reiñ klod ha meuleudi da Zoue, evit kement o devoa gwelet ha klevet, hervez ma oa bet lavaret dezho.

Jezuz amdroc'het ha kinniget en Templ.

21 A-benn an eizhvet deiz merket evit amdroc'hañ ar bugel, e voe roet dezhañ Jezuz da ano, evel ma oa bet anvet gant an Ael, a-raok bezañ bet krouet e korf e vamm.

22 Hag a-benn an deizioù merket evit ar buridigezh, hervez lezenn Voizez, e kasjont anezhañ da Jeruzalem, da vezañ kinniget d' an Aotroù, 23 evel maz eo skrivet e Lezenn an Aotroù : « Pep mab kentañ-ganet a vo gouestlet

14 : « D' an dud a blij dezhañ », pe « d' an dud a youl vat ».
22 : Lev. 18, 15-16.
23 : Ermaeziadeg, 13, 2. Gallout a reer treiñ ivez : « Pep mab kentañ-ganet a vo anvet tra santel d' an Aotroù ».

d' an Aotroù », 24 ha da reiñ ur prof, hervez maz eo lavaret e Lezenn an Aotroù : « ur re durzhunelled, pe ziw goulm yaouank ». 25 Ha bez' e oa e Jeruzalem un den, e ano Simeon ; hag an den-se a oa reizh hag a zoujañs Doue, hag a c'hortoze frealzidigezh Israel ; hag ar Spered Santel a oa gantañ. 26 Diskleriet e oa bet dezhañ gant ar Spered Santel ne welje ket ar maro, a-raok dezhañ gwelout Krist an Aotroù. 27 Lusket gant ar Spered, e teuas d' an Templ, ha pa voe degaset ar bugel Jezuz gant e gerent evit ober diouzh kustumoù al lezenn en e geñver, 28 e kemeras anezhañ etre e zivrec'h hag e vennigas Doue en ur lavarout :

29 Bremañ, o Mestr, lezit ho servijer,
Hervez ho komz, da dremen e peoc'h ;
30 Rak gwelet o deus va daoulagad
Ho silvidigezh,
31 An hini hoc'h eus aozet
Dirak an holl bobloù,
32 Gouloù da sklerijennañ ar broadoù
Ha gloar evit ho pobl Israel.

33 E dad hag e vamm a estlamme ouzh ar pezh a lavared diwar e benn. 34 Ha Simeon o bennigas hag a lavaras da Vari, e vamm : « Gwel ! Hemañ a zo lakaet da vezañ diskar hag adsav evit kalz en Israel, ha da vezañ ur sin a enebiezh — 35 ha te a vo treuzet da ene gant ar c'hleze, — ma vo diskuliet menozioù kalz a galonoù ».

36 Hag e oa ivez un diouganerez, Anna, merc'h Fanouel, eus meuriad Aser. Erru e oa kozh-bras. Goude hec'h eured he devoa bevet seizh vloaz gant he gwaz. 37 Ha neuze chomet intañvez hag erru en oad a bevar-ugent vloaz, ne dec'he ket diouzh an Templ, o servijiñ Doue noz-deiz, gant yun ha pedenn. 38 O tegouezhout d' an ampoent, e stagas da veuliñ Doue ha da gomz eus ar bugel ouzh kement hini a c'hortoze dasprenidigezh Jeruzalem.

39 Ha goude bezañ sevenet pep tra, hervez Lezenn an

24 : Lev. 12, 6-8.
39 : Diouzh lenn Sant Lukaz hepken, e vefed techet da grediñ e tistroas Yozef da Nazared, gant ar bugel hag e vamm, goude ar Buridigezh en Templ. Hogen ar pezh a gont Sant Mazhev, en e eil pennad (Donedigezh ar Vajed, Muntr ar Vugale, an Dec'hadenn d' an Ejipt) a zo da vezañ lakaet etre ar C'hinnig en Templ hag an Distro da Nazared.

Aotroù, e tistrojont da C'halilea, da Nazared, o c'hêr. 40 Ar bugel a greske hag a greñvae, leun a furnez, ha gras Doue a oa warnañ.

Jezuz kollet hag adkavet.

41 Bep bloaz ez ae e gerent da Jeruzalem da geñver gouel Pask. 42 Pa voe deuet d' e zaouzek vloaz, e pignjont da Jeruzalem, hervez ma vez graet evit ar Gouel. 43 Met war-lerc'h an deizioù-gouel, evel ma tistroent d' ar gêr, e chomas ar bugel Jezuz, e Jeruzalem, hep gouzout d' e dud. 44 O krediñ edo gant o c'henveajourion, e rejont un devezh-kerzhed, ha neuze e klaskjont anezhañ e-mesk o c'herentiezh ha tud o anaoudegezh. 45 Ha pa n' e gavent ket, e tistrojont da Jeruzalem, bepred ouzh e glask. 46 A-benn tri devezh, e kavjont anezhañ en Templ, azezet e-touez an Doktored, ouzh o selaou, hag oc'h ober goulennoù outo. 47 Ha sebezet e chome kement hini e gleve, gant e skiant hag e respontoù. 48 Ouzh e welout e vanjont fromet hag e vamm a lavaras dezhañ : « Va bugel, perak ac'h eus graet evel-se dimp ? Sell 'ta ! Da dad ha me a oa ouzh da glask ankeniet-bras ». 49 Hag e respontas dezho : « Perak eta am c'hlaskec'h ? N' ouzoc'h ket am eus da vezañ gant traoù va Zad ? » 50 Met int ne gomprenjont ket ar gomz a lavare dezho. 51 Diskenn a eure ganto hag e teuas da Nazared, ha sujañ a rae dezho. E vamm a vire an holl draoù-se en he c'halon. 52 Ha Jezuz a greske en furnez, en ment hag en gras, dirak Doue ha dirak an dud.

Prezegerezh Yann.

3. 1 Ar bemzekvet bloavezh eus impalaeriezh Tiberius Kaesar, pa oa Poñs-Pilat gouarnour Judea, Herodez tetrark Galilea, Filip, e vreur, tetrark Iturea ha Bro-Drakonitiz, ha Lisania tetrark Bro-Abila ; 2 dindan ar veleion-veur Anna ha Kaifaz, ec'h en em roas komz Doue da glevout da Yann, mab Zakaria, en dezerzh ; ha mont a reas dre holl vro ar Yordan en ur embann ur vadeziant a binijenn evit distaol ar pec'hedoù, 4 evel maz eo skrivet e levr komzoù ar profed Izahia :

49 : Ar respont a zo liessteriek ha n' eus ket da resisaat an droidigezh : pe « aferioù va Zad », pe « ti va Zad ».
1 : Ar bemzekvet bloavezh eus impalaeriezh Tiberius : war-dro 27.
4 : Izahia, 40, 3-5.

« Ur·vouezh o krial er gouelec'h :
Kempennit hent an Aotroù.
Kompezit e wenodennoù.
5 Pep traonienn a vo leuniet,
ha pep menez ha pep krec'hienn a vo izelaet,
ar c'hildroioù a vo krennet
hag an hentoù skoasellek a vo kompezet,
6 hag e welo pep krouadur silvidigezh Doue. »

7 Lavarout a rae eta d' an engroezioù-tud a zerede evit bezañ badezet gantañ : « Gorad naered, piw en deus desket deoc'h tec'hout diouzh ar gonnar o tont ? 8 Grit eta pinijenn wirion a zougo frouezh. Ha n' it ket da lavarout ennoc'h hoc'h-unan : Hon Tad eo Abraham. Rak me lavar deoc'h e c'hell Doue, eus ar vein-mañ, sevel bugale da Abraham. 9 A-vremañ emañ ar vouc'hal ouzh gwrizioù ar gwez ; kement gwezenn eta na daol ket frouezh mat a vo troc'het ha stlapet en tan ». 10 Hag e c'houlenne an engroezioù-tud digantañ : « Petra 'ta 'zo dimp d' ober ? » 11 Respont a rae dezho : « An neb en deus diw vantell, reiñ unan d' an hini n' en deus ket ; hag an neb en deus boued, ober kemend-all ». 12 Publikaned ivez a zeuas evit bezañ badezet ; hag int da lavarout dezhañ : « Mestr, petra 'zo dimp d' ober ? » 13 Hag e respontas dezho : « Na c'houlennit netra en tu all d' ar pezh a zo divizet deoc'h ». 14 Soudarded ivez a c'houlenne digantañ : « Ha ni, petra 'zo dimp d' ober ? » Hag e lavaras dezho : « Na wallgasit den ebet, na ziskuilhit den ebet e gaou, ha tremenit gant ho kopr ».

15 Evel m' edo ar bobl war c'hed, ha m' en em c'houlenne an holl en o c'halonoù diwar-benn Yann hag-eñ ne vefe ket ar C'hrist, 16 e roas Yann e respont en ur ziskleriañ d' an holl : « Me ho padez gant dour, met dont a ra unan galloudusoc'h egedon, ha ned on ket dellezek da ziskoulmañ korreenn e sandalennoù. Eñ ho padezo er Spered Santel hag en tan. 17 En e zorn emañ ar bal-wenterez da beurnaetaat e leuriad, ha da serriñ ar gwinizh en e solier ; ar pell avat, o deviñ a raio en un tan na varv ket ». 18 Gant an holl brezegennoù-se hag e-leizh a re all e tegemenne d' ar bobl ar c'heloù mat.

19 Met Herodez an tetrark, hag a oa tamallet gant Yann en abeg da Herodiaz, gwreg e vreur, hag en abeg d' an

holl zrougoberoù graet gantañ, 20 a lakaas an torfed-mañ war benn an holl re all : serriñ a reas Yann er prizon.

Badeziant Jezuz. Mzh. **3,** 13-17 ; Mk. **1,** 9-11 ; Yn. 1, 31-34.

21 Neuze pa oa bet badezet an holl bobl, e-pad ma oa badezet Jezuz ivez, ha ma oa o pediñ, e tigoras an neñv, 22 hag e tiskennas ar Spered Santel warnañ, dindan stumm ur c'horf, evel ur goulm, hag e teuas ur vouezh eus an neñv : « Te eo va Mab muiañ-karet ; ennout em eus lakaet va levenez ! »

Lignez Jezuz.

23 Jezuz, pa stagas da brezeg, a oa war-dro tregont vloaz, ha mab e oa, war a greded, da Yozef, mab Heli, 24 mab Mazat, mab Levi, mab Melc'hi, mab Yanne, mab Yozef, 25 mab Mataziaz, mab Amos, mab Nahoum, mab Esli, mab Nagae, 26 mab Maaz, mab Mataziaz, mab Semein, mab Yosec'h, mab Yoda, 27 mab Yoanan, mab Resa, mab Zorobabel, mab Salaziel, mab Neri, 28 mab Melc'hi, mab Addi, mab Kosam, mab Elmadam, mab Er, 29 mab Jezuz, mab Eliezer, mab Yorim, mab Mazat, mab Levi, 30 mab Simeon, mab Youda, mab Yozef, mab Yonam, mab Eliakim, 31 mab Melea, mab Menna, mab Mataza, mab Nazam, mab David, 32 mab Yese, mab Yobed, mab Booz, mab Sala, mab Naason, 33 mab Aminadab, mab Admin, mab Arni, mab Esrom, mab Farez, mab Youda, 34 mab Yakob, mab Izaak, mab Abraham, mab Tara, mab Nac'hor, 35 mab Serouk, mab Ragav, mab Faleg, mab Eber, mab Sala, 36 mab Kainam, mab Arfaksad, mab Sem, mab Noe, mab Lamec'h, 37 mab Mazousala, mab Enoc'h, mab Yared, mab Maleleel, mab Kainam, 38 mab Enoz, mab Sez, mab Adam, mab Doue.

Jezuz temptet er gouelec'h. Mzh. **4,** 1-11 ; Mk. **1,** 12-13 ; **4,** 4.

4. 1 Jezuz, leun eus ar Spered Santel, a zistroas eus ar Yordan, hag a voe renet gant ar Spered d' ar gouelec'h ; 2 eno, e-pad daou-ugent devezh, e voe temptet gant an diaoul. Ne zebras tamm ebet e-doug an deizioù-se, ha pa voent echu, en devoe naon. 3 Hag an diaoul a lavaras

20 : Sellout ouzh Mazhev 14, 1-12, Mark 6, 14-29.

dezhañ : « Mar dout Mab Doue, lavar d' ar maen-mañ donet da vezañ bara ». 4 Met Jezuz a respontas dezhañ : « Skrivet eo : N' eo ket diwar vara nemetken e vevo an den ».

5 An diaoul neuze a gasas anezhañ war an uhel, a ziskouezas dezhañ en ur predig-amzer, holl rouantelezhioù an douar, 6 hag a lavaras dezhañ : « Dit e roin an holl c'halloudse ha gloar rouantelezhioù an douar, rak etre va daouarn ez eo bet lakaet, hag he reiñ a ran da neb a fell din ; 7 te eta, ma stouez dirazon, e vo dit-te holl ». 8 Met Jezuz a respontas dezhañ : « Skrivet eo : An Aotroù, da Zoue, a azeuli, ha dezhañ hepken e renti da zoujañs ».

9 E gas a reas neuze da Jeruzalem, hag e lakaat war lein an Templ. Hag e lavaras dezhañ : « Mar d-out Mab Doue, en em daol ac'hann d' an traoñ. 10 Rak skrivet eo : Gourc'hemenn a raio evidout d' e Aelez evit maz tiwallint, 11 ha c'hoazh : Da zougen a raint en o daouarn, gant aon na stokfes da droad ouzh ur maen ». 12 Met Jezuz a respontas dezhañ : « Lavaret eo : Ne dempti ket an Aotroù, da Zoue ». 13 Hag o vezañ implijet pep stumm-temptadur, ez eas an diaoul dioutañ betek un degouezh mat.

Jezuz a stag da brezeg.

14 Distreiñ a reas Jezuz da C'halilea, dindan nerzh ar Spered, hag ar vrud anezhañ a redas dre an holl vro tro-zro. 15 Kelenn a rae en o sinagogennoù, ha meulet e veze gant an holl.

Jezuz e Nazared. Mazh. **13,** 53-58 ; Mk. **4,** 1-6.

16 Dont a reas da Nazared e-lec'h ma oa bet savet hag ez eas, hervez e voaz, da zeiz ar sabad, d' ar sinagogenn ; ha sevel a reas en e sav, evit ober al lennadenn. 17 Roet e voe dezhañ levr ar Profed Izahia, hag o vezañ dirollet al levr, e kavas an arroud maz eo skrivet ennañ :

18 Spered an Aotroù 'zo warnon,
rak va olevet (va sakret) en deus ;
va c'haset en deus da zegemenn

4 : Adlezenn **8,** 3.
8 : Adlezenn **6,** 13-14.
10-11 : Salm **91,** 11-12.
12 : Adlezenn **6,** 16.
14 : Sell. Mazhev **4,** 12. Mark **1,** 14-15.
18 : Izahia **61,** 1-2.

ar C'heloù Mat d' ar beorion
da embann d' ar brizonidi o dieubidigezh
ha d' an dalled o distro d' ar gweled ;
da reiñ d' ar re wasket o frankiz
19 ha da embann ur bloavezh a c'hras a-berzh Doue.
20 Adrollañ a reas al levr, en reiñ en-dro d' ar servijer, ha mont en e goazez ; ha selloù an holl er sinagogenn, a bare warnañ. 21 Neuze e stagas da lavarout dezho : « Hiziv, e teu da wir al lavar-se eus ar Skritur o deus klevet ho tiwskouarn ».

22 Hag an holl a roe testeni dezhañ, hag a oa souezhet gant ar c'homzoù kaer a zeue eus e c'henoù. Ma lavarent : « Daoust ha n' eo ket hennezh mab Yozef ? » 23 Hag eñ da respont dezho : « Hep mar ebet, e lavarfot din ar c'hrennlavar-mañ : Medisin, en em yac'ha da-unan. An traoù ken bras hon eus klevet ac'h eus graet evit Kafarnaoum, o gra amañ ivez ez pro ». 24 Hag e lavaras c'hoazh : « E gwirionez, me lavar deoc'h, profed ebet ne vez degemeret mat en e vro. 25 A dra sur, me lavar deoc'h, e oa kalz a intañvezed en Israel, en amzer Elia, pa voe serret an oabl e-pad tri bloaz ha c'hwec'h miz, en doare ma c'hoarvezas ur gernez vras dre ar vro a-bezh ; 26 ha koulskoude da gaout hini anezho ne voe kaset Elia, nemet da gaout un intañvez eus Sarepta, e Bro-Sidon. 27 Ha kalz a dud lovr a oa ivez en Israel, da vare ar profed Elizea, ha koulskoude hini anezho ne voe glanaet nemet Naaman ar Siriad ». 28 Leun a fulor e oant holl er sinagogenn o klevout kement-se. 29 Hag int o sevel d' e vountañ er-maez eus Kêr, ha d' e gas betek un tarroz eus ar menez ma oa savet o c'hêr warnañ, evit e stlepel d' an traoñ. 30 Eñ avat, o tremen dre o c'hreiz, a yeas kuit.

Jezuz o prezeg hag o pareañ tud e Kafarnaoum. Mzh. **7,** 28-29 ; **8,** 14-17 ; Mk. **1,** 21-39.

31 Diskenn a reas neuze da Gafarnaoum, kêr eus Galilea ; ha kelenn a rae an dud d' an deizioù-sabad. 32 Souezhet bras e oant gant e gelennadurezh, rak gant beli e komze outo. 33 Bez' e oa er sinagogenn, un den hag a oa ennañ spered un diaoul hudur. En em lakaat a reas da youc'hal gant ur vouezh kreñv : 34 « A ! petra a glaskez ouzhimp-ni,

31 : Bet eo Jezuz dija o prezeg e Kafarnaoum, evel m' en diskouez Sant Yann **2,** 12, ha Lukaz e-unan **4,** 23. Met diskenn a ra di bremañ d' ober eus Kafarnaoum kreizenn e brezegerezh e Galilea.

Jezuz a Nazared ? Ha deuet out d' hon distrujañ ? Gouzout a ouzon piw out-te : Sant Doue ». 35 Jezuz en gourdrouzas o lavarout : « Tav, ha kae er-maez eus an den-se ». An diaoul neuze ouzh en strinkañ d' an douar e-kreiz an dud, a yeas er-maez eus an den hep ober droug ebet dezhañ. 36 Ma kouezhas sebez warno holl, hag e lavarent an eil d'egile : « Petra eo se ? ma c'hourc'hemenn gant galloud ha nerzh d' ar speredoù hudur hag ez eont er-maez ! » 37 Hag ar vrud anezhañ en em skigne e pep lec'h dre ar vro.

38 Jezuz o sevel hag o kuitaat ar sinagogenn a antreas e ti Simon. Mamm-gaer Simon a oa dalc'het gant un derzhienn vras ; hag e bediñ a rejod eviti. 39 Hag eñ oc'h en em zerc'hel a-us dezhi, a c'hourc'hemennas d' an derzhienn, hag ez eas an derzhienn diouti. Kerkent e savas hag en em lakaas d' o servijañ.

40 Da vare kuzh-heol, an holl dud o devoa klañvourion dalc'het gant kleñved pe gleñved, o degasas dezhañ ; hag eñ en ur astenn e zorn war bep hini a baree anezho. 41 Drouksperedoù ivez a yae er-maez eus kalz, en ur grial hag en ur lavarout : « Te eo Mab Doue ». Eñ avat, o gourdrouze ha n' o leze ket da gomz, rak gouzout a raent e oa eñ ar C'hrist.

42 Pa voe deuet an deiz, e teuas er-maez hag ez eas d' ul lec'h distro. An engroezioù-tud hag a oa ouzh e glask a zeuas neuze betek ennañ ; ha derc'hel a raent warnañ evit ma ned aje ket diouto. 43 Met eñ a lavaras dezho : « D' ar c'hêrioù all ivez e tlean degemenn keloù mat Rouantelezh Doue, rak evit se on bet kaset ». 44 Hag e veze o prezeg e sinagogennoù Galilea.

Pesketaerezh burzhudus. Mzh. **4,** 18-22 ; Mk. **1,** 16-20.

5. 1 Un deiz m' edo ar bobl ouzh en gwaskañ a-dost evit klevout komz Doue edo eñ war ribl lenn C'henezared ; 2 hag e welas diw vag ouzh an aod ; ar besketaerion a oa diskennet diwarno hag e oant o walc'hiñ o rouedoù. 3 Pignat a eure en unan eus ar bagoù, hini Simon, ha goulenn digantañ pellaat un tammig diouzh an douar. Hag o vezañ aet en e goazez, e kelenne ar bobl eus ar vag. 4 P' en devoe echuet da gomz e lavaras da Simon : « Kae d' an donvor, ha laoskit ho rouedoù e-barzh evit pesketa ». 5 Ha Simon da respont dezhañ : « Mestr, a-hed an noz hon eus poaniet, ha mann n' hon eus paket ; diwar da

lavar avat, e laoskin ar rouedoù e-barzh ». 6 Ober a rejont hag e klozjont un niver bras a besked, ma roge o rouedoù. 7 Sin a rejont neuze d' o c'hevelerion hag a oa en eil bag, da zonet d' o sikour ; donet a rejont hag e leugnjont an diw vag, ken na ziskennent en dour. 8 O welout se, e kouezhas Simon Pêr ouzh daoulin Jezuz en ur lavarout : « Kae diouzhin, Aotroù, rak ur pec'her ez on-me ! » 9 Rak ar sebez a oa kroget ennañ hag en holl dud a oa gantañ, en abeg d' an taol-pesketaerezh o devoa graet. 10 Heñvel e oa gant Jakez ha Yann, mibion Zebedea, hag a oa kevelerion Simon. Jezuz avat, a lavaras da Simon : « N' a ket da spontañ ! Hiviziken ez eo tud a baki ». 11 Sachañ a rejont ar bagoù d' an douar hag o tilezel pep tra ez ejont d' e heul.

Un den lovr pareet. Mzh. **8,** 1-4 ; Mk. **1,** 40-45.

12 Un drovezh m' edo en ur gêr bennak, setu eno un den goloet a lorgnez. Hag o welout Jezuz e soublas war e c'henoù dirazañ hag e reas ar bedenn-mañ dezhañ : « Aotroù, mar fell dit, e c'hellez va glanaat ». 13 Jezuz a astennas e zorn hag a stokas outañ en ur lavarout : « Me a fell din, bez glanaet ». Ha raktal ez eas al lorgnez dioutañ. 14 Met Jezuz a zifennas outañ en lavarout da zen : « Hogen, kae, emezañ, d' en em ziskouez d' ar beleg, ha kinnig evit da c'hlanidigezh, ar pezh en deus gourc'hemennet Moizez, ma vo kement-se da desteni dezho ».

15 Mui-ouzh-mui e save kaoz diwar e benn, hag e terede engroezioù niverus d' e glevout ha da vezañ pareet eus o c'hleñvedoù. 16 Eñ avat, en em denne d' al lec'hioù distro hag a veze o pediñ.

Un den seizet pareet. Mzh. **9,** 1-8 ; Mk. **2,** 1-12.

17 Un deiz bennak m' edo o kelenn, ec'h en em gave azezet eno Farizianed ha Doktored eus al Lezenn hag a oa deuet eus pep bourc'h a C'halilea hag a Judea hag eus Jeruzalem ; ha galloud an Aotroù a oa gantañ da bareañ. 18 Ha setu paotred o tougen war ur gwele un den hag a oa seizet, hag e klaskent e zegas e-barzh an ti evit e lakaat dirazañ. 19 Pa ne gavent tu ebet d' e zegas

10 : Da Simon e ra Jezuz promesaoù ar pesketaerezh, daoust ma vo an Ebestel all o kenlabourat gantañ : Pêr an hini a vo mestr-sturier an Iliz a zo ar vag ar skeudenn anezhi.

e-barzh, en abeg d' an engroez, e pignjont war an doenn, hag a-dreuz an teol e tiskennjont anezhañ gant e weleig e-kreiz an dud dirak Jezuz. 20 O welout o feiz e lavaras : « Va faotr, distaolet eo dit da bec'hedoù ». 21 Neuze e krogas ar Skribed hag ar Farizianed d' en em soñjal ha da lavarout : « Piw eo hemañ hag a lavar komzoù disakr ? Piw a c'hell disteurel ar pec'hedoù, nemet Doue hepken ? » 22 Met Jezuz oc'h anavezout o soñjoù a respontas dezho : « Perak e soñjit evel-se en ho kalonoù ? 23 Petra eo an aesañ, pe lavarout : Distaolet eo dit da bec'hedoù ; pe lavarout : Sav ha kerzh ? 24 Ac'hanta ! evit ma ouezfot en deus Mab an Den war an douar, galloud da zisteurel ar pec'hedoù : Me lavar dit, emezañ d' an den seizet, sav, kemer da weleig, ha distro d' ar gêr ». 25 War an taol eñ da sevel dirak o daoulagad, da gemerout ar pezh ma oa gourvezet warnañ, ha da vont d' ar gêr en ur veuliñ Doue. 26 Saouzan neuze a grogas enno holl, ha meuliñ a raent Doue ; leun a spont ma oant e lavarent : « Traoù espar hon eus gwelet hizio ! ».

Galvidigezh Levi. Tabut war ar yun. Mzh. **9,** 9-17 ; Mk. **2,** 13-22.

27 Goude-se ez eas er-maez, hag e paras e selloù war ur publikan, e ano Levi, azezet e burev ar maltouterezh, hag e lavaras dezhañ : « Deus d' am heul ». 28 Hag hemañ o tilezel pep tra, a savas evit mont d' e heul. 29 Ur pred bras a reas Levi evitañ en e di. Hag un niver bras a druajerion hag a dud all a oa ouzh taol ganto. 30 Grozmolat a rae ar Farizianed hag o Skribed o lavarout d' e ziskibion : « Perak e tebrit hag ec'h evit gant ar bublikaned hag ar bec'herion ? » 31 Met Jezuz o respont a lavaras dezho : « N' eo ket ar re yac'h o deus ezhomm eus ar medisin, met ar re glañv. 32 N' on ket deuet da c'hervel an dud reizh, met ar bec'herion d' ar binijenn ».

33 Int avat a respontas dezhañ : « Diskibion Yann a yun alies, ha pedennoù a reont ; en hevelep doare ivez diskibion ar Farizianed ; da re-te avat, a ev hag a zebr ». 34 Jezuz a respontas dezho : « Daoust hag e c'hellit lakaat ar baotred-a-enor da yuniñ e-pad m' emañ an den nevez ganto ? 35 Donet a ray deizioù ma vo bet dilamet an den nevez diganto ; en deizioù-se neuze e yunint ». 36 Hag e lavaras dezho c'hoazh un hañvaladur : « Den ebet ne rog ur peñsel diwar ur vantell nevez d' e lakaat war ur vantell

gozh, pe neuze en devo roget e vantell nevez, hep na vefe ar peñsel nevez-se o toniañ gant ar vantell gozh. 37 Na den ebet kennebeud-all ne laka gwin nevez e seier-lêr kozh, pe neuze e tarzho gant ar gwin nevez ar seier kozh : ar gwin a vo skuilhet hag ar seier kollet. 38 Hogen ar gwin nevez eo e seier-lêr nevez e tleer e lakaat. 39 Na den ebet p' emañ oc'h evañ gwin kozh ne fell dezhañ hini nevez, rak lavarout a ra : An hini kozh a zo gwell ».

Pennoù-ed diframmet un deiz-sabad. Mzh. **12,** 1-8 ; Mk. **2,** 23-28.

6. 1 Un deiz-sabad ma kerzhe Jezuz a-dreuz trevadoù-ed, e ziskibion a ziframme pennoù-ed hag o debre goude o freuzhañ etre o daouarn. 2 Hiniennoù eus ar Farizianed a lavare : « Perak e rit ar pezh n' eo ket aotreet ober d' ar sabad ? » 3 Respont a reas Jezuz dezho : « Nag an dra-se n'hoc'h eus ket lennet, petra a reas David pa c'hoarvezas dezhañ kaout naon, eñ hag e gompagnuned ? 4 penaos ez eas e ti Doue, hag o kemer baraennoù ar C'hinnig, e tebras hag e roas diouto d' ar re a oa gantañ, ar baraennoù-se ha ned eo aotreet da zen o debriñ, nemet d' ar veleion hepmuiken ». 5 Hag e lavaras dezho : « Mestr eo Mab an Den war ar Sabad ».

Un den disec'het e zorn hag ar Sabad. Mzh. **12,** 9-14 ; Mk. **3,** 1-6.

6 Un deiz Sabad all, ez eas e-barzh ar sinagogenn, hag en em lakaas da gelenn. Bez' e oa eno un den disec'het e zorn dehoù. 7 Sellout a rae gant evezh outañ ar Skribed hag ar Farizianed da welout ha da zeiz ar Sabad e rafe ur bareidigezh, dezho da gaout abeg d' e damall. 8 Eñ avat, a anaveze o soñjoù ; ha neuze e lavaras d' an den disec'het e zorn : « Sav ha deus amañ er c'hreiz ». Sevel a reas ha chom aze en e sav. 9 Ha Jezuz da lavarout dezho : « En goulenn a ran ouzhoc'h : daoust hag aotre a zo da zeiz ar Sabad, da ober vad pe da ober droug, da saveteiñ buhez un den pe d' e lezel da vervel ? » 10 Tremen a reas neuze e selloù warno holl, hag e lavaras d' an den :

39 : Ar Farizianed o selaou Jezuz, ne fell ket dezho kaout gwin nevez an Aviel. Gwelloc'h ganto gwin kozh al Lezenn. Hor Salver kennebeud-all n'hell ket lakaat kelennadurezh nerzhus an Aviel e seier kozh al Lezenn.

« Astenn da zorn ». En ober a reas, ha setu yac'h e zorn en-dro. 11 Int avat a yeas ur c'horfad-droug enno ; hag e klaskent kenetrezo petra c'hellfent ober da Jezuz.

Dilenn an Daouzeg. Mzh. **10,** 1-4 ; Mk. **3,** 13-19 ; Oberoù **1,** 13.

12 En deizioù-se en em dennas Jezuz war ar menez da bediñ, hag e tremenas an noz penn-da-benn o pediñ Doue. 13 Ha pa c'houlaouas an deiz, e c'halvas e ziskibion hag e tibabas daouzek anezho a anvas Ebestel : 14 Simon, a reas ivez Pêr anezhañ, Andrev e vreur, Jakez, Yann, Filip, Bartolome, 15 Mazhev, Tomaz, Jakez, mab Alfe, Simon lesanvet ar Gredus, 16 Jud, breur Jakez, ha Judaz Iskariot, an hini a zeuas da vezañ trubard.

An engroezioù-tud en-dro da Jezuz. Mzh. **4,** 23 ; **5,** 1 ; Mk. **3,** 7-12.

17 Ha diskennet ganto, e chomas a-sav en ul lec'h kompez. Ha sed eno un niver bras eus e ziskibion, hag un engroez stank a dud eus Judea a-bezh hag eus Jeruzalem, hag eus arvor Tir ha Sidon, 18 a oa deuet d' e glevout ha da vezañ pareet eus o c'hleñvedoù. Ar re gwasket gant speredoù hudur a veze yac'haet ivez. 19 Hag an holl bobl a glaske stekiñ outañ, rak un nerzh a zeue dioutañ hag o faree holl.

Gwenvidigezhioù ha mallozhioù. Mzh. **5,** 2-4 ; **6,** 11-12.

20 Eñ neuze o sevel e zaoulagad war e ziskibion a lavaras : « Evurus oc'h, c'hwi, ar beorion, rak deoc'h ez eo Rouantelezh Doue. 21 Evurus oc'h, c'hwi ar re o deus naon bremañ, rak ho kwalc'h ho po. Evurus oc'h c'hwi ar re a ouel bremañ, rak c'hoarzhin a refot. 22 Evurus e vefot pa vefot kasaet gant an dud, ha pa vefot forbannet, dismegañset, pa vo distaolet hoc'h ano, evel ur vezh, abalamour da Vab an Den. 23 Bezit laouen, en deiz-se, ha tridit gant al levenez, rak setu ma vo bras ho kopr en Neñv. E giz-se ivez e rae o zadoù d' an diouganerion. 24 Gwa c'hwi avat, ar binvidion, dre m' hoc'h eus ho frealzidigezh. 25 Gwa c'hwi ar re o deus o gwalc'h bremañ, rak e kañv hag e gouelvan e vefot ! 26 Gwa c'hwi, pa vo

16 : Jud, breur Jakez, eo an hini anvet ivez Tade.

komzet brav diwar ho penn gant an holl dud, rak e giz-se ivez e rae o zadoù d' ar falsprofeded.

Karantez ha truez ouzh an enebourion. Mzh. **5,** 38-42, 46-48.

27 « Met deoc'h-c'hwi hag am selaou, e lavaran : Karit hoc'h enebourion, grit vad d' ar re ho kasa. 28 Bennigit ar re ho millig ; pedit evit ar re a zroukkomz diwar ho penn. 29 D' an hini a sko ganit war ur jod, kinnig c'hoazh eben ; hag ouzh an hini a lam da vantell diganit, na nac'h ket da doneg kennebeud-all. 30 Ro d' an neb a c'houlenn diganit, ha digant an hini a laero da draoù na c'houlenn ket en-dro. 31 Evel ma karit e rafe deoc'h an dud, evel-se ivez grit dezho. 32 Mar karit ar re ho kar, peseurt trugarez a zo dleet deoc'h ? rak ar bec'herion ivez a gar ar re a gar anezho. 33 Ha mar grit vad d' ar re a ra vad deoc'h-c'hwi, peseurt trugarez a zo dleet deoc'h ? Ar bec'herion ivez a ra kemend-all. 34 Ha mar prestit arc'hant d' ar re hoc'h eus esper da resev diganto, peseurt trugarez a zo dleet deoc'h ? Ar bec'herion ivez a brest d' ar bec'herion, evit resev en-dro kemend-all. 35 C'hwi avat, karit hoc'h enebourion ; grit vad ha prestit arc'hant hep esperiñ mann en-dro. Neuze e vo bras ho kopr hag e vefot mibion d' an Uhelañ, rak eñ a zo madelezhus zoken e-keñver ar re dianaoudek hag ar re fall. 36 Bezit trugarezus evel m' eo ho Tad trugarezus. 37 Na varnit ket ha ne vefot ket barnet ; na gondaonit ket ha ne vefot ket kondaonet ; pardonit hag e vefot pardonet. 38 Roit hag e vo roet deoc'h : ur muzuliad kaer, stardet, hejet-dihejet, ha leun dreist ar barr, a vo diskennet deoc'h en ho parlenn. Diouzh ar muzul a vuzuilhfot gantañ e vo muzuliet deoc'h d' ho tro ».

Mestr ha diskibl.

39 Lavarout a reas ivez dezho ur barabolenn : « Daoust hag e c'hell un den dall heñchañ un den dall ? Daoust ha ne gouezhint ket o-daou en ur poull bennak ? 40 N' emañ ket an diskibl a-us d' e vestr, hogen pep diskibl peurstummet a vo evel e vestr. 41 Perak e taolez evezh ouzh ar blouzenn a zo e lagad da vreur, hag an treust a zo ez lagad-te, ne welez ket anezhañ ? 42 Penaos e c'hellez lavarout d' az preur : Breur, va lez da zilemel ar blouzenn a zo ez lagad, ha te o chom hep gwelout an treust a zo ez hini ? Pilpouz,

dilam da gentañ an treust a zo ez lagad, ha neuze e weli sklaer da zilemel ar blouzenn a zo e lagad da vreur.

Ar wezenn vat hag ar wezenn fall.

43 « N' eus ket a wezenn vat oc'h ober frouezh fall, na kennebeut a wezenn fall oc'h ober frouezh mat. 44 Rak diouzh he frouezh e vez anavezet pep gwezenn ; n' eo ket diwar ar spern e vez dastumet figez, na diwar an drez e vez mendemiet rezin. 45 An den mat a denn ar mad eus teñzor mat e galon, hag an den drouk a denno an droug eus e zrougiezh. Rak diouzh ar pezh a leugn ar galon e komz ar genou.

Ober diouzh an aviel eo ar pezh a zo ret. Mzh. **7,** 21, 24-27.

46 « Perak am galvit-hu : Aotroù, Aotroù, ha ne rit ket ar pezh a lavaran ? 47 An neb a zeu davedon hag a selaou va c'homzoù hag a ra diouto, ez an da ziskouez deoc'h ouzh piw ez eo heñvel. 48 Heñvel eo ouzh un den o sevel un ti, hag en deus kleuzet ha toullet-don ha lakaet an diazez war ar roc'h. Deuet eo an doureier bras ; en em daolet ar froud-dour ouzh an ti-se, met n' en deus ket gallet en fiñval, gant ar mat ma oa bet savet. 49 An hini avat a selaou ha ne ra ket diouzh se, a zo heñvel ouzh un den hag en deus savet un ti war an douar, hep diazez ebet. Outañ eo 'n em daolet ar froud-dour, ha kerkent ez eo kouezhet en e boull, ha bras eo bet dismantr an ti-se ».

Pare mevel kantener Kafarnaoum. Mzh. **8,** 5-13.

7. 1 P' en devoe peurlavaret an holl gomzoù-se ouzh diwskouarn ar bobl, e tistroas Jezuz da Gafarnaoum. 2 Hogen ur c'hantener a oa klañv e servijer ha tost da vervel ; hag en karout a rae kenañ. 3 O vezañ klevet komz diwar-benn Jezuz, e kasas d' e gaout un nebeut henaourion eus ar Yuzevion, da c'houlenn digantañ dont da saveteiñ e vevel. 4 Ar re-mañ degouezhet gant Jezuz en aspede start, en ur lavarout dezhañ : « Dellezek eo e rafes kement-se evitañ, 5 rak karout a ra hor broad : eñ eo en deus savet dimp ar sinagogenn ». 6 Jezuz eta a yeas ganto. N' edo ken pell diouzh an ti, pa gasas ar c'hantener un nebeut mignoned da lavarout dezhañ : « Aotroù, arabat dit en em

ziaezañ, rak n' on ket din e teufes dindan va zoenn. 7 Setú perak n' em eus ket kredet mont va-unan betek ennout. Met lavar ur ger ha pareet e vo va mevel. 8 Rak me ivez va-unan, daoust maz on dindan c'halloud un all, am eus soudarded dindanon, ha pa lavaran da unan : Kae ! ez a ; ha d' unan all : Deus ! e teu ; ha d' am mevel : Gra kement-mañ ! e ra ». 9 O vezañ klevet ar c'homzoù-se, e voe Jezuz estlammet gantañ ; hag o treiñ ouzh ar bobl a oa ouzh e heul, e lavaras : « Me lavar deoc'h, zoken en Israel, n' em eus kavet ken bras feiz ». 10 Pa zistroas ar gannaded d' an ti, e kavjont ar mevel yac'h.

Dasorc'h mab intañvez Naim.

11 Hag e c'hoarvezas da c'houde, maz eas Jezuz d' ur gêr anvet Naim ; ha gantañ e oa oc'h ober hent, e ziskibion hag ur bobl a dud. 12 Evel ma tostae ouzh dor ar gêr-se, setu ma oa kaset d' ar bez un den maro, mab pennhêr e vamm, hag intañvez e oa houmañ. Hag ur bern tud eus kêr a oa ganti. 13 An Aotroù ouzh he gwelout a voe teneraet e galon outi, hag a lavaras dezhi : « Na ouel ket ! » 14 Tostaat a reas ha stekiñ ouzh an arched : an dougerion a chomas a-sav. Ha neuze e lavaras : « Den yaouank, me lavar dit, sav ! » 15 Hag an den maro da sevel en e goazez ha da stagañ da gomz. Ha Jezuz a roas anezhañ en-dro d' e vamm. 16 Aon a grogas en holl dud-se ha rentañ a raent gloar da Zoue en ur lavarout : « Ur profed bras a zo savet en hon touez, deuet eo Doue da welout e bobl ». 17 Hag ar vrud-se diwar-benn Jezuz en em skignas dre Judea a-bezh, ha dre an holl vro tro-war-dro.

Ar gannaded a-berzh Yann. Mzh. 11, 2-6.

18 Degemennet e voe da Yann gant e ziskibion an holl draoù-se. Ha Yann o vezañ galvet daou anezho 19 o c'hasas da gaout an Aotroù, da c'houlenn digantañ : « Ha te eo an hini a dle donet, pe un all hon eus da c'hortoz ? » 20 En em gavet en e gichen, e lavaras ar wazed-se dezhañ : « Yann Vadezour en deus hor c'haset davedout da c'houlenn : Ha te eo an hini a dle donet, pe un all hon eus da c'hortoz ? » 21 D' an ampoent e pareas Jezuz kalz a

14 : Hervez kustum ar broioù-se, e touged an den maro war ur c'hravazh, ha n' eo ket klozet en un arched. Ar ger implijet gant an Avielour a zo « arched » koulskoude.

dud diouzh o c'hleñvedoù, o nammoù, hag o drouksperedoù, ha da galz a dud dall e taskoras gras ar gweled. 22 Ma respontas eta dezho : « It da zegemenn da Yann ar pezh hoc'h eus gwelet ha klevet : an dalled a wel, ar re gamm a gerzh, ar re lovr a zo glanaet, ar re vouzar a glev, ar re varo a adsav da vev, hag ar beorion a zo prezeget dezho ar c'heloù mat. 23 Hag evurus an neb ne vin ket un droukskoilh evitañ ! »

Yann meulet gant Jezuz. Mzh. **11,** 7-19.

24 Hag aet kannaded Yann dioutañ, ec'h en em lakaas Jezuz da lavarout d' ar bobl diwar-benn Yann : « Da welout petra oc'h aet d' ar gouelec'h ? Ur gorzenn brallet gant an avel ? 25 Met petra oc'h aet da welout ? Un den gwisket gant dilhad flour ? Hogen ar re a wisk dilhad lorc'hus hag a vev er blijadurezh a vez kavet e palezioù ar rouaned. 26 Met petra oc'h aet da welout ? Un profed ? Ya ! me lavar deoc'h, ha muioc'h eget un profed. 27 Hennezh eo an hini a zo bet skrivet diwar e benn : Setu ma kasan va c'hannad dirazout, evit ma kempenno an hent evidout. 28 Me lavar deoc'h, e-touez bugale ar gwragez, evit brasoc'h eget Yann, n' eus den ebet. Ha padal, an disterañ e rouantelezh Doue a zo brasoc'h egetañ. 29 An holl bobl o vezañ klevet anezhañ, hag ar bublikaned o-unan, o deus rentet justis da Zoue, dre resev badeziant Yann. 30 Ar Farizianed avat, hag al lezennourion o deus kaset da netra mennad Doue diwar o fenn, o chom hep resev e vadeziant. 31 Ouzh piw eta keñveriañ tud ar remziad-mañ ? Ouzh piw ez int heñvel ? 32 Heñvel ez int ouzh paotredigoù azezet war ar blasenn hag oc'h hopal an eil re d' ar re all : Fleütet hon eus deoc'h ha n' hoc'h eus ket dañset — klemmganet hon eus deoc'h ha n' hoc'h eus ket leñvet. 33 Rak deut eo Yann Vadezour : ne zebr ket bara, ne ev ket gwin, hag e lavarit : Un diaoul 'zo ennañ. 34 Deuet eo Mab an Den o tebriñ, oc'h evañ, hag e lavarit : Setu ur gwall-debrer hag ul lonker gwin, mignon d' ar bublikaned ha d' ar bec'herion. 35 Ar Furnez avat, a zo bet rentet justis dezhi gant he bugale ».

27 : Malakia 3, 1. **Kannad,** an destenn a implij ar ger : ael.
35 : Bugale ar Furnez ne chomont ket da dabutal evel ar vugale war ar blasenn. Ober a reont pinijenn gant Yann Vadezour evit kaout levenez gant ar C'hrist : setu ar pezh a ra ar bec'herez (36-50).

Jezuz hag ar bec'herez keuzidik.

36 Unan eus ar Farizianed en pedas da zebriñ gantañ. Antreet e ti ar Farizian en em lakaas ouzh taol. 37 Ha sed ur vaouez, ur bec'herez eus kêr, pa 'z anavezas edo Jezuz ouzh taol e ti ar Farizian a gemeras ul lestr alabastr leun a c'hwez-vat ; 38 hag oc'h en em lakaat a-dreñv, e-harz e dreid, en ur ouelañ, e krogas da c'hlebiañ e dreid gant he daeroù, hag e sec'he anezho gant he blev ; ha pokat a rae d' e dreid ha skuilhañ warno an eoul a c'hwez-vat. 39 O welout kement-se, ar Farizian hag en devoa en pedet, a lavare ennañ e-unan : « Hemañ ma vefe un diouganer, ec'h oufe piw ha petra eo ar vaouez-se a stok outañ : ur bec'herez ! » 40 Met Jezuz o respont a lavaras dezhañ : « Simon, un dra am eus da lavarout dit ». — « Lavar, Mestr ! » emezañ. 41 « Bez' e oa ur prestour hag en devoa daou zleour : unan anezho a zlee dezhañ pemp kant diner hag egile hanter-kant. 42 Pa n' o devoa ket peadra da zaskoriñ dezhañ e roas dezho o-daou diskarg eus o dle. Pehini anezho eta en karo ar muiañ ? » 43 Simon a respontas : « Me a gav din ez eo an hini a zo bet distaolet ar muiañ dezhañ ». — « Barnet mat ac'h eus », eme Jezuz dezhañ. 44 Hag o treiñ war-zu ar vaouez, e lavaras da Simon : « Gwelout a rez ar vaouez-mañ ? Antreet on ez ti, met dour ebet n' ac'h eus skuilhet din war va zreid. Hi avat gant he daeroù he deus glebiet va zreid, ha gant he blev he deus o sec'het. 45 Pok ebet n' ac'h eus roet din, hi avat abaoe ma 'z on antreet, n' eo ket paouezet a bokat d' am zreid. 46 Eoul ebet n' ac'h eus skuilhet war va fenn, hi avat eo louzoù c'hwez-vat he deus skuilhet war va zreid. 47 Setu perak, me lavar dit, eo distaolet dezhi he fec'hedoù, he fec'hedoù niverus, o vezañ m' he deus karet kalz. Hogen an hini a bardoner nebeut dezhañ, a gar nebeut ivez ». 48 Neuze e lavaras d' ar vaouez : « Pardonet eo da bec'hedoù ». 49 M' en em lakaas ar gouvidi da lavarout enno o-unan : « Piw eo hemañ hag a zistaol zoken ar pec'hedoù ? » 50 Met eñ a lavaras d' ar vaouez : « Da feiz he deus da salvet, kae e peoc'h ».

Gwragez santel o heuliañ Jezuz.

8. 1 Da c'houde, Jezuz a rae hent a-dreuz kêrioù ha bourc'hioù en ur brezeg hag en ur embann keloù mat Rouantelezh Doue. Gantañ e oa an Daouzeg, 2 hag un nebeut merc'hed, bet pareet diouzh speredoù-drouk ha

diouzh gwanderioù : Mari Iesanvet Madalen, hag a oa aet seizh diaoul diouti, 3 ha Yoanna, gwreg Kousa, merour Herodez, ha Suzanna, ha kalz a re all a skoazelle anezho diwar o feadra.

Parabolenn an hader. Mzh. **13,** 1-9, 18-23 ; Mk. **4,** 1-9, 13-20.

4 Evel m' en em zastume ur bobl vras a dud, ha ma tereded d' e gaout eus a bep kêr, e lavaras dre barabolenn : 5 « An hader a yeas er-maez da hadañ e had. Ha tra ma hade, un darn a gouezhas a-hed an hent ; mac'het e voent dindan an treid ha debret gant laboused an Neñv ; 6 darn all a gouezhas war ar roc'h, hag a-vec'h diwanet e tisec'hjont dre n' o devoa ket a c'hlebor ; 7 darn all a gouezhas e-mesk an drein, hag an drein o kreskiñ a-unan ganto a vougas anezho ; 8 ha darn all a gouezhas en douar mat, hag o vezañ diwanet, e taoljont frouezh kant gwech o c'hement all ». O lavarout se, e youc'he : « Ra glevo an hini en deus diwskouarn da glevout ! »

9 E ziskibion a c'houlennas outañ petra a dalveze an hañvaladur-se. 10 Eñ a respontas : « Deoc'h eo bet roet anaout misterioù Rouantelezh Doue, d' ar re all avat, dindan hañvaladurioù, ma chomint hep gwelout goude sellout, hag hep kompren goude klevout. 11 Setu eta petra a dalvez an hañvaladur : an had eo komz Doue. 12 Ar re a zo a-hed an hent eo ar re a glev, nemet e teu an diaoul goude-se hag e lam kuit ar gomz diouzh o c'halonoù, gant aon na vefent salvet o krediñ. 13 Ar re a zo war ar vein, eo ar re a glev ar gomz hag he degemer gant levenez, nemet ar re-mañ n' o deus ket gwrizioù : krediñ a reont evit ur pennad, hogen da goulz an temptadur e tec'hont. 14 Ar pezh a zo kouezhet e-mesk an drein, ar re-se eo ar re o deus klevet, met o tremen a-dreuz da brederioù, pinvidigezhioù ha plijadurezhioù ar vuhez e vezont mouget ha ne dizhont ket dougen frouezh. 15 Ar pezh avat a zo en douar mat, ar re-se eo ar re a glev ar gomz gant ur galon laouen ha mat, a vir anezhi hag a daol frouezh dre o dalc'husted.

Parabolenn al lamp. Mk. **4,** 21-25.

16 « Den ebet n' enaou ul lamp evit e guzhat dindan ul

16 : Sell. ouzh **11,** 35.

lestr pe dindan ur gwele ; hogen war ur c'hantolor e laka anezhañ, d' ar re a zeu e-barzh da welout ar goulou. 17 N' eus netra kuzhet na vo ket dizoloet ; na netra disgwel na vo ket diskuliet ha lakaet a-wel d' an holl. 18 Taolit evezh eta penaos e selaouit, rak an neb en deus e vo roet dezhañ, hag an neb n' en deus ket e vo lamet digantañ zoken ar pezh a gav dezhañ kaout en e gerz »

Kerent Jezuz hervez ar gwad hag hervez ar spered. Mzh. **12,** 46-50 ; Lk. **3,** 31-35.

19 Dont a reas e vamm hag e vreudeur d' e gaout, ha n'hellent ket mont betek ennañ en abeg d' an engroez. 20 Ma voe kemennet dezhañ : « Da vamm ha da vreudeur a zo er-maez, hag e klaskont da welout ». 21 Met eñ a respontas dezho : « Va mamm ha va breudeur, ar re-se int, ar re a selaou komz Doue hag a ra diouti ».

Ar gorventenn sioulaet. Mzh. **8,** 18, 23-27 ; Mk. **4,** 35-41.

22 Un deiz e c'hoarvezas gantañ pignat en ur vag gant e ziskibion hag e lavaras dezho : « Treizhomp war an tu all d' al Lenn ». Hag ez ejont war-zu ar maez. 23 E-pad ma treizhent, e vanas kousket. Hag e kouezhas ur barr-avel war al Lenn ; ar vag a oa karget gant an dour hag en argoll e oant. 24 Hag i da dostaat, ha d' e zihuniñ : « Mestr, Mestr, emezo, emaomp o vont da goll ». Hag eñ o tihuniñ a c'hourdrouzas d' an avel ha da drefu ar mor : sioulaat a reas hag e teuas kalmijenn. 25 Neuze e lavaras dezho : « Pelec'h emañ ho feiz ? » Spontet ha sebezet e oant hag e lavarent kenetrezo : « Piw eo hemañ pa c'hourc'hemenn d' an avelioù ha zoken d' an dour ha pa sentont outañ ? »

Den diaoulet Gerasa. Mzh. **8,** 23-34.

26 Douarañ a rejont e Bro-C'herasa a zo rag-enep da Vro-C'halilea. 27 Ha pa voe diskennet d' an douar, e teuas war arbenn dezhañ un den eus kêr a oa drouksperedet ; pell amzer a oa n' en devoa douget gwiskamant ebet, ne

21 : Diskleriañ a ra Jezuz e vo bremañ etrezañ hag an dud, hag etre an dud o-unan, ur gerentiezh nevez diazezet war ar feiz hag ar vuhez kristen.
25 : Ar vag eo skeudenn an Iliz taolet-distaolet war vor an amzer ; hogen ne vo ket kollet an Iliz daoust ma seblant Jezuz morediñ a-wechoù.

veve ket en un ti, hogen er bezioù. 28 O welout Jezuz, e krogas da leuskel kriadennoù hag o kouezhañ ouzh e dreid e lavaras gant ur vouezh kreñv : « Petra 'glaskez ouzhin, Jezuz, Mab an Doue meurbet-uhel ? Me az ped, n' am bourev ket ». 29 Rak Jezuz a c'hourc'hemenne d' ar spered hudur mont er-maez eus an den-se. Meur a wech e oa bet taget gant ar spered-se, ha daoust ma veze ereet gant chadennoù ha dalc'het gant hualoù, e torre e ereoù, hag an diaoul a gase anezhañ d' ar gouelec'hioù. 30 Jezuz a c'houlennas outañ : « Peseurt ano ac'h eus-te ? » Hag e respontas : « Armead », rak aet e oa ennañ kalz a speredoù drouk. 31 Hag e aspediñ a raent evit na c'hourc'hemennje ket dezho distreiñ d' an islonk. 32 Hag eno e oa ur bagad bras a voc'h o peuriñ war ar menez. E aspediñ a rejont evit maz aotreje dezho mont e-barzh ar re-se, hag ez aotreas dezho. 33 An droukspered où o vont er-maez eus an den da antren e-barzh ar moc'h ; hag ar bagad d' en em strinkañ diwar an tornaod, en dour al lenn, ma voent beuzet. 34 O welout petra a oa c'hoarvezet, e tec'has ar vesaerion kuit, hag e tegemennjont ar c'heloù-se e kêr ha war ar maezioù. 35 Deredek a reas an dud da welout hag e teujont da gaout Jezuz. Kavout a rejont an den ma oa aet an diaouled er-maez anezhañ, gwisket ha gant e skiant-vat, en e goazez ouzh treid Jezuz, ha spontet e voent. 36 An testoù a zanevellas dezho penaos e oa bet pareet an den droukspered et. 37 Neuze holl dud Bro-C'herasa a c'houlennas digant Jezuz mont diouto, rak ur spont bras a oa aet enno. Pignat a eure er vag evit mont en-dro war e giz. 38 Met an den hag a oa aet an diaouled er-maez anezhañ, en pede d' e lezel da chom gantañ. Met Jezuz a guitaas dioutañ en ur lavarout dezhañ : 39 « Distro d' az ti, ha displeg kement en deus graet Doue ez keñver ». Mont a reas kuit eta en ur embann dre gêr a-bezh kement en devoa graet Jezuz en e geñver.

Ar vaouez gant an diwadañ. Merc'h Jairoz. Mzh. **9,** 18-26 ; Mk. **5,** 21-43.

40 Pa zistroas Jezuz, e voe degemeret gant ur bobl a dud, rak holl edont ouzh e c'hortoz. 41 Ha setu ma teuas un den anvet Jairoz, hag a oa e penn ar sinagogenn. Kouezhañ a reas e-harz treid Jezuz hag e bediñ da zont d' e di. 42 Rak ur verc'h pennhêrez en devoa, dezhi un daouzek vloaz bennak, hag hi war he zremenvan. P' edo

Jezuz o vont di, ar bobl a vouge anezhañ. 43 Ha neuze ur vaouez klañv gant an diwadañ abaoe daouzek vloaz, hep n'he dije gallet bezañ gwellaet gant den ebet, 44 a dostaas outañ a-ziadreñv, hag a stokas ouzh bevenn e vantell : war an taol e paouezas an diwadañ. 45 Met Jezuz da lavarout : « Piw en deus stoket ouzhin ? » Pa nac'he an holl, e respontas Pêr : « Mestr, ur bobl a dud a zo ouzh da waskañ ha da flastrañ ». 46 Hogen Jezuz a lavaras : « Unan bennak en deus stoket ouzhin, rak gouezet em eus-me e oa aet un nerzh diouzhin ». 47 Ar vaouez o welout e oa diskuilhet, a zeuas en ur grenañ d' en em deurel ouzh e dreid, ha dirak an holl dud ec'h anzavas perak he devoa stoket outañ, ha penaos e oa bet pareet war an taol. 48 Eñ avat a lavaras dezhi : « Va merc'h, da feiz he deus da salvet, kae war-raok e peoc'h ! ».

49 Edo c'hoazh o komz, pa zeuas unan bennak da gaout mestr ar sinagogenn da lavarout dezhañ : « Maro eo da verc'h, arabat diaezañ ar mestr pelloc'h ». 50 Jezuz hag en devoa klevet, a respontas dezhañ : « Na spont ket ; kred hepken, hag e vo salvet ». 51 Pa en em gavas en ti, ne lezas den ebet da vont e-barzh gantañ, nemet Pêr, Yann ha Jakez, ha tad ha mamm ar bugel. 52 An holl avat a oa o ouelañ hag oc'h ober kañv dezhi : « Na ouelit ket, eme Jezuz ; n' eo ket maro, met o kousket emañ ». 53 Goap a raent outañ o c'houzout mat e oa maro. 54 Hag eñ o vezañ kroget en he dorn a lavaras kreñv : « Va bugel, dihun ! » 55 Hag ar vuhez a addeuas enni ; sevel a reas war an taol, ha Jezuz a c'hourc'hemennas reiñ dezhi da zebriñ. 56 Sebezet e chomas he c'herent. Eñ avat a zifennas outo lavarout da zen ar pezh a oa c'hoarvezet.

Prezegerezh an ebestel. Mzh. **10,** 1, 5-15 ; **14,** 1-2 ; Mk. **6,** 7-16.

9. 1 O vezañ galvet an Daouzeg war un dro, e roas dezho galloud ha beli war an holl drouksperedoù ha galloud da bareañ ar c'hleñvedoù. 2 Hag o c'has a reas da embann Rouantelezh Doue, ha da yac'haat ar re glañv. 3 Lavarout a eure dezho : « Na gemerit netra ganeoc'h evit an hent, na bazh, na bisac'h, na bara, nag arc'hant, hag arabat deoc'h kaout pep a ziw doneg. 4 E pe di bennak

43 : E dornskridoù a-bouez e gresianeg hag er Vulgata e lenner : « hag he devoa dispignet hec'h holl beadra gant medisined ».

maz efot, chomit eno betek maz efot kuit ac'hano. 5 Hag evit ar re n' ho tegemerfent ket, it er-maez eus o c'hêr, ha hejit ar poultr diwar ho treid, e testeni en o enep ». 6 Mont a rejont eta ha tremen dre ar bourc'hioù en ur embann ar C'heloù mat hag en ur yac'haat e pep lec'h.

Nec'h Herodez.

7 Klevout a reas Herodez an tetrark kement a dremene, ha ne ouie ket kaer petra da soñjal, rak darn a lavare e oa adsavet Yann a-douez ar re varo, 8 ha darn all e oa en em ziskouezet Elia, ha darn all c'hoazh e oa dasorc'het unan eus ar brofeded kozh. 9 Hag e lavare Herodez : « Yann am eus graet dibennañ. Piw eta eo hemañ hag a glevan kement-se diwar e benn ? » Hag e klaske gwelout anezhañ.

Ar bara kresket. Mzh. **14,** 13-31 ; Mk. **6,** 30-44 ; Yn. **6,** 1-13.

10 Pa zistroas an Ebestel e kontjont dezhañ kement o devoa graet. Hag o c'hemerout a reas gantañ evit en em dennañ en ul lec'h digenvez war-zu ur gêr anvet Betsaida. 11 Met ar bobl o vezañ klevet kement-se, a yeas war e lerc'h. O degemerout a reas hag e komzas outo diwar-benn Rouantelezh Doue, hag e pareas ar re o devoa ezhomm da vezañ yac'haet. 12 Edo an deiz war e ziskar. Tostaat a reas an Daouzeg da lavarout dezhañ : « Kas kuit an dud, maz aint d' ar c'hêriadennoù ha d' ar mereurioù diwar-dro, da lojañ ha da glask boued. Rak amañ emaomp en ul lec'h digenvez ». 13 Lavarout a reas dezho : « C'hwi hoc'h-unan roit dezho da zebriñ ». Int a respontas : « N' eus ket ganimp ouzhpenn pemp baraenn ha daou besk, nemet ez afemp ni hon-unan da brenañ boued evit an holl dud-se ». 14 Ur pemp mil bennak a baotred a oa anezho. Neuze e lavaras d' e ziskibion : « Lakait-i da azezañ a-strolladoù, a hanter-kant den bennak ». 15 Evel-se e rejont hag e lakajont an holl da azezañ. 16 O kemerout neuze ar pemp baraenn hag an daou besk, hag o sevel e zaoulagad etrezek an Neñv, e lavaras ur vinnigadenn, e rannas anezho, hag e roas d' e ziskibion da ingaliñ d' an dud. 17 Debriñ a rejont holl o gwalc'h, hag eus an tammoù a vanas en o dilerc'h e voe dastumet daouzek panerad.

Pêr a ziskleir e feiz. Diougan kentañ ar Basion. Mzh. **16,** 13-23 ; Mk. **8,** 27-33.

18 Un deiz ma oa Jezuz o pediñ en e bart, e oa gantañ e ziskibion hag eñ a c'houlennas outo : « Piw a lavar an dud ez on me ? » 19 Int a respontas : « Yann Vadezour ; pe re all a lavar Elia ; ha re all c'hoazh unan eus ar brofeded kozh dasorc'het ». — 20 « Ha c'hwi, emezañ, piw a lavarit ez on-me ? » Ha Pêr da respont : « Krist Doue ». 21 Met eñ gant gourdrouzoù a zifennas outo diskuliañ kement-se da zen ebet, 22 hag e lavaras : « Ret eo da Vab an Den gouzañv kalz, ha bezañ distaolet gant an Henaourion, an Arc'hveleion hag ar Skribed, ha bezañ lakaet d' an maro hag adsevel da vev d' an trede deiz ».

An emnac'h da c'honit ar Rouantelezh. Mzh. **16,** 24-28 ; Mk. **8,** 24 - **9,** 1.

23 Lavarout a rae d' an holl : « Ma fell da unan bennak donet war va lerc'h, ra en em zinac'ho e-unan, ra sammo bemdeiz e groaz, ha ra zeuy d' am heul. 24 Rak an neb a venn saveteiñ e vuhez, he c'hollo, met an neb a gollo e vuhez abalamour din-me, hennezh he saveteio. 25 Da betra e talvez d' un den gonit ar bed a-bezh, mar en em goll e-unan pe mar bez kastizet ? 26 Rak an neb en devo bet mezh ac'hanon hag eus va c'homzoù, hennezh en devo Mab an Den mezh anezhañ. 27 Me lavar deoc'h e gwirionez, tud 'zo eus ar re a zo amañ na dañvaint ket ar maro, ken n' o devo gwelet Rouantelezh Doue ».

Treuzneuziadur Jezuz. Mzh. **17,** 1-9 ; Mk. **9,** 2-9.

28 Un eizh deiz bennak goude ar c'homzoù-se, e kemeras gantañ Pêr, Yann ha Jakez, hag e pignas war ar menez da bediñ. 29 Ha tra ma pede, e voe kemmet e zremm, hag e teuas e zilhad da vezañ gwenn-kann ha lugernus. 30 Ha setu o tivizout gantañ daou zen a oa Moizez hag Elia, 31 hag int oc'h en em ziskouez er c'hlod a gomze eus

27 : Ar ger « Rouantelezh Doue » a dalvez amañ da lavarout « Jezuz en e c'halloud a varner ». En diskouez a ray enep ar Yuzevion gant distruj Jeruzalem er bloaz 70 : ha darn eus ar re a zo ouzh e selaou bremañ, a welo an darvoud-se. « Tañva ar maro », tro-lavar semitel = mervel.
31 : « e ermaeziadenn » eus ar bed-mañ davet e Dad dre e Bask, maro ha dasorc'h. War un dro ar ger dibabet amañ a gas da gement a zo en Testamant Kozh, ermaeziadeg ar blobl eus ar sklavelezh.

e « ermaeziadenn » a oa da vezañ kaset gantañ da benn e Jeruzalem. 32 Pêr hag ar re a oa gantañ, a oa og gant ar c'housked. O vezañ dihunet, e weljont klod Jezuz, hag an daou zen en em gave gantañ. 33 Ha p' edo ar re-mañ o vont kuit dioutañ e lavaras Pêr da Jezuz : « Mestr, brav eo dimp bezañ amañ. Greomp teir zeltenn, unan dit-te, un all da Voizez, hag un all da Elia ». Ne ouie ket petra a lavare. 34 Endra ma komze evel-se e teuas ur goabrenn hag e voent goloet gant he skeud. Spontañ a rejont oc'h en em welout o-unan er goabrenn. 35 Hag ur vouezh a zeuas eus ar goabrenn a lavare : « Hemañ eo va Mab, an hini dibabet. Selaouit-eñ ». 36 A-vec'h ma oa sonet ar vouezh, ec'h en em gavas Jezuz e-unan-penn. Int avat a davas hep kontañ da zen ebet, d' ar c'houlz-se, tra ebet eus ar pezh o devoa gwelet.

Pare ar bugel diaoulet. Mzh. **17,** 14-22 ; Mk. **9,** 14-32.

37 Antronoz p' edont o tiskenn diwar ar menez, e teuas un engroez bras a dud war arbenn dezhañ. 38 Ha sed un den eus an engroez a youc'has : « Mestr, me az ped, taol ur sell war va mab, rak n' em eus mab nemetañ ; 39 ha setu, ur spered a grog ennañ, ha kerkent e lak anezhañ da yudal ; e hej anezhañ garo hag e ra dezhañ eonenniñ; ha gant poan ez a dioutañ ouzh e lezel brevet-holl. 40 Pedet em eus da ziskibion d' en argas kuit, met n' o deus ket gallet ». 41 Jezuz a respontas : « Gouenn difeiz ha fallakr, betek pegoulz e vin ganeoc'h hag e rankin ho kouzañv ? Degas da vab amañ ». 42 Ne rae c'hoazh nemet tostaat ma voe stlapet d' an douar gant an droukspered ha gwall-hejet gantañ. Jezuz a c'hourc'hemennas d' ar spered hudur, hag eñ da yac'haat ar bugel ha d' en adreiñ d' e dad. 43 Sebezet e oant holl gant meurded Doue. Evel ma vane an holl estlammet gant kement a rae, e lavaras d' e ziskibion : 44 « Evidoc'h-c'hwi, mirit ervat en ho tiwskouarn ar gerioù-mañ : Mab an Den a zo da vezañ drouklakaet etre daouarn an dud ». 45 Int avat ne gomprenent ket ar gomz-se, ha kuzhet e oa outo ma chomfent hep kompren. Ha ne gredent ket ober outañ goulennoù war gement-se.

34 : Gant nebeutoc'h a wirheñvelder e vez komprenet ivez a-wechoù : « Spontañ a rejont o welout anezho o vont er goabrenn ».

Tabut war ar vestroniezh. Mzh. **18,** 1-5 ; Mk. **9,** 33-40.

46 Sevel a reas rendael etrezo : daoust pehini a oa ar brasañ anezho. 47 Met Jezuz oc'h anaout soñj o c'halonoù a gemeras ur bugel hag en lakaas en e gichen. 48 Hag e lavaras dezho : « An neb a zegemer ar bugel-mañ em ano, am degemer va-unan ; hag an neb am degemer a zegemer an hini en deus va c'haset. An hini bihanañ en ho touez c'hwi-holl, hennezh eo a zo bras ».

49 Neuze Yann a savas e vouezh : « Mestr, emezañ, gwelet hon eus unan oc'h argas an drouksperedoù ez ano, ha miret hon eus outañ d' en ober, rak n' emañ ket ganimp ouzh da heul ». 50 Jezuz a respontas outañ : « Arabat herzel outañ. Rak an hini n' emañ ket a-enep deoc'h a zo a-du ganeoc'h ».

Jezuz o vont da Jeruzalem. Samaridi a nac'h en degemerout.

51 Neuze pa zeue da benn an deizioù ma tlee bezañ savet d' an neñv, Jezuz a lakas start en e soñj mont da Jeruzalem. 52 Kas a reas kannaded en e raok, hag ar re-mañ o vezañ aet en hent, a antreas en ur gêriadenn eus Samaria, da aozañ pep tra evitañ. 53 Met ne voent ket degemeret gant tud ar gêriadenn, dre m' edo Jezuz o vont da Jeruzalem. 54 O welout kement-se an diskibien Jakez ha Yann a lavaras : « Aotroù, ha fellout a ra dit e lavarfemp d' an tan diskenn eus an Neñv d' o fulluc'hañ ? » 55 O treiñ war-zu enno e krozas dezho. 56 Hag ez ejont d' ur gêriadenn all.

Galvidigezh d' an emziouer. Mzh. **8,** 19-22.

57 Pa oant o vont gant o hent e lavaras unan bennak dezhañ : « Da heuliañ a rin da gement lec'h maz i ». 58 Met Jezuz a respontas dezhañ : « Al lern o deus toullou, ha laboused an neñv o deus neizhioù. Mab an Den avat, n' en deus lec'h ebet da harpañ e benn ».

59 D' un all e lavaras : « Deus d' am heul », met hemañ a respontas : « Mestr, va lez da vont da gentañ da sebeliañ va zad ». 60 Jezuz neuze a respontas dezhañ : « Lez ar re varo da sebeliañ ar re varo. Ha te, kae da

51 : Krog eo Jezuz gant e veaj diwezhañ da Jeruzalem evit e Basion hag e Bask.
55 : E darn eus an dornskridoù e kaver kement-mañ : « N'ouzoc'h ket gant peseurt spered ez oc'h renet (56) rak Mab an Den n' eo ket deuet evit koll eneoù an dud, hogen evit o salviñ ».

gemenn Rouantelezh Doue ». 61 Un all c'hoazh a lavaras : « Mont a rin d' az heul, met da gentañ, va lez da vont da lavarout kenavo d' am zud ». 62 Jezuz a respontas dezhañ : « Neb a grog e lost an alar hag a sell a-dreñv, n' eo ket doareet diouzh Rouantelezh Doue ».

Mision an daouzek diskibl ha tri-ugent.

10. 1 Da c'houde, e tibabas an Aotroù daouzek ha tri-ugent all hag e kasas anezho daou ha daou en e raok, da gement kêr ha lec'h ma tlee mont e-unan. 2 Hag e lavaras dezho : « Stank eo an eost, distank avat al labourerion. Pedit eta mestr an eost ma kaso war e eost labourerion. 3 It. Setu m' ho kasan evel deñved e-touez bleizi. 4 Na zougit na yalc'h, na sac'h, na botoù ; na saludit den ebet war an hent. 5 E kement ti maz efot, lavarit da gentañ : Peoc'h d' an ti-mañ. 6 Ha ma vez eno un den a beoc'h, e tiskenno ho peoc'h warnañ ; mar ne vez ket, e teuy en-dro warnoc'h. 7 Chomit en hevelep ti, o tebriñ hag oc'h evañ eus ar pezh a vo ganto ; rak d' al labourer eo dleet e c'hopr. Na dremenit ket a di da di. 8 E kement kêr maz efot, mar ho tegemerer, debrit ar pezh a vo servijet deoc'h ; 9 pareit ar glañvourion a vo eno, ha lavarit d' an dud : Tost deoc'h emañ Rouantelezh Doue. 10 E kement kêr maz efot, mar n' ho tegemerer ket, it war leurioù-kêr ha lavarit : 11 Betek poultr ho kêr hag a zo stag ouzh hon treid a dennomp diwarno d' e lezel ganeoc'h ; koulskoude gouezit kement-se : tost emañ Rouantelezh Doue. 12 Me lavar deoc'h, evit Sodom, en deiz-se, ne vo ket ken gwazh hag evit ar gêr-se. 13 Gwa te, Korazein, gwa te, Betsaida, rak ma vije bet graet e Tir hag e Sidon ar burzhudoù a zo bet graet ennoc'h, e vijent a bell 'zo aet d' azezan el ludu gwisket gant lien-sac'h evit ober pinijenn. 14 Hogen evit Tir ha Sidon, da zeiz ar Varn, ne vo ket ken gwazh hag evidoc'h. 15 Ha te, Kafarnaoum, na betek an neñv ne vi ket savet ? Betek bro ar maro e vi diskennet. 16 An hini ho selaou am selaou, hag an hini ho tistaol am distaol. Hag an hini am distaol a zistaol an hini en deus va c'haset ».

4 : Ar re a labour evit Rouantelezh an Neñv ne dleont ket en em luziañ gant soñjoù douarel, met lakaat o fiziañs e Doue.
13 : Sell. Mazhev 11, 20 sq.
15 : Eus Kafarnaoum ne chom mui nemet dismantroù Teil-Houm.

Distro an daouzek diskibl ha tri-ugent.

17 Distreiñ a reas an daouzek ha tri-ugent, leun a levenez, o lavarout : « Aotroù, an droukspered où o-unan a bleg dimp ez ano ». 18 Hag e respontas dezho : « Gwelout a raen Satan o kouezhañ eus an Neñv evel ul luc'hedenn. 19 Setu m' am eus roet deoc'h ar galloud da gerzhout war an naered, hag ar c'hruged, ha beli war holl nerzh an enebour, ha mann ebet ne c'hello noazout ouzhoc'h. 20 Koulskoude n' eo ket gant se hoc'h eus da vezañ laouen, e plegfe deoc'h ar speredoù, hogen bezit laouen dre m' emañ skrivet hoc'h anvioù en Neñvoù ».

An aviel diskuliet d' an dud eeun. Mzh. **11,** 25-27.

21 D' an eur-se e tridas gant al levenez er Spered Santel hag e lavaras : « Bennozh a lavaran dit-te, Tad, Aotroù an Neñv hag an douar, dre m' ac'h eus kuzhet an traoù-se ouzh ar re fur ha desket, hag o diskuliet d' ar vugaligoù. Ya, Tad ; rak evel-se eo bet plijet dit. 22 Pep tra a zo bet roet din gant va Zad, ha den ebet ne anavez ar Mab nemet an Tad, ha den ebet ne anavez an Tad, nemet ar Mab hag an neb a blij d' ar Mab en diskuliañ dezhañ ». 23 Hag o treiñ ouzh e ziskibion, e lavaras dezho en o fart o-unan : « Evurus an daoulagad a wel ar pezh a welit. 24 Me lavar deoc'h : kalz profeded ha rouaned o deus bet c'hoant da welout ar pezh a welit, ha n' o deus ket gwelet, ha da glevout ar pezh a glevit, ha n' o deus ket klevet ».

Parabolenn ar Samaritan mat. Mzh. **22,** 35-40 ; Mk. **12,** 28-34.

25 Ha setu ma savas un doktor war al Lezenn hag a lavaras dezhañ evit en amprouiñ : « Mestr, petra am eus d' ober a-benn kaout ar vuhez peurbadus da lod ? » 26 Respont a reas Jezuz dezhañ : « El Lezenn, petra a zo skrivet ? Penaos e lennez ? » 27 Hag hemañ da respont : « Karout a ri an Aotroù, da Zoue, gant da holl galon ha da holl ene ha da holl nerzh ha da holl spered, ha da nesañ eveldout da-unan ». — 28 « Mat-kaer ac'h eus respontet, eme Jezuz dezhañ, gra kement-se hag e vevi ». 29 Hemañ avat, o klask en em zidamall, a lavaras da Jezuz : « Ha piw eo va nesañ ? » 30 Ha Jezuz a stagas o lavarout : « Un den a oa o tiskenn eus Jeruzalem da Yeriko, hag e kouezhas etre daouarn al laeron : ar re-mañ en diwiskas,

en brevas a-daolioù, hag a yeas kuit ouzh en lezel hantervaro. 31 Dre zegouezh, setu ur beleg o tiskenn dre an hent-se : o welout anezhañ, e tremenas dre an tu all eus an hent. 32 En hevelep stumm, ul Leviad erruet war an dachenn, o welout ivez anezhañ a dremenas dre ar c'hostez all. 33 Hogen ur Samariad hag a oa o veajiñ, a zegouezhas en en e gichen hag ouzh en gwelout e voe karget e galon a druez. 34 Tostaat a reas, lienañ e c'houlioù en ur skuilh warno eoul ha gwin ; da c'houde e savas anezhañ war gein e loen e-unan, e kasas anezhañ d' un ostaleri, hag e kemeras soursi gantañ. 35 Antronoz, e tennas daou ziner eus e yalc'h evit o reiñ d' an ostiz en ur lavarout : Kemer soursi anezhañ, ha kement a zispigni en tu-hont, a zaskorin-me dit, pa zeuin en-dro. 36 Pehini eus an tri-se, a gav dit, a zo bet nesañ an den kouezhet etre daouarn al laeron ? » 37 Respont a reas : « An hini a zo bet trugarezus en e geñver ». Ha Jezuz neuze da lavarout dezhañ : « Kae ha te ivez, gra heñvel ! »

Marta ha Maria.

38 E-kerz o beaj, ec'h antreas en ur vourc'h, hag ur vaouez, Marta hec'h ano, en degemeras en he zi. 39 Ur c'hoar he devoa anvet Mariam, hag homañ o vezañ aet da azezañ ouzh treid an Aotroù, a selaoue e gomzoù. 40 Marta avat, a oa prederiet gant ar pres-labour. Hag hi o chom a-sav da lavarout : « Mestr, ha ne rez forzh, p' am lez va c'hoar d' ober va-unan-penn war-dro al labour ? Lavar dezhi eta donet d' am sikour ». — 41 « Marta ! Marta ! a respontas an Aotroù dezhi, nec'het out hag e veskez war-dro kalz a draoù : nebeut a draoù koulskoude a zo ezhomm, unan hepken ; 42 Mariam he deus dibabet al lodenn wellañ ha ne vo ket lamet diganti ».

Ar Bater. Mzh. **6,** 9-13.

11. 1 Un deiz ma oa en ul lec'h bennak o pediñ, echu gantañ e bedenn, e lavaras dezhañ unan eus e ziskibion : « Mestr, desk dimp pediñ evel m' en deus Yann e-unan desket d' e ziskibion ». 2 Hag e lavaras dezho : « Pa bedfot, lavarit :

Tad, ra vo santelaet da ano,
Ra zeuio da Rouantelezh ;
3 Bara hon bevañs, en ro dimp bemdeiz ;
4 Distaol dimp hor pec'hedoù, rak ni hon-unan ivez

a zistaol da gement hini a dle dimp ;
Ha mir n' afemp da heul an temptadur ».

Parabolenn ar mignon tregasus.

5 Hag e lavaras dezho : « Piw ac'hanoc'h mar en deus
ur mignon, ha mar deu d' e gaout da hanternoz da lavarout
dezhañ : Va mignon, prest din tri baraig, 6 rak ur mignon
din a zo du-mañ diwar veajiñ, ha n' em eus netra da
ginnig dezhañ ; 7 ha ma respont egile eus an diabarzh :
Na dorr ket din va fenn ; prennet eo an nor bremañ, hag
emañ va bugale ganin en hor gwele ; n' hellan ket sevel
da reiñ dit ; 8 me lavar deoc'h, ha pa ne savfe ket da reiñ
dezhañ dre maz eo e vignon, e savo evelkent dre forzh
bezañ tregaset gantañ, hag e roio dezhañ kement en deus
ezhomm.

Nerzh ar bedenn. Mzh. **7,** 7-11.

9 « Ha me a lavar deoc'h : Goulennit hag e vo roet
deoc'h ; klaskit hag e kavfot, skoit hag e vo digoret deoc'h.
10 Rak an neb a c'houlenn a resev ; an neb a glask a gav,
hag an neb a sko, e vo digoret dezhañ. 11 En ho touez,
pehini eo an tad a rofe ur maen d' e vab mar goulennfe
bara digantañ ? Pe mar goulennfe ur pesk, daoust hag
e-lec'h pesk eo un naer a rofe dezhañ ? 12 Ha mar
goulennfe ur vi, daoust hag e rofe dezhañ ur grug ? 13 C'hwi
eta, evidoc'h da vezañ fall, mar gouzoc'h reiñ traoù mat
d' ho pugale, na pegen muioc'h ne roio ket an Tad eus an
Neñv ar Spered Santel d' ar re a c'houlenno ».

Rouantelezh an Neñv a zo enebiezh ouzh an diaoul. Mzh. **12,**
22-30 ; Mk. **3,** 22-27.

14 Edo oc'h argas un droukspered hag hemañ a oa mut.
Neuze pa oa aet an droukspered kuit, e komzas an den
mut. Ma vanas ar bobl sezebet. 15 Hiniennoù avat, a
lavaras : « Dre nerzh Beelzeboul, priñs an droukspered où eo
ec'h argas an droukspered où ». 16 Re all evit e demptiñ, a
c'houlenne digantañ ur sin eus an Neñv. 17 Eñ avat oc'h
anavezout o soñjoù, a lavaras dezho : « Pep rouantelezh
disrannet a-enep dezhi hec'h-unan, a ya da goll, hag an
tiez anezhi a gouezh neuze an eil war egile. 18 Mar
d-emañ ivez rouantelezh Satan disrannet a-enep dezhi
hec'h-unan, penaos e chomo en he sav ? peogwir e

lavarit ez eo dre nerzh Beelzeboul ec'h argasan-me an drouksperedoù. 19 Ha mar d-eo dre Veelzeboul, ec'h argasan-me an drouksperedoù, ho mibion c'hwi, dre biw ec'h argasont anezho ? Dre se int o-unan a vo ho parnerion. 20 Met mar d-eo dre viz Doue ec'h argasan an drouksperedoù, neuze eo deuet evidoc'h Rouantelezh Doue. 21 P' emañ an den kreñv hag armet-mat o tiwall e di, emañ e peoc'h kement en deus. 22 Met ma c'hoarvez d' unan all kreñvoc'h egetañ dont da drec'hiñ warnañ, e lamo digantañ an armoù ma fizie enno, hag e lodenno e zibourc'hioù. 23 An hini n' emañ ket ganin a zo a-enep din, hag an hini na zastum ket ganin a vez o foraniñ.

24 « Pa 'z a ar spered hudur er-maez eus an den, e kantre dre lec'hioù dizour o klask diskuizh ; ha pa chom hep kaout, e lavar : Distreiñ a rin d' am zi, ez on aet er-maez anezhañ. 25 Ha pa zegouezh, e kav an ti skubet ha kempennet. 26 Neuze ez a da glask seizh spered all droukoc'h egetañ ; hag antreet e-barzh, e reont o chomadur ennañ, ha stad diwezhañ an den-se a zeu da vezañ gwashoc'h eget an hini gentañ ». 27 Ha neuze endra ma lavare kement-se setu ur vaouez o sevel he mouezh eus a-douez ar bobl, a lavaras : « Evurus ar c'horf en deus da zouget hag an divronn ac'h eus sunet ». 28 Eñ avat a respontas : « Evurus muioc'h c'hoazh ar re a selaou komzoù Doue hag a vir anezho ».

Arouez Yona. Mzh. **12,** 38-42, **16,** 1-4 ; Mk. **8,** 10-13.

29 Evel ma teue ar bobl stankoc'h-stankañ, e krogas da lavarout : « Ur rummad fall eo ar rummad-mañ. Ur sin emañ o c'houlenn, ha sin ebet ne vo roet dezhañ estreget sin Yona. 30 Evel ma voe Yona ur sin evit Niniveiz, evel-se e vo ivez Mab an Den evit ar rummad-mañ. 31 Rouanez ar C'hreisteiz a adsavo da zeiz ar varn gant gwazed ar rummad-mañ hag a gondaono anezho. Rak donet a reas eus penn pellañ an douar da selaou furnez Salomon, ha setu, brasoc'h eget Salomon a zo amañ 32 Gwazed Ninive a savo en o sav da zeiz ar varn gant tud ar rummad-mañ hag a gondaono anezho : rak pinijenn a

24 : Er barabolenn-mañ e taolenn Jezuz an diaoul dindan stumm ul laer. Hemañ goude bezañ bet taolet er-maez eus an ti, a glask kenseurted da 'zont en-dro gantañ da aloubiñ an ti. Evel-se, goude ma vez kaset an diaoul kuit, ez eo ret bezañ war evezh, rak gant muioc'h a gonnar e teuy en-dro.

rejont o klevout prezegerezh Yona, ha setu, brasoc'h eget Yona zo amañ.

Hañvaladenn ar goulou.

33 « Den ebet n' enaou ur goulou evit e lakaat en ul lec'h kuzh, pe dindan ar boezell, hogen war ar c'hantolor, d' ar re a zeu e-barzh da welout ar goulou. 34 Lamp da gorf eo da lagad. Mar d-eo naet da lagad, eo ivez da gorf a-bezh a vo goulaouet. Mar d-eo fall, e vo da gorf ivez en deñvalijenn. 35 Sell eta na vo ket teñvalijenn ar goulou a zo ez kreiz. 36 Mar bez goulaouet da gorf a-bezh, hep tamm lodenn ebet anezhañ en deñvalijenn, e vo sklerijennet en e bezh evel pa vez al lamp ouzh da sklerijennañ gant e sked ».

Jezuz o kondaoniñ ar Farizianed ha Doktored al Lezenn. Mzh. **23,** 1-36.

37 A-greiz ma komze, setu m' en pedas ur Farizian da leinañ en e di. Jezuz o vezañ antreet en em lakas ouzh taol. 38 Met ar farizian o welout se a voe souezhet o vezañ ma ne oa ket en em walc'het a-raok ar pred. 39 Ma lavaras an Aotroù dezhañ : « Setu c'hwi ar Farizianed, naetaat a rit diavaez an hanaf hag ar plad, hogen ho tiabarzh-c'hwi a zo leun a laeroñsi hag a zrougiezh. 40 Tud diboell ! Daoust hag an hini en deus graet an diavaez n' en deus ket graet ivez an diabarzh ? 41 Hervez ma c'hellit, grit aluzon, ha neuze e vo glan pep tra evidoc'h. 42 Hogen gwa c'hwi, Farizianed, o vezañ ma paeit an deog diwar ar vent hag ar ruz, ha diwar an holl louzoù, e-keit ma lezit a-gostez ar justis ha karantez Doue. Kement-mañ a oa d' ober, hep dilezel kement-se. 43 Gwa c'hwi, Farizianed, o vezañ ma plij deoc'h ar c'hadorioù kentañ er sinagogennoù hag ar saludoù war ar plasennoù. 44 Gwa c'hwi o vezañ maz oc'h evel ar bezioù-se n' eus netra ouzh o diskouez, ma kerzh an dud warno hep gouzout dezho ». 45 Neuze, unan eus Doktored al Lezenn a savas e vouezh da lavarout dezhañ : « Mestr, o komz evel-se eo ni ivez a zismegañsez ». 46 Eñ a respontas : « C'hwi ivez, Doktored al Lezenn, gwa c'hwi, dre ma sammit

35 : Sell. ouzh 8, 16.
44 : Sell. Niv. 19, 16. Hervez al Lezenn gozh, kement hini a stoke ouzh ur bez bennak a veze dibur e-pad seizh devezh. En hevelep doare, ar Farizianed, brein o c'halonoù, a zleer ivez diwall diouto.

war an dud bec'hioù gwall bonner da zougen ; e-keit na stokit ket hoc'h-unan ouzh ar sammoù-se gant unan eus ho pizied. 47 Gwa c'hwi, dre ma savit bezioù kaer d' ar brofeded, pa 'z eo ho tadoù o deus lazhet anezho. 48 Evel-se e tougit testeni ec'h asantit da oberoù ho tadoù, peogwir eo int o deus lazhet ar brofeded, ha c'hwi ar re a sav bezioù dezho. 49 En abeg da se he deus lavaret Furnez Doue : Kas a rin dezho profeded hag ebestel, hag ar re-mañ a lazhint, hag ar re-se a wallgasint, 50 evit ma vo goulennet kont digant ar rummad-mañ, eus gwad an holl brofeded bet skuilhet abaoe krouidigezh ar bed, 51 adal gwad Abel betek hini Zakaria, a zo bet lazhet etre an aoter hag ar santual. Ya, me lavar deoc'h, goulennet e vo ar gont-se digant ar rummad-mañ. 52 Gwa c'hwi, Doktored al Lezenn, dre m' hoc'h eus skrapet ganeoc'h alc'hwez ar ouiziegezh. C'hwi hoc'h-unan n' oc'h ket antreet enni, hag ar re a glaske antren, hoc'h eus harzet outo ». 53 Jezuz a yeas er-maez, hogen ac'hano ivez en em lakaas ar Skribed hag ar Farizianed da gaout droug outañ ha da waskañ warnañ gant o goulennoù, 54 en ur stegnañ pechoù dezhañ da bakañ ur gomz bennak eus e c'henoù.

Gôell ar Farizianed. Mzh. **16,** 6 ; **10,** 26-33 ; Mk. **8,** 15.

12. 1 Ha neuze pa oa en em zastumet tud a vilieroù betek m' en em waskent an eil egile, en em lakas Jezuz da gomz, ouzh e ziskibion da gentañ : « Diwallit, diouzh gôell ar Farizianed, da lavarout eo, ar pilpouserezh. 2 N' eus netra goloet na vo ket dizoloet, na n' eus netra kuzhet na vo ket anavezet. 3 Gant-se, kement ho po lavaret en deñvalijenn a vo klevet er sklerijenn ; hag ar pezh ho po lavaret e pleg ar skouarn, er c'havioù, a vo embannet war an toennoù.

Diskleriañ dispont e feiz.

4 « Me a lavar deoc'h, va mignoned, n' ho pet ket aon rak ar re a lazh ar c'horf, ha n' hellont goude-se ober netra ouzhpenn. 5 Ez an da ziskouez deoc'h piw a dleit kaout aon razañ : an hini en deus, goude lazhañ, galloud da deurel er gehenn. Ya, me a lavar deoc'h, hennezh ho pet aon razañ. 6 Daoust ha n' eo ket daou wenneg a werzher pemp golvan ? Ha koulskoude n' eus ket unan anezho a ve ankounac'haet gant Doue. 7 Betek blev ho penn a zo kontet holl. N' ho pet ket aon eta : muioc'h a dalvezit

eget ur bern golveni. 8 Me a lavar deoc'h : neb hini en devo va anzavet dirak an dud, Mab an Den ivez en anzavo dirak Aeled Doue. 9 Met an hini en devo va dianzavet dirak an dud, a vo dianzavet dirak Aeled Doue.

Ar pec'hed enep ar Spered Santel. Mzh. **12,** 32 ; Mk. **3,** 28-29.

10 « Hag an hini a lavaro ur gomz bennak enep Mab an Den, e vo pardonet dezhañ, met an hini a wallgomzo enep ar Spered Santel, ne vo ket pardonet dezhañ.

Skoazell ar Spered Santel en keskinerezh. Mzh. **10,** 19-20.

11 « Pa vefot kaset dirak ar sinagogennoù, ar pennadurezhioù hag an dud e-karg, na vezit ket chalet penaos respont na petra da lavarout. 12 Rak ar Spered Santel a zesko deoc'h d' an eur-se petra a zlefot da respont ».

Madoù an douar ha buhez an neñv.

13 Unan bennak a-douez ar bobl a lavaras dezhañ : « Mestr, lavar d' am breur rannañ an hêrezh ganin ». 14 Eñ avat a respontas : « Piw en deus va lakaet da varner pe da ranner kenetrezoc'h ? » 15 Neuze e lavaras dezho : « Taolit evezh, ha diwallit diouzh pep gwallc'hoantegezh. Rak goude ma ve stank madoù un den, n' emañ ket e vuhez diouzh e beadra ». 16 Hag e lavaras dezho ur barabolenn : « Un den pinvidik a oa hag en devoa e zouar taolet kalz a frouezh dezhañ. 17 Hag e soñje ennañ e-unan : Petra a rin, pa n' em eus ket pealec'h da serriñ va eost ? 18 Ma lavaras : Kement-mañ a rin : diskar va solieroù ha sevel reoù vrasoc'h ; eno e tastumin va holl ed ha va madoù. 19 Hag e lavarin d' am ene : Va ene, bez' ac'h eus ur bern madoù sanailhet evit kalz a vloavezhioù. Diskuizh, debr hag ev, ha bez laouen. 20 Hogen Doue a lavaras dezhañ : Den diskiant, en noz-mañ end-eeun, e vo goulennet da ene diganit. Hag ar pezh ac'h eus dastumet, da biw e vo ? 21 Evel-se emañ an hini a zastum madoù evitañ e-unan e-lec'h pinvidikaat e-keñver Doue ».

Lakaat e fiziañs en Doue. Klask da gentañ Rouantelezh an neñv. Mzh. **6,** 25-33.

22 Lavarout a reas ivez d' e ziskibion : « Setu perak e lavaran deoc'h : n' en em chalit ket evit ho puhez, da

c'houzout petra vo deoc'h da zebriñ, nag evit ho korf gant petra e vo gwisket. 23 Rak ar vuhez a zo muioc'h eget ar boued, hag ar c'horf muioc'h eget ar gwiskamant. 24 Sellit ouzh ar brini : ne hadont ket, ne vedont ket, n' o deus na kav na solier ; ha koulskoude Doue a voueta anezho. Na pegement muioc'h eget an evned ne dalvezit ket c'hwi ! 25 Piw ac'hanoc'h a c'hell dre ziaezañ e spered astenn e vuhez eus un ilinad ? 26 Ma n' oc'h ket evit ober ar pezh a zo nebeut, perak bezañ diaes ho spered gant ar peurrest ? 27 Taolit evezh ouzh al lili, penaos ne labouront ket, ne nezont ket, ha koulskoude, me a lavar deoc'h, na Salomon e-unan en e holl splannder, ne oa ket gwisket evel unan anezho. 28 Mar d-eo gwisket evel-se gant Doue war ar maez, ar geot a zo hiziv anezho, hag a vo warc'hoazh stlapet er forn, na pegement muioc'h ne raio ket evidoc'h, tud amgredik. 29 Na c'hwi kennebeut all na glaskit ket petra a zebrfot na petra a evfot, na gemerit ket trubuilh gant se. 30 An holl draoù-se, paganed ar bed a glask anezho. Evidoc'h avat, ho Tad a oar hoc'h eus ezhomm anezho. 31 Rak-se klaskit e Rouantelezh, hag an traoù-se a vo roet deoc'h en tu-hont. 32 N' ho pet ket aon, tropell bihan, rak plijet eo bet gant ho Tad reiñ deoc'h ar Rouantelezh. 33 Gwerzhit ho peadra, ha roit-eñ en aluzon. Aozit evidoc'h ilc'hier na uzont ket, un teñzor diheskus en Neñvoù lec'h na c'hello ket al laer tostaat outañ ha na vo ket dispennet gant an tartouzed. 34 Rak el lec'h m' emañ ho teñzor, eno ivez e vo ho kalon.

Bezañ war evezh. Mzh. **24,** 43-44 ; Mk. **13,** 33-35.

35 « Ra vo bepred gourizet ho targreiz hag ho lampoù war elum. 36 Ha bezit heñvel ouzh tud o c'hortoz o mestr da zistreiñ eus an eured, ma tigorint dezhañ kerkent ha ma tegouezho ha ma skoio. 37 Evurus ar servijerion-se a vo kavet gant o mestr o veilhal pa zistroio. E gwirionez, me lavar deoc'h, lakaat a raio e c'houriz en-dro dezhañ hag e ray dezho azezañ ouzh taol, hag o tremen en o zouez e servijo anezho. 38 Ha ma teu d' an eil beihadenn pe d' an trede, ha m' o c'hav evel-se, evurus ar re-se. 39 Komprenit kement-mañ : mar gouije mestr an ti da bet eur e tlefe dont al laer, e veilhje, ha ne lezje ket toullañ e di. 40 C'hwi ivez, bezit prest, rak d' an eur na soñjit ket, e teuio Mab an Den ».

Hañvaladenn ar merour. Mzh. **24,** 45-51.

41 Neuze e lavaras Pêr : « Aotroù, evidomp-ni e lavarez ar barabolenn-se pe evit an holl ? » 42 Hag e respontas an Aotroù : « Piw eo ar merour feal ha fur a vo laket gant e vestr e penn e servijerion da reiñ dezho e koulz, o muzuliad gwinizh ? 43 Evurus ar servijer-se a vo kavet gant e vestr, pa zistroio, oc'h ober evel-se. 44 E gwirionez, me lavar deoc'h, en lakaat a ray e penn e holl vadoù. 45 Met ma lavar ar servijer-se ennañ e-unan : Daleañ a ra va mestr da zont ! ha mar krog da skeiñ gant ar vevelion hag ar mitizhion, ha da zebriñ ha da evañ ha d' en em vezviñ, 46 e tistroio mestr ar servijer-se d' an deiz n' emañ ket o c'hortoz ha d' an eur na oar ket anezhi ; en em zisrannañ a raio dioutañ hag e roio dezhañ lod gant an dud difeiz. 47 Ar servijer hag a anavez youl e vestr ha n' en devo ket aozet an traoù pe n' en devo ket labouret hervez ar youl-se, hennezh en devo ur gwiskad-bazhadoù. 48 Met an hini n' anavez ket ar youl-se hag en devo graet traoù o veritout kastiz, a vo bazhataet un nebeudig. Kement hini a vo roet kalz dezhañ, e vo goulennet kalz digantañ ; hag an hini a vo fiziet kalz ennañ, e vo goulennet muioc'h digantañ.

An tan hag ar brezel degaset gant Jezuz. Mzh. **10,** 34-36.

49 « An tan ez on deuet da zegas war an douar, ha nag e karfen e vefe krog a-benn bremañ. 50 Ur vadeziant am eus da vezañ badezet enni, ha pegen enkrezet ez on ken na vo kaset da benn. 51 Krediñ a ra deoc'h ez eo ar peoc'h ez on deuet da zegas war an douar ? N' eo ket, me lavar deoc'h, hogen an disrann. 52 Rak adalek bremañ en un tiegezh a bemp e vo disrann, tri oc'h enebiñ ouzh daou, ha daou ouzh tri. 53 Disrannet e vo an tad enep e vab, hag ar mab enep e dad, ar vamm enep he merc'h, hag ar verc'h enep he mamm, ar vamm-gaer enep he merc'h-kaer, hag ar verc'h-kaer enep he mamm-gaer ».

44 : Goulenn Pêr ha respont Jezuz a ziskouez e talvez ar gelennadurezh emañ Jezuz o paouez reiñ, muioc'h c'hoazh evit ar re a zo brasoc'h o beli e Rouantelezh Doue, hag evit ar re o deus bet muioc'h a sklerijenn.

46 : « En em zisrannañ a raio dioutañ » pe marteze « e droc'hañ a raio e daou-hanter », ar pezh na glot ket kaer gant an destenn o heul.

49 : An Tan eo karantez Jezuz e-keñver e Dad hag an nevesaat a zegaso Jezuz d' ar bed dre e Basion (e Vadeziant en e wad).

Arouezioù an amzerioù. Mzh. **16,** 2-3.

54 Lavarout a rae c'hoazh d' an engroez : « Pa welit ur goabrenn o sevel diouzh tu ar c'huzh-heol, e lavarit diouzhtu : Glav zo o tont, hag e c'hoarvez kement-se. 55 Ha pa c'hwezh avel ar c'hreisteiz e lavarit : Ez a da dommañ ! hag e c'hoarvez. 56 Pilpouzed, gouzout a rit anaout an amzer diouzh doareoù an neñv hag an douar, hag an amzer-mañ penaos n' hellit ket hec'h anaout ?

Diwar-benn ar varn. Mzh. **5,** 25-26.

57 « Perak eta ne varnit ket drezoc'h hoc'h-unan petra zo just ? 58 Evel-se, pa c'hoarvez ganit mont gant da enebour da gaout ar penn-rener, klask war an hent, an tu da vezañ kuit en e geñver, gant aon na sachfe ac'hanout dirak ar barner ha na vefes lakaet gant ar barner etre daouarn ar c'homiser, ha na zeufe ar c'homiser d' az teurel er prizon. 59 Me lavar dit : n' i ket er-maez alese ken n' az po rentet betek ar gwenneg diwezhañ ».

Ober pinijenn. Parabolenn ar figezenn difrouezh.

13. 1 Er mare-se e tegouezhas hiniennoù a gemennas da Jezuz ar pezh a oa en em gavet gant an dud-se eus Galilea en devoa Pilat mesket o gwad gant hini o sakrifisoù. 2 Respont a reas dezho : « Ha soñjal a ra deoc'h e oa ar C'halileidi-se brasoc'h pec'herion eget an holl C'halileidi all, dre m' o deus gouzañvet ur seurt poan ? 3 Ne oant ket, me a lavar deoc'h ; hogen mar ne rit ket pinijenn, c'hwi holl evel-se a yelo da goll. 4 Nag an triwec'h-se hag a gouezhas warno tour Siloam, en ur lazhañ anezho, ha soñjal a ra deoc'h e oant kablusoc'h eget an holl dud all o chom e Jeruzalem ? 5 Ne oant ket, me a lavar deoc'h ; hogen mar ne rit ket pinijenn, c'hwi holl en hevelep doare a yelo da goll ».

6 Lavarout a rae c'hoazh dezho ar barabolenn-mañ : « Bez' e oa un den hag en devoa ur figezenn plantet en e winieg ; donet a reas da glask frouezh enni, ha ne gavas ket. 7 Neuze e lavaras d' ar gwinienner : Setu tri bloaz 'zo ma teuan da glask frouezh er figezenn-mañ ha ne gavan ket ; troc'h-hi eta ; perak e chomfe da goll douar ? 8 Aotroù, a respontas hemañ, lez-hi c'hoazh ar bloaz-mañ, ma toullin en-dro dezhi ha ma lakain teil ganti, 9 ha marteze e tougo frouezh, en amzer da zont ; anez-se, e troc'hi anezhi ».

Un deiz sabad e yac'ha Jezuz un vaouez daoubleget.

10 Edo Jezuz o kelenn en ur sinagogenn, un deiz sabad. 11 Hag eno e oa ur vaouez a oa dalc'het triwec'h vloaz a oa gant ur spered he lake da vezañ nammet : daoubleget e oa ha n' helle tamm ebet sevel he fenn. 12 Ouzh he gwelout Jezuz he galvas davetañ hag a lavaras dezhi : « Maouez ! disammet out diouzh da zroug ». 13 Astenn a reas e zaouarn warni, ha war an taol e teuas sonn, hag en em lakas da veuliñ Doue. 14 Met an arc'hsinagogour, droug ennañ, dre m' en devoa Jezuz pareet un deiz sabad, en em lakaas da lavarout d' ar bobl : « C'hwec'h deiz a zo ma tleer labourat enno ; deuit eta d' an deizioù-se da vezañ pareet, ha n' eo ket da zeiz ar Sabad ». — 15 « Pilpouzed, a respontas an Aotroù dezhañ, daoust ha pep hini ac'hanoc'h, da zeiz ar Sabad, ne zistag ket e ejen pe e azen diouzh o c'hraou evit o c'has d' an dour ? 16 Hag ar verc'h-mañ da Abraham hag a oa ereet gant Satan abaoe triwec'h vloaz, ne oa ket dleet he disammañ diouzh an ere-se, deiz ar Sabad ? » 17 Ha pa gomze evel-se, e save mezh d' e holl eneberion, met an holl dud a dride a levenez, en abeg d' an traoù burzhudus a rae.

Hañvaladenn ar c'hreunenn sezo. Mzh. **13,** 31-32 ; Mk. **4,** 30-32.

18 Lavarout a rae neuze : « Ouzh petra eo hañval Rouantelezh Doue, ouzh petra e lakin anezhi heñvel ? 19 Heñvel eo ouzh ar c'hreunenn sezo en deus kemeret un den ha laket en e liorzh. Kresket eo ha deuet da vezañ ur wezenn, ha laboused an neñv o deus kavet goudor en he skourroù ».

Hañvaladenn ar gôell. Mzh. **13,** 33.

20 Lavarout a rae c'hoazh : « Ouzh petra e lakin heñvel Rouantelezh Doue ? 21 Heñvel eo ouzh ar gôell a gemer ur vaouez d' e veskañ gant tri muzuliad bleud, ken na zeu an holl doaz da c'hoiñ ».

Jezuz o vont war-zu Jeruzalem : Ar Yuzevion distaolet. Ar baganed salvet.

22 Tremen a rae dre gêrioù ha bourc'hioù en ur gelenn, oc'h ober hent war-zu Jeruzalem. 23 Unan bennak a lavaras dezhañ : « Aotroù, daoust hag un nebeud tud hepken a vo

salvet ? » 24 Eñ avat a lavaras dezho : « Poagnit da vonet e-barzh dre an nor strizh, rak kalz, a lavaran deoc'h, a glasko monet e-barzh, ha n' hellint ket. 25 Pa vo bet savet ar penn-tiegezh evit prennañ an nor, e stagfot, c'hwi chomet er-maez, da skeiñ en ur lavarout : Aotroù digor dimp ! hag e responto deoc'h : C'hwi, n' ouzon ket a belec'h ez oc'h. 26 Neuze en em lakfot da lavarout : Debret hag evet hon eus dindan da selloù ha war hor plasennoù ac'h eus kelennet ! 27 hag e responto deoc'h : N' ouzon ket a belec'h ez oc'h. Pellait diouzhin, c'hwi holl oberourion an droug ! 28 Eno e vo gouelvan ha skrignadeg dent, pa welfot Abraham, Izaak ha Yakob, hag an holl brofeded, e Rouantelezh Doue, ha c'hwi taolet er-maez. 29 Hag e teuio tud eus ar C'huzh-heol hag ar Sav-heol, eus an Hanternoz hag eus ar C'hreisteiz, hag i en em lako ouzh taol, e Rouantelezh Doue. 30 Ya, bez' ez eus re ziwezhañ hag a vo e-touez ar re gentañ, ha bez' ez eus re gentañ hag a vo e-touez ar re ziwezhañ ».

Jezuz a heuilh e hent hep aon rak Herodez.

31 D' an ampoent-se, e tostaas un nebeud Farizianed hag a lavaras dezhañ : « Kae kuit, kerzh ac'hann, rak Herodez en deus c'hoant d' az lazhañ ». 32 Respont a eure dezho : « It da lavarout d' al louarn-se : Setu ma kasan kuit an drouksperedoù ha ma parean an dud hiziv ha warc'hoazh, ha d' an trede deiz e vo echu ganin. 33 Hiziv avat, ha warc'hoazh hag an deiz war-lerc'h, e rankan derc'hel da vont war-raok, rak n' eo ket lakaet d' ur profed bezañ lazhet er-maez eus Jeruzalem.

Diwar-benn Jeruzalem : Fin Jeruzalem. Mzh. **23,** 37-39.

34 « Jeruzalem, Jeruzalem, te hag a lazh ar brofeded hag a labez ar re a gaser dit, na pet gwech eo bet fellet din tolpañ da vugale evel ma tolp ur vamm-yar he neiziad dindan he diwaskell ha n' eo ket bet fellet deoc'h. 35 Setu dija lezet ho ti ganeoc'h. Ya, me lavar deoc'h : n' am gwelfot mui ken na zeuio an deiz ma lavarfot : Benniget an Hini a zeu en ano an Aotroù ».

27 : Sell. ouzh Salm **6,** 9.
35 : Keñveriañ gant **Mazhev 23, 37-39. An ti a zo kaoz amañ anezhañ eo an Templ. Gloar Doue he deus dija kuitaet anezhañ, ar gwir dempl eo ar C'hrist e-unan. Dilezet gant Doue, santual Sion a zo lezet ganto, didalvoud.**

Un den dourgoeñvet yac'haet un deiz Sabad.

14. 1 Un deiz ma oa antreet e ti unan eus pennoù ar Farizianed da zebriñ e bred, un deiz Sabad, edo ar re-mañ o sellout pizh outañ. 2 Setu m' en em gave dirazañ un den klañv gant an dourgoeñv. 3 Hag o 'n em lakaat da gomz, Jezuz a lavaras d' an dud-a-lezenn ha d' ar Farizianed : « Daoust hag aotre a zo da bareañ da zeiz ar Sabad, pe n' eus ket ? » 4 Int avat a chomas mut. Hag eñ o tapout krog en den-se, en pareas hag en kasas kuit. 5 Hag e lavaras dezho : « Piw ac'hanoc'h, ma teu d' e vab pe d' e ejen kouezhañ en ur puñs, n' en tenno ket alese raktal, ha goude ma ve deiz ar Sabad ? » 6 Ha ne oant ket evit kaout respont da gement-se.

Kentel war an izelegezh.

7 D' an dud pedet e lavaras ur barabolenn, rak taolet en devoa evezh penaos e kemerent al lec'hioù kentañ ouzh taol : 8 « Pa vezez pedet gant unan bennak d' un eured, n' a ket d' en em lakaat er plas kentañ, gant aon na vefe bet kouviet ivez unan enorusoc'h egedout, 9 ha na zeufe an hini en deus ho pedet ho-taou da lavarout dit : Ro da blas da hemañ ! ha neuze e rankfes gant mezh en em lakaat er plas diwezhañ. 10 Hogen pa vezez pedet, kae d' en em lakaat er plas diwezhañ ; evel-se, p' en em gavo an hini en deus da bedet e lavaro dit : Va mignon, kae uheloc'h ! ha neuze e vo un enor evidout dirak an holl gouvidi. 11 Rak an neb en em sav a vo izelaet, hag an hini en em izela a vo uhelaet ».

Ober vad d' ar re n' hellont ket reiñ digoll en-dro.

12 Lavarout a reas ivez d' an hini en devoa en kouviet : « Bep gwech ma ri merenn pe goan, na bed ket da vignoned, na da vreudeur, na da gerent pe da amezeion binvidik, gant aon n' az pedfent d' o zro ha na vefes paeet evel-se. 13 Hogen pa ri ur fest bennak, ped kentoc'h peorion, tud vac'hagnet, tud kamm, tud dall. 14 Hag evurus e vi peogwir n' o devo ket peadra da rentañ dit ; rak neuze e vo rentet dit en adsavidigezh an dud reizh ».

Ar goan vras. Mzh. **22,** 2-10.

15 O klevout kement-se, unan eus ar gouvidi a lavaras dezhañ : « Evurus an neb a zebro bara e Rouantelezh

Doue ! ». 16 Hag eñ a respontas dezhañ : « Un den a oa a reas ur goan vras hag a bedas kalz a dud. 17 Hag e kasas e vevel da goulz ar pred da lavarout d' ar re a oa bet pedet : Deuit, rak prest eo dija pep tra. 18 Int avat en em lakaas holl a-unvan da reiñ digarezioù. An hini kentañ a lavaras dezhañ : Ur vereuri am eus prenet, ha ret eo din mont d' he gwelout. Me az ped d' am digareziñ. 19 Un all a lavaras : Pemp koublad ejened am eus prenet, hag ez an d' o amprouiñ. Me az ped d' am digareziñ. 20 Hag un all a lavaras : Emaon o paouez dimeziñ, rak-se n' hellan ket monet. 21 Ar mevel, o tont en-dro, a gontas kement-se d' e vestr. Neuze ar penn-tiegezh, aet droug ennañ, a lavaras d' e vevel : Kae buan dre blasennoù ha straedoù kêr, ha degas amañ ar re baour, ar re vac'hagnet, ar re dall, ar re gamm. 22 Ar mevel a lavaras : Aotroù, graet eo ar pezh az poa gourc'hemennet, ha plas a zo c'hoazh. 23 Neuze e lavaras an aotroù d' e vevel : Kae dre an hentoù, a-hed ar girzhier, ha dalc'h war an dud da zonet e-barzh, evit ma vo leun va zi. 24 Me lavar deoc'h, hini ebet eus ar re a oa bet pedet n' en devo un tañva eus va fest ».

Evit heuliañ Jezuz e tle an den en em nac'h e-unan.
Mzh. **10,** 37-38 ; **5,** 13-16 ; Mk. **7,** 34 ; **9,** 50.

25 Engroezioù bras a oa oc'h ober hent gantañ, hag eñ o treiñ etrezek an dud a lavaras dezho : 26 « Ma teu unan bennak davedon, ha mar n' en deus ket kasoni ouzh e dad hag ouzh e vamm, ouzh e wreg hag ouzh e vugale, ouzh e vreudeur, ouzh e c'hoarezed, hag ouzh e vuhez zoken, n' hell ket bezañ diskibl din-me. 27 An neb na zoug ket e groaz ha na zeu ket war va lerc'h, n' hell ket bezañ diskibl din-me.

28 « Rak piw ac'hanoc'h, ma fell dezhañ sevel un tour, n' azez ket da gentañ d' ober ar gont eus an dispign, da welout ha peadra a-walc'h en deus d' e beurober, 29 gant aon na c'hellfe ket, goude bezañ graet an diazez, kas al labour da benn, ha na zeufe ar re a welje se d' ober goap anezhañ 30 dre lavarout : Sed aze unan en deus klasket sevel un tour ha n' en deus ket gallet kas anezhañ da benn !

31 « Pe c'hoazh, pe roue o vont d' ober brezel ouzh ur roue all, n' azez ket da gentañ d' en em soñjal ha gallout a raio gant dek mil den derc'hel penn ouzh an hini a zeu a-enep dezhañ gant ugent mil ? 32 Anez-se, e-keit ha

m' emañ pell c'hoazh egile, e kas kannaded da c'houlenn ar peoc'h. 33 Evel-se kement-hini ac'hanoc'h na zilez ket kement en deus, n' hell ket bezañ diskibl din-me.

34 « Un dra vat eo an holen. Met ma teu an holen da zivlazañ, gant petra e vo advlazet ? 35 N' eo mat nag evit an douar nag evit an teil ; er-maez e vo taolet. Neb en deus diwskouarn da glevout, ra glevo ! »

Levenez an neñv evit distro ar bec'herion.

15. 1 Ar bublikaned hag ar bec'herion a dostae holl outañ evit e glevout. 2 Ma c'hrozmole ar Farizianed hag ar Skribed o lavarout : « Hennezh, a zegemer ar bec'herion hag a zebr ganto ».

An dañvad dianket. Mzh. **18,** 12-14.

3 Neuze e lavaras dezho ar barabolenn-mañ : 4 « Piw ac'hanoc'h, dezhañ kant dañvad, ma teu da goll unan anezho, daoust ha ne lez ket an naontek ha pevar-ugent all er gouelec'h, da vont da glask an hini kollet, ken n' en devo en adkavet ? 5 Ha p'en deus en adkavet, e laka anezhañ gant levenez war e ziwskoaz, 6 ha distroet er gêr, e c'halv e vignoned hag e amezeion, en ur lavarout dezho : Bezit laouen ganin, rak kavet em eus va dañvad, an hini a oa kollet ! 7 Me lavar deoc'h, evel-se e vo levenez en neñvoù evit ur pec'her oc'h ober pinijenn kentoc'h eget evit naontek ha pevar-ugent den just ha n' o deus ket ezhomm a binijenn.

An drakm ezaouet.

8 « Pe c'hoazh, pehini ar vaouez hag he deus dek drakm, ma teu da goll unan, daoust ha n' enaou ket ar gouloù ha ne skub ket he zi ha ne glask ket gant evezh betek m' he devo e gavet. 9 Ha p' he deus e gavet, e c'halv he mignonezed hag hec'h amezegezed en ur lavarout dezho : Bezit laouen ganin, rak kavet em eus an drakm am boa kollet ! 10 Evel-se, me a lavar deoc'h, e vo levenez e-touez Aeled Doue evit ur pec'her oc'h ober pinijenn ».

Ar mab dispigner.

11 Lavarout a reas c'hoazh : « Un den a oa hag en devoa daou vab. 12 An hini yaouankañ anezho a lavaras d' e

dad : Tad, ro din al lod eus an danvez a dle degouezhout din. Hag an tad a rannas e vadoù etrezo. 13 Un nebeud deizioù goude, e tastumas ar mab yaouankañ e holl beadra hag ez eas kuit da bell vro ; hag eno e foetas e zanvez o reñ ur vuhez diroll. 14 Pa voe dispignet pep tra gantañ, e teuas ur gernez vras war ar vro-se, hag eñ e-unan a grogas da santout dienez. 15 Mont a reas neuze d' en em c'hoprañ gant unan eus tud ar vro, hag hemañ a gasas anezhañ d' e barkeier da vesa moc'h. 16 Karet en divije leuniañ e gof gant ar c'hlos a zebre ar moc'h, met den ne roe dezhañ. 17 Neuze o tistreiñ outañ e-unan e lavaras : Nag a vevelion e ti va zad o deus bara ouzhpenn o gwalc'h, ha me amañ o vervel gant an naon. 18 Sevel a rin hag ez in da gaout va zad hag e lavarin dezhañ : Tad, pec'het am eus enep an Neñv hag enep dit. 19 Ne veritan ken bezañ anvet da vab. Gra din evel da unan eus da vevelion. 20 Hag e savas da vont etrezek e dad. Pell bras c'hoazh e oa pa welas e dad anezhañ, ma savas ennañ truez outañ ; hag o teredek e lammas en e gerc'henn hag e pokas dezhañ gant karantez. 21 Neuze e lavaras e vab dezhañ : Tad, pec'het em eus enep an Neñv hag enep dit, ne veritan ken bezañ anvet da vab. 22 Hogen an tad a lavaras d' e vevelion : Degasit buan ar sae gaerañ hag he gwiskit dezhañ ; lakit ur bizoù en e zorn, ha botoù en e dreid. 23 Degasit al leue lart ha lazhit anezhañ ; debromp ha greomp fest, 24 rak ar mab-mañ din a oa maro, ha setu-eñ advevet ; kollet e oa ha setu-eñ adkavet. Hag en em lakjont d' ober fest. 25 Hogen ar mab henañ a oa er park ; en ur zistreiñ evel ma tostae d' an ti, e klevas sonerezh ha dañsadeg. 26 Hag eñ o c'hervel unan eus ar servijerion a c'houlennas digantañ petra 'oa kement-se. 27 Hag hemañ a respontas dezhañ : Da vreur eo a zo distro, ha da dad en deus lazhet al leue lart, dre m' en deus adkavet anezhañ yac'h. 28 Met droug a yeas ennañ ha n' houle ket monet en ti. Neuze e teuas e dad er-maez d' en aspediñ. 29 Met eñ a respontas d' e dad : Setu nouspet bloavezh ma servijan ac'hanout, ha gwech ebet n' em eus torret da c'hourc'hemennoù, met biskoazh n' ac'h eus roet din-me ur c'havrig d' ober fest gant va mignoned. 30 Hogen kerkent ha m' eo deuet en-dro ar mab-se dit-te hag en deus debret da beadra gant merc'hed fall, e lazhez evitañ al leue lart. 31 An tad a lavaras dezhañ : Va bugel, te 'zo dalc'hmat ganin, ha kement am eus-me a zo dit-te.

32 Met ret e oa ober fest hag en em laouenaat, rak da vreur amañ a oa maro, hag advevet eo ; kollet e oa hag adkavet eo ».

Ar merour disleal.

16. 1 Lavarout a reas c'hoazh d' e ziskibion : « Un den pinvidik a oa en devoa ur merour ; hag hemañ a voe tamallet dirazañ da vezañ o foraniñ e vadoù. 2 En gervel a reas da lavarout dezhañ : Petra eo se a glevan diwar da benn ? Rent kont eus da vererezh, rak hiviziken n' helli mui bezañ va merour. 3 Ma lavaras ar merour outañ e-unan : Petra 'rin, peogwir e lam va mestr va c'harg a verour diganin ? Palat douar ? N' em eus ket nerzh a-walc'h. Goulenn an aluzon ? Mezh am befe. 4 Gout a ouzon petra 'm eus d' ober, evit ma vo tud ouzh va degemerout en o ziez, pa vin bet lakaet er-maez eus va c'harg. 5 Hag o vezañ galvet, hini hag hini, holl dleourion e aotroù, e lavaras d' ar c'hentañ : Pegement a dleez d' am mestr ? 6 Hemañ da respont : Kant barilhad eoul ! — Kemer da baper, eme ar merour dezhañ, azez buan ha skriv hanter-kant ! 7 Neuze e lavaras d' un all : Ha te, pegement a dleez ? — Kant muzuliad gwinizh, emezañ. — Kemer da baper, eme ar merour dezhañ, ha skriv pevar-ugent. 8 Hag ar mestr a veulas ar merour disleal-se, dre ma oa en em renet gant poellegezh. Rak poellekoc'h eo bugale ar bed-mañ en o darempredoù gant ar re all eget bugale ar sklerijenn. 9 Me lavar deoc'h, grit mignoned deoc'h gant an arc'hant a zizonestiz, evit ma c'hellfot, pa zeuio da vankout, bezañ degemeret ganto en teltennoù peurbadus. 10 An hini a vez feal en traoù disterañ a vez feal ivez en traoù brasañ ; hag an hini dizonest en traoù disterañ a vez dizonest ivez en traoù brasañ. 11 Mar n' oc'h ket bet feal gant an arc'hant a zizonestiz, piw a fizio ennoc'h ar gwir binvidigezh ? 12 Ha mar n' oc'h ket bet feal gant madoù na oant ket deoc'h, piw a roio deoc'h ar pezh a zo deoc'h-c'hwi ? 13 Servijer ebet ne c'hell servijañ daou vestr : pe en devo kasoni ouzh unan ha karantez ouzh egile, pe ec'h en em

8 : « En o darempredoù gant ar re all », ger evit ger : e-keñver tud o rummad, da lavarout eo, o c'hendere.
9 : Madoù an dizonestiz, n'int ket hepken ar madoù drouk-akuizitet, met holl binvidigezhioù ar bed-mañ. Ret eo lakaat kement a aked da c'honit madoù an ene, ha ma laka tud ar bed da zastum madoù an douar.

stago ouzh unan hag e tisprizo egile. N' hellit ket servijañ Doue hag an Arc'hant ».

A-enep ar Farizianed : Reizhder Doue hag hini an dud.

14 Ar Farizianed hag a zo stag ouzh an arc'hant, a selaoue an holl draoù-se hag a rae goap anezhañ. 15 Lavarout a reas dezho : « C'hwi a glask tremen evit tud reizh dirak ar re all, met Doue a anavez ho kalonoù : hag ar pezh a zo uhel evit an dud, a zo tra heugus da sell Doue. 16 Al Lezenn hag ar Brofeded a zo padet betek Yann ; abaoe avat, ez eo keloù mat Rouantelezh Doue ha da pep hini ez eo strivañ da vont e-barzh dre nerzh. 17 Aesoc'h ez eo d' an neñv ha d' an douar tremen eget d' ul lizherennig eus al Lezenn kouezhañ. 18 An neb a gas e wreg kuit hag a zimez d' un all, a ra avoultriezh, hag an neb a zimez d' ur wreg kaset kuit gant he gwaz, a ra avoultriezh ».

Parabolenn an den pinvidik hag ar paour Lazar.

19 « Un den pinvidik a oa a veze gwisket gant mezher mouk ha lin fin hag a rene bemdeiz fest ha c'hoari kaer. 20 Hag ur paour a oa, Lazar e ano, a veze gourvezet ouzh toull e borched, goloet-holl a c'houlioù. 21 Karet en divije terriñ e naon gant ar pezh a gouezhe diwar daol an den pinvidik. Hag ar chas zoken a zeue da lipat dezhañ e c'houlioù. 22 Hag e c'hoarvezas d' ar paour mervel ha bezañ douget gant an Aeled en askre Abraham. Ar pinvidik a varvas ivez hag a voe lakaet er bez. 23 Hag o vezañ e bro ar maro, e savas e zaoulagad eus a-greiz e boanioù hag e welas Abraham a-ziabell ha Lazar en e askre. 24 Hag eñ da grial : Tad Abraham, az pez truez ouzhin ha kas Lazar ma soubo penn e viz en dour da zistanañ din va zeod, rak poanioù a ziwaskan en tan-flamm-mañ ! — 25 Va bugel, a respontas Abraham, az pez soñj ac'h eus bet da eurvad e-pad da vuhez, Lazar avat ar gwalleur, met bremañ ez eo frealzet amañ ha te a zo o c'houzañv poan. 26 Hag ouzhpenn-se, etrezoc'h c'hwi ha ni ez eus bet startaet un islonk bras, en doare ma ne c'hell ket ar re a garfe, tremen ac'halenn betek ennoc'h, na kennebeut all treuziñ alese betek ennomp. — 27 Neuze, Tad, eme ar pinvidig, da bediñ a ran d' en kas da di va zad, 28 rak pemp breur am eus, ma tougo testeni dezho evit ma ne zeuint ket, int ivez, d' al lec'h-mañ a boanioù. 29 Met Abraham a respontas : Bez' o deus Moizez hag ar Brofeded :

dezho d' o selaou ! — 30 Nann, Tad Abraham, eme ar pinvidik, met ma vije unan bennak a-douez ar re varo a yafe d' o c'haout, e rafent pinijenn. 31 Abraham avat, a respontas dezhañ : Pa ne selaouont na Moizez nag ar Brofeded, na goude ma savfe unan bennak a-douez ar re varo, ne vefent ket lakaet da grediñ.

An droukskouer d' ar vugale. Mzh. **18,** 6-7 ; Mk. **9,** 41-47.

17. 1 « Ne c'hell ket bezañ na vefe ket droukskouerioù, met mallozh d' an hini ma teuont drezañ. 2 Gwell e vefe dezhañ, mar befe staget ur maen-milin ouzh e c'houzoug, ha ma vefe stlapet er mor, kent eget droukskoueriañ unan hepken eus ar re vihan-mañ. 3 Diwallit ouzhoc'h hoc'h-unan.

An emreizhañ etre breudeur. Mzh. **18,** 21-22.

« Ma ra da vreur ur pec'hed, kroz dezhañ, ha ma sav keuz dezhañ, pardon dezhañ. 4 Ha ma pec'h seizh gwech bemdeiz a-enep dit, ha ma tistro seizh gwech ouzhit en ur lavarout : Keuz am eus ! e pardoni dezhañ ».

Nerzh ar feiz. Mzh. **17,** 20 ; **21,** 21 ; Mk. **11,** 22-23.

5 An Ebestel a lavaras d' an Aotroù : « Kresk ennomp ar feiz ». 6 An Aotroù a respontas : « Mar ho pije feiz kement hag ur c'hreunenn-sezo, e lavarfec'h d' ar wezenn-vouarmañ : En em ziwrizienn ha kae d' en em blantañ er mor ; hag e sentfe ouzhoc'h ».

Servijañ gant izelder a galon.

7 « Piw ac'hanoc'h, mar en deus ur servijer oc'h arat, pe o vesa, a lavaro dezhañ pa zistroio eus ar park : Deus buan da azezañ ouzh taol ? 8 Daoust ha ne lavaro ket kentoc'h dezhañ : Aoz din peadra da goaniañ, ha stard da c'houriz d' am servijañ, ken n' am bo debret hag evet, ha neuze e c'helli debriñ hag evañ te ivez. 9 Daoust hag anaoudegezh vat en devo e-keñver ar servijer-se dre m' en devo graet ar pezh a oa gourc'hemennet dezhañ ? 10 Evel-se, c'hwi ivez, pa ho po graet kement a zo bet gourc'hemennet deoc'h, lavarit : Servijerion dister ez omp : nemet ar pezh a dleemp da ober, n' hon eus graet ken ».

An dek den lovr.

11 Hag oc'h ober hent war-zu Jeruzalem, e c'hoarvezas dezhañ tremen war harzoù Bro-Samaria ha Bro-C'halilea. 12 Antren a rae en ur vourc'h bennak pa zeuas dek den lovr a-benn-hent dezhañ : o chom a-sav a-ziabell, 13 e savjont o mouezh da lavarout : « Jezuz, Mestr, az pez truez ouzhimp ». 14 Ouzh o gwelout e lavaras dezho : « It d' en em ziskouez d' ar veleion ». Ha tra ma oant o vont, e tegouezhas ganto bezañ glanaet. 15 Unan anezho o 'n em welout yac'haet, a zeuas war e giz en ur ganañ gloar Doue a vouezh uhel ; 16 hag ec'h en em daolas war e c'henoù ouzh treid Jezuz ouzh en trugarekaat. Ur Samariad e oa anezhañ. 17 Ha Jezuz da gomz ha da lavarout : « Daoust, hag o dek n' int ket bet glanaet ? An nav all, pelec'h emaint ? 18 N' eus en em gavet eta evit distreiñ da rentañ gloar da Zoue, nemet an estren-mañ ». 19 Hag e lavaras dezhañ : « Sav da vont ; da feiz he deus da salvet ».

Donedigezh Rouantelezh Doue. Donedigezh Mab an Den.

20 Evel ma oa bet goulennet outañ gant ar Farizianed pegoulz e teuje Rouantelezh Doue, e respontas dezho : « Ne zeu ket Rouantelezh Doue en ur sachañ an evezh. 21 Ne vezo ket lavaret : Amañ emañ ! pe aze emañ ! rak sed emañ Rouantelezh Doue en ho touez ».

22 Lavarout a reas c'hoazh d' e ziskibion : « Donet a ray un amzer ma c'hoantafot adwelout unan eus deizioù Mab an Den, ha ne welfot ket. 23 Lavaret e vo deoc'h : Aze emañ ! Amañ emañ ! Nad it ket, na redit ket da welout. 24 Rak evel al luc'hedenn o tarzhañ eus ur penn d' an oabl hag o lugerniñ betek ar penn all, evel-se e vo Mab an Den, en e zeiz. 25 Met da gentañ eo ret dezhañ gouzañv kalz, ha bezañ distaolet gant ar rummad-mañ. 26 Evel ma tegouezhas en amzer Noe, evel-se e vo ivez en amzer Mab an Den : 27 an dud a zebre, a eve, a zimeze, paotred ha merc'hed, betek maz eas Noe en arc'h ha ma teuas an dour-beuz o distrujas holl. 28 Evel ma tegouezhas ivez en deizioù Lot : an dud a zebre, a eve, a brene, a

12 : An dud lovr n' o devoa ket ar gwir da vevañ gant an dud all na da dostaat outo. Ar ger « glanaat » eo ar ger o verkañ pare un den taget gant al lorgnez. Ar ger « yac'haat » a lenner koulskoude er 15-et gwerzad, er gwellañ dornskridoù.

werzhe, a blante, a save tiez. 29 Met d' an deiz maz eas Lot kuit eus Sodom, e lakas Doue da gouezhañ eus an neñv ur glaviad tan ha soufr o distrujas holl. 30 Evel-se e vo d' an deiz m' en em ziskulio Mab an Den. 31 En deiz-se, an hini a vezo war e leurdoenn hag en devo e zilhad en ti, ra chomo hep diskenn d' o c'herc'hat ; hag an hini a vezo er park, ra chomo ivez hep distreiñ war e giz. 32 Ho pet soñj eus gwreg Lot. 33 An neb a glasko mirout e vuhez he c'hollo, hag an neb he c'hollo he miro bevbuhezek. 34 Me lavar deoc'h, en noz-se, eus an daou a vo en un hevelep gwele, e vo kemeret an eil ha lezet egile ; 35 eus an diw a vo o valañ a-gevret e vo kemeret an eil ha lezet eben ». 36 ... 37 Hag int da c'houlenn : « Aotroù, pelec'h e vo ? ». Respont a reas dezho : « El lec'h ma vezo ar c'horf, eno ivez en em zastumo ar bultured ».

Ar barner disleal hag an intañvez.

18. 1 Lavarout a reas c'hoazh ur barabolenn dezho diwar-benn ar ret maz eo pediñ dalc'hmat hep laoskaat : 2 « En ur gêr bennak, emezañ, e oa ur barner ha na zouje ket Doue ha n' en devoa resped ebet evit den. 3 Hag er gêr-se ivez e oa un intañvez a zeue d' e gaout en ur lavarout dezhañ : Ro va gwir din enep va enebour. 4 Hag e-pad pell, ne fellas ket dezhañ. Met a-benn ar fin, e lavaras ennañ e-unan : Ha goude na zoujan ket Doue ha n' am eus resped ebet evit den, 5 koulskoude, dre maz eo un torr-penn an intañvez-se, e roin he gwir dezhi, gant aon na zalc'hfe da zont hep fin ebet d' ober trouz din ». 6 Hag an Aotroù a lavaras : « Klevit ar pezh a lavar ar barner disleal-se. 7 Ha Doue ne roje ket o gwir d' e dud dibabet pa c'harmont etrezek ennañ, noz-deiz, hag a chomfe o taleañ en o c'heñver ? 8 Me a lavar deoc'h, e roio prim o gwir dezho. Hogen pa zeuy Mab an Den, daoust hag e kavo feiz war an douar ? »

Ar Farizian hag ar Publikan.

9 Lavarout a reas c'hoazh ar barabolenn-mañ evit ar re a gave dezho e oant reizh, hag a zisprize ar peurrest eus an dud : 10 « Daou zen a bignas d' an Templ da bediñ : unan anezho a oa Farizian hag egile Publikan. 11 Ar Farizian sonn en e sav, a bede evel-henn ennañ e-unan : Doue, da

36 : Gwerzad bet amprestet digant Mzh. 24, 40.

drugarekaat a ran dre ma n' on ket evel ar peurrest eus an dud, a zo laeron, tud disleal, avoultrerion, nag evel ar Publikan-mañ. 12 Yuniñ a ran diw wech ar sizhun, hag e roan an deog eus kement a c'honezan. 13 Ar Publikan avat o 'n em zerc'hel pell-bras ne grede ket zoken sevel e zaoulagad etrezek an Neñv, nemet skeiñ a rae war boull e galon en ur lavarout : Doue, az pez truez ouzhin-me, pec'her maz on ! 14 Me 'lavar deoc'h, hemañ a ziskennas d' e di reizh dirak Doue ha n' eo ket egile, rak an neb en em uhela a vezo izelaet, hag an neb en em izela a vezo uhelaet ».

Jezuz o vennigañ ar vugaligoù. Mzh. **19,** 13-15 ; Mk. **10,** 13-16.

15 Degas a rae an dud bugaligoù dezhañ evit ma stokje outo. O welout kement-se, an diskibien a groze dezho. 16 Met Jezuz o galvas hag a lavaras : « Lezit ar vugaligoù da zont davedon, ha na virit ket outo. Rak d' ar re a zo heñvel outo, ez eo Rouantelezh Doue. 17 E gwirionez, me lavar deoc'h : An neb na zegemer ket Rouantelezh Doue evel ur bugel, nann, ned aio ket e-barzh ».

Riskl ar bindivigezh. Mzh. **19,** 16-30 ; Mk. **10,** 17-31.

18 Neuze unan bennak eus ar pennadurezhioù a c'houlennas digantañ : « Mestr mat, petra am eus d' ober evit kaout ar vuhez peurbadus da hêrezh ? » 19 Hag e lavaras Jezuz dezhañ : « Perak e rez mat ac'hanon ? N' eus hini ebet a ve mat nemet Doue hepken. 20 Ar gourc'hemennoù a anavezez : Na ri ket avoultriezh, na lazhi ket, na laeri ket, na lavari ket falstesteni ; da dad, da vamm a enori ». 21 Hemañ a respontas : « Kement-se holl am eus miret abaoe va yaouankiz ». 22 O klevout se, e lavaras Jezuz dezhañ : « Un dra c'hoazh a vank dit : gwerzh kement a zo dit, hag en ro d' ar beorion, hag az po un teñzor en Neñvoù. Ha da c'houde, deus d' am heul ». 23 O klevout ar c'homzoù-se, e teuas gwall-drist, rak pinvidik-mor e oa. 24 Ouzh e welout, e lavaras Jezuz : « Pegen diaes ez eo d' ar re o deus danvez, mont e-barzh Rouantelezh Doue. 25 Aesoc'h eo d' ur c'hamval tremen dre doull un nadoz eget d' un den pinvidik mont e-barzh Rouantelezh Doue ». 26 Ma lavaras ar re a selaoue : « Piw neuze a c'hell bezañ

12 : An deog pe an dekvet lodenn hag a veze profet da Zoue.

salvet ? » Eñ a respontas : « Ar pezh na c'hell ket an dud, Doue a c'hell ». 28 Pêr a lavaras neuze : « Setu m' hon eus ni dilezet ar pezh oa dimp da vont war da lerc'h ». 29 Respont a reas dezho : « E gwirionez, me lavar deoc'h, n' eus den a gement a zilez e di, e wreg, e vreudeur, e gerent pe e vugale, abalamour da Rouantelezh Doue, 30 ha na resevo ket kalz muioc'h adal an amzer-mañ, hag en amzer-da-zont ar vuhez peurbadus ».

Evit an trede gwech e tiougan Jezuz e Basion. Mzh. **20,** 17-19 ; Mk. **10,** 32-34.

31 O kemerout gantañ an Daouzeg, e lavaras dezho : « Setu ma pignomp da Jeruzalem, hag e vo kaset da benn kement a zo bet skrivet gant ar Brofeded diwar-benn Mab an Den. 32 Lakaet e vo etre daouarn ar baganed, goapaet e vo, dismegañset e vo, skopet e vo outañ, 33 ha goude bezañ en skourjezet, e lakaint anezhañ d' ar maro. Ha d' an trede deiz ec'h adsavo da vev ». 34 Int avat ne gomprenjont mann ebet e kement-se, rak komzoù kuzhet e oant evito, ha ne welent ket petra a dalvezent da lavarout.

Den dall Yeriko.

35 Evel ma tostae ouzh Yeriko, e oa un den dall azezet war ribl an hent o c'houlenn an aluzon. 36 O klevout tud o tremen, e c'houlennas petra a oa kement-se. 37 Respontet e voe dezhañ edo Jezuz an Nazaredad o tremen. 38 Neuze e krias : « Jezuz, Mab David, az pez truez ouzhin ». 39 Ar re a gerzhe er penn-araok a c'hourdrouze anezhañ evit ma tavje. Eñ avat a youc'he kreñvoc'h a se : « Mab David, az pez truez ouzhin ». 40 Jezuz a chomas a-sav hag a c'hourc'hemennas en degas dezhañ. Pa voe erru tost, e c'houlennas digantañ : 41 « Petra ac'h eus c'hoant a rafen dit ? » — « Aotroù, emezañ, ma welin ! » 42 Ha Jezuz a lavaras dezhañ : « Gwel, da feiz he deus da salvet ». 43 War an taol, e welas hag ez ae war e lerc'h en ur ganañ gloar Doue. Hag o welout kement-se, ar bobl a-bezh a rentas meuleudi da Zoue.

E ti an truajour Zake.

19. 1 Ur wech antreet e treuze Yeriko. 2 Ha setu un den anvet Zake, eñ a oa ur penn-bras eus an druajourion,

un den pindivik, 3 a glaske gwelout Jezuz da c'houzout piw e oa, met n' helle ket abalamour d' ar bobl, dre ma oa bihan e vent. 4 Neuze e redas a-raok, hag e pignas en ur wezenn-sikomor, evit e welout, rak dre eno e tlee tremen. 5 P' en em gavas Jezuz el lec'h-se, e savas e zaoulagad hag e lavaras dezhañ : « Zake, diskenn buan, rak ez ti eo ret din lojañ hizio ». 6 Buan e tiskennas neuze hag en degemer a reas gant levenez. 7 O welout kement-se, e c'hrozmole an holl en ur lavarout : « Da di ur pec'hour ez eo aet da lojañ ». 8 Met Zake, start a galon, a lavaras d' an Aotroù : « Sell, Aotroù : an hanter eus va madoù a roan d' ar beorion, ha mar am eus graet gaou ouzh unan bennak, e taskorin dezhañ peder gwech kemend-all ». 9 Jezuz neuze a lavaras dezhañ : « Hizio eo deuet ar silvidigezh en ti-mañ, rak hemañ ivez a zo ur mab da Abraham. 10 Deuet eo Mab an Den da glask ha da salviñ ar pezh a oa kollet ».

Parabolenn ar minennoù. Mzh. **25,** 14-30.

11 Evel m' edont o selaou an traoù-se, e lavaras c'hoazh un hañvaladenn, dre m' edo tost da Jeruzalem, ha ma kave dezho edo Rouantelezh Doue o vont d' en em ziskouez diouzhtu. 12 Lavarout a reas eta : « Un den a renk uhel a yeas d' ur vro bell, evit resev evitañ ar galloud a roue ha donet en-dro goude-se. 13 O vezañ galvet dek eus e servijerion, e roas dezho dek minenn hag e lavaras dezho : Lakait-i da dalvezout betek ma vin distro. 14 E genvroidi o devoa kasoni outañ hag e kasjont kannaded war e lerc'h da lavarout : N' houlomp ket e vefe hennezh roue warnomp. 15 Ur wech distro, goude bezañ resevet ar galloud a roue, e reas gervel davetañ ar servijerion en devoa roet arc'hant dezho, da c'houzout pegement en devoa gonezet pep hini. 16 An hini kentañ a zeuas hag a lavaras : Aotroù, da vinenn he deus gonezet dek. — 17 Mat eo ! servijer mat, emezañ, dre ma 'z out bet feal en traoù dister, az po galloud war dek kêr. 18 Neuze e teuas an eil o lavarout : Da vinenn, Aotroù, he deus gonezet pemp. 19 Da hemañ c'hoazh e respontas : Ha te ivez, ren war bemp kêr. 20 Un trede e zeuas o lavarout : Aotroù, setu da vinenn am eus miret paket en ul lienenn. 21 Aon am boa razout, dre maz out un den garv, o kemerout an arc'hant n' ac'h

13 : **Ur vinenn a dalveze gopr ur mizvezh labour pe war-dro.**

eus ket postet, hag o vediñ ar pezh n' ac'h eus ket hadet. 22 Respont a reas dezhañ : Diouzh komzoù da c'henoù e varnan ac'hanout, servijer fall. Gout a ouies ez on-me un den garv o kemerout an arc'hant n' am eus ket postet, hag o vediñ ar pezh n' am eus ket hadet. 23 Perak eta n' ac'h eus ket lakaet va arc'hant en ti-bank ? Ha pa vijen deuet en-dro, em bije tennet anezhañ gant ar mad diwarnañ. 24 Ha d' ar re a oa en-dro dezhañ, e lavaras : Lamit digantañ ar vinenn ha roit-hi d' an hini en deus dek. — 25 Aotroù, emezo, dek minenn en deus dija. — 26 Me lavar deoc'h, d' an neb en deus e vo roet ; met digant an hini n' en deus ket e vo lamet zoken ar pezh en deus. 27 Evit va enebourion avat, ar re-se ha n' houlent ket e vijen roue warno, o degasit amañ hag o lazhit dirazon ».

Jezuz oc'h antren e Jeruzalem, evel ur roue. Mzh. **21,** 1-9 ; Mk. **11,** 1-10 ; Yn. **12,** 12-19.

28 Ha goude bezañ lavaret se, e kerzhas Jezuz en o raok, evit sevel da Jeruzalem. 29 Ha pa voe tost da Vetfage ha da Vetania, e-kichen ar menez anvet Menez an Olived, e kasas daou eus e ziskibion, 30 en ur lavarout dezho : « It d' ar gêriadenn amañ a-dal deoc'h, hag o vont enni, e kavfot staget un azenig ha n' eus pignet c'hoazh den ebet warnañ. Distagit-eñ hag en degasit din. 31 Ha ma c'houlenn unan bennak ouzhoc'h perak en distagit, respontit evel-henn : An Aotroù en deus ezhomm anezhañ ». 32 O vont eta, ar gannaded a gavas an traoù evel m' en devoa lavaret dezho. 33 Ha p' edont o tistagañ an azenig, e c'houlennas e vistri diganto : « Petra 'zo ma tistagit an azenig-se ? » 34 Hag i da respont : « An Aotroù en deus ezhomm anezhañ ». 35 En degas a rejont da Jezuz, hag o vezañ taolet o mañtilli war gein an azenig, e lakjont Jezuz da sevel warnañ. 36 Tra maz ae war-raok, e lede an dud o mantilli war an hent. 37 Hag erru e oa dija tost da ziribin Menez an Olived, pa stagas holl engroez an diskibion trec'het gant al levenez, da veuliñ Doue a vouezh kreñv, evit an holl vurzhudoù o devoa gwelet. 38 Hag e lavarent : « Ra vo benniget an hini a zeu, eñ ar Roue, en ano an Aotroù. Peoc'h en Neñv, ha klod en uhelderioù ». 39 Hiniennoù eus ar Farizianed o 'n em gaout e-touez ar

38 : Marteze « en ano Aotroù », da lavarout eo « gant galloud-Aotroù ».

bobl, a lavaras dezhañ : « Mestr, gra trouz d' az tiskibion ». 40 Met eñ a respontas : « Me lavar deoc'h, ma tav ar re-mañ eo ar vein a youc'ho ! »

Jezuz o ouelañ war Jeruzalem.

41 Evel ma tostae, pa welas Kêr, e ouelas warni en ur lavarout : 42 « Ma komprenjes en deiz-mañ, te ivez, ar pezh a rofe dit ar peoc'h. Bremañ siwazh ! emañ kuzhet ouzh da zaoulagad. 43 Ya, donet a ray warnout un amzer, ma kleuzo da enebourion fozioù en-dro dit, evit lakaat seziz warnout ha da waskañ a bep tu. 44 Da flastrañ a raint ouzh an douar, te ha da vibion ennout-te, ha ne lezint ket ac'hanout-te maen war vaen, dre n' ac'h eus ket anavezet an amzer maz out bet gweladennet ».

Jezuz oc'h argas ar varc'hadourion eus an Templ. Mzh. **21,** 12-13 ; Mk. **11,** 15-18.

45 Aet e-barzh an Templ en em lakaas da argas er-maez ar werzhourion, 46 en ur lavarout dezho : « Skrivet eo : Va Zi a vo un ti a bedenn, c'hwi avat a ra gantañ un toull-laeron ». 47 Ha bemdez e veze o' kelenn en Templ. An Arc'hveleion hag ar Skribed a glaske e gas da goll hag ivez pennoù bras ar bobl. 48 Nemet ne ouient ket penaos en em gemerout, rak an holl bobl a veze e-pign outañ, ouzh e selaou.

Ur goulenn ouzh Jezuz diwar-benn e vestroniezh. Mzh. **21,** 23-27 ; Mk. **11,** 27-33.

20. 1 Unan eus an deizioù-se m' edo o kelenn ar bobl en Templ, hag o kemenn ar C'heloù mat, e tegouezhas ar Veleien-Vras hag ar Skribed gant an Henaourion. 2 Hag e lavarjont dezhañ ar c'homzoù-mañ : « Lavar dimp dre beseurt galloud e rez kement-se, pe biw en deus roet dit ar galloud-se ? » 3 Hag e respontas dezho : « Ur goulenn a rin ouzhoc'h me ivez. Lavarit din eta : 4 Badeziant Yann, daoust hag eus an Neñv e oa pe eus an dud ? » 5 Int a brederie enno o-unan : « Ma respontomp : eus an Neñv, e lavaro : Perak n' hoc'h eus ket kredet ennañ ? 6 Ha mar lavaromp : eus an dud, e vimp meinet gant an holl bobl, rak krediñ a reont start e oa Yann ur Profed ». 7 Respont a rejont eta ne ouient ket eus pelec'h e teue. 8 Ha Jezuz da lavarout dezho : « Na me kennebeut, ne lavarin ket deoc'h, dre beseurt galloud e ran-me kement-se ».

Parabolenn ar winierion vuntrerion. Mzh. **21,** 33-46 ; Mk. **12,** 1-12.

9 Hag e stagas da lavarout dirak ar bobl an hañvaladenn-mañ : « Un den a oa, a blantas ur winieg ; he feurmiñ a eure da winierion hag ez eas evit pell amzer d' an estrenvro. 10 D' ar c'houlz merket, e kasas ur mevel da gaout ar winierion, ma rojent dezhañ eus frouezh ar winieg. Ar re-mañ avat en kasas kuit hep netra, goude bezañ skoet gantañ. 11 Adarre e kasas dezho ur servijer all. Hag hemañ ivez a voe skoet, dismegañset ha kaset en-dro hep netra. 12 Adarre e kasas un trede ; hag eñ ivez a voe gloazet ha taolet er-maez. 13 Neuze e lavaras perc'henn ar winieg : Petra a rin ? Kas a rin dezho va mab muiañ-karet, marteze o devo doujañs outañ. 14 Met pa weljont anezhañ e tivizas ar winierion kenetrezo : Setu amañ ar pennhêr, lazhomp anezhañ, ma tegouezho ganimp an hêrezh. 15 En stlepel a rejont er-maez eus ar winieg hag en lazhañ. Petra eta a ray dezho mestr ar winieg ? 16 Donet a raio, lakaat ar winierion-se d' ar maro ha reiñ ar winieg da dud all ». O klevout se, e lavarjont : « Doue ra viro ». 17 Eñ avat, gant e sell o parañ warno a lavaras : « Petra a dalv eta ar gerioù-mañ eus ar Skritur : Ar maen bet distaolet gant saverion an ti, hennezh a zo deuet da vezañ ar maen-korn uhelañ ? 18 An neb a gouezho war ar maen-se a vo brevet outañ hag an neb a gouezho ar maen-se warnañ a vo flastret ». 19 Neuze d' an eur-se e klaskas ar Skribed hag an Arc'hveleion lakaat o daouarn warnañ : nemet aon o devoa rak ar bobl. Rak komprenet o devoa e oa a-enep dezho en devoa lavaret ar barabolenn-se.

Truaj dleet da Gaezar. Mzh. **22,** 15-22 ; Mk. **12,** 13-17.

20 Neuze e krogjont da deurel evezh-mat outañ hag e kasjont d' e gaout spierion hag a rafe van da vezañ tud reizh, evit e dapout en ur gomz bennak ha gallout e lakaat etre daouarn ha dindan c'halloud ar gouarnour. 21 Goulenn a rejont eta outañ : « Mestr, gout a ouzomp e komzez hag e kelennez gant lealded, ha ne sellez ket ouzh diavaez an dud, met kelenn a rez hent Doue, hervez ar wirionez. 22 Daoust hag aotreet eo dimp paeañ an truaj da Gaezar, pe ned eo ket ? » 23 Eñ avat o kompren

17 : **Salm 118, 22.**
18 : **Izahia 8, 14-15 ; Daniel 2, 43-44.**

mat o gwidre a respontas dezho : 24 « Diskouezit din un diner. Eus piw eo ar skeudenn hag an enskrivadur a zo warnañ ? » — « Eus Kaezar », emezo. 25 Neuze e lavaras Jezuz dezho : « Rentit eta da Gaezar ar pezh a zo da Gaezar, ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue ». 26 Ha ne c'helljont ket e dapout en e gomzoù dirak ar bobl ; ha souezhet-bras gant e respont, e tavjont.

Sadukeidi ha dasorc'h ar c'horfoù. Mzh. **22,** 23-33 ; Mk. **12,** 18-27.

27 Tostaat a reas hiniennoù eus ar Sadukeidi, ar re-se a lavar n' eus ket a zasorc'hidigezh. Goulenn a rejont digantañ : 28 « Mestr, Moïzez en deus gourc'hemennet dimp : ma c'hoarvez da vreur unan bennak bezañ dimezet ha mervel divugel, e tle e vreur dimeziñ gant an intañvez, da sevel lignez d' e vreur. 29 Bez' e oa eta seizh breur ; an hini kentañ a zimezas hag a varvas dishêr. 30 Neuze an eil, 31 hag an trede a gemeras an intañvez, hag evel-se o seizh e varvjont hep lezel bugale. 32 En diwezh, e varvas ar wreg ivez. 33 Ar wreg-se eta, d' an advevadeg, da behini anezho e vo gwreg ? Rak o-seizh o deus bet anezhi da bried ». 34 Ha Jezuz a respontas dezho : « Bugale ar bed-mañ a gemer gwaz pe wreg. 35 Ar re a vo bet kavet dellezek eus ar bed all, hag eus an dasorc'h a-douez ar re varv, ne gemerint na gwaz na gwreg. 36 Rak n' hellont ken mervel, par ez int d' an Aeled ha mibion da Zoue, dre maz int mibion an dasorc'hidigezh. 37 Ec'h adsavfe ar re varo da vev, Moïzez ivez en e gomzoù diwar-benn ar Bod, en deus en roet da gompren, pa ra eus an Aotroù : Doue Abraham, Izaak ha Yakob. 38 Doue n' eo ket un Doue tud varo, hogen un Doue tud vev. Rak an holl evitañ a zo bev ». 39 Hiniennoù eus ar Skribed a respontas dezhañ : « Mestr, komzet mat ac'h eus ». 40 Ha ne gredent ken ober outañ goulennoù.

Ar Mesiaz a zo mab da Zavid hag e Aotroù. Mzh. **22,** 41-45 ; Mk. **12,** 35-37.

41 Lavarout a reas c'hoazh Jezuz dezho : « Penaos e c'heller lavarout ez eo ar C'hrist, mab da Zavid ? 42 Rak

28 : Adlezenn **25,** 5-6.
37 : Ermaeziadeg **3,** 1 sq.
42 : Salm **110,** 1.

David e-unan a lavar e levr ar Salmoù : Lavaret en deus an Aotroù d' am Aotroù : Azez en tu dehoù din, 43 betek ma 'm bo laket da enebourion da skabell dindan da dreid. 44 David eta a ra Aotroù anezhañ. Penaos neuze e c'hell bezañ e vab ? »

Jezuz o tamall d' ar Skribed o falsentez. Mzh. **23,** 5-7 ; Mk. **12,** 38-40.

45 Evel m' edo an holl bobl ouzh e selaou, e lavaras d' an diskibien : 46 « Diwallit diouzh ar Skribed a fell dezho bale gant saeoù hir, a gar ar saludoù war ar plasennoù, ar c'hadorioù kentañ er sinagogennoù hag ar plasoù a enor er banvezioù, 47 int hag a zebr tiegezhioù an intañvezed, evito d' ober van da bediñ kalz. Rustoc'h a se e vint kondaonet ».

Prof an intañvez paour. Mk. **12,** 41-44.

21. 1 O vezañ savet e zaoulagad, e welas tud pinvidik o lakaat o frofoù en Teñzor. 2 Gwelout a reas ivez un intañvez ezhommek a lakae ennañ daou bezhig-moneiz ; 3 hag e lavaras : « E gwirionez, me lavar deoc'h, an intañvez paour-mañ he deus lakaet muioc'h egeto holl. 4 Rak ar re-se holl o deus roet e prof diwar o dreist-ezhomm ; hi avat o kemer diwar he dienez, he deus profet kement he devoa evit bevañ ».

Diskar Jeruzalem hag an eil donedigezh. Mzh. **24,** 1-35 ; Mk. **13.**

5 Evel ma lavare hiniennoù diwar-benn an Templ, e oa kinklet gant mein kaer ha donezonoù-gouestl, e lavaras : 6 « Evit an traoù-se a sellit outo e teuio deizioù ma ne chomo ken anezho maen war vaen a gement na vo ket diskaret ». 7 Goulenn a rejont outañ : « Mestr, pegoulz eta e vo kement-se, ha petra vo ar sin ma vo an traoù-se war-nes c'hoarvezout ? » 8 Eñ a respontas : « Diwallit da ziheñchañ. Rak kalz a zeuio dindan va ano hag a lavaro : Me eo ! ha : Tost eo ar c'houlz ! N' it ket d' o heul. 9 Ha pa glevfot komz eus brezelioù ha taolioù-dispac'h, na vezit ket spontet ; ret eo e c'hoarvezfe kement-se da gentañ, hogen n' eo ket diouzhtu e vo an diwezh... »

2 : Pezhig-moneiz, lepton en destenn.

10 Neuze e lavaras dezho : « Sevel a ray broad enep broad ha rouantelezh enep rouantelezh. 11 Krenioù-douar bras a vo, hag amañ hag ahont bosennoù, naonegezhioù ; darvoudoù spontus a vo hag en neñv sinoù bras. 12 Met a-raok kement-se e taolint o daouarn warnoc'h, ho stlejañ d' ar sinagogennoù ha d' ar prizonioù, ho kas dirak ar rouaned hag ar c'houarnourion abalamour d' am ano. 13 Gant se ho po tro da reiñ testeni din. 14 Lakit mat en ho soñj n' ho po ket da brederiañ en a-raok petra vo da respont. 15 Rak me eo a roio deoc'h komz ha furnez, a seurt ma n' hello ket hoc'h enebourion herzel outo nag o dislavarout. 16 Gwerzhet e vefot zoken gant ho tad hag ho mamm, ho preudeur, ho tud kar hag ho mignoned. Darn ac'hanoc'h a vo lazhet. 17 Ha kasaet e vefot gant an holl en abeg d' am ano. 18 Met, blevenn ebet diwar ho penn ned aio da goll. 19 Dre ho talc'hegezh er boan e c'honezfot hoc'h eneoù.

20 « Pa welfot avat Jeruzalem kelc'hiet gant armeoù, gouvezit neuze emañ tost he dismantr. 21 Neuze ar re a vezo e Judea, ra dec'hint d' ar menezioù ; ar re a vezo e diabarzh kêr, ra bellaint diouti ; hag ar re a vezo war ar maez, ra chomint hep distreiñ e kêr. 22 Rak deizioù a gastiz a vo an deizioù-se, ma vo kaset da wir kement a zo bet skrivet. 23 Gwa ar merc'hed a vezo o tougen pe o vagañ en deizioù-se ; rak anken vras a vezo war an douar, ha konnar enep ar bobl-mañ. 24 Kouezhañ a raio an dud dindan dremm ar c'hleze, pe gaset e vint da sklaved d' an holl vroadoù. Ha mac'het e vo Jeruzalem dindan dreid ar Broadoù betek ma vo peurgaset da benn amzer ar Broadoù.

25 « Hag e vo sinoù en heol, el loar hag er stered ; ha war an douar enkrez e-touez ar broadoù gant ar souezhus ma vo trouz ar mor hag an tonnoù. 26 An dud o tisec'hañ gant ar spont o 'n em c'houlenn petra vo o tont war ar bed-holl rak galloudegezhioù an neñvoù a vo brallet. 27 Neuze e vo gwelet Mab an Den o tonet war ur goabrenn, gant galloud ha gloar vras. 28 Pa stago an traoù-se da c'hoarvezout, adsavit ho kalon ha sonnit ho penn, rak tost e vo deoc'h bezañ tennet a boan ».

26 : « An dud o tisec'hañ gant ar spont ». Amañ hon eus heuliet ar Vulgata. Troidigezhioù all : « an dud a varvo gant ar spont », « semplañ a ray an dud gant ar spont ». Amsklaer eo ster ar verb gresianek « apopsuc'ho ».
28 : « bezañ tennet a boan » pe « dieubidigezh », pe « dasprenedigezh ».

29 Hag e lavaras dezho ur barabolenn : « Sellit ouzh ar wezenn-figez, hag ouzh ar gwez all. 30 Pa grogont da vountañ ec'h ouzoc'h, diouzh o gwelout, emañ tost an hañv. 31 Evel-se, c'hwi ivez, pa welfot kement-se o c'hoarvezout, gouvezit emañ tost Rouantelezh Doue. 32 Ya, me lavar deoc'h, ne dremeno ket ar rummad-mañ, ken na zegouezho an holl draoù-se. 33 An neñv hag an douar a dremeno, va c'homzoù-me avat, ne dremenint ket. 34 Diwallit ouzhoc'h hoc'h-unan, gant aon na ve ponneraet ho kalonoù gant an dirollerezh, ar vezventi ha prederioù ar vuhez-mañ, ha na gouezhfe an deiz-se warnoc'h a-daol-trumm, 35 evel ur roued ; rak kouezhañ e raio war an holl dud a zo o chom war an douar a-bezh. 36 Beilhit eta, en ur bediñ e pep amzer, ma vefot barrek da dec'hout diouzh an holl draoù-se da zont, ha da chom en ho sav dirak Mab an Den ».

37 E-pad an deiz, e veze en Templ o kelenn ; diouzh an noz ez ae er-maez, hag e chome war ar menez anvet Menez an Olived. 38 Hag an holl dud a zeue beure-mat davetañ d' an Templ, evit e selaou.

Itrikoù an Arc'hveleion.

22. 1 Tostaat a rae Gouel ar Bara Dic'hôell a reer anezhañ ar Pask. 2 Ha klask a rae ar Veleion Vras hag ar Skribed penaos e lakaat d' ar maro, rak aon o devoa rak ar bobl.

Trubarderezh Judaz. Mzh. **26,** 14-16 ; Mk. **14,** 10-11.

3 Neuze ec'h antreas Satan e Judaz Iesanvet Iskariot, hag a oa unan eus an Daouzeg. 4 Mont a reas d' en em glevout gant an Arc'hveleion ha pennoù bras ar Warded, diwar-benn an tu d' e lakaat etre o daouarn. 5 Laouen bras e voent hag e tivizjont reiñ arc'hant dezhañ. 6 Asantiñ a reas ha klask a rae un degouezh mat evit e lakaat etre o daouarn, hep gouzout d' ar bobl.

32 : En diougan-se e komz Jezuz war un dro eus fin Jeruzalem, hag eus fin ar bed : fin Jeruzalem o vezañ end-eeun ur skeudenn eus ar pezh a vo fin ar bed. Setu perak e c'hell Hor Salver diskleriañ ne vo ket maro c'hoazh an holl dud bev da vare e brezegenn (ar rummad-mañ), pa 'z en em gavo an holl draoù-se, da lavarout eo pa vezo diskaret Jeruzalem.

4 : « Pennoù bras ar Warded », pe ar « c'houarnourion », anezho ofiserion karget da eveshaat ouzh an Templ. Gallout a reer treiñ c'hoazh : « ar Gargidi Vras ».

Savidigezh Sakramant an Aoter. Mzh. **26,** 17-29 ; Mk. **14,** 12-26.

7 Donet a reas eta deiz ar Bara Dic'hôell, ma tleer aberzhañ ar Pask. 8 Ha Jezuz a gasas Pêr ha Yann en ur lavarout dezho : « It da aozañ dimp ar Pask, ma tebrimp anezhañ ». Int a c'houlennas outañ : « Pelec'h e fell dit en aozfemp ? » 10 Respont a reas : « Setu, pa vefot oc'h antren e kêr, en em gavo ganeoc'h un den o tougen ur podad dour ; heuilhit-eñ betek an ti maz ay ennañ. 11 Ha lavarout a refot da vestr an ti : Ar Mestr a c'houlenn ouzhit : Pelec'h emañ ar sal ma tebrin enni ar Pask gant va diskibion ? 12 Hag hennezh a ziskouezo deoc'h ur gambr war-laez, pallennet ; aozit eno pep tra ». 13 Mont a reas eta an diskibion hag e kavjont an traoù evel m' en devoa lavaret dezho : hag aozañ a rejont ar Pask.

14 Ha pa voe deuet an eur, ez eas ouzh taol, hag e Ebestel gantañ. 15 Lavarout a reas dezho : « C'hoant bras am eus bet da zebriñ ar Pask-mañ ganeoc'h, kent din gouzañv. 16 Rak me lavar deoc'h, n' en debrin ken, betek ma vo bet sevenet en e leunder e Rouantelezh Doue ». 17 Hag o vezañ kemeret ur c'halir, e trugarekaas, en ur lavarout : « Kemerit kement-mañ, ha lodennit etrezoc'h. 18 Me lavar deoc'h, adalek bremañ, n' evin ken eus frouezh ar gwini, ken na vo deuet Rouantelezh Doue ». 19 Hag o vezañ kemeret bara, e lavaras ur bedenn a drugarez, e rannas anezhañ hag e roas dezho en ur lavarout : « Kement-mañ eo va c'horf, an hini roet evidoc'h ; grit an dra-mañ evit ober an eñvoradur ac'hanon ». 20 Hag evel-se ivez, goude koan, e reas evit ar c'halir, en ur lavarout : « Ar c'haliriad-mañ eo an Emglev nevez em gwad, an hini skuilhet evidoc'h ».

Jezuz o reiñ keloù eus trubarderezh Judaz.

21 « Setu avat, m' emañ dorn an hini am gwerzh, ganin ouzh an daol-mañ. 22 Rak Mab an Den a ya evel m' eo bet divizet ; mallozh avat, d' an den-se maz eo gwerzhet gantañ ». 23 Hag int en em lakaas da c'houlenn etrezo piw anezho a oa an hini o vont d' ober an dra-se.

An ebestel o tabutal diwar-benn o renk. Yn. **13,** 13-17.

24 Tabut a savas ivez etrezo : Piw anezho a oa da vezañ sellet evel ar brasañ. 25 Jezuz avat a lavaras dezho : « Rouaned ar broadoù a ra o mistri warno ; hag ar re a

deus galloud warno a fell dezho bezañ anvet madoberourion.
26 C'hwi avat, arabat ober evel-se : hogen ar brasañ en
ho touez ra vezo evel an hini yaouankañ, hag an hini a
ren, evel an hini a servij. 27 Piw eo ar brasañ : an hini
a zo ouzh taol, pe an hini o servijiñ ? Daoust ha n' eo ket
an hini a zo ouzh taol ? Me avat, a zo en ho touez evel
an hini o servijiñ.
28 « Met c'hwi eo ar re a zo bepred chomet feal din
em amprouadurioù ; 29 ha me neuze a fell din reiñ deoc'h
galloud-roue evel m' en deus va Zad roet din, 30 ma
tebrfot ha maz evfot ouzh va zaol em Rouantelezh, ha ma
vefot azezet war dronioù o varn daouzek meuriad Israël ».

Jezuz o tiougan dianzavadur Pêr, hag ur gwall reuz evit ar re all. Mzh. **26,** 33-34 ; Mk. **14,** 29-30 ; Yn. **13,** 37-38.

31 « Simon, Simon, setu m' en deus Satan bet e c'houlenn
d' ho kroueriañ evel ar gwinizh ; 32 hogen me am eus
pedet evidout, evit na semplo ket da feiz ; ha te pa vi
distroet, starta da vreudeur ». 33 Met eñ a respontas
dezhañ : « Aotroù, ganit ez on prest da vont ha d' ar prizon
ha d' ar maro ». 34 Hogen Jezuz a lavaras dezhañ : « Me
lavar dit, Pêr, n' en devo ket kanet ar c'hilhog hizio m' az
po dre deir gwech nac'het va anavezout ».
35 Hag e lavaras c'hoazh dezho : « P' am eus ho kaset
hep yalc'h na sac'h, na botoù, daoust ha diouer hoc'h
eus bet eus un dra bennak ? » — « Eus netra ! » emezo.
— 36 « Met bremañ, emezañ, an neb en deus ur yalc'h
ra gemero anezhi, hag ur sac'h kerkoulz all ; hag an neb
n' en deus ket a gleze, ra werzho e vantell da brenañ
unan. 37 Rak me lavar deoc'h, e tle donet da wir ennon
al lavar-mañ eus ar Skritur : Lakaet eo bet e renk an
dorfedourion. E gwirionez, kement a sell ouzhin-me a zo
tost d' e dermen ». — 38 « Aotroù, emezo, sed amañ daou
gleze ! » Hag e respontas dezho : « Tra-walc'h eo ! ».

War Venez an Olived. Gwallanken Jezuz. Mzh. **26,** 30, 36-46 ; Mk. **14,** 26, 32-42.

39 O vezañ aet er-maez, e tennas, evel e gustum,
war-zu Menez an Olived, ha war e lerc'h e teue e ziskibion.

29 : Troet e vez alies : « Ha me a aoz evidoc'h ar Rouantelezh », met an droidigezh-se ne glot ket kement na gant an destenn, na gant ar gendestenn.

40 Pa voe erru el lec'h-se, e lavaras dezho : « Pedit gant aon da vont e-barzh an temptadur ». 41 Pellaat a reas diouto war-hed un taol-maen, hag o vezañ aet war e zaoulin, e pede, 42 en ur lavarout : « Tad, ma fell dit, kas ar c'haliriad-mañ diouzhin ; koulskoude, ra vo graet n' eo ket va youl, met da hini-te ». 43 Neuze en em ziskouezas dezhañ un Ael eus an Neñv d' e gennerzhañ. 44 Ha kouezhet en enkrez brasañ, e pede gredusoc'h ; hag e teuas e c'hwezenn warnañ da vezañ evel takennoù gwad hag a zivere war an douar. 45 Sevel a reas diouzh e bedenn, evit mont davet e ziskibion, met o c'haout a reas kousket gant an dristidigezh. 46 Hag e lavaras dezho : « Perak e kouskit-hu ? Savit ha pedit da chom hep mont e-barzh an temptadur ».

Jezuz paket. Mzh. **26,** 47-56 ; Mk. **14,** 43-52 ; Yn. **18,** 2-11.

47 Edo c'hoazh o komz, pa 'z erruas ur bagad tud, hag an hini anvet Judaz, unan eus an Daouzeg, er penn anezho. Tostaat a reas ouzh Jezuz da bokat dezhañ. 48 Jezuz a lavaras dezhañ : « Judaz, gant ur pok eta e werzhez Mab an Den ? ». 49 O welout ar pezh a oa da vezañ ar re a oa gantañ a lavaras dezhañ : « Aotroù, ha ma skofemp gant ar c'hleze ? ». 50 Hag unan anezho o skeiñ gant mevel ar Beleg-Meur a droc'has dezhañ e skouarn dehoù. 51 Met Jezuz o komz a lavaras : « Lezit da vont ! » Hag o vezañ stoket ouzh skouarn an den, e pareas anezhañ.

52 Neuze e lavaras Jezuz d' ar re a oa deuet a-enep dezhañ, Pennveleion, pennoù bras gwarded an Templ, hag Henaourion : « Evel pa vefen ul laer, oc'h deuet a-enep din gant klezeier ha bizhier. 53 P' edon bemdeiz en ho touez, en Templ, n' hoc'h eus ket astennet ho taouarn warnon ; met bremañ emañ ho koulz, ha mestroni an deñvalijenn ».

Teir nac'hadenn Bêr. Mzh. **26,** 69-75 ; Mk. **14,** 66-72 ; Yn. **18,** 16-17, 25-27.

54 Neuze o kregiñ ennañ e kasjont anezhañ ganto hag e zegas a rejont da di ar Beleg-Meur. Pêr a heulie eus a bell. 55 Evel m' o devoa graet tan e-kreiz ar porzh hag e oant aet d' azezañ en-dro dezhañ, en em lakaas Pêr en e goazez en o zouez. 56 Met ur vatezh o vezañ e welet azezet ouzh flamm an tan, hag o sellout pizh outañ, a lavaras : « Hemañ ivez a oa gantañ ! » 57 Nac'hañ a

reas avat : « Maouez, n' e anavezan ket ». 58 Nebeut goude, un all e welas hag a lavaras : « Te ivez a zo unan anezho ». Met Pêr lavaras : « Va den mat, ned on ket ». 59 War-dro un eur goude, unan all a lavare groñs : « Sur-mat, hemañ ivez a oa gantañ ; sellit 'ta, Galilead eo ! » — 60 « Va den mat, eme Bêr, ne ouzon ket petra a lavarez ». D' an ampoent, p' edo c'hoazh o komz, e kanas ur c'hilhog. 61 Hag an Aotroù, o vezañ distroet, a baras e sell war Bêr. Ha neuze e teuas da soñj da Bêr eus ger an Aotroù p' en devoa lavaret dezhañ : « A-raok d' ar c'hilhog kanañ hizio, az po va nac'het teir gwech ». 62 Hag o vont er-maez e skuilhas daeroù c'hwerv.

Jezuz dismegañset. Mzh. **26,** 67-68 ; Mk. **14,** 65.

63 Hogen ar wazed hag a oa o terc'hel Jezuz, a rae goap anezhañ, hag en gwallgase. 64 Mouchañ a raent e zremm hag e c'houlennent : « Gra da ziouganer ! Piw en deus skoet ganit ? ». 65 Ha kalz a wallgomzoù all a zistagent a-enep dezhañ.

Jezuz dirak ar C'huzul Bras. Mzh. **26,** 59-66 ; **27,** 1 ; Mk. **14,** 55-64 ; **15,** 1.

66 Pa c'houlaouas an deiz, en em vodas kuzul Re Gozh ar bobl, Priñsed ar Veleion, ha Skribed. Degas a rejont Jezuz dirak o lezvarn, 67 hag e lavarjont dezhañ : « Mar d-out ar C'hrist, lavar dimp ! ». Hag eñ a respontas dezho : « Mar lavaran deoc'h, n' am c'hredfot ket, 68 ha ma ran-me goulennoù ouzhoc'h, ne respontfot ket. 69 Met diwar vremañ e vo Mab an Den azezet en tu dehoù da c'halloud Doue ». 70 Ma lavarjont holl neuze : « Te eo Mab Doue eta ? ». Hag e tisklerias dezho : « C'hwi a lavar mat, me eo ! » 71 Neuze e lavarjont : « Da betra hon eus c'hoazh ezhomm testeni ? Ni hon-unan hon eus en klevet eus e c'henoù ».

Jezuz dirak Pilat evit ar wech kentañ. Mzh. **27,** 2, 11-14 ; Mk. **15,** 1-5 ; Yn. **18,** 28-38.

23. 1 Holl dud an emvod a savas neuze ; hag e gas a rejont da Bilat. 2 En em lakaat a rejont d' e damall evel-henn : « Hemañ hon eus kavet o lakaat reveulzi e-touez hor pobl, hag o virout a baeañ ar gwirioù da Gaezar, hag o tiskleriañ ez eo eñ ar C'hrist Roue ».

3 Neuze Pilat a c'houlennas digantañ : « Te eo roue ar Yuzevion ? » Respont a reas outañ : « En lavarout a rez ». 4 Ha Pilat a zisklerias d' ar Veleion Vras ha d' ar bobl : « Ne gavan netra tamallus en den-se ». 5 Met i a zalc'he gant nerzh da lavarout : « Lakaat a ra ar bobl d' en em sevel en ur gelenn dre Judea a-bezh, adalek Bro-C'halilea 'lec'h m' eo kroget, betek amañ ». 6 War ar c'homzoù-se e c'houlennas Pilat ha Galilead e oa an den-se. 7 Ha pa ouezas edo eus dalc'h Herodez e kasas anezhañ da Herodez hag en em gave ivez e Jeruzalem, en deizioù-se.

Jezuz dirak Herodez.

8 Herodez, pa welas Jezuz, a voe laouen-bras, rak abaoe pell amzer en deveze c'hoant d' e welout, gant ar pezh a gleve diwar e benn ; ha spi a-walc'h en devoa d' e welout oc'h ober ur burzhud bennak. 9 En goulennata a reas gant forzh gerioù, met Jezuz ne respontas netra dezhañ. 10 Eno koulskoude edo ar Veleion Vras, hag ar Skribed hag en tamalle gant taerijenn. 11 Herodez hag e warded eta, goude bezañ graet fae warnañ, ha graet goap anezhañ, a wiskas dezhañ ur sae splann-meurbet, hag a gasas anezhañ en-dro da Bilat. 12 Adalek an deiz-se, e teuas Pilat hag Herodez da vezañ mignoned, eus a enebourion ma oant diagent.

Jezuz a-nevez dirak Pilat. Jezuz ha Barabba. Mzh. **27,** 15-23, 26 ; Mk. **15,** 6-15.

13 Pilat eta goude bezañ galvet an Arc'hveleion, ar pennadurezhioù hag ar bobl, 14 a lavaras dezho : « Degaset hoc'h eus din an den-mañ, evel unan o tougen ar bobl d' ar reveulzi ; ha setu m' am eus dirazoc'h graet enklask diwar-benn se, ha n' em eus kavet ennañ netra da damall eus ar pezh a lavarit en e enep. 15 Nag Herodez kennebeut, peogwir en deus en adkaset dimp en-dro. Gwelout a rit, mann ebet n' en deus graet hemañ a gement a dalvezfe ar maro. 16 Rak-se, goude bezañ en kastizet, en laoskin da vont ». 17 (Hogen da geñver ar Gouel e tlee reiñ dezho frankiz ur prizoniad.) 18 Met holl en em lakjont da grial

11 : « Ur sae splann-meurbet ». Moarvat ur vantell-lid d' ober goap ouzh an hini a lavare bezañ roue.
15 : Ar Vulgata a lavar ar c'hontrol : « peogwir em eus en kaset dezhañ ». Met dre fazi.
17 : Ul lavarenn en em silet eno moarvat, hervez Mazhev ha Mark. He c'havout a reer ivez e dornskridoù 'zo war-lerc'h 19.

a-gevret : « Ar maro evit hemañ, ha laosk ganimp Barabba ». 19 Hemañ a oa bet taolet er prizon, evit un taol-dispac'h c'hoarvezet e kêr, hag ur muntr. 20 Pilat eta, c'hoant gantañ da leuskel Jezuz, a gomzas outo adarre. 21 Int avat a grie : « Ar Groaz ! Ar Groaz dezhañ ! » 22 Evit an trede gwech e lavaras dezho : « Pe zroug eta en deus graet an den-mañ ? Netra n' em eus kavet ennañ a gement a dalvezfe ar maro. Mont a ran eta d' e gastizañ ha d' e leuskel da vont ». 23 Int avat a zalc'he start gant kriadegoù bras da c'houlenn ma vije staget ouzh ar Groaz, ha gwashoc'h-gwashañ e save o mouezhioù. 24 Pilat neuze a varnas ma vefe roet o mennad dezho. 25 Ha leuskel a reas ganto an hini a oa bep taolet er prizon evit un taol-dispac'h hag ur muntr, an hini a c'houlennent ; Jezuz avat, e reiñ a reas dezho hervez o youl.

Hent ar C'halvar. Jezuz ha Merc'hed Jeruzalem. Mzh. **27,** 31-32 ; Mk. **15,** 20-21.

26 Pa oant ouzh e gas ganto e taoljont o dorn war un den, Simon ar C'hurenead, o oa o tonet eus ar park, hag e sammjont ar groaz warnañ evit he dougen war-lerc'h Jezuz. 27 Ur bobl vras a dud en heulie, ha merc'hed hag a skoe war boull o c'halon hag a hirvoude warnañ. 28 O treiñ outo Jezuz a lavaras : « Merc'hed Jeruzalem, na ouelit ket warnon, kentoc'h gouelit warnoc'h ha war ho pugale. 29 Rak setu o tonet deizioù ma vo lavaret : Evurus ar gwragez divugel, an daougostezioù n' o deus ket douget hag an divronnoù n' o deus ket maget. 30 Neuze en em lakaint da lavarout d' ar menezioù : Kouezhit warnomp ! ha d' an torgennoù : Kuzhit ac'hanomp ! 31 Rak ma reer evel-henn d' ar c'hoad glas, petra a c'hoarvezo gant ar c'hoad sec'h ? »

32 Daou dorfedour all a gased c'hoazh, evit bezañ lakaet d' ar maro war un dro gantañ.

Jezuz staget ouzh ar groaz. Mzh. **27,** 33 ; Mk. **15,** 22 ; Yn. **19,** 17.

33 Pa voent erruet el lec'h anvet Kalvar, e stagjont anezhañ ouzh ar groaz eno, hag an dorfedourion ivez, unan en tu dehoù hag egile en tu kleiz. 34 Jezuz a lavare : « Tad, pardon dezho, rak n' ouzont ket petra a reont ! ».

33 : Kalvar (diwar al latin) = klopenn.
34 : Salm 22, 19.

Goaperezh ar Yuzevion. Al laer mat hag al laer fall. Mzh. **27,** 34-38 ; Mk. **15,** 23-30 ; Yn. **19,** 19-24.

Neuze o rannañ e zilhad, e tennjont ar sord warno. 35 Ar bobl a chome eno da sellout. Ar pennoù-bras, int ivez, a rae goap anezhañ, en ur lavarout : « Salvet en deus reoù all ; ra 'n em salvo e-unan, mar d-eo Krist Doue, an hini dibabet ! ».

36 Ar soudarded ivez a c'hoarzhe goap warnañ : tostaat a raent hag e kinnigent gwinegr dezhañ, 37 en ur lavarout : « Mar d-out Roue ar Yuzevion, en em salv da-unan ». 38 Bez' e oa ivez ur skrid a-us d' e benn :

« Hemañ eo roue ar Yuzevion ».

39 Unan eus an dorfedourien e pign ouzh ar groaz, a skoe kunujennoù gantañ, en ur lavarout : « Ha n' eo ket te eo ar C'hrist ? En em salv da-unan ha ni ganit ». 40 Met egile a respontas outañ gant komzoù taer : « Na te, kennebeud-all, n' ac'h eus tamm ebet doujañs Doue, goude m' out bet barnet d' an hevelep kastiz ? 41 Evidomp-ni ez eo justis, paeet omp diouzh hon torfedoù ; met hemañ n' en deus graet droug ebet ». 42 Hag e lavare : « Jezuz, az pez soñj ac'hanon, pa zeui e gloar da Rouantelezh ». 43 Ha Jezuz a respontas dezhañ : « E gwirionez, en lavaran dit, hizio e vi ganin er Baradoz ».

Jezuz a varv ouzh ar groaz. Mzh. **27,** 45-54 ; Mk. **15,** 33-39.

44 War-dro ar c'hwec'hvet eur e oa pa zeuas teñvalijenn war ar vro a-bezh betek an navet eur, an heol o vezañ kuzhet ; 45 ha gouel an Templ a rogas dre an hanter. 46 Jezuz o c'harmiñ en ur griadenn vras a lavaras : « Tad, etre da zaouarn e lakan va spered ». Hag o lavarout kement-se, e laoskas e huanad diwezhañ.

47 Pa welas ar c'hantener ar pezh a oa c'hoarvezet, e rentas gloar da Zoue, gant ar c'homzoù-mañ : « E gwirionez, an den-mañ a oa un den reizh ». 48 Hag an holl engroezioù tud hag a oa en em zastumet evit gwelout an arvest-se,

35 : Salm **22,** 8.
42 : Tu a zo ivez da gompren : « Pa vi antreet e gloar da Roueelezh ». N' eus forzh penaos eo kentoc'h : galloud-roue, gloar, a zo da gompren, eget rouantelezh evel bro pe zouar perc'hennet.
46 : Salm **31,** 6. E lec'h komzoù ankenius Sant Vazhev, eo bet gwell gant Sant Lukaz merkañ amañ gerioù dousoc'h ha kalonusoc'h.

pa weljont petra a oa en em gavet, a yae war o c'hiz, o skeiñ war boull o c'halon.

Jezuz beziet. Mzh. **27,** 55-60 ; Mk. **15,** 41-46 ; Yn. **19,** 38-42.

49 Holl dud e anaoudezegh en em zalc'he a-ziabell, hag ivez ar gwragez o devoa en heuliet adalek Galilea, hag a selle ouzh an traoù-se.

50 Ha setu neuze un den anvet Yozef, ezel eus ar C'huzul bras, un den mat ha reizh, — 51 hennezh n' en devoa ket asantet na d' o mennad, na d' o oberoù, — genidik eus Arimatea, ur gêr eus ar Yuzevion, a c'hortoze Rouantelezh Doue, 52 hemañ a yeas da gaout Pilat evit goulenn korf Jezuz. 53 En diskenn a reas diouzh ar groaz, en gronnañ en ul liñsel hag en lakaat en ur bez kleuzet er roc'h e-lec'h ne oa bet lakaet c'hoazh den ebet. 54 Deiz ar Ragaozadur e oa, hag e lugerne dija goulaouennoù ar Sabad. 55 Ar gwragez hag a oa deuet gant Jezuz eus Galilea o devoa heuliet a-dost ; sellout mat a rejont ouzh ar bez ha penaos e oa bet lakaet korf Jezuz. 56 Hag o vezañ distroet war o c'hiz, ec'h aozjont louzeier a c'hwez-vat, ha frondoù. Ha deiz ar Sabad, e talc'hjont d' ar repoz gourc'hemennet.

Ar bez goullo. Mzh. **28,** 1-8 ; Mk. **16,** 1-8 ; Yn. **20,** 1-13.

24. 1 An deiz kentañ eus ar sizhun, gant tarzh kentañ an deiz, e teujont d' ar bez ha ganto al louzeier c'hwez-vat o devoa aozet. 2 Ar maen a gavjont ruilhet a-zirak ar bez. 3 O vezañ aet e-barzh, ne gavjont ket korf an Aotroù Jezuz. 4 Nec'het e oant diwar e benn, pa en em ziskouezas dezho daou zen gant dilhad lugernus. 5 Evel ma oant spontet ha ma plegent o dremm war-zu an douar, ar re-mañ a lavaras dezho : « Perak e klaskit e-touez ar re varo an hini a zo bev ? 6 N' emañ ket amañ ; dihunet eo a-douez ar re varo. Ho pet soñj penaos en deus komzet ouzhoc'h p' edo c'hoazh e Galilea, pa lavare : 7 Ret eo da Vab an Den, bezañ lakaet etre daouarn ar bec'herion, bezañ staget ouzh ar groaz, ha d' an trede deiz adsevel ». 8 Neuze e teuas soñj dezho eus e gomzoù.

49 : Salm 38, 12.
54 : Gant kuzh-heol e kroge ar Sabad ha ne veze ken aotreet gant al Lezenn labour ebet. Pep tra evit ar Sabad bras a veze ragaozet d' ar gwener, deiz ar Ragaozadur. Gant an noz e veze enaouet goulaouennoù da lidañ derou ar Gouel.

Diskred an Ebestel. Pêr er bez.

9 O tont en-dro eus ar bez, e tegemennjont an holl draoù-se d' an Unneg ha d' an holl reoù all. 10 Bez' e oa anezho Mari-Madalen, Yoanna, ha Mari, mamm Jakez ; ar merc'hed all hag a oa ganto a gontas kement-se ivez d' an Ebestel. 11 Met ar c'homzoù-se a seblantas dezho bezañ sorc'hennoù, ha ne gredjont ket ar merc'hed. 12 Pêr koulskoude a savas hag a redas d' ar bez ; hag o vezañ soublet e benn, ne welas nemet ar bandennoù, hag e tistroas d' ar gêr, souezhet gant ar pezh a oa c'hoarvezet.

Jezuz ha daou ziskibl Emmaüs.

13 En deiz-se, setu ma oa daou anezho o vont d' ur vourc'h war-hed tri-ugent stadenn diouzh Jeruzalem, hec'h ano Emmaüs, 14 hag e komzent etrezo diwar-benn kement tra a oa c'hoarvezet. 15 Ha setu e-pad ma oant o komz hag o vreutaat, Jezuz e-unan a dostaas hag en em lakas d' ober hent ganto ; 16 met dalc'het e oa o daoulagad ma ne oant ket evit en anavezout. 17 Hag e lavaras dezho : « Petra eo ar c'homzoù-se a lavarit an eil d' egile, en ur vont gant an hent ? ». Chom a rejont a-sav, leun a dristidigezh. 18 Unan anezho, anvet Kleopaz, a respontas outañ : « Te eo an estren nemetañ, o chom e Jeruzalem, a vefe hep gouzout petra a zo bet c'hoarvezet enni, en deizioù-mañ ? » — 19 « Petra 'ta ? » emezañ. Ar re-mañ a respontas : « Ar pezh a zo en em gavet gant Jezuz a Nazared, a oa en em ziskouezet evel ur profed galloudus en e oberoù hag en e gomzoù, dirak Doue ha dirak ar bobl a-bezh ; 20 ha penaos o deus hor beleion vras hag hor pennadurezhioù en droukroet da vezañ barnet d' ar maro, hag en staget ouzh ar groaz. 21 Ni avat a espere e oa hennezh an hini a zasprenfe Israël ; hogen, gant kement-se holl, eo hemañ an trede deiz abaoe m' eo degouezhet an traoù-se. 22 Gwir eo ez eo bet strafuilhet hor spered gant un nebeut gwragez eus hon touez : aet int d' ar bez da c'houloù-deiz, 23 ha pa n' o deus ket kavet e gorf, ez int distroet en ur lavarout o devoa gwelet

13 : Ar stadenn pe « stadion » a dalvez 185 metr. 60 stadion a rafe eta war-dro 11 km. Dornskridoù arall a ro 160 stadenn : war-dro 29 km 500. Hervez an hengounioù koshañ e oa lec'hiet Emmaus en tu biz da Jeruzalem. Abaoe amzer brezelioù ar Groaz, e kinniger Koubeileh, 63 stadenn diouzh Jeruzalem. Diaes dezvarn ar gudenn.

Aeled zoken, hag a lavar ez eo bev. 24 Ha darn eus hor c'humpagnuned a zo aet d' ar bez, hag o deus ivez kavet an traoù evel m' o devoa lavaret ar gwragez ; eñ avat n' o deus ket e welet ».

25 Neuze e lavaras dezho : « O tud dispered ha gorrek ho kalonoù da grediñ kement o deus lavaret ar Brofeded ! 26 Daoust ha ne oa ket ret d' ar C'hrist gouzañv ar poanioù-se ha mont evel-se en e c'hloar ? ». 27 Hag o kregiñ gant Moïzez hag an holl Brofeded, e tisplegas dezho, en holl Skriturioù, ar pezh a oa diwar e benn. 28 Evel-se ec'h errujont tost d' ar vourc'h maz aent, met eñ a reas van da vont hiroc'h. 29 Met derc'hel a rejont warnañ en ur lavarout : « Chom ganimp, rak setu ar serr-noz o tont, hag emañ an deiz o tiskenn ». Hag ec'h antreas eta evit chom ganto. 30 Hag e c'hoarvezas pa oa ouzh taol ganto, ma kemeras ha ma vennigas ar bara, m' en rannas ha ha m' en roas dezho. 31 Neuze o daoulagad a zigoras hag en anavezout a rejont ; eñ avat a oa en em guzhet diouto. 32 Hag e lavarjont an eil d' egile : « Daoust ha ne verve ket hor c'halon en hor c'hreiz, pa gomze ouzhimp war an hent, ha pa zizoloe dimp ar Skriturioù ? » 33 Hag o sevel raktal e tistrojont da Jeruzalem. Eno e kavjont bodet an Unneg hag o c'humpagnuned ; 34 a lavaras dezho : « Evit gwir, dasorc'het eo an Aotroù, hag en em ziskouezet eo da Simon ». 35 Hag i o-unan a zisplegas ar pezh a oa c'hoarvezet war an hent, ha penaos o devoa anavezet anezhañ gant rannidigezh ar bara.

Jezuz o 'n em ziskouez d' an Ebestel ha d' an Diskibion, noz e zasorc'h. Mk. **16,** 14-18 ; Yn. **20,** 19-23.

36 O komz evel-se e oant pa 'z en em gavas Jezuz en o c'hreiz, ha ma lavaras dezho : « Ar peoc'h ra vo ganeoc'h ». 37 Sabatuet ha spontet ma oant, e krede dezho gwelout ur spered. 38 Hag e lavaras dezho : « Perak ez oc'h strafuilhet, ha perak e sav diskred en ho kalonoù ? 39 Sellit ouzh va daouarn hag ouzh va zreid : me eo, me va-unan. Stokit ouzhin ha gwelit : ur spered n' en deus na kig nag eskern, evel ma welit am eus-me ! » 40 En ur lavarout kement-se, e tiskouezas dezho e zaouarn hag e dreid. 41 Met evel ma choment c'hoazh amgredik, en o levenez, sebezet ma oant, e lavaras dezho : « Hag-eñ hoc'h

eus-hu amañ un dra bennak da zebriñ ? » 42 Kinnig a rejont dezhañ un tamm pesk rostet.
43 En kemerout a reas ha debriñ dirazo.

Kemennoù diwezhañ Jezuz.

44 Hag e lavaras dezho : « Setu aze end-eeun ar pezh am boa lavaret deoc'h, pa oan c'hoazh ganeoc'h, penaos e oa ret e vefe sevenet kement a zo bet skrivet diwar va fenn, e Lezenn Voïzez hag er Brofeded, hag er Salmoù ». 45 Neuze e tigoras o spered da gompren ar Skriturioù. 46 Hag e lavaras dezho : « Evel-se ez eo skrivet e rankfe ar C'hrist gouzañv hag adsevel a-douez ar re varo d'an trede deiz ; 47 hag e vefe embannet en e ano an distro a spered evit pardon ar pec'hedoù, d'an holl bobloù en ur gregiñ dre Jeruzalem. 48 C'hwi eo an testoù eus an traoù-se. 49 Me avat, setu maz an da zegas deoc'h Promesa va Zad. Chomit e kêr, ken na vefot gwisket gant ar galloud eus an nec'h ».

Jezuz o pignat d'ar Baradoz.

50 Ha degas a reas anezho betek e-kichen Betania, hag o vezañ savet e zaouarn, e vennigas anezho. 51 Hag e-pad ma oa ouzh o bennigañ ec'h en em zispartias diouto hag e voe douget d'an Neñv. 52 Hag int, goude bezañ stouet dirazañ d'e adoriñ, a zistroas da Jeruzalem, gant levenez vras, 53 hag e vezent dalc'hmat en Templ, o veuliñ hag o vennigañ Doue.

42 : Goude « pesk rostet », e kaver e dornskridoù 'zo hag er Vulgata : « hag un direnn vel ».
44 : Hervez ar skrid-mañ e seblant an holl draoù-se bezañ tremenet an hevelep deiz : deiz dasorc'h hon Aotroù. E gwirionez, braslinennañ ne ra ken an Avielour amañ ar pezh a dremenas da c'houde Advevadenn Jezuz.
49 : « Promesa », da lavarout eo ar Spered Santel.
51 : E dornskridoù 'zo e vank : « Hag e voe douget d'an Neñv ».
52 : O vankout e dornskridoù 'zo : « Goude bezañ stouet dirazañ ».
53 : E deroù e Aviel evel en diwezh e ra Lukaz ano eus an Templ.

AN AVIEL HERVEZ
SANT YANN

DIGORADUR DA AVIEL SANT YANN

Ar pevare Aviel en em ziskouez evel un testeni, hini an diskibl e kare Jezuz anezhañ, hini Yann mab Zebedea ha breur Jakez, testeni adsinet er pennad diwezhañ 21 gant diskibion Yann o-unan.

Da grediñ a zo hervez lavaroù an Hengoun en devije Yann savet e Aviel war ziwezh e vuhez. Jakez e vreur a oa maro pell a oa, bet bourreviet e 44 gant Herodez Agripa kentañ. Pêr ha Paol a oa bet lazhet int ivez, dindan heskinerezh Neron (etre 64-67). Yann avat, hervez diougan ar Salver (Yann 21, 22-24) a zo chomet goude ar re all. Deuet eo da vezañ eskob Efezoz en Azia Vihanañ. E-pad heskinerezh Domisian eo bet forbannet en enezenn Batmoz, e-lec'h m' en deus moarvat skrivet e Ziskuliadur Met dieubet gant lazhidigezh Domisian ha kadoridigezh Nerva (er bloaz 96) eo distroet da Efezoz. Eno e sav e Aviel, moarvat e bloavezhioù diwezhañ ar c'hantved kentañ.

★

An tri aviel kentañ a oa bet skrivet evit tud nevez-desket war ar Gristeniezh. Yann avat, o tont diwezhatoc'h, ne fell ket dezhañ adlavarout ar pezh a zo bet dija dezrevellet gant Mazhev, Mark pe Lukaz. E vennad a zo lakaat dre skrid ur gelennadurezh uheloc'h evit an eneoù a glask anaoudegezh an Aotroù.

An tri all, diwar doareoù diavaez buhez hor Salver, a gase d'an diabarzh. Eñ, Yann, a ya gant un hent kontrol : diskouez Verb an Tad, Doue a holl-viskoazh, o tont er bed, evit bezañ sklerijenn ha buhez Mab-den. Ar burzhudoù kontet gantañ ne vezint degaset nemet evit skeudenniñ gwelloc'h kement-se. Ne vint ket danevellet evito o-unan, met evit o ster. Evel-se kreskadenn ar bara a zo evit diskleriadur Jezuz diwar-benn ar bara a vuhez ; pareidigezh an den dall evit startaat komzoù hor Salver o lavarout ez eo eñ sklerijenn ar bed ; adsavidigezh Lazar evit diskouez ar galloud a zasorc'h hag a vuhez a zo e Mab-Doue.

★

Gwelout an darvoudoù dre an diabarzh ne vir ket ouzh Yann da verzout ivez an diavaezoù gant brasañ resister. Sellit da skouer ouzh pareidigezh an den dall, dasorc'hidigezh Lazar. Kontet ez int dimp gant ur binvidigezh a vunudoù a ziskouez an test diwar welout, an hini en deus taolet pled ouzh pep tra gant e lagad lemm. Ar furchadennoù graet e Jeruzalem hag e Palestina o deus

diskouezet gwirionded an avieler pa gomz eus lennoù Siloam ha Bedzata, eus ar blasenn bavezet Gabaza, eus Sikar e-kichen puñs Yakob. An holl vunudoù-se n' hellent bezañ displeget ken rik nemet gant ur Palestinad a oa evitañ an anvioù-se sinoù taolennoù boas ha darvoudoù bevet. Menegiñ lec'hioù ken dianav ha Betani en tu-all d' ar Yordan, Aenon e-kichen Salim, Efrem war vevenn ar gouelec'h, a ziskouez sklaer-kenañ an diskibl a ro testeni eus ar pezh en deus gwelet.

★

Jezuz a zo sklerijenn ha buhez ar bed, met « e re » n' o deus ket degemeret anezhañ. An enebiezh-se a fell da Yann hec'h anataat a-berzh pennoù bras ar Yuzeviezh, an Arc'hveleion, Doktored an Templ. En abeg da se eo Jeruzalem a zo amañ kreizenn an Aviel. Beajoù Jezuz d' ar Gêr Santel, e brezegennoù, e rendaeloù en Templ gant an Doktored, e burzhudoù e Jeruzalem pe tro-zro, setu aze danvez pennañ e zanevell. An tri Aviel kentañ o devoa roet sklerijenn war brezegerezh Jezuz da bobl Galilea ; met ganto e chome damguzh e gelennadurezh e Jeruzalem. Gant Yann avat eo an dra-mañ a zo pennañ. Jezuz en deus diskleriet e bersonelezh doueel da renerion ar bobl, gant e gomzoù ha gant e vurzhudoù. Ha dre m' o deus argaset anezhañ, betek e gas d' ar maro, ez int kablus.

Hogen d' ar re o deus resevet anezhañ en deus roet Verb Doue ar galloud da vezañ a-gevret gantañ bugale d' an Tad, ha da gaout enno buhez Doue. Deuet eo er bed-mañ evit hor c'helenn hag hor salviñ, ha distreiñ a ra d' an neñv ouzh hor sachañ war e lerc'h da garout an Tad. Diskenn hag adsav, redadenn Verb Doue evel an heol a wirionez o sklerijennañ pep den eus an eil penn d' ar bed d' egile hag o reiñ buhez peurbadus.

AN AVIEL HERVEZ SANT YANN

Raklavar : Ar Verb.

1. [1] Er penn kentañ edo ar Verb hag ar Verb a oa gant Doue hag ar Verb a oa Doue. [2] Er penn kentañ e oa gant Doue. [3] Drezañ eo bet graet pep tra, hag heptañ n' eus bet graet netra. [4] Ar pezh a zo bet graet ennañ a oa buhez, hag ar vuhez-se a oa sklerijenn an dud. [5] Hag ar sklerijenn a splann en deñvalijenn hag an deñvalijenn n' he deus ket he dalc'het.

[6] Bez' e voe un den kaset gant Doue, Yann e ano. [7] Hemañ a zeuas evit un testeni, evit bezañ test d' ar sklerijenn, evit ma kredje an holl drezañ. [8] N' eo ket eñ a oa ar sklerijenn, met dont a rae evit reiñ testeni d' ar sklerijenn.

[9] Ar sklerijenn, an hini wirion hag a sklaera pep den, a oa o tont er bed. [10] Er bed edo, ha drezañ eo bet graet ar bed, met ar bed n' en deus ket e anavezet. [11] Deuet eo en e dra, hag e re n' o deus ket e zegemeret. [12] Met da da gement hini en deus e zegemeret, en deus roet ar galloud da vezañ bugel da Zoue, d' an neb a gred en e ano, [13] eñ ha n' eo ket bet ganet eus ar gwad, nag eus youl ar c'horf, nag eus youl an den, met eus Doue. [14] Hag ar Verb a zo deuet da vezañ korf ha savet en deus e deltenn en hon touez, ha gwelet hon eus e c'hloar, gloar o tont dezhañ eus e Dad, evel Mab unganet, leun a c'hras hag a wirionez.

[15] Yann a ro testeni diwar e benn hag a youc'h en ur

1 : Ar ger *Logos* a zo diaes da dreiñ : respont a ra d' ar pezh a zo anvet Furnez (Doue) en Testamant kozh. Gwelloc'h eo din mirout Verb ez omp boazet dezhañ. Implijout pe *komz*, pe *ger*, a zo gwashoc'h c'hoazh. Rak n' eus ket ano amañ eus ur gomz doueel diavaez.

9 : Araok Yann Vadezour e oa ar Verb a viskoazh evel eil person an Dreinded ; evel sklerijenn e oa a viskoazh, araok dont er bed d' en em ziskouez d' an dud.

13 : Dornskridoù 'zo a lavar : *int ha n'int ket bet ganet...* o komz eus an dud bugale da Zoue.

lavarout : « Hemañ eo an hini a lavaren dioutañ : An hini a zeu war va lerc'h a zo tremenet dirazon, dre m' edo araozon o vezañ ».

16 Ya, eus e leunder hon eus resevet holl, ha gras evit gras. 17 Rak al Lezenn a zo bet roet dre Voïzez, met ar c'hras hag ar wirionez a zo deuet dre Jezuz-Krist. 18 Doue, den ebet n' en deus e welet biskoazh ; ar Mab unganet, Doue, an hini a zo en askre an Tad, hennezh en deus e roet da anaout.

Testeni Yann Vadezour.

19 Hag hemañ eo testeni Yann, bet diskleriet gantañ pa gasas dezhañ ar Yuzevion beleion ha levidi eus Jeruzalem d'ober outañ ar goulenn-mañ : « Piw out-te ? » 20 Diskleriañ a reas ha ne nac'has ket, diskleriañ a reas : « Me n' on ket ar C'hrist ». 21 Neuze e c'houlennjont outañ : « Petra 'ta ? Elia out-te ? » — « N' on ket », emezañ. — « Ar profed out-te ? » Hag e respontas : « N' on ket ». 22 Neuze e lavarjont dezhañ : « Piw out-te ? Evit ma c'hellimp reiñ respont d' ar re o deus kaset ac'hanomp ; petra 'lavarez diwar da benn da-unan ? » 23 Hag eñ da respont : « Me eo ar vouezh a gri er gouelec'h : Kompezit hent an Aotroù, evel m' en deus lavaret ar profed Izahia ». 24 Ar gannaded a oa eus ar Farizianed. 25 Goulenn a rejont outañ ha lavarout dezhañ : « Perak eta e vadezez, mar n' out ket te ar C'hrist, nag Elia, nag ar profed ? » 26 Yann a respontas dezho en ur lavarout : « Me a vadez en dour ; met en ho touez ez eus unan n' anavezit ket, 27 an hini a dle dont war va lerc'h ha n' on ket dellezek da ziskoulmañ dezhañ korreenn e sandalenn ». 28 Kement-mañ a c'hoarvezas e Betania, en tu all d' ar Yordan, e-lec'h m' edo Yann o vadeziñ.

29 Antronoz, Yann a welas Jezuz o tont d' e gaout, hag a lavaras : « Setu Oan Doue, an hini a zilam pec'hed ar bed. 30 Hemañ eo an hini e lavaren diwar e benn : war va lerc'h e teu un den hag a zo tremenet dirazon dre maz

16 : Goude gras an Testamant kozh, eo ar C'hras da vat gant Jezuz-Krist, evel ma lavar ar gwerzad war-lerc'h.
23 : Izahia **40**, 3.
28 : Diw geriadenn anvet Betania a zo : unan e-kichen Jeruzalem ; eben, lec'h ma vadeze Yann, a zo en tu all d' ar Yordan, war an tu kleiz d' ar stêr, a-dal da Yeriko.
29 : Sell. ouzh Izahia **53**, 4-7.

edo araozon o vezañ. 31 Ha me n' anavezen ket anezhañ, met evit ma vo diskouezet da Israël, evit se on deuet-me da vadeziñ en dour ».

32 Yann a zougas c'hoazh an testeni-mañ : « Gwelet em eus ar Spered o tiskenn eus an neñv evel ur goulm, hag o chom warnañ. 33 Ha me n' anavezen ket anezhañ, met an hini en deus va c'haset da vadeziñ en dour, hennezh en deus lavaret din : An hini a weli ar Spered o tiskenn hag o chom warnañ, hennezh eo a vadez er Spered Santel. 34 Ha gwelet em eus-me, ha testeniañ a ran eo hemañ Mab Doue ».

An diskibion gentañ.

35 An deiz war-lerc'h adarre edo Yann eno gant daou eus e ziskibion, 36 hag o sellout ouzh Jezuz o tremen, e lavaras : « Setu Oan Doue ». 37 Hag an daou ziskibl o vezañ klevet anezhañ o komz evel-se, a yeas da heul Jezuz. 38 Met Jezuz o treiñ war-zu enno hag ouzh o gwelout o tont war e lerc'h, a lavaras dezho : « Petra a glaskit ? » Respont a rejont dezhañ : « Rabbi (pezh a dalv Mestr), pelec'h emaout o chom ? » 39 Lavarout a ra dezho : « Deuit ha gwelit ». Mont a rejont hag e weljont e pelec'h edo o chom, ha gantañ e chomjont an deiz-se ; war-dro an dekvet eur e oa.

40 Hogen Andrev, breur da Simon-Pêr, a oa unan eus an daou o devoa klevet komzoù Yann hag a oa aet da heul Jezuz. 41 Kentañ den a gavas hemañ a voe e vreur Simon hag e lavaras dezhañ : « Kavet hon eus ar Mesiaz », ar pezh a dalv da lavarout : Krist. 42 Hag e zegas a reas da Jezuz. O vezañ sellet outañ Jezuz a lavaras : « Te eo Simon, mab Yann ; te a vo Kefa da ano », ar pezh a dalv da lavarout : Maen.

43 Antronoz e fellas da Jezuz mont da C'halilea, setu ma kav Filip war e hent ha ma lavar dezhañ : « Deus d' am heul ». 44 Hogen Filip a oa eus Betsaida, kêr Andrev ha Pêr. 45 Filip a gav Natanael hag a lavar dezhañ : An hini

34 : Dornskridoù niverus a-walc'h a lavar e lec'h : « Mab Doue », « an hini dibabet gant Doue ».
39 : Peder eur goude kreisteiz.
41 : *Mesiaz* eo ar ger hebreeg bet troet gant ar gresianeg *Krist* ; talvezout a reont o daou : *sakret gant an eoul* evel beleg ha roue.
42 : Kefa eo ar ger arameek a dalv Maen ; Petrus (deut da Bêr en hor yezh) eo ar ger latin a dalv hevelep tra.
45 : Natanael a oa eus Kana, an hevelep den ha Bartolome ez eo.

a zo bet skrivet diwar e benn gant Moïzez el Lezenn, ha gant ar Brofeded, e gavet hon eus : Jezuz, mab Yosef, eus Nazared ». 46 Met Natanael a lavaras dezhañ : « Eus Nazared e c'hell dont un dra vat bennak ? » — « Deus da welout », a respontas Filip. 47 Jezuz pa welas Natanael o tont d' e gaout, a lavaras diwar e benn : « Setu amañ ur gwir Israëlad ha n' eus ket a dromplezon ennañ ». 48 Natanael a lavaras dezhañ : « A-belec'h am anavezez-te ? » Ha Jezuz da respont : « A-raok dit bezañ bet galvet gant Filip, evel ma oas dindan ar wezenn-figez, em eus da welet ». 49 Ma respontas dezhañ Natanael : « Rabbi, te eo Mab Doue, te eo Roue Israël ». 50 Met Jezuz a lavaras dezhañ : « O vezañ ma 'm eus lavaret dit : da welet em eus dindan ar wezenn-figez, e kredez ; traoù brasoc'h eget se a weli ». 51 Hag e lavaras dezhañ : « En gwirionez, en gwirionez, me 'lavar deoc'h : gwelout a refot an neñv digor hag Aelez Doue o sevel hag o tiskenn a-us da Vab an Den ».

Eured Kana.

2. 1 D' an trede deiz, e voe un eured e Kana, e bro C'halilea, ha mamm Jezuz a oa eno. 2 Ha pedet e voe ivez d' an eured Jezuz hag e ziskibion gantañ. 3 Diouer o vezañ savet war ar gwin, e lavaras mamm Jezuz dezhañ : « N' o deus ket ken a win ». 4 Ha Jezuz da lavarout dezhi : « Petra 'fell dit, va eur n' eo ket deuet c'hoazh ». 5 E vamm a lavaras d' ar servijerion : « Petra bennak a lavaro deoc'h, en grit ». 6 Bez' e oa eno c'hwec'h jarl-maen a dalveze d' ar gwalc'hadurioù evel ma ra ar Yuzevion, daou pe dri muzuliad o vont e pep unan anezho. 7 Lavarout a reas Jezuz dezho : « Kargit a zour ar jarloù-se ». Hag int d' o c'hargañ betek ar barr. 8 Hag e lavaras dezho : « Tennit bremañ ha kasit da vestr ar banvez ». Hag e rejont. 9 Met p' en devoe mestr ar banvez tañvaet an dour troet e gwin — ha ne ouie ket a belec'h e teue, ar servijerion avat a ouie, int hag o devoa tennet an dour, — neuze mestr ar banvez a c'halv ar gwaz nevez hag a lavar dezhañ : 10 « Pep den a laka da gentañ ar gwin mat da vont, ha pa grog an dud da vezañ badaouet,

4 : Da lavarout eo : « Se ne sell ket ouzhimp. Lezomp an traoù da vont ».
6 : Ar muzuliad a dalveze war-dro 39 litrad.

an hini disterañ ; te avat, ac'h eus miret ar gwin mat betek vremañ ».

11 Hennezh a voe penn-kentañ sinoù Jezuz, an hini a reas e Kana Galilea, ma tiskouezas e c'hloar ha ma kredas e ziskibion ennañ.

12 Goude-se e tiskennas da Gafarnaoum, eñ gant e vamm, e vreudeur hag e ziskibion ; hag eno e chomjont un nebeut devezhioù.

Ar varc'hadourion kaset er-maez eus an Templ.

13 Tost edo Pask ar Yuzevion ha Jezuz a bignas da Jeruzalem. 14 Kavout a reas en Templ ar werzherion ejened, deñved ha koulmed, hag an drokerion-voneiz en o c'hoazez. 15 Hag o vezañ graet ur skourjez gant kerdin, ec'h argasas an holl er-maez eus an Templ, hag an deñved hag an ejened ; stlabezañ a reas moneiz an drokerion hag ec'h eilpennas o zaolioù. 16 Ha d' ar varc'hadourion-goulmed e lavaras : « Kasit kement-se ac'hann, ha na rit ket eus ti va Zad un ti-kenwerzh ». 17 Neuze e teuas soñj d' e ziskibion ez eo bet skrivet : « Ar gred evit ho ti am debro-me ».

18 Ar Yuzevion avat a savas o mouezh hag a lavaras dezhañ : « Peseurt sin a ziskouezez dimp evit gallout ober kement-se ? » 19 Ha Jezuz da respont ha da lavarout dezho : « Diskarit an Templ-mañ hag en ur ober tri devezh ec'h adsavin anezhañ ». 20 Neuze ar Yuzevion a lavaras : « C'hwec'h vloaz ha daou-ugent eo bet padet sevel an Templ-mañ, ha te en ur ober tri devezh a adsavo anezhañ ? » 21 Met eñ a gomze eus templ e gorf. 22 Neuze pa voe adsavet a-douez ar re varo, e teuas soñj d' e

10 : Degouezhet eo an eured mesiazel. Ar gwin nevez, burzhudus e orin, eo furnez Doue, relijion Jezuz, o kemer lec'h al lidoù kozh, ar banvez mesiazel eo sakramant an aoter, hag ar bara e vo komzet pelloc'h diwar e benn, gant ar pennad 6.

12 : *E vreudeur* a zo da gompren hervez ster hebreek ar ger, diwar-benn kendirvi ha tud-kar Jezuz.

16 : Yeremia **7**, 11.

17 : Salm **69**, 10.

21 : An eneberezh-se etre an Templ savet gant daouarn an den, hag an Templ oberenn ar Spered Glan, a zo an drama a grog bremañ etre diw relijion, etre an daou destamant. Diskaret e vo an Templ-se, ken kaer e vein, diskaret e liderezh, met korf ar C'hrist, oberenn ar Spered Glan, a gemero lec'h egile gant ur bedenn speredel ha gwirion sevenet ennañ.

ziskibion en devoa lavaret an dra-se, hag e kredjont er Skritur hag er gomz bet diskleriet gant Jezuz.

23 E-pad m' edo e Jeruzalem gant gouel ar Pask, e kredas kalz en e ano, o welout ar sinoù a rae. 24 Met eñ, Jezuz, ne fizie ket enno dre maz anaveze anezho holl, 25 ha dre n' en devoa ket ezhomm e roje unan bennak testeni dezhañ diwar-benn an den, rak eñ e-unan a ouie petra a oa e-barzh an den.

An emziviz gant Nikodem.

3. 1 E-touez ar Farizianed e oa un den anvet Nikodem, unan eus pennoù bras ar Yuzevion. 2 Hemañ a zeuas e-pad an noz da gaout Jezuz hag e lavaras dezhañ : « Rabbi, gouzout a reomp ez out deuet a-berzh Doue, evel mestr-kelenner, rak den ne c'hell ober ar sinoù-se a rez-te, mar n' emañ ket Doue gantañ ». 3 Respont a reas Jezuz dezhañ : « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar dit, mar ne vez ket ganet unan bennak a-nevez eus an nec'h, ne c'hell ket gwelout Rouantelezh Doue ». 4 Lavarout a reas Nikodem dezhañ : « Penaos e c'hell un den bezañ ganet hag eñ kozh ? Daoust hag e c'hell un eil gwech mont e korf e vamm evit bezañ ganet adarre ? » 5 Jezuz a respontas : « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar dit : mar ne vez ket ganet unan bennak eus an dour hag ar Spered, ne c'hell ket mont e Rouantelezh Doue. 6 Kement a vez ganet eus ar c'horf a zo korf ; ha kement a vez ganet eus ar Spered a zo spered. 7 Na vez ket souezhet eta gant ar pezh am eus lavaret dit : Ret eo bezañ ganet a-nevez eus an nec'h. 8 C'hwezhañ a ra an avel e-lec'h ma kar ; klevout a rez he mouezh, met n' ouzout ket nag eus a belec'h e teu na da belec'h ez a. Evel-se e c'hoarvez gant kement den a zo ganet eus ar Spered ». 9 Respont a reas Nikodem ha lavarout dezhañ : « Penaos e c'hell an traoù-se c'hoarvezout ? »

10 Ha Jezuz da respont dezhañ : « Te zo mestr-kelenner en Israël ha n' anavezez ket an traoù-se ? 11 E gwirionez, e gwirionez, me lavar dit : diskleriañ a reomp ar pezh a ouzomp, ha reiñ a reomp testeni eus ar pezh a welomp ;

1 : Eus ar Sanedrin, ar C'huzul-Meur, e oa Nikodem.
6 : Anvet e vez *korf* er skritur kement a zo gwanded an den : an den en e bezh a zo korf er ster-se, da lavarout eo izel hag izil. *Spered* avat eo kement a zo galloud ha nerzh Doue. Hag an den anezhañ e-unan n' eo ket spered, dic'halloud maz eo e-keñver Rouantelezh Doue.

met ne zegemerit ket hon testeni. 12 Mar ne gredit ket, pa gomzan deoc'h eus traoù douarel, penaos e krefot, pa gomzin deoc'h eus traoù an neñv ? 13 N' eus den ebet a ve pignet d' an neñv, nemet an hini a zo diskennet eus an neñv, Mab an Den. 14 Hag evel m' en deus Moïzez uhelsavet an naer er gouelec'h, evel-se e rank bezañ uhelsavet Mab an Den, 15 evit m'en devo drezañ an neb a gred ennañ buhez peurbadus ».

16 « Rak kement en deus Doue karet ar bed ken en deus roet e Vab unganet evit nan aio ket da goll an neb a gred ennañ, hogen m'en devo buhez peurbadus. 17 Evit gwir, Doue n'en deus ket kaset e Vab er bed evit barn ar bed, met evit ma vo salvet ar bed drezañ. 18 An neb a gred ennañ n'eo ket barnet ; an hini na gred ket avat a zo barnet a-vremañ o vezañ n'en deus ket kredet en ano Mab unganet Doue. 19 Rak houmañ eo ar varnedigezh : deuet eo ar sklerijenn er bed, met an dud o deus karet muioc'h an deñvalijenn eget ar sklerijenn, dre ma oa fall o oberoù. 20 Rak piw bennak a ra an droug, a gasa ar sklerijenn ha ne gerzh ket da gaout ar sklerijenn gant aon na vefe dizoloet e oberoù. 21 Met an hini a ra ar wirionez a gerzh da gaout ar sklerijenn evit ma vo anavezet splann e oberoù evel graet e Doue ».

Testeniadenn diwezhañ Yann-Vadezour diwar-benn Jezuz.

22 Goude-se e teuas Jezuz gant e ziskibion e Bro-Judea ; eno e chomas ganto hag e vadeze. 23 Edo Yann ivez o vadeziñ en Aenon, e-kichen Salim, rak kalz a zour a oa eno ; hag an dud a zeue da vezañ badezet. 24 Rak Yann ne oa ket bet taolet c'hoazh er prizon.

25 Hogen arguzerezh a savas etre diskibion Yann hag ur Yuzev diwar-benn puridigezh. 26 Dont a rejont da gaout Yann hag e lavarjont dezhañ : « Rabbi, an hini a oa ganit en tu all d' ar Yordan hag ac'h eus roet testeni dezhañ, setu eñ o vadeziñ hag an holl o vont davetañ ». 27 Respont a reas Yann en ur lavarout dezho : « Ne c'hell den kaout tra ebet nemet roet e ve bet dezhañ eus an neñv. 28 C'hwi

16-21 : Marteze ar gwerzadoù 16-21 n' int ket eus komzoù Jezuz da Nikodem, met displegadurioù an avieler diwar-benn ar feiz.
22 : Un tammig pelloc'h (4, 2) e ro an avieler da anaout spisoc'h n' eo ket Jezuz a vadeze, met e ziskibion. Moarvat n' eo ket c'hoazh ar vadeziant en ano tri Ferson an Dreinded, met ur vadeziant en dour hepken, heñvel ouzh hini Yann.

hoc'h-unan a ro testeni din em eus lavaret kement-mañ : Me n' on ket ar C'hrist, met degaset on bet en e raog. 29 An hini a zo gantañ ar wreg yaouank eo ar pried ; met mignon an den yaouank p' emañ aze o selaou anezhañ, a gav levenez gant mouezh an den yaouank ; hag honnezh eta eo al levenez am eus-me en he leunder. 30 Dezhañ eo da greskiñ ha din-me da vihanaat ».

31 An hini o tont eus an nec'h a zo a-us d' an holl ; an hini o tont eus an douar a zo douarel, hag a gomz eus an douar. An hini o tont eus an neñv a zo a-us d' an holl ; 32 testeniañ a ra ar pezh en deus gwelet ha klevet, met den ebet ne zegemer e desteni. 33 An hini avat a zegemer e desteni a laka da wir ez eo gwirion Doue. 34 Rak an hini a zo bet kaset gant Doue, a lavar komzoù Doue, ha Doue n'en deus ket muzuliet dezhañ donezon ar Spered. 35 An Tad a gar ar Mab ha lakaet en deus pep tra etre e zaouarn. 36 An hini a gred er Mab, en deus ar vuhez peurbadus ; met an hini na gred ket er Mab, ne welo ket ar Vuhez ; warnañ e chom konnar Doue.

Emziviz gant ar Samariadez.

4. 1 Pa ouezas eta an Aotroù o devoa klevet ar Farizianed e c'honeze hag e vadeze muioc'h a ziskibion eget Yann 2 — bezañ ma ne oa ket Jezuz e-unan a vadeze, met e ziskibion —, 3 e kuitaas Bro-Judea hag e tistroas da Vro-C'halilea. 4 Rankout a rae neuze tremen dre Samaria. 5 En em gavout a ra eta gant ur gêr eus Samaria, anvet Sikar, damdost d' an douaroù bet roet gant Yakob d' e vab Yozef. 6 Eno edo puñs Yakob. Ha Jezuz, skuizh gant an hent, a oa en e goazez evel-se war vord ar puñs. War-dro kreisteiz e oa anezhi. 7 Ma tegouezhas ur vaouez eus Samaria, o tont da dennañ dour. Lavarout a eure Jezuz dezhi : « Ro din da evañ ». 8 Rak e ziskibion a oa aet e kêr da brenañ boued. 9 Met ar vaouez samariat-se a respontas dezhañ : « Penaos, te hag a zo yuzev, a c'houlenn da evañ diganin-me, ur samariadez ? » Rak ar Yuzevion n' o devez darempred ebet gant ar Samaridi. 10 Jezuz a respontas en ur lavarout

31-37 : Amañ ivez an displegadurioù degaset n' int ket moarvat da lakaat war vuzelloù ar Badezour.
6 : Puñs Yakob a zo bepred anezhañ, 32 vetrad donder, o reiñ dour ponner ha sall a-walc'h. Degouezhout a ra ar vaouez war-dro kreisteiz, d' an eur dommañ : ha kompren a reer n' eus ket reoù all o tont d' an eur-se d' o direnkañ.

dezhi : « Mar anavfes donezon Doue ha piw eo a lavar dit : Ro din da evañ, eo te marteze az pije graet outañ an hevelep goulenn ha roet en divije dour bev dit-te ». — 11« Aotroù, emezi, n' ac'h eus netra da dennañ dour ha don eo ar puñs. A belec'h eta az pije an dour bev-se ? 12 Ha te zo brasoc'h eget hon tad Yakob en deus roet dimp ar puñs-mañ hag evet dioutañ e-unan, koulz hag e vugale hag e loened ? » 13 Respont a reas Jezuz dezhi ha lavarout : « Kement hini a ev eus an dour-mañ en devo sec'hed c'hoazh ; 14 met an neb a evo eus an dour a roin-me dezhañ n' en devo sec'hed biken ken hag an dour a roin dezhañ a zeuio da vezañ ennañ ur vammenn-dour o strinkañ evit ar vuhez peurbabel ». 15 Ar vaouez a lavaras dezhañ : « Aotroù, ro din eus an dour-se, evit na 'm bo ket sec'hed ken, ha na zeuin ket ken amañ da dennañ dour ».

16 Jezuz a lavaras dezhi : « Kae da c'hervel da bried ha deus amañ en-dro ». 17 Ar vaouez a respontas : « Ne 'm eus pried ebet ». Ha Jezuz a lavaras dezhi : « Lavaret mat ac'h eus, 18 n' em eus pried ebet, rak pemp pried ac'h eus bet hag an hini a zo ganit bremañ n' eo ket da bried eo ; gant se eo ar wirionez ac'h eus lavaret ». — 19 « Aotroù, a lavaras ar vaouez dezhañ, gwelout a ran ez out ur profed... 20 Hon tadoù o deus azeulet war ar menez-mañ, c'hwi avat a lavar eo e Jeruzalem emañ al lec'h maz eus da azeuliñ ? » — 21 « Kred ac'hanon, maouez, eme Jezuz. Dont a ra an eur na vo ken na war ar menez-mañ, nag en Jeruzalem ho po da azeuliñ an Tad. 22 C'hwi a azeul ar pezh n' anavezit ket ; ni avat a azeul ar pezh a anavezomp, rak ar silvidigezh a zeu eus ar Yuzevion. 23 Met dont a ra an eur, ha bremañ eo dija, ma vo ar gwir azeulerion oc'h azeuliñ an Tad e spered hag e gwirionez ; rak ar re-se eo a vez klasket gant an Tad da azeulerion dezhañ. 24 Doue a zo spered, hag ar re a azeul anezhañ o deus d' e azeuliñ e spered hag e gwirionez ». 25 Ar vaouez a respontas : « Gouzout a ran emañ ar Mesiaz o tont, an hini a reer Krist anezhañ ; pa vo deuet hennezh e kemenno dimp pep tra ». 26 Lavarout a reas Jezuz dezhi : « Me eo, me hag a gomz ouzhit ».

27 War ar c'homzoù-se, e tegouezhas e ziskibion, ha

19 : War ar menez Garizim o devoa savet ar Samaridi un templ da Zoue, a oa bet distrujet gant Yann Hirkan er bloaz 129 a-raok Hor Salver.

souezhet e oant dre m' edo o komz gant ur vaouez. Hini anezho koulskoude ne lavaras dezhañ : « Petra glaskez pe perak e komzez ganti ? » 28 Ar vaouez neuze a lezas eno he fod-dour, da vont e kêr ha da lavarout d' an dud : 29 « Deuit da welout un den hag en deus lavaret din kement am eus graet. Daoust hag hennezh n' eo ket ar C'hrist ? » 30 Mont a rejont er-maez eus kêr da zont d' e gaout.

31 Etretant, e ziskibion a zalc'h warnañ en ur lavarout : « Rabbi, debr ». 32 Met eñ a lavaras dezho : « Me am eus ur boued da zebriñ n' anavezit ket c'hwi ». 33 An diskibion a lavare kenetrezo : « Daoust hag unan bennak en deus degaset dezhañ da zebriñ ? » 34 Lavarout a reas Jezuz dezho : « Va bevañs eo ober youl an Hini en deus va degaset ha kas da benn e oberenn. 35 Hag-eñ ne lavarit ket : Pevar miz c'hoazh hag emañ an eost ? Setu ma lavaran deoc'h : Savit ho taoulagad ha gwelit ar maezioù : emaint o wennaat evit an eost. 36 Dija en deus ar meder e c'hopr hag emañ o tastum frouezh evit ar vuhez peurbadel, en doare m' en em laouenaio an hader kenkoulz hag ar meder. 37 Rak gant se eo gwir amañ ar c'hrennlavar : Unan a had, un all a ved. 38 Ho kaset am eus da eostiñ ar pezh n' ho poa ket labouret. Reoù-all o deus poaniet ha c'hwi a zo aet war o labour ».

39 Kalz a Samaridi eus ar gêr-se a gredas ennañ war gomz ar vaouez-se o reiñ an testeni-mañ : « Diskleriet en deus din holl gement am eus graet ». 40 O vezañ deuet eta d' e gaout, ar Samaridi a bedas anezhañ da chom ganto. Ha chom a reas eno daou zevezh. 41 Neuze kalz muioc'h c'hoazh a gredas ennañ en abeg d' e gomzoù, 42 hag e lavarent d' ar vaouez : « N' eo ket mui diwar da lavar e kredomp ; rak ni hon-unan hon eus e glevet ha gouzout a reomp ez eo hemañ e gwirionez a zo Salver ar bed ».

Distro e Galilea.

43 Goude an daou zevezh-se, ez eas kuit ac'hano evit mont da C'halilea. 44 Rak Jezuz e-unan en devoa roet testeni ne vez ket ur profed prizet en e vro. 45 P' en em gavas eta e Galilea, e voe degemeret mat gant Galileiz o vezañ m' o devoa gwelet an holl draoù en devoa graet en Jeruzalem e-pad ar Gouel ; rak int ivez a oa deuet d' ar Gouel.

35 : *Pevar miz c'hoazh hag emañ an eost.* Krennlavar da lavarout emañ tost un dra bennak. Setu m' eo deuet dija koulz an eost speredel.

Pare mab ofisour ar roue.

46 Dont a reas adarre da Gana Galilea e-lec'h m' en devoa troet an dour e gwin. Hogen un ofisour d' ar roue a oa klañv e vab e Kafarnaoum. 47 Hemañ pa glevas e oa deuet Jezuz eus Judea da C'halilea, a zeuas d' e gaout en ur bediñ anezhañ da ziskenn evit yac'haat e vab, rak dare e oa da vervel. 48 Jezuz a lavaras dezhañ : « Nemet e welfec'h sinoù ha burzhudoù ne gredit ket ». 49 An ofisour roueel da respont : « Aotroù, diskenn a-raok ma varvo va mab ». — 50 « Kae, eme Jezuz, bev eo da vab ». Krediñ a reas an den er gomz en devoa Jezuz lavaret dezhañ hag ez eas kuit. 51 P' edo dija o tiskenn, e teuas e servijerion a-benn-hent dezhañ evit kemenn dezhañ e oa bev e vab. 52 Goulenn a reas diganto da bet eur e oa en em gavet gwell ; hag e lavarjont dezhañ : « Dec'h, d' ar seizhvet eur ez eo aet an derzhienn dioutañ ». 53 Anaout a reas an tad e oa d' an eur-se end-eeun, en devoa Jezuz lavaret dezhañ : « Bev eo da vab ». Hag e kredas eñ hag e holl dud. 54 Ober a reas Jezuz adarre an eil sin-se, goude distreiñ eus Judea da C'halilea.

Pare den seizet Bedzata.

5. 1 Goude-se en em gavas ur gouel gant ar Yuzevion hag e pignas Jezuz da Jeruzalem. 2 Bez' ez eus e Jeruzalem, e-tal Dor an Deñved, ul lenn a vez anvet Bedzata en hebreeg, hag he deus pemp porched. 3 Dindano e veze gourvezet un niver bras a dud klañv, dalled, kammed, seizidi, hag a c'hortoze bouilh an dour. (4 Rak bep an

46 : An ofisour-mañ n' eo ket diouzh ret, ur soudard, met un implijad bras eus ti Herodez Antipaz, rener Galilea, a veze anvet roue gant ar bobl.

52 : Pezh a zo un eur goude kreisteiz.

54 : An eil burzhud e Kana, eo a dleomp kompren ; rak an avieler a oar mat en deus graet ar Salver burzhudoù all abaoe burzhud ar gwin, dreist-holl e Jeruzalem e-pad ar Pask diwezhañ (sell. ouzh Yann 2, 23).

2 : Testenn diasur. Dornskridoù all a lavar : « Bez' ez eus e Jeruzalem, e-kichen Lenn an Deñved, un ti anvet Bedzata en hebreeg... »

4 : Ar gwerzad-mañ n' eus ket anezhañ en ul lod eus an dornskridoù koshañ ha gwellañ. Degaset e vefe bet evit displegañ petra oa berv an dour a vez komzet diwar e benn gant ar gwerzad 7. Diaes eo lavarout pe e vije bet eus testenn Sant Yann ha bet taolet er-maez dre ma oa souezhus, pe e vije bet un notenn-displegañ en em sanket e-barzh an destenn. N' eus forzh penaos eo kozh ar frazenn, ha n' eus ket da lakaat en arvar he zalvoudegezh.

amzer e tiskenne ael an Aotroù el lenn hag e teue an dour da fiñval. Kentañ hini a ziskenne e-barzh goude bouilh an dour, a veze pareet eus e gleñved n' eus forzh pehini e vije bet dalc'het gantañ). 5 Hogen bez' e oa eno un den hag a oa gant e gleñved abaoe eizh vloaz ha tregont. 6 Jezuz ouzh e welout gourvezet, hag o c'houzout e oa klañv abaoe pell amzer dija, a lavaras dezhañ : « Ha c'hoant ac'h eus da vezañ pareet ? » 7 Hag ar c'hlañvour da respont dezhañ : « Aotroù, n' em eus den d' am zeurel el lenn pa vez bouilh gant an dour. E-pad m' emaon o vont, un all a ziskenn araozon ». 8 Lavarout a reas Jezuz dezhañ : « Sav, kemer da gravazh ha kerzh ». 9 Kerkent e voe yac'haet an den-se ; sammañ a reas e gravazh hag eñ da vale. Hogen ur sabad e oa an deiz-se. 10 Hag ar Yuzevion a lavaras d' an hini a oa bet pareet : « Ar Sabad ec'h eo ; n' ac'h eus ket droed da zougen da gravazh ». 11 Hemañ avat a respontas dezho : « An hini en deus va fareet, eo hennezh en deus lavaret din : Kemer da gravazh ha kerzh ». 12 Goulenn a rejont outañ : « Piw eo an den-se en deus lavaret dit : Kemer da gravazh ha kerzh ? ». 13 Met an hini a oa bet yac'haet ne ouie ket piw e oa, rak Jezuz a oa en em laeret kuit, dre ma oa tud e-leizh eno. 14 Goude-se, Jezuz a gavas anezhañ en Templ hag a lavaras dezhañ : « Setu te pareet : a-vremañ diwall a bec'hiñ gant aon na c'hoarvezfe gwashoc'h ganit ». 15 An den neuze a yeas kuit da lavarout d' ar Yuzevion e oa Jezuz en devoa pareet anezhañ. 16 Setu perak ar Yuzevion a glaske a-enep da Jezuz o vezañ m' en devoa graet kement-se un deiz Sabad. 17 Met Jezuz a respontas dezho : « Va Zad betek vremañ ne baouez ket da labourat ; me ivez a labour eveltañ ». 18 Rak-se ar Yuzevion a glaske muioc'h c'hoazh e lakaat d' ar maro, n' eo ket hepken en abeg dezhañ terriñ ar Sabad, met c'hoazh dre ma rae e Dad eus Doue, oc'h en em lakaat evel-se par da Zoue.

Komzoù-emzifenn Jezuz ouzh ar Yuzevion :

Darempredoù ar Mab gant e Dad.

19 Neuze Jezuz a gomzas outo hag a lavaras : « E gwirionez, e gwirionez, me lavar deoc'h : ar Mab ne c'hell ober netra anezhañ e-unan, nemet ar pezh a wel an Tad oc'h ober ; rak ar pezh a vez graet gantañ, ar Mab en gra en hevelep doare. 20 Rak an Tad a gar ar Mab hag a

ziskouez dezhañ holl gement a ra e-unan ; ha diskouez a raio c'hoazh dezhañ oberoù brasoc'h eget ar re-mañ, deoc'h-c'hwi da estlammiñ. 21 Evel ma tihun an Tad ar re varv ha ma ro dezho buhez, evel-se ar Mab ivez a ro buhez d' ar re a fell dezhañ. 22 An Tad ne varn den ebet, met roet en deus pep barnerezh d' ar Mab ; 23 d' an holl da enoriñ ar Mab, evel maz enoront an Tad. An hini na enor ket ar Mab, ne enor ket an Tad en deus kaset anezhañ.

Darempredoù ar Mab gant an dud.

24 « E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar deoc'h, an hini a selaou va c'homzoù hag a gred en Hini en deus va c'haset, en deus buhez peurbadel, ne gouezh ket dindan ar varnedigezh, met tremenet eo eus ar maro d' ar vuhez. 25 E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar deoc'h : dont a ra an eur, ha bremañ eo dija, ma klevo ar re varv mouezh Mab Doue ; hag ar re a glevo anezhi o devo buhez. 26 Rak evel m' en deus an Tad ar vuhez ennañ e-unan, evel-se d' ar Mab ivez en deus roet kaout ar vuhez ennañ e-unan. 27 Ha roet en deus dezhañ ar galloud da varn, dre maz eo Mab an Den. 28 Na vezit ket eta souezhet gant se, rak dont a ra an eur ma vo klevet e vouezh gant ar re holl a zo er bezioù ha ma teuint er-maez, 29 ar re o devo graet ar mad oc'h adsevel evit ar vuhez, ar re o devo graet an droug oc'h adsevel evit bezañ barnet. 30 Ne c'hellan ober netra drezon va-unan ; diouzh ma klevan e varnan ; ha reizh eo va barnedigezh, rak n' eo ket va youl-me a glaskan, met youl an Hini en deus va c'haset.

Brasoc'h eget testeni Yann Vadezour eo an testeni roet gant an Tad d'ar Mab.

31 « Mar roan testeni diwar va fenn va-unan, va zesteni n' eo ket diouzh ar gwir ; 32 met un all a zo hag a zoug testeni diwar va fenn, ha gouzout a ran ez eo gwir an testeni a ro diwar va fenn. 33 Kaset hoc'h eus kannaded da gaout Yann, ha roet en deus testeni d' ar wirionez. 34 Evidon-me, n' eo ket digant un den e resevan testeni ; met lavarout a ran an traoù-mañ evit ho silvidigezh ; 35 Yann a oa ar c'houlaouenn o teviñ hag o sklerijenniñ ; ha c'hwi a zo bet fellet deoc'h evit ur pennad en em laouenaat ouzh he sklerijenn. 36 Evidon-me am eus un testeni brasoc'h eget hini Yann ; rak an oberoù en deus

va Zad roet din da gas da benn, an oberoù a ran, int-i o-unan, a ro testeni diwar va fenn ez eo an Tad en deus va c'haset. 37 Hag an Tad hag en deus va c'haset, hennezh en deus roet testeni diwar va fenn. Biskoazh n' hoc'h eus klevet e vouezh, na biskoazh n' hoc'h eus gwelet e zremm, 38 ha ne lakit ket e gomz da chom ennoc'h, pazeogwir ne gredit ket en den-se en deus eñ kaset anezhañ. 39 Furchal a rit er Skriturioù, dre ma kav deoc'h kaout enno ar vuhez peurbadel ; hag int ivez a ro testeni diwar va fenn. 40 Ha koulskoude ne fell ket deoc'h dont davedon evit kaout ar vuhez. 41 Ne dennan ket va gloar eus an dud ; 42 met gouzout a ran n' hoc'h eus ket karantez Doue ennoc'h. 43 Deut on en ano va Zad, ha n'am degemerit ket ; mar deufe unan all bennak en e ano e-unan e tegemerfec'h anezhañ. 44 Penaos e c'hellfec'h krediñ, c'hwi hag a denn ho kloar an eil eus egile ha na glaskit ket ar c'hloar a zeu eus an Doue n' eus nemetañ ? 45 Na gredit ket evelato ez eo me ho tamallo dirak an Tad ; ho tamaller eo Moïzez e-unan, an hini a esperit ennañ. 46 Mar kredfec'h e Moïzez, e kredfec'h ennon ivez, rak diwar va fenn en deus skrivet hennezh. 47 Hogen mar ne gredit ket en e skridoù-eñ, penaos e kredfec'h em c'homzoù-me ? »

Kentañ kreskidigezh ar bara. Mzh. **14,** 13-21 ; Mk. **6,** 32-44 ; Lk. **9,** 10-17.

6. 1 Goude-se e tremenas Jezuz en tu all da vor Galilea pe vor Tiberiaz. 2 Ur bobl a dud a heulie anezhañ, rak gwelout a raent ar burzhudoù a rae war ar re glañv. 3 Hag o vezañ pignet war ar menez, Jezuz a azezas eno gant e ziskibion. 4 Ar Pask, gouel ar Yuzevion, a oa tost. 5 Jezuz eta, o vezañ savet e zaoulagad, hag o welout e oa ur bobl a dud o tont etrezek ennañ, a lavaras da Filip : « Pelec'h e prenimp bara d' ar re-mañ da zebriñ ». 6 Komz a rae evel-se evit e amprouiñ, rak eñ a ouie mat petra edo o vont d' ober. 7 Filip a respontas dezhañ : « Daou c'hant dinerad bara, ne vezint ket a-walc'h evit m' en devo pep hini un tamm bihan ». 8 Unan eus e ziskibion, Andrev, breur da Simon-Pêr, a lavaras dezhañ : 9 « Amañ ez eus ur c'hrennard a zo gantañ pemp bara heiz ha daou besk, met petra eo se evit kemend-all a dud ? ».

4 : Ar Pask-se eo an eil-diwezhañ eus buhez ar Salver. Ur bloavezh a zo c'hoazh betek ar Basion.

10 Neuze Jezuz a lavaras : « Grit d' an dud mont en o gourvez ». Geot fonnus a oa el lec'h-se : hag an dud eta a yeas en o gourvez, ur pemp mil bennak a wazed anezho. 11 Jezuz a gemeras ar baraennoù hag o vezañ lavaret ur bedenn a drugarez e roas anezho d' an dud ; hag en hevelep doare gant ar pesked, kement ha ma karjont. 12 Pa 'z o devoe bet o gwalc'h, e lavaras d' e ziskibion : « Dastumit an tammoù a zo manet evit nad aio netra da goll ». 13 O dastum a rejont eta ha kargañ diwar ar pemp baraenn heiz, daouzek panerad a dammoù bet chomet gant ar re o devoa debret. 14 Hag an dud o welout ar sin bet graet gant Jezuz, a lavare : « Hemañ eo e gwirionez ar profed a dle dont er bed ». 15 Met Jezuz o c'houzout e oant war-nes dont d' e gemerout evit e lakaat da roue, en em dennas adarre war ar menez e-unan-penn.

Jezuz a gerzh war ar mor. Mzh. **14,** 22-36 ; Mk. **6,** 47-53.

16 Pa voe deuet an abardaez, e tiskennas e ziskibion betek ar mor ; 17 hag o vezañ pignet en ur vag, ez aent d' an tu all d' ar mor, war-zu Gafarnaoum : an noz a oa diskennet dija ha ne oa ket deut Jezuz d' o c'haout en-dro. 18 Ar mor avat, dindan un avel vras o c'hwezhañ, a save e darzhioù. 19 O vezañ roeñvet war-hed pemp war-n-ugent pe tregont stadenn bennak, e welont Jezuz o vale war ar mor hag o tostaat ouzh ar vag ; ha spontet e voent. 20 Eñ avat, a lavaras dezho : « Me eo, n' ho pet ket aon ». 21 Fellout a rae dezho e zegemer er vag : ha kerkent en em gavas ar vag ouzh an aod, el lec'h maz aent.

Prezegenn war ar bara buhezus.

22 Antronoz, ar bobl a dud, hag a oa chomet en tu all d' ar mor, a daolas pled ne oa bet eno bag ebet nemet unan, ha ne oa ket pignet Jezuz enni gant e ziskibion, met e oa aet war-raok e ziskibion o-unan-penn heptañ ; 23 hogen bagoù all eus Tiberiaz o vezañ degouezhet tost d' al lec'h m' o devoa debret ar bara goude d' an Aotroù bezañ lavaret ar bedenn a drugarez, 24 pa weljont eta n' edo ket Jezuz eno nag e ziskibion, e pignjont er bagoù hag e teujont betek Kafarnaoum o klask Jezuz. 25 Hag o

19 : War-dro pemp kilometr.

vezañ kavet anezhañ en tu all d' ar mor, e lavarjont dezhañ : « Rabbi, pegoulz out deuet amañ ? ».

Gwir vara an neñv.

26 Ha Jezuz da respont : « E gwirionez, e gwirionez, me 'lavar deoc'h : va c'hlask a rit neket o vezañ m' hoc'h eus gwelet sinoù, met o vezañ m' hoc'h eus debret eus ar baraennoù ha m' hoc'h eus bet ho kwalc'h. 27 Labourit neket evit ar vagadurezh a ya da goll, met evit an hini a bad betek er vuhez peurbadel, an hini a vezo roet deoc'h gant Mab an Den ; rak eñ eo an hini en deus an Tad, Doue, merket anezhañ gant e siell... » 28 Lavarout a rejont eta dezhañ : « Petra 'zo d' ober evit seveniñ oberoù Doue ? » 29 Jezuz a respontas dezho en ur lavarout : « Houmañ eo oberenn Doue, krediñ en hini en deus kaset ». 30 Neuze e lavarjont dezhañ : « Peseurt sin eta a rez evit ma welimp ha ma kredimp ennout ? Peseurt oberenn a rez ? 31 Hon tadoù o deus debret ar manna er gouelec'h, hervez m' eo skrivet : Roet en deus dezho da zebriñ ur bara eus an neñv ». 32 Jezuz a lavaras dezho : « E gwirionez, e gwirionez, n' eo ket Moizez en deus roet deoc'h ar bara eus an neñv, met va Zad eo a ro deoc'h ar bara eus an neñv, an hini gwirion. 33 Rak bara Doue eo an hini a ziskenn eus an neñv hag a ro buhez d' ar bed ».

Ar bara a vuhez eo Jezuz.

34 Lavarout a rejont dezhañ : « Aotroù, ro dimp bepred ar bara-se ». 35 Jezuz a respontas dezho : « Me eo bara ar vuhez. An hini a zeu d' am c'haout, n' en devo ket naon ken, hag an hini a gred ennon n' en devo sec'hed biken ken. 36 Met lavaret em eus deoc'h hoc'h eus va gwelet ha na gredit ket. 37 Kement a vez roet din gant va Zad a zeuio davedon ; hag an hini a zeu davedon, me avat ne daolin ket anezhañ er-maez. 38 Rak diskennet on eus an neñv neket evit ober va youl-me, met youl an Hini en deus kaset ac'hanon. 39 Hag houmañ eo youl an hini en deus va c'haset, na gollin netra eus kement en deus roet din, hogen mac'h adsavin anezho d' an deiz diwezhañ. 40 Rak houmañ eo youl va Zad m' en devezo buhez peurbadel

31 : Salm 78, 24. Ar Yuzevion a c'hortoze digant ar Mesiaz burzhudoù brasoc'h c'hoazh eget ar re bet graet er gouelec'h dindan renadurezh Moizez.

kement hini a wel ar Mab hag a gred ennañ ; ha mac'h adsavin anezhañ a varo da vev d' an deiz diwezhañ ».

41 Grozmolat a rae ar Yuzevion diwar e benn, dre m' en devoa lavaret : « Me eo ar bara diskennet eus an neñv ». 42 Hag e lavarent : « Ha n' eo ket hennezh eo Jezuz, mab Yozef, a anavezomp mat e dad hag e vamm ? Penaos e lavar bremañ : Diskennet on eus an neñv ? ». 43 Jezuz a respontas hag a lavaras dezho : « Na c'hrozmolit ket etrezoc'h. 44 Den ebet ne c'hell dont davedon nemet sachet e vefe gant an Tad en deus va c'haset ; ha me a adsavo anezhañ a varo da vev d' an deiz diwezhañ. 45 Skrivet eo er Brofeded : Holl e vezint kelennidi Doue. Kement hini a selaou an Tad hag a zesk digantañ a zeu davedon. 46 N' eo ket en divije unan bennak gwelet an Tad ; nemet an hini a zo o tont eus Doue, hennezh hepken en deus gwelet an Tad. 47 E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h : an hini a gred en deus ar vuhez peurbadel. 48 Me eo bara ar vuhez. 49 Ho tud kozh o deus debret ar manna er gouelec'h hag a zo marvet. 50 Evel-henn emañ ar bara a ziskenn eus an neñv, ma ne varv ket an hini a zebr dioutañ. 51 Me eo ar bara bev a zo diskennet eus an neñv. An neb a zebro eus ar bara-se, a vevo da viken ; hag ar bara a roin eo va c'horf evit buhez ar bed ».

Promesa ar Sakramant.

52 Tabutal a rae neuze ar Yuzevion kenetrezo en ur lavarout : « Penaos e c'hell hemañ reiñ e gorf dimp da zebriñ ? » 53 Lavarout a reas Jezuz dezho : « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h : mar ne zebrit ket korf Mab an Den ha mar n' evit ket e wad, n' ho pezo ket ar vuhez ennoc'h. 54 An neb a zebr va c'horf hag a ev va gwad en deus buhez peurbadel ; ha me a zasorc'ho anezhañ d' an deiz diwezhañ. 55 Rak va c'horf a zo magadurezh wirion ha va gwad a zo evaj gwirion. 56 An hini a zebr va c'horf hag a ev va gwad a chom ennon ha me ennañ.

42 : Da varn diouzh an diavaezoù evel ma fell dezho, n' hellent ket kompren.
45 : Izahia 54, 13, ha Yeremia 31, 33.
46 : « An hini a zo o tont eus Doue » pe « an hini a zeu a-berzh Doue ».
51 : Ger evit ger : Ar bara a roin eo va c'hig... Taolit pled eo an hevelep ger a vez implijet amañ hag er pennad 1, 14, diwarbenn an enkorfidigezh. Ar Salver a fell dezhañ merkañ don an darempred etre Sakramant an Aoter hag e zonedigezh er bed.

57 Evel m' en deus va Zad hag a zo bev, kaset ac'hanon, hag evel ma vevan dre an Tad, evel-se an neb am debro, a vevo eñ ivez drezon-me. 58 Evel-se emañ ar bara diskennet eus an neñv. N' emañ ket evel an hini o deus debret ho tadoù ha n' en deus ket miret outo da vervel ; an neb a zebro ar bara-mañ a vevo da virviken ». 59 Lavarout a reas an traoù-se o kelenn en ur sinagogenn e Kafarnaoum.

Warlec'hioù ar brezegenn.

60 Kalz avat eus e ziskibion diwar e glevout a lavaras : « Tenn eo ar gomz-se, piw a c'hell klevout anezhi ? ». 61 Met Jezuz o c'houzout ennañ e-unan e c'hrozmole e ziskibion diwar-benn an dra-se, a lavaras dezho : « Ur skoilh evidoc'h eo kement-se ? 62 Mar gwelfec'h eta Mab an Den o pignat d' al lec'h maz edo diagent... 63 Ar spered eo a ro ar vuhez ; ar c'horf ne dalv ket. Ar c'homzoù am eus lavaret deoc'h a zo spered hag a zo buhez. 64 Met en ho touez ez eus hiniennoù ha ne gredont ket ». Rak gouzout a rae Jezuz adalek ar penn kentañ, pere a oa ar re na gredent ket, ha piw a oa an hini a dlee gwerzhañ anezhañ. 65 Ha lavarout a rae : « Setu perak em eus lavaret deoc'h ne c'hell nikun dont davedon, mar n' eo ket bet roet dezhañ gant va Zad ».

66 Diwar neuze, kalz eus e ziskibion a yeas war o c'hiz hag a baouezas da vont gantañ. 67 Jezuz a lavaras eta d' an daouzek : « Ha c'hwi ivez, ha ne fell ket deoc'h mont kuit ? » 68 Respont a reas Simon-Pêr dezhañ : « Aotroù, da gaout piw ez afemp ? Komzoù ar vuhez peurbadel a zo ganit. 69 Evidomp-ni hon eus kredet hag anavezet ez out-te ar Sant eus Doue ». 70 Jezuz da respont dezho : « Daoust ha n' eo ket me am eus ho tibabet ho taouzek ? Ha koulskoude unan ac'hanoc'h a zo un diaoul ». 71 Komz a rae eus Judaz, mab Simon Iskariot, rak hennezh eo a yae d' e werzhañ, evitañ da vezañ unan eus an Daouzek.

Jezuz o vont e kuzh da ouel an Teltennoù.

7. 1 Da c'houde e kerzhe Jezuz dre C'halilea ; ne felle ket dezhañ mont e Judea, o vezañ ma klaske ar Yuzevion

62 : *Mar gwelfec'h eta Mab an Den...* ar frazenn a chom diechu. Moarvat e fell da Jezuz lavarout kement-mañ : prouenn vras va c'hannadur a-berzh an Tad, a vo va distro e gloar an Tad e-unan.

e lakaat d' ar maro. 2 Tostaat a rae gouel ar Yuzevion, hini an Teltennoù. 3 Neuze e lavaras e vreudeur dezhañ : « Tremen ac'hann da Vro-Judea evit ma welo da ziskibion ivez an oberoù a rez-te. 4 Rak ne reer ket an traoù e-kuzh pa glasker bezañ anavezet ; peogwir e rez traoù seurt-se, en em ziskouez d' ar bed ». 5 E vreudeur o-unan evit gwir ne gredent ket ennañ. 6 Jezuz neuze a lavaras dezho : « Evidon n' emañ ket c'hoazh ar c'houlz ; evidoc'h avat emañ bepred ar c'houlz. 7 Ar bed n' hell ket ho kasaat ; me avat, va c'hasaat a ra, dre ma roan testeni diwar e benn ez eo fall e oberoù. 8 C'hwi eta, pignit d' ar gouel ; me avat ne bignan ket c'hoazh d' ar gouel-se, rak va amzer n' eo ket deuet c'hoazh da benn ». 9 Ha goude lavarout an traoù-se dezho, e chomas e Galilea. 10 Met pa voe pignet e vreudeur d' ar gouel, e pignas eñ ivez neuze, neket a-wel d' an holl, met evel e-kuzh.

Enebiezh e soñjoù an dud.

11 Ar Yuzevion eta a glaske anezhañ e-pad ar gouel hag a lavare : « Pelec'h emañ hennezh ? » 12 Ha kalz a dabut a oa diwar e benn e-mesk an dud. Darn a lavare : « Un den mat a zo anezhañ » ; ha darn all a lavare : « N' eo ket ! touellañ an dud ne ra ken ». 13 Den ebet koulskoude ne gomze fraezh diwar e benn, gant aon rak ar Yuzevion.

Jezuz a gomz a-berzh an Tad.

14 Kreiz ar gouel a oa dija pa bignas Jezuz d' an Templ ha ma krogas da gelenn. 15 Souezhet bras e oa ar Yuzevion hag e lavarent : « Penaos ec'h anavez hemañ ar Skriturioù, hep bezañ biskoazh studiet ? » 16 Jezuz da respont ha da lavarout dezho : « Va c'helennadurezh n' eo ket va hini-me, met kelennadurezh an Hini en deus va c'haset. 17 Mar fell da unan bennak ober e youl, ec'h anavezo pe eus Doue ez eo va c'helennadurezh, pe ac'hanon va-unan ez eo. 18 Neb a gomz eus e berzh e-unan a glask e c'hloar dezhañ e-unan ; met an hini a glask gloar an Hini en deus kaset anezhañ, hennezh a zo gwirion, ha n' eus ket a zislealded ennañ.

2 : Gouel an Teltennoù a veze graet e penn-kentañ miz here. Lidañ a rae buhez an Hebreed er gouelec'h, hag evit arouezhañ an dra-se, e tremene ar Yuzevion ur sizhunvezh dindan teltennoù savet gant skourroù war al leurdoennoù pe ar plasennoù.

Diwar-benn al Lezenn.

19 « Daoust ha n' eo ket Moizez en deus roet deoc'h al Lezenn ? Ha koulskoude hini ebet ac'hanoc'h ne vir al Lezenn. Perak e klaskit va lazhañ ? » 20 Respont a reas ar bobl : « Un diaoul 'zo ennout ; piw a glask da lazhañ ? » 21 Jezuz a respontas en ur lavarout dezho : « Un oberenn hepken am eus graet, ha setu c'hwi holl estonet. 22 Koulskoude, Moizez en deus roet deoc'h an amdroc'h (daoust ma ne zeu ket digantañ, met digant an Tadoù) ha zoken deiz ar Sabad ec'h amdroc'hit un den. 23 Mar bez eta amdroc'het un den deiz ar Sabad, evit na vo ket torret Lezenn Voizez, perak e kemerit droug ouzhin en abeg din bezañ pareet un den en e bezh da zeiz ar Sabad ? 24 Na varnit ket hervez an diavaezoù, met barnit hervez ar reizhder ».

Soñjoù drouk ar pennoù-bras enep Jezuz.

25 Nemet e lavare hiniennoù eus Jeruzalem : « Hag-eñ n' eo ket hemañ an hini a glaskont d' e lazhañ ? 26 Ha setu eñ o prezeg a-wel d' an holl, ha ne lavaront netra dezhañ ? Daoust hag ar pennoù-bras o defe anavezet da vat ez eo hemañ ar C'hrist ? 27 Hemañ koulskoude a ouzomp eus a belec'h ez eo ; ar C'hrist avat, pa zeuio, den ne ouio eus a belec'h ez eo ». 28 Jezuz neuze en em lakas da grial tra m' edo en Templ o kelenn hag e lavaras : « Va anaout a rit ha gouzout a rit eus a belec'h ez on ; ha koulskoude n' on ket deut eus va ferzh va-unan ; nemet ez eo gwirion an hini en deus va c'haset, eñ ha n' anavezit ket anezhañ. 29 Me avat a anavez anezhañ dre ma teuan dioutañ ha m' en deus va c'haset ». 30 Klask a raent eta kregiñ ennañ, met nikun ne lakaas e zorn warnañ, rak ne oa ket deut c'hoazh e eur. 31 E-touez ar bobl avat, kalz a gredas ennañ hag e lavarent : « Ar C'hrist pa zeuio, daoust hag e raio

20 : *Un diaoul 'zo ennout* a dalv da lavarout : Emaout o sodiñ, koll a rez da skiant-vat.
21 : Ret eo kompren : Un oberenn vurzhudus hepken am eus graet da zeiz ur Sabad, en ur pareañ ur paour kaezh reuziad, hag estonet oc'h en abeg d' ar Sabad, ha droug a glaskit ouzhin. Koulskoude Moizez el Lezenn, en deus roet urzh deoc'h d'ober an amdroc'h d' an eizhvet deiz ha pa vije ur Sabad.
27 : An dud a grede e tlee ar Mesiaz en em ziskouez a-daoltrumm, evel kouezhet eus an neñv. Ne oa ket se koulskoude ar skeudenn o devoa treset ar Brofeded eus ar Mesiaz pa lavarent e tlee bezañ ganet eus meuriad Youda, eus tiegezh David, e Betlehem Judea.

muioc'h a sinoù eget ma ra hemañ ? » 32 Klevout a eure ar Farizianed ar bobl o hiboudal an traoù-se diwar e benn ; ha neuze an Arc'hveleion hag ar Farizianed a gasas gwarded da gregiñ ennañ. 33 Lavarout a reas Jezuz : « 'Vit un nebeut amzer, emaon c'hoazh ganeoc'h ; hag ez in davet an Hini en deus va c'haset. 34 Va c'hlask a refot, met va c'haout ne refot ket ; rak el lec'h m' emaon-me, c'hwi n' hellit ket dont ». 35 Neuze ar Yuzevion a lavaras an eil d'egile : « Da belec'h emañ o vont, na vimp ket evit kavout anezhañ ? Hag emañ o vont d' ar re a zo skignet e-touez an Hellened, hag ivez da gelenn an Hellened ? 36 Petra 'dalv ar gomz-se en deus lavaret : Va c'hlask a refot, met va c'haout ne refot ket, hag el lec'h m' emaon-me, c'hwi n' hellit ket dont ? ».

Komzoù Jezuz diwar-benn an dour bev hag ar Spered.

37 Hogen d' an deiz diwezhañ hag a oa deiz bras ar gouelvezh, en em zalc'he Jezuz en e sav hag e youc'he en ur lavarout : « Piw bennak en deus sec'hed, ra zeuio d' am c'haout, ha ra evo 38 an hini a gred ennon. Evel ma lavar ar Skritur : Stêrioù dour bev a ziruilho eus e askre ». 39 Lavarout a rae an dra-se diwar-benn ar Spered a dlee resev ar re o devoa kredet ennañ ; rak ne oa ket bet roet c'hoazh ar Spered, o vezañ ne oa ket bet c'hoazh roet da Jezuz e c'hloar.

Tabut adarre diwar-benn ar C'hrist.

40 E-touez ar bobl eta hiniennoù o vezañ klevet ar c'homzoù-se, a lavare : « Hemañ evit gwir eo ar Profed ». 41 Darn all a lavare : « Hemañ eo ar C'hrist ». Met reoù all a enebe : « Eus Galilea e teufe ar C'hrist ? 42 Hag-eñ ne lavar ket ar Skritur ez eo eus lignez David hag eus Betlehem, ar gêriadenn m' edo David o chom, e teu ar C'hrist ? ». 43 Disrann a oa eta e-touez ar bobl en abeg dezhañ. 44 Hiniennoù a felle dezho kregiñ ennañ ; hogen, den ne

38 : Diwar e benn e-unan e komzfe amañ Jezuz : e askre a dleomp kompren, e galon hec'h-unan a ro dimp ar vuhez dre ar Spered Sakr. D' an deiz diwezhañ eus ar gouel, ur beleg goude kerc'hat dour e feunteun Siloam, a skuilhe anezhañ en Templ da zegas soñj eus an dourioù o devoa strinket dre vurzhud er gouelec'h evit Israël. Ar skeudennoù a zeu bremañ da wir e Jezuz. Hag en diouganet o devoa ar Brofeded : sell. ouzh Izahia 44, 3 ; 48, 21 ; 58, 11.

lakas e zorn warnañ. 45 Distreiñ a reas eta ar warded da gaout an Arc'hveleion hag ar Farizianed, hag ar re-mañ a lavaras dezho : « Perak n' hoc'h eus ket e zegaset ganeoc'h ? » 46 Respont a reas ar warded : « Den ebet biskoazh n' en deus komzet evel ma komz an den-se ». 47 Hag ar Farizianed da respont dezho : « Daoust ha c'hwi ivez a zo bet sordet ? 48 Hag-eñ ez eus unan eus ar pennoù-bras pe eus ar Farizianed en devije kredet ennañ ! 49 Met ar bobl-tud-se ha n' anavezont ket al lezenn, tud villiget int ! » 50 Respont a reas dezho Nikodem, an hini a oa deuet d' e gaout diagent, hag a oa unan anezho : 51 « Daoust hag ho lezenn a varn un den hep bezañ da gentañ klevet digantañ ha gouvezet petra en deus graet ? » 52 I avat da respont dezhañ ha da lavarout : « Ha te ivez a zo eus Galilea ? Sell a-dost hag e weli n' eo ket eus Galilea e tiwanfe eur profed ».

Ar wreg avoultrerez.

53 Ha distreiñ a reas pep unan d' ar gêr. **8.** 1 Jezuz avat a yeas da Venez an Olived. 2 Met da darzh an deiz adarre e teue d' an Templ, hag an holl bobl a zirede d' e gaout ; hag aet en e goazez en em lakae da gelenn. 3 Neuze ar Skribed hag ar Farizianed a zegasas dezhañ ur vaouez bet tapet oc'h ober avoultriezh ; o vezañ laket anezhi en he sav e-kreiz an holl, e lavarjont dezhañ : 4 « Mestr, ar vaouez-mañ a zo bet tapet war an taol oc'h ober avoultriezh ; 5 Ha neuze el Lezenn, Moizez en deus gourc'hemennet dimp labezañ ar merc'hed seurt-se ; ha te, petra 'lavarez ? » 6 Komz a raent evel-se evit e aprouiñ, dezho da gaout peadra d' e damall. Met Jezuz o stouiñ, en em lakaas da skrivañ gant e viz war an douar. 7 Evel ma talc'hent d' ober goulennoù outañ, e tigeinas hag e respontas dezho : « An hini ac'hanoc'h a zo dibec'h, eñ da gentañ ra daolo outi ur maen ». 8 Hag o soublañ adarre, e skrive war an douar. 9 Int avat o klevout se, en em dennas kuit hini hag hini, ar re goshañ da gentañ ; ma voe lezet e-unan hag ar

1 : Danevell ar wreg avoultrerez 8, 1-11, a vank e kalz a dornskridoù, betek ar gwerzad 11. Marteze eo bet dilezet gant hiniennoù dre ma rae diaes dezho. Marteze ivez e vije un arroud kozh eus an amzervezh abostolek a vije bet lec'hiet amañ evit mirout na vefe kollet. E dornskridoù 'zo e kaver anezhañ goude Lukaz 21, 38, pe en dibenn aviel Sant Yann, pe zoken e Sant Yann, goude 7, 36 pe 44.

wreg en he sav e-kreiz an dud. 10 Jezuz a zigrommas neuze hag a lavaras dezhi : « Maouez, pelec'h emaint ? Den ebet n' en deus da gondaonet ? » 11 Hi a respontas : « Den ebet, Aotroù ! » Ha Jezuz da lavarout : « Me kennebeut n' az kondaonin ket ; met hiviziken, chom hep pec'hiñ ».

Ar sklerijenn eus an neñv ha teñvalijenn an dud.

12 Adarre e komzas Jezuz outo en ur lavarout : « Me eo sklerijenn ar bed ; an hini am heuilh ne valeo ket en deñvalijenn, met sklerijenn ar vuhez en devo ». 13 Lavarout a reas ar Farizianed dezhañ : « Te eo a zoug testeni diwar da benn ; da desteni n' eo ket diouzh ar gwir ». 14 Jezuz a respontas : « Evidon da reiñ testeni diwar va fenn, eo gwirion va zesteni, rak me a oar a belec'h ez on deuet ha da belec'h ez an ; evidoc'h-c'hwi, n' ouzoc'h ket nag a belec'h e teuan, na da belec'h ez an. 15 C'hwi a varn hervez ar c'horf ; me ne varnan den ebet. 16 Ha mar barnan eo gwirion va barnedigezh, rak n' emaon ket va-unan-penn ; ganin emañ an hini en deus va c'haset. 17 En ho lezenn eo skrivet ez eo gwirion testeni daou zen. 18 Me a zoug testeni diwar va fenn ; hag ivez e toug testeni diwar va fenn an Tad en deus va c'haset ». 19 Lavarout a raent eta dezhañ : « Pelec'h emañ da dad ? » Respont a reas Jezuz : « N' anavezit na me na va Zad. Mar anavezfec'h ac'hanon ec'h anavezfec'h ivez va Zad ». 20 Ar c'homzoù-se a lavaras Jezuz en teñzordi, en ur gelenn en Templ ; ha den ne grogas ennañ, rak ne oa ket deut c'hoazh e eur.

Jezuz a zo eus an nec'h.

21 Lavarout a reas adarre dezho : « Mont a ran kuit ha va c'hlask a refot hag en ho pec'hed e varvfot ; d' al lec'h maz an-me, c'hwi ne c'hellit ket dont ». 22 Ar Yuzevion a lavare neuze : « Hag en em lazhañ a raio, peogwir e lavar : D' al lec'h maz an-me, c'hwi ne c'hellit ket dont ? » 23 Lavarout a rae dezho : « C'hwi a zo eus traoñ, ha me a zo eus krec'h. C'hwi a zo eus ar bed-mañ, ha me n' on ket eus ar bed-mañ. 24 En lavaret em eus deoc'h e varvfot

24 : *Ez on me an hini o vezañ,* al lavarenn-mañ a zistro dre beder gwech en Aviel sant Yann (sell. ouzh ar gwerzadoù 28, 58 ha 13, 19). Evit he c'hompren eo ret kaout soñj eus talvoudegezh ar ger Yaveh, ano Doue, an hini diskleriet da Voizez (Erm. 3, 14) : Yaveh a dalv « an hini a zo ». Gant se eta en em ziskler Jezuz evel Doue.

en ho pec'hedoù : rak mar ne gredit ket ez on me an hini o vezañ, e varvfot en ho pec'hedoù ». 25 Hag int da c'houlenn outañ : « Piw out-te ? » — « Da gentañ, a respontas Jezuz, ar pezh a lavaran deoc'h. 26 Kalz a draoù am eus da lavarout ha da varn diwar ho penn, met an Hini en deus va c'haset a zo gwirion, hag ar pezh am eus klevet gantañ, a lavaran d' ar bed ». 27 Ne gomprenjont ket e komze dezho eus an Tad. 28 Lavarout a reas eta Jezuz : « Pa ho pezo uhelsavet Mab an Den, neuze ec'h anavezfot ez on me an hini o vezañ, ha ne ran netra ac'hanon va-unan, met e komzan evel m' en deus va Zad desket din. 29 Ganin emañ an Hini en deus va c'haset, ha n' en deus ket va lezet va-unan-penn, o vezañ ma ran dalc'hmat ar pezh a blij dezhañ ».

Frankiz ha sklavelezh.

30 E-pad ma lavare an traoù-se, kalz a gredas ennañ. 31 Jezuz neuze a lavaras d' ar Yuzevion o devoa kredet ennañ : « Ma talc'hit d' am c'helennadurezh, e vefot e gwirionez va diskibion, 32 hag ec'h anavezfot ar wirionez, hag ar wirionez a roio deoc'h ar frankiz ». 33 Respont a rejont dezhañ : « Lignez Abraham ez omp ha biskoazh n' omp bet sklavourion dindan den ; penaos e lavarez eta : Dieub e teufot da vezañ ? » 34 Respont a reas Jezuz dezho : « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h, an neb a ra ar pec'hed a zo ur sklav. 35 Hogen ar sklav ne chom ket en ti evit atao, met ar mab a chom ennañ evit atao. 36 Mar d-oc'h dieubet gant ar Mab e vefot dieub e gwirionez. 37 Gouzout a ran ez oc'h lignez Abraham, met klask a rit va lakaat d' ar maro o vezañ na gav ket va lavar a zigor ennoc'h. 38 Ar pezh am eus gwelet gant va Zad a lavaran, ha c'hwi a ra ar pezh hoc'h eus klevet digant ho tad ».

Bugale Doue ha bugale an diaoul.

39 Respont a rejont dezhañ ha lavarout : « Hon Tad-ni eo Abraham ». Ha Jezuz a lavaras dezho : « Ma vijec'h

25 : Reoù all a dro evel-henn respont Jezuz : « Piw out-te » — « Met ar pezh a lavaran deoc'h abaoe ar penn kentañ ».
35 : Holl vugale Abraham n'int ket chomet en ti betek ar penn ; Ismaël, mab ar sklavourez, a zo bet kaset er-maez, nemet Izaak ar mab gwirion a zo chomet. Evel-se ivez, an hini a zo sklavour dindan ar pec'hed, ha pa vefe eus lignez Abraham, ne choñno ket bepred e pobl Doue.

bugale Abraham, e rajec'h oberoù Abraham. 40 Bremañ avat e klaskit va lakaat d' ar maro, me hag am eus lavaret deoc'h ar wirionez am eus klevet digant Doue ; n' eo ket se en deus graet Abraham. 41 Ober a rit c'hwi oberoù ho tad ». Respont a rejont dezhañ : « Ni n' omp ket bet ganet diwar gastaouerezh, n' hon eus nemet un tad, Doue ». 42 Jezuz a lavaras dezho : « Ma vije Doue ho tad, e karfec'h ac'hanon ; rak eus Doue ez on aet er-maez ha deuet ; nann, n' on ket deuet ac'hanon va-unan, met Eñ eo en deus va c'haset. 43 Perak ne gomprenit ket va lavar ? Dre ne c'hellit ket selaou va c'homzoù. 44 C'hwi 'zo bugale ho Tad, an Diaoul, rak youloù ho Tad a fell deoc'h ober. Muntrer an den eo bet hennezh adalek ar penn kentañ, ha n' en deus ket dalc'het er wirionez, rak n' eus ket a wirionez ennañ. An hini a lavar ar gaou, a gomz diouzh ar pezh ez eo, rak e dad ivez a zo gaouiat. 45 Me avat dre ma lavaran deoc'h ar wirionez, n' am c'hredit ket. 46 Piw ac'hanoc'h a broufe warnon ur pec'hed bennak ? Ma lavaran ar wirionez, perak n' am c'hredit ket ? 47 An hini a zo bugel da Zoue a selaou komzoù Doue ; setu perak n' o selaouit ket, dre n' oc'h ket bugale da Zoue ».

48 Respont a reas ar Yuzevion ha lavarout dezhañ : « Hag-eñ n' emañ ket ar gwir ganimp pa lavaromp ez out ur Samariad hag ez eus un droukspered ennout ? » — 49 « N' eus ennon droukspered ebet, met enoriñ a ran va Zad, ha c'hwi am dizenor. 50 Evidon avat ne glaskan ket va gloar-me ; unan a zo a glask anezhi hag a varn. 51 E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h : an neb a viro va c'homzoù ne welo ket ar maro biken ». — 52 « Bremañ, eme ar Yuzevion, e welomp ez eus un droukspered ennout. Marvet eo Abraham, marvet eo ar Brofeded hag e lavarez-te : an neb a viro va c'komzoù ne dañvaio ket ar maro biken. 53 Ha brasoc'h out-te eget hon Tad Abraham hag a zo marvet ? Eget ar Brofeded hag a zo marvet ? Evit piw eta e fell dit en em dremen ? » 54 Respont a reas Jezuz : « Mar klaskan va gloar me va-unan, ned eo va gloar netra ; va Zad eo a ro gloar din, an hini a lavarit ez eo ho Toue, 55 ha koulskoude n' e anavezit ket ; me avat a

44 : « An hini a lavar ar gaou », testenn welloc'h eget : « Pa lavar ar gaou, e komz diouzh ar pezh ez eo, rak gaouiat eo ha tad ar gaou ».
48 : *Ur Samariad,* da lavarout eo : un den fallakr. *Un den droukspered,* da lavarout eo : unan aet e skiant-vat digantañ.

anavez anezhañ ; ha ma lavarfen n' e anavezan ket, e vefen eveldoc'h, ur gaouiad. Met anaout a ran anezhañ ha mirout a ran e lavar. 56 Abraham, ho tad, a dride gant ar c'hoant da welout va deiz ; gwelet en deus ha karget eo bet a levenez ». 57 Neuze e lavaras ar Yuzevion dezhañ : « N' ac'h eus ket c'hoazh hanter kant vloaz hag ac'h eus gwelet Abraham ? » 58 Respont a reas Jezuz dezho : « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h, araok da Abraham bezout, me a zo ». 59 Neuze e kemerjont mein da zarc'hav gantañ ; met Jezuz en em guzhas hag a yeas er-maez eus an Templ.

Pare un den ganet dall.

9. 1 En ur dremen, e welas Jezuz un den dall abaoe e c'hanedigezh. 2 Hag e ziskibion a c'houlennas outañ : « Rabbi, piw en deus pec'het, hemañ pe e dud, maz eo bet ganet dall ? » 3 Respont a reas Jezuz : « Nag eñ nag e dud n'o deus pec'het, met c'hoarvezet eo evit ma vezo diskouezet ennañ oberoù Doue. 4 Ret eo din, keit ha maz eo deiz anezhi, seveniñ oberoù an Hini en deus va c'haset ; an noz a zeu, ma n' hell den labourat enni. 5 Tra m' emaon er bed, ez on sklerijenn ar bed ». 6 O vezañ lavaret se, e tufas ouzh an douar, e reas pri gant e halo hag e ledas ar pri-se war zaoulagad an dall, 7 en ur lavarout dezhañ : « Kae d' en em walc'hiñ e lenn Siloam » (ar pezh a dalv da lavarout Kannad). Mont a reas eta, en em walc'hiñ, hag e tistroas o welout.

8 Hogen an amezeion hag ar re o devoa e welet diagent, o c'houlenn an aluzon, a lavare : « Ha n' eo ket hemañ an hini a veze azezet hag a c'houlenne an aluzon ? » 9 Darn a lavare : « Hemañ eo », ha darn all : « N' eo ket, met unan hañval outañ ». Eñ avat a lavare : « Me eo ». 10 Neuze e c'houlennjont outañ : « Penaos eo bet digoret dit da zaoulagad ? » 11 Respont a reas : « An den-se, a vez graet Jezuz anezhañ, en deus graet fank hag en ledet war va

58 : Evit ar Yuzevion e oa sklaer komz Jezuz, rak anavout a raent pezh en devoa respontet Doue da Voizez pa c'houlenne digantañ e ano : « Me eo an hini a zo ». Komprenet-mat o deus e fell da Jezuz diskleriañ ez eo Doue, pa vennont e labezañ.
4 : An deiz eo amañ buhez an den, hag an noz ar maro.
5 : Tremen a ra Jezuz d'ur menoz all : Me eo sklerijenn ar bed. En diskouez a raio diouzhtu dindan skeudenn ur burzhud. An den dall-se a dalv evit Mab-den eo deuet Mab Doue war an douar evit e bareañ ha reiñ dezhañ sklerijenn.

daoulagad, en ur lavarout din : Kae da lenn Siloam hag en em walc'h enni. Aet on, en em walc'het, hag e welan ». 12 Hag e lavarjont dezhañ : « Pelec'h emañ an den-se ? » — « N' ouzon ket », emezañ.

13 Degas a reont dirak ar Farizianed, an hini a oa bet dall. 14 Hogen, ur Sabad e oa an deiz-se m' en devoa Jezuz graet pri ha digoret dezhañ e zaoulagad. 15 D' o zro ivez, e c'houlennas ar Farizianed outañ penaos en devoa adkavet ar gweled. Ma lavaras : « Lakaet en deus din fank war va zaoulagad ; en em walc'het on, hag e welan ». 16 Ac'hano, hiniennoù eus ar Farizianed a lavare : « An den-se ne zeu ket a-berzh Doue, peogwir ne vir ket ar Sabad ». Met reoù all a lavare : « Penaos e c'hellfe ur pec'her ober hevelep burzhudoù ? » Ha dizemglev a oa kenetrezo. 17 Lavarout a rejont eta adarre d' an dall : « Ha te, petra 'lavarez diwar e benn p' en deus digoret dit da zaoulagad ? » — « Ec'h eo ur profed », emezañ.

18 Ar Yuzevion ne gredjont ket, ez oa bet dall an den-se hag en devoa adkavet ar gweled ken n' o devoe galvet e dud. 19 Goulenn a rejont outo : « Hag-eñ eo hemañ ho mab, a lavarit eo bet ganet dall ? Penaos eta e wel bremañ ? » — 20 Respont a reas e dud : « Ni 'oar ez eo hemañ hor mab hag ez eo bet ganet dall. 21 Penaos e wel bremañ ? N' ouzomp ket. Pe daoust piw en deus digoret dezhañ e zaoulagad ? N' ouzomp ket. Goulennit outañ ; oad a-walc'h en deus evit komz e-unan diwar e benn ». 22 Evel-se e respontas e dud gant an aon o devoa rak ar Yuzevion ; rak dija ar Yuzevion o devoa divizet teurel er-maez eus ar Sinagogenn, an neb a anzavfe Jezuz evel ar C'hrist. 23 Setu perak o devoa lavaret e dud : « Oad a-walc'h en deus, goulennit outañ ».

24 Gervel a rejont evit an eil gwech an den a oa bet dall hag e lavarjont dezhañ : « Ro gloar da Zoue. Ni a oar ez eo an den-se ur pec'her ». 25 Hemañ avat a respontas dezho : « Ez eo ur pec'her, se n' ouzon ket ; un dra hepken a ouzon : dall ma oan e welan bremañ ». 26 Lavarout a rejont : « Petra en deus graet dit ? Penaos en deus digoret dit da zaoulagad ? » 27 Eñ a respontas : « Lavaret em eus deoc'h dija, ha n' hoc'h eus ket selaouet. Perak e fell deoc'h en klevout adarre ? Ha c'hwi ivez a fell deoc'h dont da vezañ e ziskibion ? » 28 Neuze e tibunjont dezhañ mallozhioù hag e lavarjont : « Te eo a zo diskibl dezhañ ; ni avat, da Voizez omp diskibion ; 29 ni a oar en deus Doue komzet

ouzh Moizez ; met hemañ ne ouzomp ket eus pelec'h ez eo ». 30 Respont a reas an den en ur lavarout dezho : « An dra-se eo a zo souezhus n' oufec'h ket eus pelec'h ez eo goude m' en deus digoret din va daoulagad. 31 Gouzout a reomp ne selaou ket Doue ouzh ar bec'herion ; met an hini a enor Doue hag a ra e volontez, hennezh a vez selaouet gantañ. 32 Biskoazh n' eus bet klevet en divije unan bennak digoret e zaoulagad d' un den ganet dall. 33 Mar ne vije ket an den-se eus Doue, n' hellje ober netra ». 43 Respont a rejont dezhañ en ur lavarout : « Er pec'hed out bet ganet penn-kil-ha-troad ha te a rafe skol dimp-ni ? » Ha teurel a rejont anezhañ er-maez.

35 Klevout a reas Jezuz e oa bet taolet er-maez ganto, hag o vezañ en em gavet gantañ, e lavaras dezhañ : « Ha krediñ a rez e Mab Doue ? » Hemañ a respontas : 36 « Ha piw eo, Aotroù, evit ma kredin ennañ ? » 37 Jezuz a lavaras dezhañ : « E welout a rez, an hini a gomz ouzhit, hennezh eo ». 38 Neuze e lavaras egile : « Krediñ a ran, Aotroù ». Hag e stouas dirazañ. 39 Ha lavarout a reas Jezuz : « Evit ur varnedigezh ez on deuet er bed-mañ ; evit ma welo ar re na welont ket, ha ma teuio ar re a wel da vezañ dall ». 40 Hiniennoù eus ar Farizianed hag a oa gantañ, a glevas kement-se hag a lavaras dezhañ : « Daoust ha ni ivez a zo tud dall ? » 41 Jezuz a respontas dezho : « Ma vijec'h dall, n' ho pije ket a bec'hed, met peogwir e lavarit : Gwelout a reomp, e chom ho pec'hed ganeoc'h ».

Parabolenn ar mesaer mat.

10. 1 « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h, an hini na zeu ket dre an nor e kraou an deñved, met a bign dre ul lec'h all, hennezh a zo ul laer, hag ur forbann. 2 Met an hini a zeu e-barzh dre an nor, eo pastor an deñved. 3 Dezhañ e tigor ar porzhier hag an deñved a glev e vouezh ; e zeñved-eñ, o gervel a ra dre o ano, hag e kas anezho er-maez. 4 Ha p' en devez lakaet er-maez e holl re, e kerzh en o raog hag an deñved a ya war e lerc'h dre mac'h anavezont e vouezh. 5 An diavaezour avat, n' eont ket war e lerc'h ; hogen tec'hout a reont dioutañ, dre n' anavezont ket mouezh an diavaezourion ».

41 : *Ma vijec'h dall,* eme ar Salver, dall hep bezañ gouest da welout n' ho pije ket a bec'hed. Met tu hoc'h eus da welout mat, ha ne welit ket, rak ne fell ket deoc'h gwelout ar pezh a zo reizh ha gwirion. Pec'hiñ a rit a-enep ar sklerijenn, hag e chomit en ho pec'hed.

Diskleriadur ar barabolenn.

6 Jezuz a lavaras dezho ar barabolenn-se, int avat ne gomprenjont ket petra oa e gomzoù. 7 Jezuz a lavaras eta adarre : « E gwirionez, e gwirionez, me lavar deoc'h : 8 An holl gement a zo deut a-raok din, a zo laeron ha forbanned anezho ; met an deñved n' o deus ket o selaouet. 9 Me eo an nor. An neb a yelo e-barzh drezon a vo salvet. Mont a raio e-barzh hag ez aio er-maez hag e kavo peurvan. 10 Al laer avat ne zeu nemet evit c'hwipañ, lazhañ ha distrujañ ; me a zo deut evit m' o devezo ar vuhez ha m' o devezo en-fonnus. 11 Me eo ar pastor mat. Ar pastor mat a ro e vuhez evit e zeñved. 12 Met ar gopread, an hini n' eo ket ar pastor ha n' eo ket an deñved dezhañ, pa wel ar bleiz o tont, a zilez an deñved hag a dec'h ; hag ar bleiz a skrap hag a zistaol anezho a bep tu, 13 rak ur gopread n' eo ken ha n' eo ket nec'het gant an deñved. 14 Me eo ar mesaer mat ; hag anaout a ran va deñved-me, ha va re-me am anavez, 15 evel maz on anavezet gant an Tad, ha maz eo an Tad anavezet ganin ; ha va buhez a roan evit va deñved. 16 Deñved all am eus ha n' int ket eus ar c'hloz-mañ ; ar re-se ivez eo din o degas e-barzh ; ha klevout a raint va mouezh ha ne vo neuze nemet ur bagad, ur pastor hepken. 17 En abeg da gement-mañ e kar an Tad ac'hanon ma roan-me va buhez evit he c'hemerout a-nevez. 18 Den ebet n' he dilam diganin, met he reiñ a ran ac'hanon va-unan ; ar galloud am eus d' he reiñ hag ar galloud d' hec'h adkemerout. Setu aze ar gourc'hemenn am eus resevet digant va Zad ».

19 Neuze e savas a-nevez disrann e-touez ar Yuzevion en abeg d' ar c'homzoù-se. 20 Ha kalz anezho a lavare : « Un droukspered 'zo ennañ ; emañ o sodiñ ; perak en selaouit-hu ? » 21 Darn all avat a lavare : « Al lavaroù-se n' int ket re un den droukspered et. Daoust hag un droukspered a c'hell digeriñ o daoulagad d' an dalled ? »

Da ouel an Dedi : Jezuz a ro a-nevez testeni diwar e benn e-unan, evel Mesiaz ha Doue.

22 C'hoarvezout a reas e Jeruzalem gouel an Dedi, hag ar goañv a oa anezhi. 23 Edo Jezuz o vont-dont en Templ,

22 : Gouel an Dedi, an Hanoukah, a veze lidet d' ar 25 eus miz Kaslev (Kerzu) e koun eus Dedi an Templ gant Youda Makaba (I Mak. 14, 52-59). Padout a rae eizh devezh.

dindan porched Salomon. 24 En em zastum a reas eta ar Yuzevion en-dro dezhañ hag e lavarjont dezhañ : « Betek pegoulz e talc'hi hor spered en entremar ? Mar d-out-te ar C'hrist, lavar dimp en-sklaer ». 25 Ha Jezuz da respont dezho : « En lavaret em eus deoc'h, ha ne gredit ket ; an oberoù a ran en ano va Zad a ro testeni diwar va fenn. 26 Met c'hwi ne gredit ket, o vezañ n' oc'h ket eus va deñved. 27 Va deñved a selaou va mouezh ; ha me a anavez anezho hag int a zeu war va lerc'h ; 28 ha reiñ a ran dezho ar vuhez peurbadus ; ha biken ken ned aint da goll, ha den ne ziframmo anezho eus tre va daouarn. 29 An Tad hag en deus roet anezho din a zo brasoc'h eget an holl, ha n' eus hini a c'hell diframmañ eus tre daouarn an Tad. 30 Me ha va Zad a zo unan ». 31 Ar Yuzevion adarre a zegasas mein evit e labezañ. 32 Respont a reas Jezuz dezho : « Kalz oberoù mat o tont eus va Zad am eus diskouezet deoc'h ; evit pehini eus an oberoù-se am labezit ? » 33 Ar Yuzevion da respont dezhañ : « N' eo ket evit un oberenn vat bennak e taolomp mein ouzhit, met evit ur blasfem, dre m' en em lakez, te hag a zo un den, da vezañ Doue ». 34 Respont a reas Jezuz dezho : « Daoust ha n' eo ket skrivet en ho Lezenn : Lavaret em eus : Doueed oc'h ? 35 Mar gra ar Skritur doueed eus ar re-se e komze Doue outo, hag ar Skritur ne c'hell ket bezañ dianzavet, 36 penaos neuze d' an hini a zo bet santelaet gant an Tad ha kaset er bed gantañ, e lavarit-hu : Blasfemiñ a rez, dre m' am eus lavaret : Mab Doue ez on ! 37 Mar ne ran ket oberoù va Zad, chomit hep va c'hrediñ ; 38 met mar gran, zoken mar ne gredit ket ac'hanon, kredit en oberoù-se, evit ma ouezfot ha mac'h anavfot emañ an Tad ennon ha me en Tad ». 39 Klask a raent adarre kregiñ ennañ, met en em silañ a reas a-dre o daouarn.

40 En em dennañ a reas adarre en tu all d' ar Yordan, e-lec'h ma veze Yann o vadeziñ er penn kentañ, hag e chomas eno. 41 Tud e-leizh a zeuas d' e gaout, ha lavarout a raent : « Yann, gwir eo, n' en deus graet burzhud ebet ; met kement en deus lavaret diwar-benn hemañ a oa gwir ». 42 Ha kalz eno a gredas ennañ.

29 : Kentel all dornskridoù zo : « Ar pezh en deus va Zad roet din a zo brasoc'h eget pep tra, ha n' eus hini a c'hello en diframmañ eus tre daouarn an Tad ».
30 : Komz sklaer-meurbet diwar-benn doueelezh Jezuz.
34 : Salm 82, 6.

Dasorc'hidigezh Lazar.

11. 1 Ha bez' e oa ur c'hlañvour, Lazar, eus Betania, kêriadenn Mari hag he c'hoar Marta. 2 Mari eo an hini he devoa olevet an Aotroù gant eoul c'hwez-vat, ha sec'het dezhañ e dreid gant he blev ; he breur Lazar eo an hini a oa klañv. 3 E c'hoarezed eta a gasas tud da lavarout da Jezuz : « Aotroù, setu m' eo klañv an hini a garez ». 4 O klevout ar c'heloù-se, e lavaras Jezuz : « Ar c'hleñved-mañ ne denn ket d' ar maro, met da c'hloar Doue, evit ma vo drezañ roet gloar da Vab Doue ». 5 Jezuz avat a gare Marta hag he c'hoar, ha Lazar. 6 Goude bezañ klevet keloù eus ar c'hleñved-se, e chomas evelato daou zevezh el lec'h m' edo. 7 Ha goude-se e lavaras d' e ziskibion : « Deomp adarre da Vro-Judea ». 8 Lavarout a reas e ziskibion dezhañ : « Rabbi, n' eus ket pell, e klaske c'hoazh ar Yuzevion meinata ac'hanout, hag e tistroez di adarre ? » 9 Jezuz a respontas : « Hag-eñ n' eus ket daoùzek eurvezh deiz ? An neb a gerzh e-pad an deiz, ne vez ket o strebotiñ, rak gwelout a ra sklerijenn ar bed-mañ ; 10 met ma vale unan bennak en noz, e strebot dre n' emañ ket ar sklerijenn ennañ ». 11 Goude ar c'homzoù-se e lavaras dezho c'hoazh : « Lazar, hor mignon, a zo kousket ; met mont a ran d' e zihuniñ ». 12 Neuze e lavaras e ziskibion dezhañ : « Aotroù, mar d-emañ o kousket e vo saveteet ». 13 Met Jezuz en devoa komzet eus e varo, hag int a grede e komze eus mored ar c'housked. 14 Neuze Jezuz a lavaras dezho en sklaer : « Maro eo Lazar. 15 Hag abalamour deoc'h ez eus joa ganin o vezañ n' edon ket eno, evit ma kredfot ; met deomp d' e gaout ! » 16 Tomaz, an hini a anver Didimoz, a lavaras d' e gendiskibion : « Deomp-ni ivez evit mervel gantañ ».

Diviz Jezuz gant c'hoarezed Lazar.

17 Dont a reas Jezuz eta hag e kavas Lazar lakaet er bez abaoe pevar devezh. 18 Tost da Jeruzalem edo Betania, ur

1 : Ano Lazar a zo un diverradur eus Eleazar, a dalv : Doue a ro sikour. Marta a dalv : Itron ; ha Mariam gant an amzer, a zo deuet da dalvezout kemend-all. Betania an Olived a anavezomp mat e-kichen Jeruzalem.
16 : Didimoz eo troidigezh c'hresianek ar ger hebreek Tomaz, hag a dalv : gevell. Anavezet e oa an abostol en ilizoù Azia, n' eo ket dindan stumm hebreek e ano, met dindan ar gresianeg Didimoz.

pemzek stadenn diouti. 19 Ha kalz eus ar Yuzevion a oa deuet da gaout Marta ha Mari evit o frealziñ diwar-benn o breur. 20 Marta eta, kerkent ha ma klevas edo Jezuz o tont, a yeas d' e ziambroug ; Mari a oa chomet azezet er gêr. 21 Ha Marta a lavaras da Jezuz : « Aotroù, ma vijes bet amañ, ne vije ket marvet va breur. 22 Met bremañ c'hoazh, ec'h ouzon e roio Doue dit holl gement a c'houlenni digantañ ». 23 Lavarout a reas Jezuz dezhi : « Adsevel bev a raio da vreur ». 24 Lavarout a reas Marta dezhañ : « Gouzout a ran ec'h adsavo bev en Dasorc'hidigezh, d' an deiz diwezhañ ». 25 Jezuz a lavaras dezhi : « Me eo an Dasorc'h hag ar Vuhez ; an neb a gred ennon, ha goude ma ve maro, a vevo ; 26 hag an neb a vev o krediñ ennon, ne varvo ket da virviken. Ha krediñ a rez an dra-se ? » — 27 « Ya, Aotroù, emezi, krediñ a ran ez eo te ar C'hrist, Mab Doue, an Hini a oa da zont er bed-mañ ».

28 Goude lavarout an dra-se ez eas kuit hag e c'halvas Mari he c'hoar, en ur lavarout dezhi e-kuzh : « Erru eo ar Mestr ha da c'hervel a ra ». 29 Hag hi, kerkent ha klevet, a savas buan hag a zeuas betek ennañ. 30 Rak ne oa ket deuet c'hoazh Jezuz e-barzh ar gêriadenn ; edo bepred el lec'h m' he devoa Marta diambrouget anezhañ. 31 Neuze ar Yuzevion hag a oa ganti en ti ouzh he frealziñ, pa weljont Mari o sevel prim hag o vont er-maez, a heulias anezhi, en ur soñjal edo o vont d' ar bez, da ouelañ eno.

32 Mari eta, adal ma tegouezhas el lec'h m' edo Jezuz, pa welas anezhañ, a gouezhas e-harz e dreid hag a lavaras dezhañ : « Aotroù, ma vijes bet amañ, ne vije ket marvet va breur ». 33 Jezuz pa welas anezhi o leñvañ, hag hag ivez o leñvañ ar Yuzevion a oa deuet ganti, a skrijas en e spered, hag a voe strafuilhet e-unan. 34 « Pelec'h, emezañ, hoc'h eus e lakaet ? » — « Aotroù, a respontjont, deus ha gwel ». 35 Ha Jezuz da ouelañ. 36 War-se ar Yuzevion da lavarout : « Sellit na pegement e kare anezhañ ». 37 Met darn anezho a lavaras : « N' helle ket hemañ, hag en deus digoret daoulagad an dall, ober na vije ket marvet hemañ ? » 38 Jezuz, o skrijañ a-nevez ennañ e-unan, a zeuas d' ar bez.

18 : Pezh a zo tri c'hard lev.
38 : Ar bez a veze anezhañ ur c'hev, ur c'hroc'h bet kleuziet pe adstummet gant labour an den. Hervez doare al lec'h, ar maen da stouvañ a veze lakaet pe a-ziaraog pe a-us.

Ar burzhud.

Ur c'hev e oa anezhañ gant ur maen o stouvañ warnañ. 39 Ha Jezuz da lavarout : « Lamit ar maen kuit ». Marta, c'hoar an hini marv, a lavaras dezhañ : « Aotroù, c'hwez fall a zo dija gantañ, rak ar pevare devezh eo bremañ ». 40 Jezuz a lavaras dezhi : « Ha n' em eus ket lavaret dit e weli, ma kredez, gloar Doue ? » 41 Tennañ a rejont eta ar maen kuit. Ha Jezuz o sevel e zaoulagad war-zu an neñv, a lavaras : « Tad, bennozh a lavaran dit o vezañ m' ac'h eus va selaouet. 42 Me avat a oar am selaouez atav, met komzet em eus en abeg d' an dud a zo en-dro din, evit ma kredint ez eo Te ac'h eus va c'haset ». 43 Ha goude bezañ lavaret an dre-se, e krias a vouezh kreñv : « Lazar, deus er-maez ». 44 Ha diouzhtu e teuas er-maez an hini marv, liammet e dreid hag e zaouarn gant lietennoù hag e benn paket gant ul lienenn. Jezuz a lavaras dezho : « Diliammit anezhañ, hag e lezit da vont ».

Heuliadoù ar burzhud.

45 Neuze kalz eus ar Yuzevion a oa deut da gaout Mari, o welout ar pezh en devoa graet Jezuz, a gredas ennañ. 46 Met hiniennoù anezho a yeas da gaout ar Farizianed da lavarout dezho petra en devoa graet Jezuz. 47 Neuze an Arc'hveleion hag ar Farizianed en em vodas en ur c'huzul ha lavarout a raent : « Petra 'reomp ? Rak an den-se a ra kalz a vurzhudoù. 48 Mar lezomp anezhañ evel-se, e kredo an holl ennañ hag e teuio ar Romaned da zistrujañ hag hon lec'h santel hag hor broad ». 49 Unan anezho, Kaifaz, hag a oa Beleg-meur er bloaz-se, a lavaras dezho : « C'hwi, avat, n' ouzoc'h diouzh netra ; 50 ne gomprenit ket ez eo gwelloc'h deoc'h e varvfe un den hepken evit ar bobl kent eget ned afe da goll ar vroad a-bezh ? » 51 Ne lavaras ket kement-se anezhañ e-unan, met o vezañ ma oa Beleg-meur ar bloaz-se, e tiouganas e oa Jezuz o vont da vervel evit ar vroad, 52 ha n' eo ket evit ar vroad hepken, met c'hoazh evit bodañ en-unan bugale Doue bet skignet a bep tu. 53 Adalek an devezh-se e tivizjont e lakaat da vervel. 54 Rak-se Jezuz ned ae ken a-wel d' an dud e-touez ar Yuzevion ; met ac'hano en em dennas er vro tost d' ar gouelec'h, d' ur gêr anvet Efraim, hag eno e chomas gant e ziskibion.

55 Tost e oa Pask ar Yuzevion, ha kalz a dud eus ar vro a savas da Jeruzalem a-raok ar Pask d' en em c'hlanaat. 56 Klask a raent Jezuz, hag e lavarent kenetrezo o vezañ en Templ : « Petra a soñj deoc'h ? Daoust ha ne zeuio ket d' ar gouel ? » 57 Hogen an Arc'hveleion hag ar Farizianed o devoa roet urzh, mar goufe unan bennak pelec'h edo, d' en diskleriañ evit ma c'helljent kregiñ ennañ.

Fest Betania. Mzh. **26,** 6-13 ; Mk. **14,** 3-9.

12. 1 Hogen c'hwec'h devezh a-raok ar Pask, e teuas Jezuz da Vetania, 'lec'h m' edo Lazar, an hini en devoa Jezuz dihunet anezhañ a-douez ar re varo. 2 Ur pred a rejont dezhañ eno ; Marta a oa o servijiñ, ha Lazar unan eus ar re a oa ouzh taol gantañ. 3 Mari avat, o vezañ kemeret ul luriad porfum a nard pur prizius-meurbet en skuilhas war dreid Jezuz hag a dorchas anezho gant he blev ; ha leuniet e voe an ti gant c'hwez-vat ar frond. 4 Hogen Judaz Iskariot, unan eus e ziskibion, an hini a yae d' e dreitouriñ, a lavaras : 5 « Perak n' eo ket bet gwerzhet ar frond-se tri c'hant diner, ha roet an arc'hant-se d' ar beorion ? » 6 Mar lavare se, n' eo ket dre ma oa chalet gant ar beorion, met dre ma oa laer, hag o vezañ ma talc'he ar yalc'h, e kase gantañ ar pezh a veze lakaet e-barzh. 7 Ha Jezuz da lavarout : « Lez anezhi ! dezhi d' en mirout evit an deiz ma vin sebeliet. 8 Ar beorion ho po ganeoc'h atav ; me avat n' ho po ket ac'hanon ganeoc'h dalc'hmat ».

9 E-leizh a dud e-touez ar Yuzevion a glevas edo eno, ha dont a rejont n' eo ket evit Jezuz hepken, met ivez evit gwelout Lazar an hini en devoa dihunet anezhañ a-douez ar re varo. 10 Divizout a reas an Arc'hveleion lazhañ Lazar ivez, 11 rak en abeg dezhañ kalz a Yuzevion o dileze hag a grede e Jezuz.

Ambrougadeg mesiazel war-zu Jeruzalem.

12 Antronoz, an engroez stank a dud deuet evit ar gouel, o klevout edo Jezuz o tont da Jeruzalem, 13 a gemeras

55 : Glanadurioù 'zo a oa goulennet gant al Lezenn, reoù all gant ar C'hustum hepken. Evit gallout debriñ ar Pask, e tlee ar Yuzevion bezañ glan hervez al Lezenn.
1 : C'hwec'h devezh a-raok ar Pask n'hall bezañ nemet ar gwener 8 a viz Nizan (meurzh-ebrel). Ar goan a voe graet pe da serr-noz an deiz-se, pe an deiz war-lerc'h kentoc'h.

bodoù palmez hag a yeas a-benn-hent dezhañ, en ur youc'hal : « Hozanna ! Benniget an Hini a zeu en ano an Aotroù, Roue Israel ! » 14 Ha Jezuz, o vezañ kavet un azenig, a azezas warnañ, evel maz eo skrivet : 15 « Bez dizaon, merc'h Sion : setu da Roue o tont azezet war hini bihan un azenez ». 16 E ziskibion ne gomprenjont ket an dra-se diouzhtu ; met goude ma voe bet roet gloar da Jezuz, neuze e teuas da soñj dezho e oa bet skrivet an traoù-se diwar e benn, hag e oa bet graet evel-se dezhañ. 17 Testeni a roe dezhañ an engroez a dud a oa bet gantañ p' en devoa galvet Lazar er-maez eus e vez hag e zihunet a-douez ar re varv. 18 Hag en abeg da se ivez e oa deuet ar bobl d' e ziambroug dre m' o devoa klevet en devoa graet ar sin-se. 19 Neuze, e lavaras ar Farizianed kenetrezo : « Gwelout a rit ? Ne c'honezit netra. Setu ar bed holl o vont war e lerc'h ».

Doujañs ar C'hresianed.

20 Bez' e oa Gresianed e-touez ar re a oa pignet evit azeuliñ e-kerzh ar gouel. 21 Ar re-mañ a dostaas da gaout Filip, a oa eus Betsaida e Galilea ; hag en pediñ a rejont evel-henn : « Aotroù, gwelout Jezuz a garfemp ». 22 Mont a reas Filip d' en lavarout da Andrev ; Andrev ha Filip neuze a yeas d' en lavarout da Jezuz. 23 Ha Jezuz a respontas dezho ar c'homzoù-mañ : « Setu deut an eur ma tle bezañ roet gloar da Vab an Den. 24 E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h, mar ne varv ket ar c'hreunenn winizh kouezhet en douar, e chom hec'h-unan ; hogen ma varv e ro frouezh e-leizh. 25 An neb a gar e vuhez, he c'hollo ; hag an neb a gasa e vuhez er bed-mañ, he miro evit ar vuhez peurbadus. 26 Ra zeuio d' am heul an neb a zo va servijer ; hag el lec'h maz on, eno ivez e vo va servijer. An neb a servij ac'hanon e roio va Zad enor dezhañ. 27 Setu bremañ va ene en trubuilh. Ha petra 'lavarin ? O Tad, va salv diouzh an eur-se. Met evit-se eo ez on deuet, evit an eur-se. 28 Tad, ro gloar d' az ano ». Neuze e teuas ur vouezh eus an neñv : « Gloar am eus

12 : An deiz war-lerc'h ar Sabad (10 a viz Nizan). Sul ar Bleunioù ez eo.
13 : Salm 118, 25-26.
15 : Zakaria 9, 9.
21 : Filip, ur paotr eus kêr, gresianek e ano, a dlee anavezout mat ar gresianeg boutin.

roet dezhañ hag e roin adarre ». 29 Ar bobl a dud a oa eno, hag o devoa klevet, a lavare : « Un tarzh-kurun 'zo bet ». Lod all a lavare : « Un ael en deus komzet outañ ». 30 Ha Jezuz da respont : « N' eo ket evidon-me eo deuet ar vouezh-se, met evidoc'h-c'hwi. 31 Bremañ eo barnedigezh ar bed-mañ ; bremañ priñs ar bed-mañ a vo taolet er-maez. 32 Ha me, pa vin bet uhelsavet diouzh an douar, eo an holl dud a dennin davedon ». 33 Lavarout a rae an-dra-se evit merkañ dre betore maro e tlee mervel. 34 Respont a reas ar bobl dezhañ : « Desket hon eus el Lezenn e chom ar C'hrist da viken. Penaos eta e lavarez-te ez eo ret da Vab an Den bezañ uhelsavet ? Piw eo ar Mab-an-den-se ? » 35 Neuze Jezuz a lavaras dezho : « Evit ur pennadig c'hoazh emañ ar sklerijenn en ho touez. Kerzhit eta e-pad m' hoc'h eus ar sklerijenn, gant aon na vefot paket gant an deñvalijenn. An neb a gerzh en deñvalijenn ne oar ket pelec'h ez a. 36 E-keit ha m' emañ ar sklerijenn ganeoc'h, kredit enni evit dont da vezañ bugale ar sklerijenn ». Goude bezañ lavaret an traoù-se Jezuz a yeas kuit hag en em guzhas diouto.

Difeiz ar Yuzevion.

37 Evitañ da vezañ graet kement a sinoù dirazo, ne gredent ket ennañ, 38 evit ma teuje da wir lavar ar Profed Izahia : « Aotroù, piw en deus kredet hon lavaroù, ha galloud an Aotroù da biw eo bet diskuliet ? » 39 N' hellent ket krediñ dre m' en devoa Izahia lavaret c'hoazh : 40 « Dallet en deus o daoulagad ha kaletaet o c'halonoù, evit na welint ket gant o daoulagad, na gomprenint ket gant o c'halonoù, na zistroint ket ouzhin, rak neuze em bije pareet anezho ». 41 Izahia en deus lavaret an traoù-se dre m' en deus gwelet e c'hloar ha komzet diwar e benn. 42 Koulskoude, zoken e-touez ar pennoù bras, kalz a gredas ennañ ; met en abeg d' ar Farizianed, n' anzavent ket kement-se gant aon da vezañ taolet er-maez eus ar sinagogenn, 43 rak

32 : An testennoù gwellañ a ro da gentel : « a denno an holl » e-lec'h « pep tra ».
33 : Ar ger a ra Jezuz gantañ da dalvezout : « Savet a-us d' an douar » a veze implijet sur-mat da verkañ kastiz ar groaz, evel m' en diskouez komzoù an dud er gwerzad 34.
34 : Salm **110**, 4.
38 : Izahia **53**, 1.
40 : Izahia **6**, 9-10.

gwelloc'h e karent ar c'hloar eus an dud eget ar c'hloar eus Doue.

44 Neuze Jezuz a youc'has en ur lavarout : « An hini a gred ennon, n' eo ket ennon e kred, met en Hini en deus va c'haset, 45 hag an hini am gwel, a wel an Hini en deus va c'haset. 46 Evel sklerijenn on deuet er bed-mañ, evit na chomo ket en deñvalijenn kement hini a gred ennon. 47 Ha mar d-eus unan bennak a glev va c'homzoù ha n' o mir ket, n' eo ket me a varn anezhañ, rak n' on ket deuet evit barn ar bed, met evit salviñ ar bed. 48 An hini am distaol ha na zegemer ket va c'homzoù, a gavo unan d' e varn : ar gomz am eus bet lavaret, honnezh eo a varno anezhañ d' an deiz diwezhañ. 49 Rak n' eo ket drezon va-unan am eus komzet, met an Tad hag en deus va c'haset en deus e-unan gourc'hemennet din petra am boa da lavarout ha da gemenn. 50 Ha gouzout a ran ez eo e c'hourc'hemenn buhez peurbadus. An traoù a lavaran eta, a lavaran evel m' en deus an Tad o lavaret din ».

Jezuz a welc'h o zreid d' e ziskibion.

13. 1 A-raok gouel Pask, Jezuz o c'houzout e oa deuet e eur da dremen eus ar bed-mañ davet e Dad, goude bezañ karet e re a oa er bed, o c'haras betek ar penn pellañ. 2 E-kerz koan, p' en devoa dija an diaoul lakaet e kalon Judaz, mab Simon Iskariot, an diviz d' e zroukreiñ, 3 Jezuz o c'houzout en deus an Tad lakaet pep tra etre e zaouarn, e oa deuet eus Doue hag e tistroe davet Doue, 4 a sav diouzh taol, a denn diwarnañ e zilhad, ha goude bezañ kemeret ul lienenn a lak anezhi en-dro d' e zargreiz ; 5 neuze e taol dour en ur plad, hag en em lak da welc'hiñ treid e ziskibion ha d' o zorchañ gant al lienenn a oa en-dro dezhañ. 6 Dont a reas eta da Simon-Pêr, hag hemañ da lavarout dezhañ : « Aotroù, te gwelc'hiñ va zreid din-me ? » 7 Respont a reas Jezuz dezhañ en ur lavarout : « Ar pezh a ran-me n' en komprenez ket bremañ, met anaout a ri diwezhatoc'h ». 8 Lavarout a reas Pêr dezhañ : « Nann, ne welc'hi ket va zreid din biken ». Jezuz a respontas dezhañ : « Mar ne welc'han ket ac'hanout, n' az po ket lod ganin ». 9 Lavarout a reas Simon-Pêr dezhañ : « Neuze, Aotroù, n' eo ket hepken va zreid, met ivez va daouarn ha va fenn ». 10 Lavarout a reas Jezuz dezhañ : « An hini a zo bet en

1 : Da serr-noz ar 14 a viz Nizan, hag en eurioù kentañ ar 15 : ar Yuzevion a gonte an devezhioù a-dal penn kentañ an noz.

dour, n' en deus mui ezhomm nemet da welc'hiñ e dreid rak glan eo penn-da-benn. Ha c'hwi glan ez oc'h, met n' oc'h ket holl ». 11 Rak anaout a rae piw a dlee e werzhañ ; setu perak en devoa lavaret : N'oc'h ket glan holl. 12 Goude bezañ eta gwelc'het o zreid dezho, ec'h adkemeras e wiskamant, e c'hourvezas adarre ouzh taol, hag e lavaras dezho : « Ha kompren a rit-hu ar pezh am eus graet deoc'h ? 13 Va envel a rit Mestr hag Aotroù, ha mat a lavarit, rak kement-se on. 14 Mar em eus eta, me, ho Mestr hag hoc'h Aotroù, gwelc'het ho treid deoc'h, c'hwi ivez a dle gwelc'hiñ ho treid an eil d' egile. 15 Rak skouer am eus roet deoc'h, evit ma refot evel m' am eus graet deoc'h. 16 E gwirionez, e gwirionez, m' en lavar deoc'h : n' eo ket ar servijer brasoc'h eget e vestr, nag ar c'hannad a-us d' an hini en deus kaset anezhañ. 17 Mar gouzoc'h an traoù-se, e vefot evurus, gant ma refot diouto.

An trubard diskleriet ha kaset er-maez. Mzh. **26,** 21-25 ; Mk. **14,** 18-21 ; Lk. **22,** 21-23.

18 « N' eo ket diwar ho penn-c'hwi holl e komzan ; gouzout a ran pere am eus dibabet... met evit ma teuio da wir ar Skritur : An hini a veze o tebriñ eus va bara, en deus savet e seul a-enep din. 19 A-vremañ e lavaran deoc'h an dra-se a-raok ma tegouezho, evit ma kredfot pa c'hoarvezo, ez on me an hini o vezañ. 20 E gwirionez, e gwirionez, me lavar deoc'h, an neb a zegemer an hini a gasan, am degemer va-unan. Hag an hini am degemer a zegemer an hini en deus va c'haset ».

21 Goude bezañ lavaret an traoù-se, e voe Jezuz strafuilhet en e spered hag e tisklerias fraez kement-mañ : « E gwirionez, e gwirionez, me lavar deoc'h, unan ac'hanoc'h a ya d' am gwerzhañ ». 22 Sellout a rae an diskibien an eil ouzh egile, o 'n em c'houlenn eus piw e komze. 23 Hogen unan eus an diskibien a oa gourvezet ouzh taol war galon Jezuz, an hini a gare Jezuz anezhañ. 24 Ha Simon-Pêr da wignal dezhañ ha da lavarout : « Goulenn 'ta piw eo an hini e komz diwar e benn ? » 25 Hag hennezh o soublañ evel-se war vruched Jezuz a c'houlennas digantañ : « Aotroù, piw eo ? » 26 Ha Jezuz da respont dezhañ : « An hini ez

18 : Salm **41,** 10.
26 : A-berzh Jezuz, reiñ an tamm bara a oa ur sin a vignoniezh, a ziskoueze da Judaz e oa prest ar Mestr da bardoniñ. Met Judaz a harz ouzh ar c'hras, ha neuze e c'honez da vat an diaoul warnañ.

an da soubañ un tamm evitañ hag a roin dezhañ ». Hag o vezañ soubet un tamm bara, e roas anezhañ da Judaz, mab Simon Iskariot, 27 ha goude debriñ an tamm-se ez eas Satañ ennañ. Ha Jezuz a lavaras dezhañ : « Ar pezh a rez, en gra buan ». 28 Met hini ebet ouzh taol ne gomprenas perak en devoa lavaret an dra-se dezhañ. 29 Hiniennoù a soñje ganto, e oa dre m' edo ar yalc'h gant Judaz en devoa lavaret Jezuz dezhañ : « Pren ar pezh hon eus ezhomm evit ar gouel » pe « Ro un dra bennak d' ar beorion ». 30 Hennezh eta, o vezañ kemeret an tamm-se, a yeas er-maez raktal. Noz a oa anezhi.

Ar gourc'hemenn nevez.

31 Neuze pa voe aet er-maeez, e lavaras Jezuz : « Bremañ eo bet roet gloar da Vab an Den, hag ennañ eo bet roet gloar da Zoue. 32 Mar d-eo bet ennañ roet gloar da Zoue, Doue d' e dro ennañ e-unan a roio gloar dezhañ ; ya, prestik e roio gloar dezhañ. 33 Va bugaligoù, nemet evit ur pennadig n' emaon ken ganeoc'h. Va c'hlask a refot ; hag evel m' am eus lavaret d' ar Yuzevion : D' al lec'h maz an, n' oc'h ket evit dont, deoc'h ivez e lavaran se bremañ. 34 Ur gourc'hemenn nevez a roan deoc'h, en em garout an eil egile ; evel ma 'm eus ho karet, evel-se c'hwi ivez en em garit an eil egile. 35 Diouzh ar garantez ho po an eil evit egile ec'h anavezo an holl ez oc'h va diskibion ».

Dougan dinac'hadur Pêr.

36 Lavarout a reas Simon-Pêr dezhañ : « Aotroù, pelec'h ez eta ? » — « D' al lec'h maz an, a respontas Jezuz, n' out ket evit dont war va lerc'h bremañ ; met va heuliañ a ri diwezhatoc'h ». 37 Ha Pêr da lavarout dezhañ : « Perak n' hellan ket da heuliañ a-vremañ ? Va buhez a roin evidout ». Jezuz a respontas dezhañ : « Da vuhez a roi evidon ? E gwirionez, e gwirionez, me a lavar dit : n' en devo ket kanet ar c'hilhog m' az po va dinac'het dre deir gwech ».

N' a ket kuit Jezuz evit biken.

14. 1 « Arabat d' ho kalon bezañ trubuilhet. Krediñ a rit en Doue, kredit ivez ennon. 2 En ti va Zad, ez eus chomajoù e-leizh ; mar ne vije ket evel-se em bije lavaret deoc'h ; setu m' emaon o vont da aozañ plas deoc'h. 3 Ha

pa vin aet, ha p' am bo kempennet plas deoc'h, e tistroin hag e kemerin ac'hanoc'h em c'hichen, evit ma vefot c'hwi ivez el lec'h m' emaon-me. 4 Ha da gaout al lec'h maz an, ec'h ouzoc'h an hent ».

Eñ eo an hent d' an Tad.

5 Lavarout a reas Tomaz dezhañ : « Aotroù, ne ouzomp ket da belec'h emaout o vont ; ha penaos ec'h oufemp an hent ? » 6 Jezuz a lavaras dezhañ : « Me eo an Hent, ar Wirionez hag ar Vuhez ; den ebet ne zeu d' an Tad nemet drezon. 7 Mac'h anavezfec'h ac'hanon ec'h anavezfec'h va Zad ivez... Met a-vremañ e anaout a rit hag e welet hoc'h eus ». — 8 « Aotroù, eme Filip, diskouez dimp an Tad hag e vo trawalc'h dimp ». 9 Jezuz a lavaras dezhañ : « Keit amzer a zo abaoe m' emaon ganeoc'h, ha n' anavezez ket ac'hanon c'hoazh, Filip ? An hini am gwel, a wel ivez an Tad. Penaos e lavarez : Diskouez dimp an Tad ? 10 Ha ne gredez ket emaon en Tad hag emañ an Tad ennon ? Ar c'homzoù a lavaran deoc'h, n' o lavaran ket ac'hanon va-unan. An Tad hag a chom ennon, eo a ra e oberoù. 11 Va c'hredit emaon en Tad, hag emañ an Tad ennon. Pa ne ve ken, kredit en abeg d' an oberoù o-unan.

Promesa ar Spered Santel.

12 « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h, an neb a gred ennon, a raio eñ ivez an oberoù a ran-me ; ha reoù vrasoc'h c'hoazh a raio, dre m' emaon o vont davet va Zad. 13 Ha petra bennak a c'houlennfot em ano, a rin, evit m' en devo an Tad gloar en e Vab. 14 Kement a c'houlennfot diganin em ano, me en graio.

15 « Ma karit ac'hanon, e virfot va gourc'hemennoù. 16 Ha me a bedo an Tad, hag eñ a roio deoc'h ur Frealzer all ma chomo ganeoc'h da viken, 17 ar Spered a wirionez n' hall ket ar bed resev anezhañ dre na wel ket ha n' anavez ket anezhañ ; c'hwi avat a anavez anezhañ, rak ganeoc'h emañ o chom hag ennoc'h e vo.

Jezuz en em ziskulio d' e dud.

18 « N' ho lezin ket emzivaded ; distreiñ a rin davedoc'h. 19 C'hoazh un herradig hag ar bed n' am gwelo ket mui ; met c'hwi am gwelo rak bev ez on-me ha c'hwi a vezo bev ivez. 20 En deiz-se ec'h anavezfot emaon em Zad,

ha c'hwi ennon, ha me ennoc'h. 21 An hini en deus va gourc'hemennoù hag a vir anezho, eo hennezh an hini am c'har ; hag an hini am c'har, a vezo karet gant va Zad, ha me a garo anezhañ hag en em ziskuilho dezhañ ». 22 Youda (n' eo ket an Iskariot) a lavaras dezhañ : « Aotroù, petra a zo kaoz m' ac'h eus d' en em ziskuilhañ dimp ha neket d' ar bed ? » 23 Jezuz a respontas hag a lavaras dezhañ : « Maz eus unan bennak hag am c'har, e viro va va c'homzoù ha va Zad a garo anezhañ hag e teuimp davetañ hag e vimp o chom gantañ. 24 An neb n' am c'har ket ne vir ket va c'homzoù ; hag ar gomz a glevit, n' eo ket va hini, met hini an Tad en deus va c'haset. 25 An traoù-se am eus lavaret deoc'h, tra ma oan o chom ganeoc'h. 26 Met ar Frealzer, ar Spered Glan, a vo kaset gant an Tad em ano, hennezh a zesko deoc'h pep tra hag a zegaso soñj deoc'h eus kement am eus lavaret deoc'h.

Ra vo ar peoc'h ganeoc'h.

27 « Ar peoc'h a lezan ganeoc'h ; va feoc'h-me a roan deoc'h ; n' eo ket evel ma ro ar bed, e roan-me deoc'h. Na vezet ket ho kalon strafuilhet na spontet. 28 Va c'hlevet hoc'h eus o lavarout deoc'h : Mont a ran kuit, hag e tistroan davedoc'h. Ma karjec'h ac'hanon, e vijec'h laouen o vezañ maz an da gaout an Tad, rak brasoc'h egedon eo an Tad. 29 Ha bremañ, em eus lavaret se deoc'h, a-raok ma tegouezho, evit ma kredfot pa zegouezho. 30 Ne gomzin mui nemeur ganeoc'h, rak emañ o tont priñs ar bed-mañ ; ha n' eo ket en divije galloud warnon, 31 met evit ma ouezo ar bed e karan va Zad, hag e ran evel m' en deus va Zad gourc'hemennet din. Savit, deomp ac'hann !

An unvaniezh gant Jezuz : Gourskeudenn ar winienn.

15. 1 « Me eo ar winienn wirion, ha va Zad eo al labourer. 2 Kement skourr ennon na zoug ket a frouezh, e lam anezhañ kuit, ha kement hini a zoug frouezh, en naetaat, en krennañ a ra evit ma tougo muioc'h. 3 Adal bremañ ez oc'h naet, abalamour d' ar gomz am eus lavaret

26 : Ar ger gresianek « Parakletoz » a droomp amañ gant ar ger Frealzer, a dalv ivez kement hag *Alvokad, difenner.*
28 : Brasoc'h eo an Tad e gloar e natur-Doue eget ar Mab en izelegezh e natur-den.
1 : Ar c'homzoù-mañ gant Jezuz a zo da gompren war an hent da C'hetsemani a-dreuz ar gwiniegoù er-maez eus kêr.

deoc'h. 4 Chomit ennon, ha me ennoc'h. Evel n' hell ket ar skourr dougen frouezh anezhañ e-unan, mar ne chom ket stag ouzh ar winienn, evel-se na c'hwi kennebeut mar ne chomit ket ennon. 5 Me eo ar winienn ha c'hwi ar skourroù. An hini a chom ennon ha me ennañ, hennezh a zoug kalz a frouezh ; rak en diavaez din, n' hellit ober netra. 6 Met an neb na chomo ket ennon, a vo taolet er-maez evel ar skourr a zisec'h, hag a vez dastumet ha stlapet en tan, da zêviñ. 7 Mar chomit ennon ha mar chom va c'homzoù ennoc'h, goulennit kement a garfot hag e teuio deoc'h. 8 Setu petra a ro gloar d' am Zad e tougfec'h e-leizh a frouezh hag e teufec'h da vezañ va diskibion. 9 Evel m' en deus va Zad va c'haret, evel-se em eus me ivez ho karet. Chomit em c'harantez. 10 Mar mirit va gourc'hemennoù, e chomfot em c'harantez, evel m' am eus miret me gourc'hemennoù va Zad ha ma choman en e garantez. 11 An traoù-se am eus lavaret deoc'h evit ma vezo ennoc'h va levenez, ha ma vezo leun ho levenez.

Gourc'hemenn ar garantez.

12 « Hemañ eo va gourc'hemenn-me : en em garit an eil egile, evel m' am eus ho karet. 13 N' en deus den brasoc'h karantez eget reiñ e vuhez evit e vignoned. 14 C'hwi eo va mignoned, mar grit ar pezh a c'hourc'hemennan me deoc'h. 15 Ne ran ket ken servijerion ac'hanoc'h ; rak ar servijer ne oar ket petra 'ra e vestr ; mignoned avat am eus graet ac'hanoc'h, rak kement am eus klevet digant va Zad am eus roet deoc'h da anaout. 16 N' eo ket c'hwi hoc'h eus va dibabet ; me eo am eus ho tibabet hag ho lakaet evit maz efot, ha ma tougfot frouezh ha ma chomo ho frouezh, evit ma roio deoc'h va Zad em ano kement a c'houlennfot digantañ. 17 An dra-se eo a c'hourc'hemennan deoc'h, en em garout an eil egile.

Kasoni ar bed ouzh Jezuz hag e dud.

18 « Mar en deus ar bed kasoni ouzhoc'h, gouezit en deus bet da gentañ kasoni ouzhin. 19 Mar bijec'h eus ar bed e karje ar bed e beadra ; met dre ma n' oc'h ket eus ar bed, dre m' am eus ho tibabet eus a-douez ar bed, abalamour da se en deus ar bed kasoni ouzhoc'h. 20 Ho pet soñj eus ar gomz am eus lavaret deoc'h : N' eo ket ar mevel brasoc'h eget e vestr. Mar o deus va gwallgaset, c'hwi ivez a vo gwallgaset ganto ; mar o deus miret va

c'homz, e virint ivez hoc'h hini. 21 Met an holl draoù-se a raint a-enep deoc'h en abeg d' am ano, dre n' anavezont ket an Hini en deus va c'haset. 22 Mar ne vijen ket deuet ha mar n' em bije ket komzet outo, n' o divije pec'hed ebet ; met bremañ n' o deus digarez ebet d' o fec'hed. 23 An hini en deus kas ouzhin, a gasa ivez va Zad. 24 Mar n' em bije ket graet en o zouez an oberoù-se n' en deus den all ebet graet biskoazh, n' o divije ket a bec'hed ; met bremañ, goude gwelout, o deus kasoni ouzhin hag ouzh va Zad ; 25 met evel-se 'mañ evit ma teuio da wir ar gomz a zo skrivet en o Lezenn : Va c'hasaet o deus hep abeg.

26 « Hogen pa zeuio ar Frealzer a gasin-me deoc'h a-berzh va Zad, ar Spered a wirionez a zeu eus an Tad, e roio testeni diwar va fenn ; 27 ha c'hwi ivez a zougo testeni, rak adalek ar penn kentañ emaoc'h ganin.

Heskinadurioù da zont.

16. 1 « An traoù-se am eus lavaret deoc'h evit na vefot ket ganto e riskl da gouezhañ. 2 Ho teurel a raint er-maez eus ar sinagogennoù, ha dont a ra an-eur ma kredo an neb ho lakaio d' ar maro, reiñ doujañs da Zoue. 3 Ober a raint evel-se dre n' o deus ket anavezet nag an Tad, na me. 4 Hogen lavaret em eus deoc'h an traoù-se evit m' ho pezo soñj, pa zeuio an amzer, em eus bet o lavaret deoc'h.

Labour ar Spered Santel.

« Ne 'm eus ket o lavaret deoc'h adalek ar penn kentañ dre m' edon ganeoc'h. 5 Met bremañ ez an da gaout an Hini en deus va c'haset, hag hini ac'hanoc'h ne c'houlenn ouzhin : Da belec'h emaout o vont ? 6 Met dre ma 'm eus lavaret se deoc'h, he deus an dristidigezh leuniet ho kalon. 7 Me avat eo ar wirionez a lavaran deoc'h : talvoudus eo deoc'h ez afen kuit, rak mar ned an ket kuit, ne zeuio ket ar Parakled davedoc'h ; met maz an kuit e kasin anezhañ deoc'h. 8 Hag hennezh o tont, a brouo a-enep d' ar bed diwar-benn ar pec'hed, ar justis hag ar varnedigezh ; 9 diwar-benn ar pec'hed, dre na gredont ket ennon ; 10 diwar-benn ar justis, dre maz an da gaout va Zad ha n' am gwelfot

25 : Salm 69, 5 ; 35, 19.
26 : A-bouez kaer eo ar gwerzad-se dre ma tiskouez e teu ar Spered Santel hag a-berzh an Tad hag a-berzh ar Mab, rak Spered an Tad ha Spered ar Mab ez eo war un dro.

mui ken ; 11 diwar-benn ar varnedigezh, rak barnet eo dija priñs ar bed-mañ.

12 « Kalz a draoù am eus c'hoazh da lavarout deoc'h, met n' hellit ket o dougen bremañ. 13 Pa vo deuet hennezh avat, ar Spered a wirionez, e hentcho ac'hanoc'h da gaout an holl wirionez ; rak ne gomzo ket dioutañ e-unan, met kement a glev, a lavaro, hag e tisklerio deoc'h an traoù da zont. 14 Hennezh a roio gloar din, rak kemer a raio eus ar pezh a zo din, evit en diskleriañ deoc'h. 15 Holl gement a zo d' an Tad, a zo din ; setu perak em eus lavaret e kemero eus ar pezh a zo din evit en reiñ deoc'h da anaout.

Distro kevrinus Jezuz.

16 « Ur pennadig ha n' am gwelfot mui ken, ha c'hoazh ur pennadig hag am gwelfot adarre ». 17 Lod eus e ziskibion a lavaras neuze an eil d' egile : « Petra 'lavar dimp evel-se : Ur pennadig ha n' am gwelfot mui ken, ha c'hoazh ur pennadig hag am gwelfot adarre, ha gant kement-mañ : Mont a ran da gaout an Tad ? » 18 Lavarout a raent eta : « Petra eo se emañ o lavarout : Ur pennadig ? N' ouzomp ket petra 'lavar ». 19 Ha Jezuz, o c'houzout o devoa c'hoant da ober ur goulenn outañ, a lavaras dezho : « Tabutal a rit kenetrezoc'h diwar-benn ar pezh am eus lavaret : Ur pennadig ha n' am gwelfot mui ken, ha c'hoazh ur pennadig hag am gwelfot adarre. 20 E gwirionez, e gwirionez, me a lavar deoc'h, c'hwi a leñvo hag a hirvoudo, endra m' en em laouenaio ar bed ; c'hwi a vo en dristidigezh, met ho tristidigezh a vo troet e levenez. 21 Ar vaouez o wilioudiñ, he deus tristidigezh, dre m' eo deuet he c'houlz ; met p' he deus ganet he c'hrouadur, n' he deus ket soñj ken eus he foan, gant al levenez he deus dre ma 'z eus bet ganet un den er bed. 22 Ha c'hwi eta hoc'h eus bremañ tristidigezh ; met ho kwelout a rin a-nevez ha laouenaat a ray ho kalon ; hag ho levenez, ne vo den ebet evit he dilemel diganeoc'h. 23 Hag en deiz-se, ne refot mui goulenn ouzhin evit netra. E gwirionez, e gwirionez, me lavar deoc'h petra bennak a c'houlennfot digant an Tad, e roio deoc'h em

22 : Izahia 66, 14.
23 : Peogwir e vo an diskibion unan gant Jezuz, o karout an Tad gantañ hag eveltañ dindan lusk ar Spered Santel, e roio neuze an Tad dezho pep tra evel d' e Vab ; ne welo ken en diskibion nemet e Vab.

ano. 24 Betek-henn n' hoc'h eus goulennet netra em ano ; goulennit hag e resevfot evit ma vo leun ho levenez.

Kimiad diwezhañ.

25 « Lavaret em eus an traoù-se deoc'h dindan parabolennoù. Donet a ra an eur ma ne gomzin ket ken ouzhoc'h dre barabolennoù met ma komzin deoc'h en-sklaer diwarbenn an Tad. 26 En deiz-se, e c'houlennfot em ano ; ha ne lavaran ket deoc'h e pedin an Tad evidoc'h, 27 rak an Tad e-unan ho kar, dre m' hoc'h eus va c'haret, ha m' hoc'h eus kredet ez on deuet eus Doue. 28 Deuet on er-maez eus an Tad, ha deuet er bed ; ha bremañ e kuitaan ar bed hag e tistroan da gaout an Tad ». 29 Lavarout a reas e ziskibion dezhañ : « Setu bremañ ma komzez dizolo, ha ne lavarez parabolenn ebet. 30 Bremañ ec'h ouzomp ec'h anavezez pep tra ha n' ac'h eus ket ezhomm e vefe graet goulenn ouzhit ; en abeg da se e kredomp ez out deuet eus Doue ». 31 Ha Jezuz da respont dezho : « Bremañ e kredit ? 32 Setu ma teu an eur ha deuet eo, ma vefot skignet pep unan diouzh e du, ha ma lezfot ac'hanon va-unan-penn. Nemet n' emaon ket va-unan-penn, rak an Tad a zo ganin. 33 An traoù-se am eus lavaret deoc'h evit m' ho po ar peoc'h ennon. Er bed e vefot gwallwasket, met ho pet fiziañs, trec'het em eus ar bed ».

Ar bedenn-veleg.

17. 1 Evel-se e komzas Jezuz, hag o vezañ savet e zaoulagad war-zu an neñv e lavaras : « Tad, deuet eo an eur ; ro gloar d' az Mab evit ma roio da Vab gloar dit-te, 2 hervez ar galloud ac'h eus roet dezhañ war bep korf, ma roio ar vuhez peurbadus da holl gement ac'h eus roet dezhañ. 3 Hogen, houmañ eo ar vuhez peurbadus mac'h anavezint ac'hanout-Te, ar gwir Doue n' eus nemetañ, hag an hini ac'h eus kaset, Jezuz-Krist. 4 Me 'm eus roet gloar dit war an douar ; peurc'hraet em eus al labour az poa roet din d' ober. 5 Ha te bremañ, ro gloar din, Tad, ez kichen, gant ar c'hloar-se am boa ez kichen a-raok d' ar bed dont da vezañ.

6 « Diskouezet em eus splann da ano d' an dud ac'h eus

1 : Setu amañ pedenn-veur an oferenn wadus-se emañ Jezuz o vont da lidañ. Da gentañ evit klod e Dad ez eo, hag ivez evit e glod-eñ Jezuz, evit mad e ebestel, ha santelidigezh e Iliz.

roet din eus a-douez ar bed ; dit e oant, ha din-me ac'h eus roet anezho, ha da lavar-te o deus miret. 7 Bremañ ec'h ouzont e teu diganit kement ac'h eus roet din. 8 Hag ar c'homzoù ac'h eus roet din, am eus roet dezho ; ha degemeret o deus anezho hag anavezet o deus evit gwir ez on deut ac'hanout, ha kredet o deus ez on bet kaset ganit. 9 Pediñ a ran evito ; ne bedan ket evit ar bed, met evit ar re ac'h eus roet din, dre maz int dit-Te ; 10 holl gement a zo din, a zo dit-Te ; ha kement a zo dit, a zo din-me hag enno e kavan gloar. 11 N' emaon mui ken er bed, int-i avat, a zo er bed e-pad maz an etrezek ennout. Tad santel, mir anezho ez ano, ar re-se ac'h eus roet din, evit ma vezint unan eveldomp. 12 P' edon ganto, e viren anezho ez ano, ar re-se ac'h eus bet roet din ; o miret em eus ha n' eus bet kollet hini ebet anezho, nemet mab ar gollidigezh, evit ma vije sevenet ar Skritur. 13 Ha bremañ ez an etrezek ennout, hag an traoù-se a lavaran tra m' emaon c'hoazh er bed, evit m' o devo enno va levenez-me, va levenez leun. 14 Roet em eus dezho da gomz, hag ar bed en deus o c'hasaet, dre n' int ket eus ar bed evel ned on ket va-unan eus ar bed. 15 Ne c'houlennan ket diganit o zennañ eus ar bed, met o diwall diouzh an droug. 16 N' int ket eus ar bed, evel ned on ket va-unan eus ar bed. 17 Santela anezho er wirionez ; da lavar-te eo ar wirionez. 18 Evel m' ac'h eus va c'haset er bed, me ivez am eus o c'haset er bed. 19 Hag evito en em santelaan va-unan evit ma vezint int ivez santelaet e gwirionez.

20 « Hogen n' eo ket evito hepken e pedan, met ivez evit ar re a gredo ennon diwar o lavar, 21 evit ma vezint holl unan, evel m' emaout-te, va Zad, ennon, ha me ennout ; evit ma vezint int ivez unan ennomp, ha ma kredo ar bed eo Te ac'h eus va c'haset. 22 Ar c'hloar ac'h eus roet din, am eus roet dezho, evit ma vezint unan evel maz omp-ni unan. 23 Me enno ha Te ennon, evit ma teuint da vezañ peurunan, ha mac'h anavezo ar bed eo Te ac'h eus va c'haset, hag e karez anezho evel m' ac'h eus karet ac'hanon.

24 « Tad, ar re ac'h eus roet din, e fell din ma vezint

15 : An droug a dleomp kompren amañ, n' eo ket hepken ar gwall hag ar pec'hed, met ivez oberour ar pec'hed, an hini a zo drouk, Satan, hag e dud.

17 : Komprenit : « da Verb a zo gwirionez ». Jezuz, Verb an Tad, a zegas dre e gomzoù gwirionez an Tad, hag ivez dre e Basion e tegas santelidigezh wirion hervez promesa wirion an Tad.

ganin int ivez, el lec'h ma vezin-me, evit ma welint va gloar, an hini ac'h eus roet din ; rak va c'haret ac'h eus a-ziaraok krouidigezh ar bed. 25 Tad reizh, ar bed n' en deus ket da anavezet ; me avat am eus da anavezet hag ar re-mañ o deus anavezet eo Te ac'h eus va c'haset. 26 Hag o laket em eus da anaout da ano hag e rin c'hoazh ; ma vo enno ar garantez ac'h eus va c'haret ganti, ha ma vin me enno ».

Jezuz e Getsemani paket gant tud Judaz. Mzh. **26,** 36-56 ; Mk. **14,** 43-52 ; Lk. **22,** 47-53.

18. 1 O vezañ komzet evel-se ez eas Jezuz gant e ziskibion en tu all d' ar froud, ar C'hedron, d' ul lec'h ma oa ul liorzh maz antreas enni, eñ hag e ziskibion. 2 Judaz ivez, an hini a werzhe anezhañ, a anaveze al lec'h, rak alies e oa deuet Jezuz di gant e ziskibion. 3 Judaz eta o vezañ kemeret gantañ ar gohortenn, ha gwarded a-berzh an Arc'hveleion hag ar Farizianed, a zeuas di gant leternioù, torchadoù-goulou hag armoù. 4 Jezuz eta, o c'houzout kement a c'hoarvezfe gantañ a yeas etrezek enno hag a lavaras dezho : « Piw a glaskit ? » 5 Hag int a respontas dezhañ : « Jezuz an Nazaredad ». Eñ a lavaras : « Me eo ». Judaz ivez, an hini a werzhe anezhañ, a oa ganto. 6 Kerkent m' en devoe lavaret dezho : « Me eo », e souzjont hag e kouezhjont d' an douar. 7 A-nevez eta e c'houlennas outo : « Piw a glaskit ? » Hag int a lavaras : « Jezuz an Nazaredad ». — 8 « Lavaret em eus deoc'h, a respontas Jezuz, me eo ; mar d-eo me a glaskit, lezit ar re-mañ da vont kuit ». 9 Ha kement-se evit ma teufe da wir ar gomz bet lavaret gantañ : « Eus ar re ac'h eus roet din, n' em eus kollet hini ebet ».

Pêr ha Malkoz.

10 Neuze Simon-Pêr hag a oa gantañ ur c'hlezé, en tennas hag a skoas gant mevel ar Beleg-meur, hag a droc'has dezhañ e skouarn dehou ; ar mevel-se a oa Malkoz e ano. 11 Met Jezuz a lavaras da Bêr : « Laka da gleze en e c'houin. Ar c'haliriad en deus an Tad roet din, daoust ha n' evin ket anezhañ ? ».

3 : En tu-hont da bolised an Templ, kaset gant an Arc'hveleion ha tud a-berzh ar Farizianed, e ra Sant Yann amañ ano eus soudarded roman. Moarvat n' eo ket ar gohortenn a-bezh (600 den) a vije deuet, met ur bagad hepken, goulennet gant ar Sanedrin digant Pilat, evit an taol arvarus-se.

Jezuz dirak Anna ha Kaifaz. Dinac'hadennoù Pêr. Mzh. **26,** 57-75 ; Mk. **14,** 53-72 ; Lk. **22,** 54-71.

12 Neuze ar gohortenn, an ofisour ha mevelion ar Yuzevion
a grogas e Jezuz hag e liammas. 13 E gas a rejont da
gentañ da di Anna, a oa tad-kaer da Gaifaz, Beleg-meur
er bloaz-se. 14 Kaifaz a oa an hini en devoa roet an ali-se
d' ar Yuzevion : « Gwelloc'h eo e varfe un den hepken evit
ar bobl ».

15 Hogen Simon-Pêr hag un diskibl all a heulie Jezuz ;
an diskibl-se anavezet gant ar Beleg-meur, a yeas-tre gant
Jezuz e porzh ar Beleg-meur. 16 Met Pêr a oa chomet er-maez,
e-tal an nor. Mont a reas neuze an diskibl all-se hag a oa
anavezet gant ar Beleg-meur da gomz ouzh ar borzhierez,
hag e reas da Bêr mont e-barzh. 17 Neuze, ar vatezh-se, ar
borzhierez, a lavaras da Bêr : « Ha n' out ket te ivez unan
eus diskibion an den-se ? » — « Ned on ket, emezañ ».
18 Eno edo ar servijerion hag ar warded o tommañ ouzh
an tan-regez o devoa enaouet, rak yen e oa an amzer, ha
ganto edo Pêr ivez o tommañ.

19 Ar Beleg-meur a reas eta goulenn ouzh Jezuz diwar-
benn e ziskibion hag e gelennadurezh. 20 Respont a reas
Jezuz dezhañ : « Dirak an holl em eus komzet d' ar bed.
Bepred em eus kelennet er sinagogenn hag en templ e-lec'h
ma 'n em vod an holl Yuzevion, hag e kuzh n' em eus
lavaret netra. 21 Perak e rez goulenn ouzhin ? Goulenn digant
ar re o deus klevet va c'homzoù. Gwel, ar re-se a oar petra
am eus lavaret ». 22 Evel m' en devoa komzet evel-se,
unan eus ar vevelion hag a oa eno, a roas ur fasad da
Jezuz, en ur lavarout : « Evel-se e respontez d' ar Beleg-
meur ? » 23 Jezuz a respontas dezhañ : « M' am eus komzet
fall, diskouez petra zo fall em c'homzoù ; met mar em eus
komzet mat, perak e skoez ganin ? » 24 Neuze Anna, a
gasas anezhañ ereet da Gaifaz ar Beleg-meur.

25 Eno avat edo Pêr o tommañ ; ma lavarjont dezhañ :
« Ha n' out ket te ivez unan eus e ziskibion ? ». Nac'hañ
a reas, ha lavarout : « N' on ket ! » 26 Unan eus mevelion
ar Beleg-meur, kar d' an hini en devoa Pêr troc'het dezhañ
e skouarn, a lavaras dezhañ : « Ha ne 'm eus ket da welet
el liorzh gantañ ? » 27 Ha Pêr da nac'hañ adarre ha raktal
e kanas ur c'hilhog.

Jezuz dirak Pilat. Mzh. **27,** 1-2 ; 11-26 ; Mk. **15,** 1-15 ; Lk. **23,** 1-7 ; 13-25.

28 Neuze e kasjont Jezuz eus ti Kaifaz d' ar pretordi ; ar beure e oa ; int avat n' ejont ket e-barzh ar pretordi evit na vijent ket saotret ha ma c'helljent debriñ ar Pask. 29 Pilat eta a zeuas er-maez daveto, hag a lavaras : « Petra a damallit d' an den-mañ ? » 30 Respont a rejont dezhañ : « Mar ne vije ket hemañ un torfedour, n' hor bije ket e lakaet etre da zaouarn ». 31 Ha Pilat da lavarout dezho : « Kemerit-eñ, c'hwi hoc'h-unan, ha barnit-eñ hervez ho lezenn ». Ar Yuzevion a lavaras dezhañ : « N' hon eus ket ar gwir da gas un den d' ar maro ». 32 Hag evel-se evit ma teuje da wir ar gomz en devoa lavaret Jezuz, da verkañ dre beseurt maro e tlee mervel.

33 Neuze e tistroas Pilat e-diabarzh ar pretordi ; gervel a reas Jezuz hag e lavaras dezhañ : « Ha te eo Roue ar Yuzevion ? ». 34 Respont a reas Jezuz : « Hag ac'hanout da-unan e lavarez se, pe reoù all o deus en lavaret dit diwar va fenn ? » — 35 « Daoust ha Yuzev on me ? a respontas Pilat. Da bobl hag an Arc'hveleion o deus da lakaet etre va daouarn. Petra ac'h eus graet ? » 36 Ha Jezuz da respont : « Va rouantelezh n' eo ket eus ar bed-mañ. Ma vije va rouantelezh eus ar bed-mañ, o divije stourmet va servijerion evit mirout na vijen lakaet etre daouarn ar Yuzevion ; hogen va rouantelezh n' eo ket ac'hann ». 37 Neuze e lavaras Pilat dezhañ : « Roue out eta ? » — « Evel ma lavarez, a respontas Jezuz, roue on. Evit kement-se ez on bet ganet, hag evit kement-se ez on deuet er bed, evit reiñ testeni d' ar wirionez. An neb a zo mab ar wirionez, a selaou va mouezh ». 38 Pilat a lavaras dezhañ : « Petra eo ar wirionez ? ».

Ha goude bezañ lavaret se, ez eas er-maez adarre da gaout ar Yuzevion hag e lavaras dezho : « Me ne gavan abeg ebet ennañ. 39 Peogwir emañ ar c'hiz ganeoc'h e laoskfen deoc'h gant ar Pask, ur prizoniad bennak, daoust hag e fell deoc'h e laoskfen ganeoc'h roue ar Yuzevion ? » 40 Neuze en em lakjont a-nevez da grial ha da lavarout : « Nann, ket hemañ, met Barabba ». Hogen Barabba a oa ul laer.

Ar skourjezadur ; ar gurunenn-spern. Mzh. **27,** 27-31 ; Mk. **15,** 16-20.

19. 1 Neuze Pilat a gemeras Jezuz hag e lakas da

vezañ skourjezet. 2 Hag ar soudarded o vezañ plezhennet ur gurunenn spern, a lakaas anezhi war e benn, hag a daolas warnañ ur vantell ruz-mouk. 3 Tostaat a raent outañ hag e lavarent : « Salud, Roue ar Yuzevion ! » hag e tistagent palvadoù gantañ.

Ar Yuzevion a c'houlenn e varo.

4 Mont a reas Pilat er-maez ur wech c'hoazh, hag e lavaras dezho : « Setu, en degas a ran deoc'h er-maez, evit ma ouezfot ne gavan abeg ebet ennañ ». 5 Neuze e teuas Jezuz er-maez gant ar gurunenn spern war e benn, hag ar vantell ruz-mouk. Hag e lavaras dezho : « Setu an Den ». 6 Met ouzh e welout, an Arc'hveleion hag ar vevelion a grias o lavarout : « Ouzh ar groaz ! ouzh ar groaz ! » Pilat a lavaras dezho : « Kemerit-eñ hoc'h-unan, ha stagit-eñ ouzh ar groaz, rak evidon-me, ne gavan abeg ebet ennañ ». 7 Ar Yuzevion a respontas dezhañ : Ul lezenn hon eus, hag hervez al lezenn-se, e tle mervel rak da Vab Doue eo en em dremenet ».

Jezuz barnet da varo ar groaz. Mzh. **27,** 24-26 ; Mk. **15,** 5 ; Lk. **23,** 24-25.

8 Pa glevas Pilat ar gomz-se en devoe spont muioc'h c'hoazh. 9 Mont a reas adarre e-barzh ar pretordi hag e c'houlennas ouzh Jezuz : « A belec'h out-te ? » Met Jezuz ne respontas netra dezhañ. 10 Pilat eta a lavaras dezhañ : « Ne respontez ket din ? Ha n' ouzout ket em eus galloud d' az lezel da vont ha galloud da stagañ ac'hanout ouzh ar groaz ? » 11 Respont a reas Jezuz : « N' az pije warnon galloud ebet, mar ne vije ket bet roet dit eus an nec'h ; rak-se, an hini en deus droukroet ac'hanon, en deus brasoc'h pec'hed egedout ».

12 Diwar neuze, e klaske Pilat an tu d' e zieubiñ, met ar Yuzevion a grias o lavarout : « Mar laoskez hemañ da vont, n' out ket mignon da Gaesar ; rak kement hini en em dremen da roue, en em sav a-enep da Gaesar ». 13 Pilat neuze, o klevout ar c'homzoù-se a zegasas Jezuz er-maez hag a azezas war e gadorn-varn, el lec'h anvet Litostroton, ar Pavezadur, en hebreeg Gabbaza.

14 Deiz ragaozadur ar Pask e oa, war-dro kreisteiz. Hag

14 : Da lavarout eo ar Gwener, ma veze aozet pep tra evit an deiz war-lerc'h, ar sabad, deiz brasañ ar gouel, rak n' helled ket labourat er sabad. Er gwener-se dreist-holl e veze lazhet gant kalz a dud, oaned ar Pask da vezañ debret diouzh an noz.

e lavaras d' ar Yuzevion : « Setu ho Roue ». 15 Met int a grias : « Kas kuit ! Kas kuit ! Ouzh ar groaz ! » Lavarout a reas Pilat dezho : « Ho roue a groazstagin ? » An Arc'hveleion a respontas : « N' hon eus roue nemet Kaesar ». 16 Neuze e lakaas anezhañ etre o daouarn da vezañ staget ouzh ar groaz.

Kroazstagadur. Lodennadur dilhad Jezuz. Mzh. **27,** 32-38 ; Mk. **15,** 21-27 ; Lk. **23,** 26-32.

Kemer a rejont eta Jezuz ganto ; 17 hag eñ o tougen e-unan e groaz, a yeas etrezek al lec'h anvet ar C'hlopenn, pezh a vez lavaret en hebreeg Golgota. 18 Eno e stagjont anezhañ ouzh ar groaz, ha gantañ daou all unan a bep tu, ha Jezuz er c'hreiz.

19 Pilat a reas ivez ur skritell hag a lakaas anezhi ouzh ar groaz. Warni e oa skrivet : Jezuz an Nazaredad, roue ar Yuzevion. 20 Ar skritell-se a voe lennet gant kalz a Yuzevion, rak tost da gêr edo al lec'h ma oa bet kroazstaget Jezuz. Ha skrivet e oa en hebreeg, e latin hag e gresianeg. 21 En abeg da se e lavaras da Bilat Arc'hveleion ar Yuzevion : « Arabat dit skrivañ : Roue ar Yuzevion, met penaos hennezh en deus lavaret : Me eo Roue ar Yuzevion ». 22 Pilat avat a respontas : « Ar pezh am eus skrivet, am eus skrivet ».

23 Neuze ar soudarded, goude bezañ savet Jezuz ouzh ar groaz, a gemeras e zilhad hag a reas peder lodenn ganto, ul lodenn evit pep unan ; hag ivez e sae. Houmañ avat a oa hep gwri ebet ha bet gwiadet en ur pezh eus an nec'h d' an traoñ. 24 Lavarout a rejont eta an eil d' egile : « N' he rogomp ket ; met tennomp ar sord warni da welout da biw e vo ». Evel-se evit ma vije sevenet ar Skritur : « Lodennet o deus va dilhad kenetrezo, ha war va sae tennet ar sord ». Ar soudarded eta a reas an dra-se.

Jezuz ouzh ar groaz. E varo. Mzh. **27,** 39-56 ; Mk. **15,** 29-41 ; Lk. **23,** 33-49.

25 E-kichen kroaz Jezuz edo e vamm ha c'hoar e vamm, Mari, gwreg Klopaz, ha Mari-Madalen. 26 Ha Jezuz, o

24 : Salm **22,** 19.
25 : Mari, gwreg Klopaz, a zo kentoc'h keniterv da vamm Jezuz. Ar ger *c'hoar* a zo amañ en e ster ledan.

welout e vamm, hag e-kichen, an diskibl a gare, a lavaras d' e vamm : « Maouez, setu aze da vab ». 27 Da c'houde e lavaras d' an diskibl : « Setu da vamm » Hag adalek neuze, an diskibl he c'hemeras en e di.

28 Goude-se, Jezuz o c'houzout e oa peurc'hraet pep tra diwar neuze, a lavaras evit ma vije sevenet ar Skritur : « Sec'hed am eus ! » 29 Ur pod a oa eno, leun a winegr ; o vezañ laket ur spoueenn karget a winegr, e penn ur gorzenn, e savjont anezhi betek e c'henou. 30 Goude bezañ kemeret ar gwinegr, Jezuz a lavaras : « Peurechu eo ! » Hag o vezañ soublet e benn, e rentas e spered.

An taol-goaf.

31 Hogen, ar Yuzevion, o vezañ ma oa ar Ragaozadur, evit na chomfe ket ar c'horfoù ouzh ar groaz e-pad ar Sabad, (rak un devezh bras e oa eus ar Sabad-se), a c'houlennas digant Pilat ma vije torret dezho o diwhar, ha ma vijent lamet kuit. 32 Dont a reas eta ar soudarded, hag e torrjont e ziwhar d' an hini kentañ, ha goude-se d' an eil a oa bet staget ouzh ar groaz gantañ. 33 Met o tont da Jezuz, pa weljont e oa marv dija, ne dorrjont ket e ziwhar dezhañ. 34 Hogen, unan eus ar soudarded, gant un taol-lañs, a zigoras e gostez, ha raktal e teuas dioutañ dour ha gwad. 35 An hini en deus gwelet a ro testeni a gement-se ha gwirion eo e desteni ; hag hennezh a oar e lavar ar wirionez, evit ma kredfot c'hwi ivez. 36 Rak an traoù-se a zo c'hoarvezet evit ma vefe sevenet ar Skritur : « Ne vo ket torret un askorn dezhañ ». 37 Ha c'hoazh en ul lec'h all, e lavar ar Skritur : « Gwelout a raint an hini o deus treuztoullet ».

Beziadur Jezuz. Mzh. **27,** 57-61 ; Mk. **15,** 42-47 ; Lk. **23,** 50-56.

38 Goude-se, Yozef Arimatea hag a oa diskibl da Jezuz, met e kuzh gant aon rak ar Yuzevion, a c'houlennas digant Pilat kemerout korf Jezuz. 39 Nikodem ivez a zeuas, an hini a oa deuet da gentañ da gaout Jezuz en noz ; degas a rae ur c'hemmesk a virr hag a aloez, ur c'hant lur-pouez bennak. 40 Kemer a rejont eta korf Jezuz hag e liammjont

28 : Salm **22,** 16 ; **69,** 22.
36 : Ermaeziadeg **12,** 46.
37 : Zakaria **12,** 10.

anezhañ gant bandennoù goude skuilhañ warnañ louzoù-frond, evel m' emañ ar c'hiz sebeliañ gant ar Yuzevion. 41 Hogen el lec'h ma oa bet kroazstaget e oa ul liorzh, hag el liorzh-se ur bez nevez na oa bet biskoazh lakaet unan bennak ennañ. 42 Eno eta, en abeg da Ragaozadur ar Yuzevion, dre ma oa tost ar bez, e lakjont Jezuz.

An dasorc'h. Ar bez goullo. Lk. **24,** 1-12.

20. 1 Neuze an deiz kentañ eus ar sizhun, abred diouzh ar beure, p' edo teñval c'hoazh, e teuas Mari-Madalen d' ar bez, hag e welas ar maen lamet kuit a-ziwar toull ar bez. 2 Hag hi da redek ha da vont da gaout Simon-Pêr hag an diskibl all karet gant Jezuz, ha lavarout a reas dezho : « Kemeret o deus an Aotroù eus ar bez, ha n' ouzomp ket pelec'h o deus e lakaet ». 3 Neuze ec'h eas Pêr hag an diskibl all er-maez evit mont d' ar bez. 4 Redek a raent o-daou war un dro, met an diskibl all a redas er penn a-raok buanoc'h eget Pêr, hag a zegouezhas da gentañ e-kichen ar bez. 5 O vezañ soublet e benn, e welas ar bandennoù war an douar ; ha koulskoude ned eas ket e-barzh. 6 Simon-Pêr neuze a zegouezhas d' e dro, o tont war e lerc'h : mont a reas er bez hag e welas ar bandennoù war-c'horre an douar, 7 hag al lienenn a oa bet war e benn : houmañ avat ne oa ket gant ar bandennoù, met rollet a-gostez en ul lec'h all. 8 Neuze an diskibl all, degouezhet da gentañ er bez, a yeas ivez e-barzh ; gwelout a reas hag e kredas. 9 Rak n' o devoa ket c'hoazh komprenet ar Skritur o lavarout e tlee adsevel a-douez ar re varo. 10 Goude-se e tistroas an diskibion d' ar gêr.

Emziskouezidigezh da Vari-Madalen. Mk. **16,** 9.

11 Mari avat a chome e-tal ar bez er-maez, o ouelañ. Evel ma leñve, e stouas da sellout er bez. 12 Hag e welas daou ael gwisket e gwenn, azezet, unan ouzh ar penn hag egile ouzh an treid eus al lec'h ma oa bet gourvezet korf Jezuz. 13 Lavarout a rejont dezhi : « Maouez, perak e ouelez ? » Hag e respontas dezho : « Dre m' o deus douget kuit va Aotroù, ha n' ouzon ket pelec'h o deus e lakaet ». 14 Goude bezañ lavaret se, e troas war-dreñv hag e welas

42 : Ar bez-se a oa da Yozef Arimatea. An abeg brasañ ma voe lakaet Jezuz aze eo ma oa diwezhat, ha maz echue ar Ragaozadur gant an noz ; ar Sabad o kregiñ neuze gant an noz, ne oa ken gwir da labourat.

Jezuz en e sav ; met ne ouie ket e oa Jezuz. 15 « Maouez, eme Jezuz dezhi, perak e ouelez ? Piw a glaskez ? » Hi, o soñjal ganti e oa al liorzhour, a lavaras dezhañ : « Aotroù, mar d-eo te ac'h eus e savet kuit, lavar din pelec'h ac'h eus e lakaet, mac'h in da gemer anezhañ ». 16 Jezuz da lavarout dezhi : « Mariam ! » Hag hi da zistreiñ ha da lavarout en hebreeg « Rabbouni ! » da lavarout eo : « Mestr ». 17 Jezuz a lavaras dezhi : « Na douch ket ouzhin, rak ned on ket pignet c'hoazh davet va Zad ; met kae da gaout va breudeur ha lavar dezho : Pignat a ran davet va Zad hag ho Tad, va Doue hag ho Toue ». 18 Dont a reas eta Mari-Madalen o tegemenn d' an diskibion he devoa gwelet an Aotroù, hag en devoa lavaret dezhi an traoù-se.

Emziskouezidigezh d' an diskibion. Mk. **16,** 14-18 ; Lk. **24,** 36-49.

19 Evel ma oa an noz, d' an deiz-se, ar c'hentañ eus ar sizhun, serret ma oa an dorioù war al lec'h ma oa bodet an diskibion gant aon rak ar Yuzevion, e teuas Jezuz, hag o chom en e sav en o c'hreiz, e lavaras dezho : « Ar peoc'h ra vo ganeoc'h ! » 20 Ha goude bezañ lavaret an dra-se, e tiskouezas dezho e zaouarn hag e gostez. Karget e voe an ebestel a levenez, o welout an Aotroù. 21 Un dro all e lavaras dezho : « Ar peoc'h ra vo ganeoc'h ! Evel m' en deus an Tad kaset ac'hanon, evel-se ivez me a gas ac'hanoc'h ». 22 Ha goude lavarout se e c'hwezhas warno hag e lavaras dezho : « Resevit ar Spered Glan. 23 Da biw bennak e pardonfot e bec'hedoù dezhañ e vezint pardonet, ha da biw bennak e talc'hfot anezho e vezint dalc'het dezhañ ».

Diskredoni Tomaz.

24 Hogen Tomaz, unan eus an daouzek, an hini anvet Didimoz (ar Gevell), ne oa ket ganto pa oa deuet Jezuz. 25 An diskibion all a lavaras dezhañ : « Gwelet hon eus an Aotroù ». Eñ avat a respontas : « Mar ne welan ket en e zaouarn merk an tachoù, ha mar ne lakaan ket va dorn en e gostez, ne gredin ket ». 26 Eizh deiz war-lerc'h, edo adarre an diskibion e-barzh, ha Tomaz ganto. Jezuz a zeuas-tre, an dorioù kloz, hag o chom en e sav en o

22 : Ar c'hwezhadenn-se a zo sin eus ar Spered Santel.

c'hreiz, e lavaras : « Ar peoc'h ra vo ganeoc'h ! » 27 Ha da c'houde, e lavaras da Domaz : « Laka da viz amañ, ha sell ouzh va daouarn ; astenn da zorn, hag en laka em c'hostez, ha na vez ket diskredik, met kreder ». 28 Ha Tomaz da respont ha da lavarout dezhañ : « Va Aotroù ha va Doue ». 29 Lavarout a reas Jezuz dezhañ : « Dre m' ac'h eus va gwelet, Tomaz, e kredez. Evurus ar re n' o deus ket gwelet hag o deus kredet ».

30 Kalz a vurzhudoù all a reas c'hoazh Jezuz dirak e ziskibion, ha n' int ket bet skrivet el levr-mañ. 31 Met ar re-mañ a 'zo bet skrivet evit ma kredfot ez eo Jezuz ar C'hrist, ar Mab da Zoue, hag evit m' ho po dre ho feiz, ar vuhez en e ano.

Pesketaerezh burzhudus hag emziskouezadenn Jezuz.

21. 1 Goude-se en em ziskouezas Jezuz adarre d' e ziskibion war ribl Mor Tiberiad. Setu amañ penaos en em ziskouezas. 2 Edo a-gevret Simon-Pêr ha Tomaz, an hini lesanvet Didimoz, Natanael hag a oa eus Kana Galilea, mibion Zebedea, ha daou ziskibl all. 3 Ma lavaras Simon-Pêr dezho : « Mont a ran da besketa ». Hag e lavarjont dezhañ : « Ni a zo o vont ivez ganit ». Mont a rejont, hag e pignjont er vag ; met en noz-se, ne bakjont netra. 4 Tarzh an deiz a oa dija ma oa Jezuz war ribl ar mor ; met e ziskibion ne ouient ket e oa Jezuz. 5 Jezuz a lavaras dezho : « Paotred, n' hoc'h eus ket un dra bennak da zebriñ ? » — « Nann », emezo. 6 Hag eñ da lavarout dezho : « Taolit ho roued en tu dehou d' ho pag hag e kavfot ». He zeurel a rejont ha ne oant ket ken evit he zennañ en abeg da niver bras ar pesked. 7 Neuze an diskibl-se a gare Jezuz anezhañ, a lavaras da Bêr : « An Aotroù eo ! » Simon-Pêr o klevout e oa an Aotroù, a lakas e wiskamant en-dro d' e zargreiz rak en noazh e oa, hag en em daolas er mor. 8 An diskibion all a zeuas gant ar vag ; rak n' edont ket pell diouzh an douar nemet war-dro daou c'hant ilinad, ha war o lerc'h e stlejent ar roued leun a besked. 9 Pa ziskennjont war an douar, e weljont eno un tan glaou bev, ur pesk warno, ha bara. 10 Lavarout a reas Jezuz dezho : « Degasit un dra bennak eus ar pesked hoc'h eus paket bremaik ». 11 Simon-Pêr a bignas

30-31 : Amañ hon eus klozadur kentañ an Aviel. Ar pennad 21 a zo un adskrid diwar bluenn diskibion Yann da zisplegañ perak eo maro an Abostol daoust d' ar vrud a oa ne varvje ket.

en-dro, hag a sachas ar roued d' an douar ; leun e oa a gant tri hag hanter-kant a besked bras ; ha daoust ma oa kement anezho, ne fregas ket ar roued. 12 Jezuz a lavaras dezho : « Deuit da zijuniñ ». Hag hini ebet eus an diskibion ne grede goulenn outañ : « Piw out-te ? » rak gouzout a raent e oa an Aotroù. 13 Neuze e tostaas Jezuz hag o kemer ar bara e roas anezhañ dezho, hag en hevelep doare eus ar pesk. 14 Honnezh e oa an deirvet gwech da Jezuz d' en em ziskouez d' e ziskibion abaoe ma oa dihunet a-douez ar re varo.

Jezuz o reiñ al lec'h kentañ da Bêr.

15 Goude o fred, e lavaras Jezuz da Simon-Pêr : « Simon, mab Yann, ha va c'harout a rez muioc'h eget ar re-mañ ? » Respont a reas : « Ya, Aotroù, te oar e karan ac'hanout ». Ha Jezuz a lavaras dezhañ : « Mesa va oaned ». 16 Lavarout a reas adarre un eil gwech : « Simon, mab Yann, ha va c'harout a rez ? » — « Ya, Aotroù, emezañ, te oar e karan ac'hanout ». Hag e lavaras dezhañ : « Mesa va oaned ». 17 Evit an deirvet gwech e lavaras dezhañ : « Simon, mab Yann, ha va c'harout a rez ? » Glac'haret e voe Pêr o vezañ m' en devoa lavaret dezhañ evit an deirvet gwech : « Ha va c'harout a rez ? » hag e lavaras dezhañ : « Aotroù, te a oar pep tra, te oar e karan ac'hanout ». Jezuz a lavaras dezhañ : « Mesa va deñved ».

Planedennoù disheñvel da Bêr ha da Yann.

18 « E gwirionez, e gwirionez, me a lavar dit : pa oas yaouank, e lakaes da c'houriz da-unan, hag ez aes d' al lec'h a blije dit ; met pa vi aet kozh, ec'h astenni da zaouarn hag un all az kourizo hag az kaso d' al lec'h n' az po ket c'hoant mont ». 19 Lavarout a reas kement-se, evit arouezian dre beseurt maro e tlee reiñ gloar da Zoue. Ha goude bezañ komzet evel-se e lavaras dezhañ : « Deus d' am heul ». 20 Pêr o vezañ en em droet, a welas o tont war e lerc'h an diskibl a gare Jezuz anezhañ, an hini en devoa, e-pad koan, harpet e benn war vruched Jezuz hag en devoa goulennet digantañ : « Aotroù, piw eo an hini

8 : Nebeutoc'h eget kant metr.
13 : Trede emziskouezadenn Jezuz d' an diskibion a-gevret ez eo : ar besketadenn vurzhudus-se a zegas Hor Salver da reiñ ar vestroniezh da Bêr ; evel maz eo eñ ar mestr-pesketaer e vo ivez ar mestr-mesaer.

a werzh ac'hanout ? » 21 Pêr eta ouzh e welout, a lavaras da Jezuz : « Aotroù, hag evit hemañ, petra ? » 22 Ha Jezuz da lavarout dezhañ : « Ma fell din e chomfe betek ma teuin en-dro, petra 'vern dit-te ? Evidout, heuilh ac'hanon ». 23 Ac'hano, ez eas ar vrud e-touez ar vreudeur ne varvje ket an diskibl-se. Hogen n' en devoa ket lavaret Jezuz da Bêr : « Ne varvo ket », met « Ma fell din e chomfe betek ma teuin en-dro, petra 'vern dit-te ? ».

Klozadur.

24 Hennezh eo an diskibl a ro testeni eus an traoù-se hag en deus o skrivet, ha gouzout a reomp ez eo gwirion e desteni. 25 Bez' ez eus c'hoazh kalz a draoù all a zo bet graet gant Jezuz, ha ma vijent danevellet dre ar munud, ne c'hellje ket ar bed, a gav din, derc'hel al levrioù a vije skrivet.

22 : « Betek ma teuin en-dro » : Jezuz a gomz amañ eus e zistro da gastizañ ar Yuzevion gant distruj Jeruzalem en 70. Pêr a vo marv a-benn neuze.
24 : « Gouzout a reomp ez eo gwirion e desteni ». Frazennoù ar c'hlozadur-se a zo bet skrivet gant diskibion Yann, renerion ilizoù Azia-vihanañ, evel un adsinadur eus o ferzh da labour en Abostol. Keñveriañ **19**, 35.

NOTENNOU HA REIZHADURIOU

Mazh. **1**, 18 : Gwelloc'h eo treiñ gant ar ger *Geneliezh*, evel m'hon eus graet en **1**, 1, ger a ra dave da levr kentañ an Testamant kozh, da grouidigezh Adam ha d'ar bed kentañ. Gant Jezuz eo geneliezh ur bed nevez, krouidigezh un Adam nevez n'eo ket eus an douar, met unan o tont eus an neñv.

Mazh. **2**, 1 : an destenn a lavar kentoc'h : Majed eus *broioù* ar Sav-heol.

Mazh. **2**, 9 : an arroud-mañ a zo diaes resisaat e ster. Kentoc'h e vefe da dreiñ : « Ar steredenn... a gerzhe en o raok ken na zeuas da chom a sav a-us d'al lec'h... », pe zoken e tlefemp treiñ : « Ar steredenn... he devoa kerzhet en o raok, ken na oa deuet da chom a sav a-us d'al lec'h... »

Mazh. **9**, 13 : Skrivañ evit ar frazenn diwezhañ : Gant se n'on ket deuet da c'hervel ar re reizh, met ar bec'herion.

Mazh. **18**, 20 : Reishoc'h eo skrivañ : « Rak el lec'h m'en em vod daou pe dri em ano, eno emaon en o zouez ».

Mazh. **25**, 34 : Kentoc'h eget : *abaoe* krouidigezh ar bed, skrivañ : *a-dal* krouidigezh ar bed.

Mark **10**, 16 : Gwelloc'h eo treiñ gant : « O c'hemerout a rae etre e zivrec'h *da bokat dezho* hag o bennigañ a rae ».

Mark **10**, 38 : Amañ ez eus ul linenn a zo bet tremenet, lenn eta : « ... pe da vezañ badezet gant ar vadeziant am eus-me da vezañ badezet ganti? »

Mark **14**, 4 : Goude ar gerioù : « Emaoc'h c'hoazh o kousket hag o tiskuizhañ! », skrivañ : « *Graet eo!* Deuet eo an eur! Setu m'emañ Mab an den laket etre daouarn ar bec'herion ».

Luk. **1**, 2 : Gwelloc'h eo treiñ evel-henn : « ... hervez m'o deus *dasroet* dimp ar re a zo deuet da vezañ, *a-dal ar penn kentañ, testoù diwar wel ha servijerion ar Gomz* ».

Luk. **3**, 21 : Gwelloc'h eo treiñ : « Neuze pa veze badezet an holl bobl e voe badezet Jezuz ivez; ha pa oa o pediñ e tigoras an neñv ».

Luk. **5**, 6 : Skrivañ : « Hag e klozjont un niver *ken* bras a besked *ma* roge o rouedoù ».

Luk. **24**, 12 : N'eo ket *bandennoù* a zo da gompren amañ, met *lienaj*, evel e Yann **20**, 6-7, maz eo bet tennet moarvat dioutañ ar frazenn-mañ; da lavarout eo : Ne welas nemet al lienaj goullo, hep korf ar C'hrist enno.

Luk. **24**, 12 : Skrivañ kentoc'h : « Evel-se ez errujont d'ar vourc'h maz aent betek enni ».

Luk. **24**, 46. Dilinennañ a zo d'ober amañ. Ar gwerzadoù 46-49 a zo da gompren distag diouzh 44-45. An daou arroud disheñvel a zigor gant an hevelep gerioù : « Hag e lavaras dezho », gerioù a lez diresis al lec'h hag ar c'houlz.

Yann **1**, 14 : Pe dreiñ gant : « ... gloar evel hini ar Mab unganet o tont eus an Tad, leun a c'hras hag a wirionez ».

Yann **1**, 34 : Gwelloc'h eo heuliañ ar gentel eus an dornskridoù a lavar : « Ha testeniañ a ran eo hemañ dibabad Doue », ar ger « dibabad » oc'h ober dave da Izaia **42**, 1.

Yann **6**, 35 : Gwelloc'h eo skrivañ : « An hini a zeu d'am c'haout n'en devo ket a naon ken, hag an hini a gred ennon n'en devo ket a sec'hed ken, biken ».

Yann **6**, 63 : Skrivañ kentoc'h : « Ar c'horf ne dalv netra ».

Yann **8**, 24 ha 28 : Gwelloc'h ha sklaeroc'h eo treiñ : « ... ez on-me an hini a zo... »

Yann **10**, 36 : Ar ger *sakret* a zo gwelloc'h amañ eget ar ger *santelaet*, o vezañ maz eo kreñvoc'h ha ma kas da soñj ar Mesiaz, an hini sakret.

Yann **11**, 26 : Ar ster amañ a zo diaes da resisaat ha moarvat ez eus da gompren meur a dra war un dro. Kenkoulz all ez eus tu da dreiñ : « ... biken ne welo ar maro », pe c'hoazh « n'eo ket evit atao e varvo ».

Yann **13**, 11 : Skrivañ « ... ez on-me an hini a zo », evel e Yann **8**, 24 ha 28.

Yann **17**, 11 : Nemet a vefe gwelloc'h heuliañ dornskridoù all a lavar : « Mir anezho ez ano, *an hini* ac'h eus roet din... » hag hevelep tra er gwerzad war-lerc'h : « tra m'edon ganto e viren anezho ez ano, *an hini* ac'h eus roet din ».

Yann **17**, 19 : « ... evito en em sakran... ma vezint int ivez sakret », evel e **10**, 36.

Yann **20**, 6-7 : Emaomp en arroud-mañ dirak ur ger gresianek na gaver nemet amañ hag e Luk. **24**, 12. Testenn Lukaz avat a seblant bezañ bet tennet ac'hann. An droidigezh kustum : « bandennoù » ne seblant ket bezañ mat. Ret eo kompren e welas an daou abostol al *lienaj* (al liñsel hag ar bandennoù) a oa bet en-dro da gorf ar Salver, gourvezet a-blat, astennet en o lec'h, met goullo (evel ma lavar testenn Lukaz). Treiñ eta : « Simon-Pêr... hag e welas al lienaj a-blat, hag al lienenn a oa bet war e benn (ar soudarion), houmañ avat n'eo ket a-blat gant al lienaj, met rollet a-gostez en ul lec'h all ». Ar pezh a oa souezhus eta eo e vefe chomet al lienaj aze, met goullo, hep korf ar C'hrist enno. Petra oa deuet da vezañ?

Yann **20**, 21 : Ar ger gresianek o tigeriñ ar frazenn amañ a c'hell talvezout : *Un eil gwech*, met ivez : *Ur wech all disheñvel, Un dro all*. Ar stermañ eo an hini a zo da gemer daoust d'ar pezh a vez graet gant al lodenn vrasañ, hag a bell, eus ar viblourion. Un troc'h a zo da lakaat etre ar gwerzadoù 19-20 hag ar gwerzadoù 21-23 : ne sellont ket ouzh an hevelep degouezh. Heñveldra hon eus gwelet e sant Lukaz **24**, 46. An arroud-mañ a zo da dostaat ouzh echuadenn Mazhe **28**, 16-20, kasidigezh an Ebestel evit santelidigezh ar bed a-bezh; moarvat hon eus amañ echuadenn gentañ aviel sant Yann, a-raok stagidigezh diw danevell all, Diskredoni Tomaz (a zo da lec'hiañ e-keñver amzer goude **20**, 20), hag ar Pesketaerezh burzhudus (al lec'h kentañ roet da Bêr ha n'eo ket da Yann), evit echuiñ er wech-mañ gant sinadur diskibion Yann : « Gouzout a reomp ez eo gwirion e desteni ».

TI-MOULAN GRAPHE, KINTIN — DISKLERIET HERVEZ LEZENN EIL TRIMIZIAD
EMBANNER : RONAN HUON